

دین زیبای من

۱

عبادات خود را میآموزم

دین زیبای من

۱

فاروق سلمان

نظیف یلماز

دکتر رجب اوز دیرک

عبادات خود را میا موزم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دین زیبای من ۱

عنوان اصلی:

Benim Güzel Dinim - 1-2

تهیه کننده گان:

فاروق سلمان

نزیف یلماز

دکتر رجب اوزدیرک

مترجم:

دکتر محمد قاسم «عبادی»

پیمان کاظمی

طراحی گرافیکی:

جهانگیر تاش دمیر

نقاشی:

محمد صالداملی

شعبان آیدین

یاسر بُغا اریلماز

ویراستار:

هارون کرکل

محمود سامع کانباش

عمر یالچین

طراح روی جلد:

راسیم شاکراوغلو

گروه مشاورین:

علی جان تاتلی

فاروق کانگر

اسماعیل گوندای

ISBN:

978-625-440-496-2

تمام حقوق این اثر متعلق به شرکت سهامی آموزش و مشاوره افق می باشد.

آدرس : پلاک ۱۱، محله عزیز محمود خدایی، خیابان

محمود خدایی، اوسکودار، استانبول

تلفن : ۰۲۱۶۵۵۳۰۴۱۶

ایمیل : info@islamicpublishing.org

وبسایت : www.islamicpublishing.org

استانبول ۱۴۴۴/۲۰۲۳

ناشر : چاپخانه ارکام

Language : Persian

مقدمه

حمد بر خدایی را که ما را به دین زیبای اسلام مشرف گردانیده است!
صلوة و سلام به پیغمبر خدا، اهل بیت و اصحابش که دین ما را به بهترین شکلش در حیات خود تطبیق کرده و به انسانیت تبلیغ نموده است!
جوانان با ارزش ما!

محبت خدا، جوهر دین ما است. خداوند تعالی قلبهای ما را برای دوست داشتن آفریده است. امر فرموده که باید دین خود را، پیغمبر خود را و دوست هایش را دوست بداریم و راه آنها را تعقیب نماییم.
محبت از قلب آغاز میگردد و بعداً نیز به رفتار هایمان معکوس میشود. محبت خدا نیز از بزرگترین محبت ها است که قبلاً در قلبهای ما جای میگیرد و بعداً ما را سوق میدهد تا اینکه انسان خوب بوده، اوامر و نواهی آن را بجا آوریم. رفتار های خوب و عبادات ما نیز محبت درونی و ایمان ما را افزایش می بخشد.
بچه های عزیز!

حرکت ایمان که با رسول خدا آغاز شده نسل به نسل تداوم نموده است. هر نسل بتوان قدرت خود، بخاطر تطبیق و انتقال دین به نسلهای آینده کوشش نموده اند. به این طریق معلومات اسلامی؛ از دست به دست، از زبان به زبان، از قلب به قلب ما رسیده است.

می دانیم که شما، خداوندی را که آفریدگار همه ما است، رسول مبارکش حضرت محمد صلی الله علیه وسلم را و دین زیبای ما را زیاد دوست دارید. ما هم شما را دوست داریم. ما می خواهیم که شما جوانان ارجمند دین خویش را در بهترین وجه آن بیاموزید.

شما آینده ما هستید. مسئولیت همه ارزشهای مادی و معنوی که امروز صاحب آن هستیم در آینده نزدیک بدوش شما سپرده خواهد شد. شما، حرکت تبلیغ مقدس ایمان را که از طرف پیغمبر ما صلی الله علیه وسلم شروع گردیده، از ما تسلیم گرفته بعد از ما ادامه خواهید داد. بناء مسئولیت آماده ساختن شما به این وظیفه مقدس و رساندن پیامهای الهی که محتوی همه زمانها است، بر دوش ما میباشد. کارهایی را که به این هدف آغاز نموده بودیم - الحمد لله - اولین ثمره اش را داد.

در نوشتن این کتاب که یکی از لطفهای الهی میباشد، کتاب های دیگری را که در این موضوع نوشته شده بود بررسی نموده و از آنها هم استفاده نمودیم. از سوی دیگر خواستیم که به فکر و دنیای درونی شما

عزیزان لذتی دیگری ببخشیم و تقدیم نماییم. در این کتاب که به هدف مذکور آماده گردیده، خصوصیات ذیل رعایت شده است:

- هر موضوع را با یک حکایه آغاز نمودیم تا دین زیبای خود را با علاقه و شوق بخوانید.
 - برای تأکید بر (آیات) قرآن کریم و احادیث نبوی که مهمترین منابع دین ما میباشند، آنها را به صورت چهارچوب ارائه نمودیم.
 - هیچ یکی از اوامر و نواهی دین ما عاری از حکمت و فایده نمی باشد. همه آنها دارای بهترین رمزها هستند. دانستن این حکمت و فایده ها وسیله خواهد شد تا اوامری را که بجا می آوریم، با شعورتر و با محبت انجام بدهیم. به این دلیل 'منافع و حکمت های عبادات را در این کتاب بدقت شما دقت نمودیم.
 - برای آسانتر ساختن موضوعات اکثرا از متود سوال و جواب استفاده نمودیم.
 - از این که میدانستیم شما عکس ها را زیاد دوست دارید، موضوع ها را با عکس ها جالب تر ساختیم. کوشش کردیم که خاطرات جالب پیغمبر صلی الله علیه وسلم، دوست های وفادارانش و شخصیت های بزرگ اسلام را به قلب های شما جایگزین سازیم.
 - موضوعات و معلومات ها را با جداول و اشکال توضیح دادیم که بهتر فهمانده شود.
 - برای چک و ارزیابی معلوماتهای شما، در آخر هر بخش سوالاتی ارایه نمودیم.
 - دعا و اذکار را از زبان پیغمبر صلی الله علیه وسلم در این کتاب جا دادیم تا دست هایتان را بالا کرده با آنها دعا نمایید.
- امید داریم کسانی که به تهیه این کتاب کمک کردند، به دعا های نیکتان شامل کنید ، شما را با کتاب «عبادات خویش را میآموزیم» که اولین کتاب از سری « دین زیبای من» است تنها میگذاریم.
- به امید اینکه دلتان پر از ایمان، زندگیتان اسلامی و روحتان مالا مال احسان و بخشش، فرشته گان همراهتان و انسانهای خوب دوستانتان باشد. خداوند متعال یار و یاورتان و راه بهشت برایتان باز باشد...
- در پناه خداوند باشید.

فاروق سلمان

نظیف ییلماز

دکتر رجب اوزدیرک

مرداد ۱۳۸۶ / اسکودار

فهرست

عبادت / ۱۱

داستان: مهمانی در کاخ.....	۱۲
عبادت چیست؟.....	۱۴
چرا عبادت میکنیم.....	۱۵
داستان: خداوند را شکر گذارم.....	۱۶
عبادت نمودن به ما چه فایده‌های را دارا می‌باشد؟.....	۱۸
سوالات.....	۱۹

وظایف و مسئولیت‌های مکلفین / ۲۱

راه بهشت.....	۲۲
مسئولیت‌های دینی ما.....	۲۳
افعال مکلفین.....	۲۴
شرایط اسلام.....	۲۷
داستان: آدم نجدی.....	۲۸
سوالات.....	۲۹

نظافت / ۳۱

داستان: زنی که کعبه را نظافت میکرد.....	۳۲
دین اسلام و نظافت.....	۳۴
انواع نظافت.....	۳۶
نظافت معنوی.....	۳۹
فرق بین نظافت و ایمان چیست؟.....	۴۰
پیغمبر صلی الله علیه وسلم به نظافت اهمیت میداد.....	۴۱
سوالات.....	۴۳

طهارت - غسل - تیمم / ۴۵

داستان: طهارت گناهان را پاک میکند.....	۴۶
طهارت.....	۴۸
طهارت چیست.....	۴۸
چه چیزهایی را بدون طهارت نمی‌توانیم انجام بدهیم؟.....	۴۸
چگونه باید وضوء بگیریم؟.....	۴۸
داستان: چشمه سرد.....	۵۰
فایده‌های طهارت.....	۵۲
فرائض وضوء به چهار قسمت تقسیم می‌شود.....	۵۳
سنت‌های وضوء.....	۵۴
نواقض وضوء (چه چیزهایی وضوء را باطل می‌کند).....	۵۵
محمد (ص) نور امتش است.....	۵۵

۵۶	 غسل
۵۶	 غسل چیست؟
۵۶	 در حالت جنابت کدام اعمال را نمی توان انجام داد؟
۵۶	 در حالتمال را نمی توان انجام داد؟
۵۷	 در کدام حالت غسل واجب می شود؟
۵۷	 چگونه باید غسل گرفت؟
۵۸	 فایده های غسل
۵۸	 رفتارهای نامناسب در انجام غسل
۵۹	 سنتهای غسل
۵۹	 داستان: قدرت آب
۶۳	 تیمم
۶۳	 تیمم چیست؟
۶۳	 تیمم چه وقت گرفته میشود؟
۶۳	 تیمم چگونه گرفته می شود؟
۶۴	 فرایض تیمم
۶۴	 داستان: غار چوراق تپه
۶۸	 سوالات

نماز / ۲۱

۷۲	 داستان: اولین نماز
۷۴	 نماز چیست؟
۷۵	 چرا نماز میخوانیم؟
۷۶	 فایده های نماز
۷۸	 نماز برای چه کسانی فرض می باشد؟
۷۸	 انواع نماز
۸۲	 فرایض نماز
۸۳	 اذان
۸۵	 اقامه
۸۶	 نماز چگونه خوانده می شود؟
۹۲	 شکل ادای نماز پنج گانه
۹۶	 دعا و تسبیحاتی که بعد از نماز خوانده می شوند
۹۸	 واجبات نماز
۹۹	 سنتهای نماز
۱۰۰	 آداب نماز
۱۰۰	 مکروهات نماز
۱۰۱	 نماز های خویش را در خشوع ادا نماییم
۱۰۳	 افعالی که مسبب باطل شدن نماز می شوند
۱۰۴	 اهمیت نماز با جماعت
۱۰۸	 برخی نمازهایی که با جماعت ادا می شوند
۱۱۲	 نماز مسافر
۱۱۲	 نماز قضا
۱۱۲	 نماز قضا چیست؟

۱۱۴	 سجده سهو
۱۱۴	 سجده سهو چیست؟
۱۱۵	 سجده تلاوت
۱۱۶	 اوقات کراهت نماز خواندن / زمان هایی که در آن نماز خواندن مکروه باشد
۱۱۷	 داستان: نمازهایم
۱۲۰	 پیامبر صلی الله علیه وسلم نماز خواندن را زیاد دوست داشت
۱۲۱	 مساجد جامع و مسجد ها
۱۲۴	 سوالات

رمضان و روزه / ۱۳۱

۱۳۲	 اولین روزه
۱۳۵	 روزه چیست؟
۱۳۵	 روزه برای چه کسانی واجب است؟
۱۳۵	 شرایط قبولی روزه چیست؟
۱۳۶	 بعضی از مفاهیم مربوط به ماه رمضان
۱۳۸	 هنگامی که ما روزه می گیریم، روزه هم ما را در بر می گیرد
۱۳۹	 فواید روزه برای ما
۱۴۱	 انواع روزه
۱۴۴	 روزه قضا
۱۴۴	 روزه كفاره
۱۴۵	 عواملی که سبب باطل شدن روزه می گردد
۱۴۵	 شرایطی که سبب گرفتن روزه كفاره و قضا می گردد
۱۴۶	 عواملی که تنها در آن روزه قضا باید گرفت
۱۴۷	 عواملی که روزه را باطل نمیکند
۱۴۸	 در چه شرایطی می توانیم روزه نگیریم؟
۱۴۹	 فديه روزه
۱۴۹	 فطريه
۱۴۹	 روزه نذری
۱۵۱	 شب قدر
۱۵۲	 عيد فطر
۱۵۳	 زندگی ماه رمضان پیغمبر اعظم
۱۵۶	 رمضان
۱۵۷	 سوالات

زکات / ۱۵۹

- ۱۶۰ امتحان شکر
- ۱۶۲ صاحب اصلی اموال مان کیست؟
- ۱۶۳ صدقه و زکات
- ۱۶۵ زکات چیست؟
- ۱۶۶ فواید زکات برای ما
- ۱۷۰ افزون تر از آن داده می شود
- ۱۷۲ دادن زکات برای چه کسانی فرض می باشد؟
- ۱۷۲ میزان غنایت از نظر دینی
- ۱۷۲ نیازهای اولیه چه چیزهای را شامل می گردد
- ۱۷۳ نسبت اموالی که می بایست زکات داده شود و میزان زکات
- ۱۷۳ حد نصاب و زکات اموال تجاری
- ۱۷۴ نصاب و زکات حیوانات
- ۱۷۵ نصاب و زکات محصولات کشاورزی
- ۱۷۶ باغچه ای که ویران شد
- ۱۷۸ زکات به چه کسانی تعلق می گیرد؟
- ۱۷۹ به چه کسانی زکات تعلق نمیگیرد؟
- ۱۸۰ بخشش از آنچه که بیشتر می پسندیم
- ۱۸۱ هنگام دادن زکات به چه نقاطی باید توجه کرد؟
- ۱۸۳ گذران زندگی با دست رنج خویش بهتر از گدایی میباشد
- ۱۸۴ جوانمردی و گشاده دستی پیامبر خدا

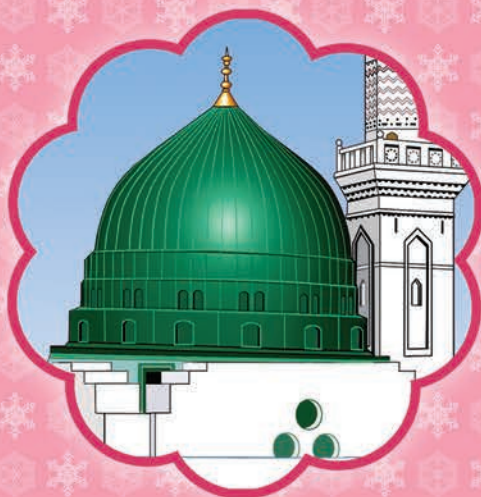
حج / ۱۸۹

- ۱۹۰ زمزم
- ۱۹۲ حج چیست؟
- ۱۹۳ آنچه که حج برای در بر دارد
- ۱۹۶ شیرینی نخودچی
- ۱۹۷ حج برای چه کسانی فرض می باشد؟
- ۱۹۹ کعبه
- ۲۰۱ اماکن مربوط به حج
- ۲۰۵ اماکن زیارتی در مکه و مدینه
- ۲۰۸ فرائض حج
- ۲۰۸ وظایفی که در عبادت حج می باشد
- ۲۱۲ چگونگی انجام حج
- ۲۱۴ عمره

- ۲۱۵چه هدایایی از حج به همراه آورده اید.
- ۲۱۶حج رسول خدا (ص).
- ۲۱۹سوالات

قربان / ۲۲۱

- ۲۲۲امتحان دوستی.
- ۲۲۴قربان چیست؟
- ۲۲۴قربان چه زمانی انجام می گیرد؟
- ۲۲۵آنچه که قربان برای ما به ارمغان می آورد.
- ۲۲۷قربانی نمودن برای چه کسانی واجب می باشد؟
- ۲۲۸حیواناتی که می تواند قربانی نمود.
- ۲۲۹قربان چگونه باید ذبح شود.
- ۲۳۰هنگام قربانی کردن به چه چیزهایی باید دقت نمود.
- ۲۳۰گوشت قربانی چگونه باید تقسیم گردد؟
- ۲۳۰پوست قربانی را چه باید بکنیم؟
- ۲۳۱قربان چگونه باید ذبح شود.
- ۲۳۱قربان عقیقه.
- ۲۳۲رسول الله و قربانی.
- ۲۳۳سوالات
- ۲۳۵کلید جواب ها.

غایه خلقت ما

عبادت

تعریف عبادت ❁

غایه عبادت ❁

فایده های عبادت ❁

مهمانی در کاخ

بکند. از ضیافت و مهمان داری خود، محبت که بشما داشت، نشان داد. شما نیز به خودش محبت و احترام قایل باشید. در احترام به آن کوتاهی نکنید. همچنین او با توزیع هدایای مختلف سخاوت و مرحمتش را به شما نشان داد. شما نیز با تشکر نمودن به او احترام نمائید. شما مهر شاه را که در بالای گنجینه و اشیایی که در قصر است، میبینید. کوشش کنید تا صاحب تمام این زیبایی ها را بشناسید، قدرت و بزرگیهای مرحمتش را بدانید. به این ترتیب رسول، با خطابه هایش قصر و پادشاه را به مهمانان معرفی نمود. بعد از این معرفی، مهمانان به دو گروه تقسیم شدند.

گروه اول سخنان نماینده را گوش فرا دادند و گفته هایش را قبول نمودند. از دعوت شاه خوش و ممنون ماندند. در مدت مهمانی قوانین قصر را مراعات نموده، مؤدبانه و آبرومندانه رفتار نمودند. از دعوت به قصر، مهمانی و استقبال گرم پادشاه نیز تشکر نمودند. از رفتار این مهمانان، پادشاه بسیار خوشنود

یکی بود، یکی نبود، پادشاهی بسیار ثروت مندی بود. او میخواست، ثروتمندی و بزرگی سلطنتش را به انسانها نشان بدهد. برای این مقصد خود، کاخ بزرگی را بنا نهاد. اطاق های کاخ را که با اشیای زینتی و با ارزش مجهز کرده و میزهای غذا خوری آنها نیز با هر نوع خوردنیهای تهیه شده پر نمود. پس از آن نماینده ای را مؤظف ساخت تا که خودش را (پادشاه) به انسان ها معرفی نموده و برای آنها اصول رویه کاخ را نیز بیاموزاند. نماینده امرهای پادشاه را برجا آورد و پس از آن انسان ها را به قصر دعوت کرد.

نماینده، به مهمانانی که به قصر تشریف آورده بودند، کاخ شاه را نشان داد. هدایا و خوردنی هایی که از طرف پادشاه تهیه گردیده بود، برایشان اکرام نمود. بعدا به سخنان خود از توصیف پادشاه شروع نموده:

ای مهمانان! پادشاه که صاحب ما و قصر است، میخواست با نشان دادن کاخ و چیزهایی که در داخل آن است خودش را به شما معرفی

گردید. به خاطر همین، آنها را با روان کردن به کاخ بزرگتر و بهتر پاداش نمود. آنها در آنجا مداوم و سعادتمندانه زندگی کردند.

گروه دوم غیر از نوشیدن و خوردنی که در قصر بود، دیگر به هیچ چیزی علاقه نشان ندادند. گوش هایشان را به توضیحات نماینده بستند. سفره های ضیافت را بر هم زدند، از نوشیدن نوشابه های ممنوع، مست شدند. با فریاد و بیداد، دیگر مهمانان را ناراحت نمودند. بجای اینکه به اکرامهایی که برایشان داده شده تشکر کنند آنها را تحقیر نمودند. از این رو سربازان پادشاه آنها را گرفته در زندان انداختند. آنها در این زندان یک زندگی ناخوش را بسر بردند.

سوالات

- ❁ پادشاهی که در داستان ذکرش گذشت الله (ج) را تمثیل میکند. بنظر شما در این جا قصر چه چیزی را تمثیل میکند؟
- ❁ مقصد از سفره، تحفه و زینتی که در قصر بود چه بود و چه چیزی را توضیح می دهد؟
- ❁ نماینده، چه کسی را تمثیل میکرد؟
- ❁ مهمانانی که به ضیافت قصر دعوت شده بودند چه کسانی بودند؟
- ❁ مقصد از مهمانان گروه اول چه کسانی بودند؟
- ❁ مقصد از مهمانان گروه دوم چه کسانی بود؟
- ❁ قصر بهتری که مهمانان گروه اول به آنجا فرستاده شدند، چه کسانی را تمثیل میکرد؟
- ❁ زندانی که مهمانان گروه دوم به آنجا فرستاده شده بودند، چه کسانی را تمثیل میکرد؟
- ❁ چرا مهمانان گروه دوم به زندان انداخته شدند؟
- ❁ چرا مهمانان گروه دوم سخنان نماینده را گوش نکردند؟

عبادت چیست؟

رسول خدا صلی الله علیه وسلم می فرماید که:

«دعا مایه ی عبادت است.»

(ترمذی، دعوات)

عبادت عبارت از نشان دادن محبت و علاقه ای که به پروردگار خویش داریم که ما و تمام اشیاء کائنات را خلق کرده است. پیروی کردن از اوامرش و دور ماندن از همه ای رفتارهای که او منع کرده است، برای ما ضروری می باشد.

عبادت، اظهار عقیده قلبی ما می باشد که آنرا با رفتارهایمان به میان می گذاریم. نماز خواندن، روزه گرفتن، تلاوت کردن قرآن کریم، دعا کردن، ذکر اسمای حسنی الله (ج) عبادت می باشند. اجتناب از دروغ و دزدی عبادت است. رفتار خوب در مقابل پدر و مادر، زیارت خویشاوندان و صلۀ رحم نیز از جمله عبادت های مهم است. خوبی و یاری کردن به انسان ها، از بین بردن وضعیت های که برای انسان ها متضرر باشد، نیز عبادت شمرده میشود. سلام دادن به برادر مسلمان خود، نشان دادن رویۀ خوب عبادت است. در نتیجه هر چیزی که به رضای خداوند انجام داده شود عبادت محسوب میگردد.

الله تعالی میفرماید که:

بگو که «بی تردید نماز و عبادات من، زندگی و مرگ من، همه برای پروردگار عالمیان است.»

سوره انعام، آیه ۱۶۲.

چرا عبادت میکنیم

نصیب گردانیده، تشکری بکنیم و عباداتی را که برای ما امر نموده از صمیم قلب ادا نمائیم؟

ما با ادا نمودن عبادت خود، بخاطر اینکه خداوند نعمات بیشماری را برای ما خلق کرده است، شکر گذار می باشیم. با عبادات خود ایمان، عشق و تعهد که به خداوند داریم، ابراز نموده و همین طور محبت الله را بدست میاوریم. اگر خداوند ما را از بندگان متقی اش قبول نماید، بیشتر از اینکه در دنیا برایمان نصیب کرده؛ در آخرت نیز نصیب نموده و زندگی جنت را که زندگی مملو از خوشی و ابدی می باشد، نصیب می نماید.

در هر لحظه زندگی نعمتهای بیشماری برای ما میسر میشود. هوایی را که تنفسش میکنیم، آبی را که می نوشیم، نانی را که میخوریم، میوه جات و سبزیجات با رنگ، بوی و لذت های متفاوت، حیواناتی که از گوشت و شیرشان استفاده میکنیم... همه اینها نعمات و احسانات خداوند متعال میباشد.

ما از کوچکترین خوبی یک انسان که بخاطر ما انجام داده باشد، خوش می شویم. کسی که به ما این خوبی را انجام داده باشد از صمیم قلب او را دوست داشته و برایش احترام قایل شده و بخاطر خوبی هایش از او متشکر می شویم. اگر به ما کاری بسپارد، با محبت انجامش می دهیم. آیا چنین نیست؟ سپس، آیا لازم نیست که خداوندی که ما را از نیستی پیدا کرده و نعمت بشمار برای ما

رسول خدا صلی الله علیه وسلم می فرماید که:

«به کسانی که سطح زندگی آنان از شما پایین است، نگاه کنید؛ و به کسانی که سطح زندگی آنان از شما بالا تر است، نگاه نکنید؛ زیرا این کار، باعث می گردد تا نعمت هایی را که الله متعال به شما ارزانی داشته است، حقیر و ناچیز بشمارید»

(مسلم، زهد ۹)

الله تعالی میفرماید که:

«اگر شکر گذاری کنید، (یقیناً نعمت خود را) به شما افزون میدهم.»

سوره ی ابراهیم، آیه ی ۷

کفش

اگر ارزش داشته های خود را بدانیم، بخاطر آن به خداوند شکر گذار می باشیم.

کودکی کفش نداشت. او بخاطر اینکه کفش برای پوشیدن نداشت، بسیار غمگین می شد. در هنگام گردش،

دید که یکی دیگر پا ندارد. گفت «جای شکر دارد، کفش ندارم؛ اما پا دارم. کفش یافت میشود؛ اما پا یافت نمیشود.»

خداوند را شکر گذارم

معلم، عایشه را از پیشانی اش بوسید. کنار تخت خوابش نشسته و پرسید، عایشه جان! احوالت چطور است؟

عایشه گفت: از خوابیدن زیاد، خسته شدم، از دوا خوردن نفرت دارم و میخواهم که در زود ترین فرصت خوب شده و بپا خیزم.

معلم موی عایشه را نوازش کرد و برایش توصیه کرد که باید با حوصله و با صبر باشد. عایشه مدتی فکر نمود. از توصیه معلم خوشش نیامده بود.

از معلمش پرسید:

استاد، چرا خداوند مریضی را خلق کرده است؟

معلم با تبسم گفت:

عایشه برای چند روز در خانه مریض بود. با وجودیکه، خودش را کمی خوب احساس میکرد؛ اما مادرش برایش اجازه نمیداد که از اتاقش بیرون برود. باید برای بهبودی خود کمی دیگر نیز استراحت نموده و به مواد غذایی اش زیاده تر توجه کند.

تخت خواب عایشه در کنار پنجره بود. در طول روز عابران خیابان را تماشا کرده کتاب میخواند و با والدینش صحبت و ملاقات میکرد. اما باز هم حوصله اش سر می رفت، نمیخواست غذا بخورد و به ویژه از دوا نوشیدن نفرت داشت.

یک روز بعد از ظهر، معلم عایشه به دیدنش آمد. این برای عایشه خیلی تعجب آور بوده و او از این عیادت معلم خود، بسیار احساس خوشی نمود.

عائشه با نظر نمودن به چشمهای معلمش گفت:
بلی، درست است.

بعد از کمی تفکر، سؤال دیگری که ذهن او را
مشغول کرده بود فوراً پرسید:

معلم، در این مورد ثروتمندان باید زیاد به
خداوند شکر کنند، چنین نیست؟

معلم گفت: فکر کن که یک انسان نابینا باشد؛
اما پول زیاد داشته باشد آیا این مرد بخاطر دیدن دنیا
همه پولش را خرج نخواهد کرد؟

و یا گوش هایش کر باشد، آیا تمام پول هایش
را بخاطر اینکه صدا ها را بشنود خرج نخواهد کرد؟
-البته

پس هر کسی که صاحب چشمهای بینا، گوش
های شنوا و پاهای قوی باشد بسیار ثروتمند هست. از
همه والاتر کسانی که صاحب فکر و عقل باشند...
عائشه گفت: پس ما خیلی ثروتمند هستیم.

معلمش گفت: بله، تو بخاطر اینکه بسیار ثروتمند
هستی باید به خداوند زیاد شکر بکنی.
عائشه گفت:

معلم صاحب، من دیگر شکایت نخواهم کرد.
بنده شکر گذاری خواهم شد.

معلمش: با گرفتن دستهای کوچک عائشه با
شفقت از پیشانی اش بوسید.

«عائشه جان بزودی شفا پیدا کنی. برای تو از
خداوند شفاء عاجل خواهانم» گفت و خانه را ترک
نمود.

چیدم اوزمن

(شکر میکنم - مختصر داستان عائشه)

بخاطر اینکه ارزش صحت را، صبر و شکر کردن
را بدانی.

عائشه نفهمیده بود.

پرسید، یعنی چطور؟

معلمش:

بین عائشه جان! هر آن چیزیکه برای ما اتفاق می
افتد ما از آن درس میگیریم. مریضی، برای ما ارزش
صحت را می آموزد. گرسنگی، ارزش خوردنی ها
را؛ تشنگی نیز ارزش آب را یاد میدهد. اگر اینها را
تجربه نکنی ارزش چیزهایی که تو صاحب آنها هستی
را نمیتوانی بفهمی.

عائشه سخنان استادش را تصدیق نموده و گفت:

بلی، حق بجانب هستید استاد، من هم اهمیت و
ارزش صحت را بعد از مریضی فهمیدم.

معلمش گفت:

آفرین عائشه جان. وقتی که قیمت چیزی را نمی
فهمیم، شکر گذار خداوندی را که آنها را بما اعطا
فرموده نیستیم. فکر میکنم که بعد از این، بخاطر اینکه
خداوند تو را برای اینکه یک جوان سالم خلق کرده
است به او شکر گذار باشی.

عبادت نمودن به ما چه فایده های را دارا میباشد؟

الله تعالی میفرماید که:

و من جن و انس را نیافریده ام مگر برای اینکه مرا
عبادت کنند
(الذاریات، آیه ۵۶)

رسول اکرم صلی الله علیه وسلم میفرماید:

رسول اکرم صلی الله علیه وسلم میفرماید:
شخصی به نزد رسول اکرم صلی الله علیه وسلم آمد
و گفت: «یا رسول الله آیا عملی بمن نشان میدهد که
ما را به جنت ببرد و از جهنم نجات بدهد؟» لذا رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم فرمود:
- خداوند یکتا را عبادت کنی و برای خدا چیزی
را شریک نسازی. نماز بخوانی، زکات بدهی و صله
رحم را محافظه بکنی (با خویشاوندان ارتباط خود را
قطع ننمایی).

(بخاری، ادب، ۱۰)

عبادت ها، ما را به الله تعالی نزدیک

میسازد

غایه و مقصد از خلقت ما، شناختن خداوند و
عبادت کردن به آن میباشد. ما با ادای عبادات خود،
بندگی خود را به الله پاک نشان داده و خود را به الله
نزدیکتر حس می کنیم. بدون واسطه از او التماس
کمک نموده و به رحمت آن پناه می بریم. برای بدست
آوردن رضایت خداوند متعال تلاش و سعی میکنیم، به
خاطر همین خود را خوشنود احساس مینماییم.

عبادت ها، اخلاق ما را زیباتر مینماید

عبادت چیزی است که ما را برای بودن انسانی
خوب، با اخلاق و مفید برای اجتماع کمک مینماید.
قلب ما را از احساس و فکرهای بد پاک نگاه میدارد. با
پاک نمودن ظاهر و باطن ما، یعنی روح و اخلاق ما، را
خوب می کند.

عبادت ها، به ایمان ما قوت میبخشد

محافظت و تقویت ایمان تنها با عبادات نمودن
ممکن است. اگر ما عبادات خویش را با شایستگی ادا
نماییم ایمان ما قوی میگردد.

آشکار است که عبادت نمودن برای دنیا و آخرت
ما مفید است. مسلمانی که لذت عبادت را چشیده باشد،
او هرگز، در هرجایی که باشد از عبادت خداوند سر
پیچی نمیکند. همچنین پیغمبر صلی الله علیه وسلم، در
این مورد برای ما الگوی بزرگی است. او در مورد
بندگی به الله متعال بسیار دقیق بود، عبادت کردن را
زیاد دوست داشت و همه عبادات خویش را بدون
نواقص ادا مینمود. ایشان به مسلمانان مکرراً در مورد
ادای عباداتشان توصیه و نصیحت میکرد.

روزی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم دست معاذ بن جبل
را گرفته و چنین فرمود که. «معاذ والله تو را زیاد دوست
دارم!» همچنین معاذ نیز به رسول خدا گفت که من هم شما
را دوست دارم ای رسول خدا. در ادامه پیغمبر علیه و السلام
چنین فرمود: معاذ برایت توصیه میکنم که بعد از هر نماز این
دعا را بخوانی.

اللَّهُمَّ اَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَ شُكْرِكَ وَ حُسْنِ عِبَادَتِكَ

ای خدایا برایم یاری بده، تا تو را یاد کرده ذکر بگویم، به
نعمتت شکر کنم، بشایستگی ترا عبادت بکنم.
(ابو داود، و ترمذی، ۲۶).

سوالات

دانسته هایتان را بیازمایید

درست و یا غلط بودن جملات زیر را مشخص کنید.

۱. عبادت عبارت از آنست که ما با انجام آن محبت و احترام خود را به خالق کائنات ابراز نموده و بندگی خود را ادا مینماییم.
☐ غلط ☐ درست
۲. غایه ی خلقت عبارت از بزرگ شدن و صاحب شغل شدن می باشد.
☐ غلط ☐ درست
۳. کمک کردن و سلام دادن به انسانها و با روی خوب رفتار نمودن با آنها عبادت نمی باشد.
☐ غلط ☐ درست
۴. عبادت ها تنها بدن ما را پاک نمیکند؛ در عین حال اخلاق ما را هم خوب میسازند.
☐ غلط ☐ درست
۵. ما با انجام عبادت نعمات که خداوند برای ما اعطا نموده است، شکر گذار می باشیم.
☐ غلط ☐ درست

خود را بیازمایید

۱. کدام یکی از اعمال ذیل عبادت نیست؟

- أ. نماز خواندن
- ب. دروغ نگفتن
- ج. برانداختن سنگی از راه
- د. غیبت نمودن

۲.

- I. عمل صالح
- II. گناه
- III. عبادت

کدام یک از موارد فوق برای چیزهایی که خداوند دوست دارد و می خواهد، استفاده می شود؟

- أ. I-II
- ب. I-III
- ج. I-II-III
- د. II-III

۳. یک فنجان قهوه چهل سال خاطره ویاد بود دارد» کدام یکی از جملات زیر مطابق این ضرب المثل ترکی میباشد؟

- ا. وقتی که قهوه بنوشیم چهل سال او را فراموش نمی کنیم.
- ب. کسیکه به ما قهوه بدهد او را زیاد دوست میداریم.
- ج. کسیکه به ما خوبی کرده و یا قهوه بدهد او را هیچ وقت فراموش نمیکیم.
- د. یک قهوه حد اکثر چهل سال، یادبود دارد.

۴. کدام یکی از اعمال ذیل از خصوصیات عبادات نیست.

- ا. بعد از انجام عبادت، بدن و روح ما پاک شده زیبا میگردد.
- ب. با ادای عبادت خود از انسان های صاحب اخلاق و مفید بر جامعه هستند، میباشیم.
- ج. با ادای عبادات محبت خداوند را بدست میآوریم.
- د. از طریق عبادت مشهور می گردیم.

۵.

- I. برای بدست آوردن محبت و خوشنودی خداوند.
- II. از اینکه امر خدا است.
- III. برای نجات از عذاب جهنم و دخول جنت.

کدام یکی از جملات فوق جواب سوال « چرا خداوند را عبادت میکنیم؟ » میباشد؟

- ا. II-I
- ب. III-I
- ج. III-II-I
- د. III-II

جاهای خالی را کلمات صحیح پر کنید

(رفتارهای ما / خداوند / شکر کنم / عبادت من / عبادت)

۱. بگو که: «بی گمان نماز من ، زندگی و مرگ من، همه برای خداوند پروردگار جهانیان است».
۲. دروغ نگفتن و دزدی نکردن است.
۳. عبادت اظهار عقیده قلبی توسط میباشد.
۴. هر چیزی که برای رضای انجام داده شده باشد عبادت است.
۵. خدا یا!، بمن یاری ده تا که تو را یاد و ذکر کنم، برای نعمت ، چنانچه به شان تو مناسب باشد برای تو عبادت کنم.

مسئولیت های دینی ما

وظایف و مسئولیت های مکلفین

❁ مسئولیت های دینی ما

❁ افعال مکلفین

❁ شرایط اسلام

راه بهشت

رسول اکرم صلی الله علیه وسلم در ادامه صحبت هایش این آیه ها را تلاوت نمود. « برای نماز تهجد پهلوهایشان از بسترها (در دل شب) دور میشود، به پروردگارشان با بیم و امید دعا میکنند، و از آنچه که به آنها روزی داده ایم انفاق می کنند. پس هیچ کسی نمی داند چه یادداشتها (ی عظیمی) که مایه روشنی چشمهاست برای آنها نهفته شده است، به؛ (پاس) آنچه که (در دنیا) انجام می دادند (سوره سجده، ۱۶، ۱۷).

بعداً ادامه داد:

- آیا میخواهی تو را، از مقدم ترین، اساسترین و بزرگترین کار آگاه بسازم؟ حضرت معاذ گفت:

- بلی یا رسول الله!
- رسول خدا فرمود:

روزی یکی از اصحاب کرام نبی صلی الله علیه وسلم، حضرت معاذ به رسول خدا گفت: یا رسول الله! بمن چیزی را بگوئید که از طریق او داخل جنت شده و از جهنم نجات یابم. پیغمبر خدا برایش چنین فرمود:

تو چیزی بزرگی میخواهی. اما این، برای کسی که خداوند برایش آسان کرده باشد مشکل نیست: چیزی را به خداوند شریک قرار ندهی، تنها به او بندگی کنی. بدرستی نماز را ادا نمایی، زکات بدهی. روزه بگیری و اگر توان و امکان داشته باشی به حج بروی. بعداً سخنانش را چنین ادامه داد:

- حالی میخواهی دروازه خیر را برایت نشان دهم؟ روزه (در مقابل جهنم و گناهان) سپر است. صدقه عذاب گناهان را خاموش میسازد مثل اینکه آب آتش را خاموش کرده باشد. نمازی که از طرف نیمه شب ادا گردیده باشد فاعلش را از گناهان پاک میسازد.

- مقدم کار اسلام، پایه و اساس کار نماز و بزرگترین کار هم جهاد است.
- بعداً
- آیا تو را، از ریشه نیروی همگی آنها خبر بدهم؟
- حضرت معاذ گفت:
- بلی، یا رسول الله. رسول الله صلی الله علیه وسلم زبان شان را نشان داد و گفت که این را محافظه کن. حضرت معاذ پرسید:
- یا رسول الله! آیا ما از گفته هایمان نیز به حساب کشیده میشویم؟ رسول الله نیز فرمود:
- ای معاذ خداوند صلاحات را دهد! انسان ها را غیر از کار زبان شان چیزی دیگر به جهنم نمیکشد (ترمذی، ایمان، ۸).

مسئولیت های دینی ما

چه زمانی وارد سن بلوغ می شویم

سن بلوغ (نوجوانی) نسبت به شرایط فیزیکی کودکان و اقلیم متفاوت است. سن بلوغ، در پسر ها عموماً بین سن های ۱۵-۱۲؛ و در دختر ها هم بین سن های ۱۲-۹ بوقوع می پیوندد. جوانی که به سن ۱۵ ساله رسیده باشد، اگر چه علامت بلوغ را در خودش مشاهده نکرده باشد، خواه پسر باشد و یا دختر، نیز بالغ حساب میشود و مسئول از اوامر و منهیات دینی میشود.

مکلف بمعنی چیست؟

مکلف به کسانی گفته میشود که عاقل، بالغ و مسئول از اوامر و منهیات دین ما باشد. دیوانه ها و جوانهای نا بالغ مکلف محسوب نمی شوند.

خداوند جل جلاله برای ما نعمات زیادی اعطا نموده است. مهمترین آنها هم عقل است. ما بوسیله عقل؛ درست را از غلط، خوب را از بد جدا کنیم. از این جهت تعقل و تفکر مهمترین خصوصیات اند که انسان ها را از دیگر مخلوقات متمایز میسازد.

نعمت عقل، مسئولیتی را نیز با خود آورده است. زیرا که خداوند متعال نعمات را که به ما بخشیده، در مقابلش ما را مکلف و مسئول ساخته است. چیزهایی که امر کرده برای ما مفید است. چیزهای مضر و بد را هم منع نموده است. برای سعادت در این دنیا و آخرت، خداوند تعدادی مسئولیت ها برای ما داده که باید آنها را بجا بیاوریم. رفتارهایی که ما باید انجامشان بدهیم و یا پرهیز کنیم، آنها را «مسئولیت های دینی» میگویند.

افعال مکلفین

افعال مکلفین چیست؟

در رابطه با رفتار و کردار اشخاص احکام مختلفی وجود دارد. آنها را «افعال مکلفین» میگویند.

اصطلاحاتی که مسئولیت دینی را بیان میکنند کدام اند؟

احکام رفتار مکلفین با هشت اصطلاح بیان میشود:

افعال مکلفین:	
۱-فرض	☺☺☺☺
۲-واجب	☺☺☺
۳-سنت	☺☺
۴-مستحب	☺
۵-مباح	☹
۶-مکروه	☹☹
۷-حرام	☹☹☹☹
۸-مفسد	☹☹☹☹☹

فرض ☺☺☺☺

ب. فرض کفایه: فرض کفایه آن است که با اشتراک تعدادی از مسلمانان ادا شود. و همینگونه مسئولیت فرض مذکور، از دیگر مسلمانان منطقه برداشته میشود. در صورتی که کسی این فرض را ادا نکند همه مسلمانان مسئول میشوند. مثلاً؛ وقتی که یک مسلمان وفات کند و گروهی از مسلمانان در نماز جنازه اش شرکت کنند، دیگر مسلمانان منطقه مجبور به شرکت نیستند.

فرض: فرض: عبادتی است که از طرف دین ما انجام دادنش امر قطعی می باشد. مثلاً نماز خواندن، روزه گرفتن و زکات دادن فرض است. کسیکه فرائض را انجام بدهد ثواب زیادی بدست میآورد. اگر بدون عذر آن را ترک کند گناه کار می باشد. کسیکه یکی از فرائض را منکر شود و یا آنرا از اوامر دینی ما قبول نکند کافر میشود.

فرض دو قسم است:

أ. فرض عین: فرض عین آن است که هر مسلمان مکلف، باید آنرا اداء نماید. مثلاً پنج وقت نماز، روزه فرض عین اند.

واجب ☺☺☺

واجب: عبادتی است که انجام دادن آن امر شده؛ اما قطعیت آن به اندازه حکم فرض نباشد. مثلاً، خواندن نماز عید، دادن صدقه فطر به فقراء در ماه رمضان، ذبح کردن قربان در عید قربان واجب است.

کسیکه واجب ها را ادا نماید، مثل ادای فرض ثواب بدست میآورد؛ و در ترک آن گناهکار میشود. برای انکار فرض شخص کافر میشود؛ اما برای انکار واجب گناهکار میشود، کافر نمیشود.

سنت ☺☺

کسی که سنت ها را انجام بدهد ثواب کسب میکند. به شفاعت آن رسول صلی الله علیه وسلم نایل میگردد. کسی که آنرا ترک کند بخاطر نا فرمانی به پیغمبر صلی الله علیه وسلم، از ثوابش محروم خواهد ماند.

سنت: سنت از عبادات پیغمبر صلی الله علیه وسلم است که، علاوه از فرض و واجب، آنها را در زندگی خودش تطبیق کرده و ما را هم به ادای آن توصیه نموده است. سنت دو قسم است:

أ. سنت مؤکده: سنت مؤکده سنتی است که رسول خدا آن را عموماً انجام داده و به ندرت ترک کرده باشد. مثلاً، نماز های سنت صبح، ظهر و عشاء و تراویح سنت مؤکده هستند.

ب. سنت غیر مؤکده: سنت غیر مؤکده به سنت های گفته میشود که رسول خدا آن را بعضاً انجام داده و بعضاً ترک کرده باشد. مثلاً، سنت نماز عصر و چهار رکعت سنت اول نماز عشاء سنت غیر مؤکده هستند.

مستحب ☺

کسی که مستحب را انجام بدهد ثواب حاصل میکند؛ و کسی که ترکش کند گناهکار نمیشود.

مستحب: مستحب اعمالی هستند که از نظر قوانین کلی دین ما خوب و پسندیده شناخته می شود. به آن اسم «نافله» و یا «مندوب» نیز اطلاق میشود. مثلاً، خواندن نماز قیلوله، روزه گرفتن در روزهای دوشنبه و پنجشنبه، صدقه دادن به فقراء، گرفتن و دادن متقابل هدیه مستحب میباشد.

مباح

مباح: رفتارهایی را گفته میشود که انسان در انجام دادن و انجام ندادن در آن مختار میباشد. نه در انجام مباح، ثواب حاصل میکنیم؛ و نه در ترکش گناه کار میشویم. مثلاً، نشستن، راه رفتن و خوابیدن مباح است.

مکروه

که انجام آن دیناً معقول نمیشود. کسیکه مکروه را انجام بدهد گناهکار محسوب نمیشود. فقط انجام آن کاری معقولی نیست. مثلاً، پاک کردن بینی با دست راست مکروهی تنزیهی است.

مکروه: مکروه به آن کار و رفتارهای ناروا گفته میشود که انجام دادن آن در دین مبین اسلام غیر مقبول میباشد.

دو نوع مکروه موجود است:

ا. مکروه تحریمی: کار و رفتارهایی را گفته میشود که، انجام آن منع گردیده؛ و فقط برای منعشان به اندازه حرام دلیلی موجود نباشد.

کسیکه چنین مکروها را انجام بدهد مرتکب گناه میگردد. مثلاً، کشیدن سیگار، ترک کردن نماز عید بدون عذر شرعی و ادا نمودن نماز عصر در وقت غروب.

ب. مکروه تنزیهی: کار و رفتارهایی را گفته میشود

حرام

کسی که کار حرام انجام بدهد در خلاف اوامر خداوند عمل کرده و مرتکب گناه کبیره میشود. کسی که از کارهای حرام دوری کند هم محبت خداوند را هم ثواب بزرگی را کسب مینماید. کسی که حرام را انکار کند، چیزهای حرام را حلال قبول کند کافر میشود.

حرام: حرام عبارت از کار و رفتارهایی را گفته میشود که انجام دادن آن در دین اسلام قطعاً جایز نمیشود. مثلاً، کشتن انسان، بی عدالتی، شراب نوشیدن، زنا کردن، قمار بازی کردن، خوردن گوشت خوک، نافرمانی والدین، غیبت و سخن درباره دیگران حرام است.

مفسد

هنگام روزه بودن سبب باطل شدن آن می شود. عبادات باطل شده دوباره باید انجام شود.

مفسد: مفسد حرکات و رفتارهایی است که انجام آن عبادات را مختل و باطل میسازد. مثلاً، گپ زدن در نماز، خوردن و نوشیدن چیزی در

شرایط اسلام

شرط اول از این پنج شرایط، اساسی ترین عقیده دین اسلام می باشد. چهار دیگر آنها عبادتهای اساسی هستند که بخاطر مسلمان بودن باید آنها را انجام دهیم.

بعضی وظایفی است که باید بسبب مسلمان بودن ما آنها را انجام بدهیم. اساسی ترین آنها را شرایط اسلام میگوئیم. اسلام بر روی آنها بنا شده است.

این شرطها پنج هستند:

رسول خدا صلی الله علیه وسلم می فرماید که:

«اسلام بر پنج چیز بنا شده است: نخست، گواهی دادن بر اینکه خداوند، یکی است و جز او، معبود بر حقی وجود ندارد. و محمد صلی الله علیه وسلم رسول خدا است. دوم: اقامه نماز، سوم: دادن زکات، چهارم روزه گرفتن ماه رمضان، پنجم ادای حج»

(بخاری، ایمان، ۸)

۱- **کلمه شهادت:** اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمدا عبده و رسوله یعنی اقرار به اینکه بغیر از الله جل جلاله معبودی دیگری نیست و محمد (ص) بنده و رسول می باشد

۲- **ادای نماز:** ادای پنج وقت نماز در یک شب و روز.

۳- **روزه گرفتن:** روزه گرفتن در ماه مبارک رمضان.

۴- **ادای زکات:** زکات دادن از مال و پول نظر به

مقدار و نصاب آنها.

۵- **حج:** در عمر یک بار حج رفتن.

آدم نجدی

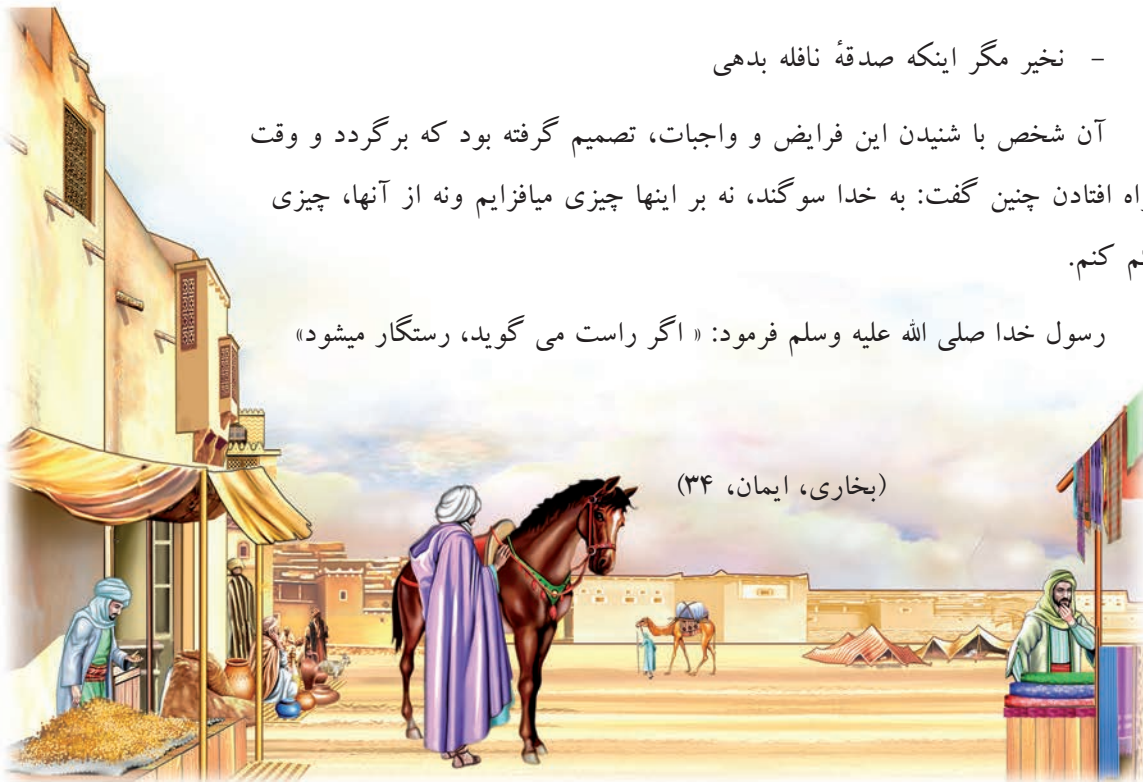
روزی، رسول خدا با اصحابش در یکجا نشسته بودند. شخصی از اهالی نجد در حالیکه موهایش پراکنده شده بود، پیش رسول خدا صلی الله علیه وسلم آمد. این شخص از منطقهٔ نجد عربستان آمده بود. پیش رسول خدا آمد و سؤالی که دربارهٔ دین داشت، شروع به پرسیدن آنها نمود. در جریان مکالمه ای که در بین شان رد و بدل شده بود عبارت بود از:

- یا رسول الله اسلام چیست؟
- الله تعالی در شبانه روز، پنج وقت نماز را فرض نموده است.
- آیا غیر از این پنج وقت نماز، نماز دیگری بر من لازم است؟
- نخیر! البته می توانی علاوه بر این پنج نماز، نماز نافله بخوانی. روزهٔ رمضان نیز فرض است.
- آیا علاوه بر روزهٔ رمضان، روزهٔ دیگری بر من فرض است؟
- نخیر! مگر اینکه روزهٔ نافله بگیری. زکات دادن نیز فرض است باید ادایش کنی.
- آیا غیر از زکات، صدقهٔ دیگری نیز بر من فرض است؟
- نخیر مگر اینکه صدقهٔ نافله بدهی

آن شخص با شنیدن این فرایض و واجبات، تصمیم گرفته بود که برگردد و وقت براه افتادن چنین گفت: به خدا سوگند، نه بر اینها چیزی میافزایم و نه از آنها، چیزی کم کنم.

رسول خدا صلی الله علیه وسلم فرمود: «اگر راست می گوید، رستگار میشود»

(بخاری، ایمان، ۳۴)

سوالات

دانسته هایتان را بیازمایید

درست و یا غلط بودن جملات زیر را مشخص کنید

۱. خداوند، چیزهایی را امر نموده است که انجام آنها برای ما مفید؛ و از چیزهایی منع نموده که در انجام آن ضرر میباشد.
☐ درست ☐ غلط
۲. اشخاص دیوانه و نابالغ نیز مکلف میباشد.
☐ درست ☐ غلط
۳. شخص که فرایض را انجام بدهد ثواب بزرگی را کسب میکند؛ شخصی که بدون معذرت آنها را انجام ندهد گناهکار شمرده میشود.
☐ درست ☐ غلط
۴. شخصی که یکی از فرضها را انکار کند و یا آن را از اوامر الهی قبول نکند کافر میگردد.
☐ درست ☐ غلط
۵. نافرمانی به والدین حرام است.
☐ درست ☐ غلط

خود را بیازمایید

۱. کدام یکی از اعمال ذیل فرض عین است؟
ا. اذان
ب. روزه گرفتن
ج. اقامه
د. تسبیح
۲. کدام یکی از اعمال ذیل فرض کفایه است؟
ا. نماز خواندن
ب. حج کردن
ج. زکات دادن
د. نماز جنازه

۳. کدام یکی از اعمال ذیل سنت غیر مؤکده است؟

- أ. سنت نماز عصر
- ب. سنت نماز مغرب
- ج. نماز وتر
- د. سنت نماز صبح

۴. کدام یکی از اعمال ذیل حرام نیست؟

- أ. دروغ گفتن
- ب. دزدی کردن
- ج. ورزش کردن
- د. قمار بازی

۵. کدام یکی از اعمال ذیل مکروه تحریمی نیست؟

- أ. پاک کردن بینی با دست راست
- ب. ترک کردن نماز عید
- ج. خواندن نماز عصر در حال غروب آفتاب
- د. سیگار کشیدن

جاهای خالی را کلمات صحیح پر کنید

(فرض/مکروه/حرام/واجب/مکلف/مباح/مستحب/فرض کفایه/سنت مؤکده/فرض عین)

۱. اشخاص عاقل و بالغ که مکلف از اوامر و منهیات دین اسلام بوده باشند، گفته میشوند
۲. به آن نوعی از عبادتهایی که انجام دادن آنها در دین ما بگونه قطعی امر شده باشد گفته میشود.
۳. فرض هایکه انجام آنها بر هر مسلمان مکلف ضروری باشد، به آنها گفته میشود.
۴. فرض هایکه با انجام دادن بعضی از مسلمانان ادا گردد به آنها گفته میشود.
۵. عبادتهایی را که مکلف هستیم انجامشان بدهیم؛ فقط حکم آن به اندازه فرض نبوده باشد، گفته میشود.
۶. سنتهایی را که عموماً از طرف رسول خدا انجام شده و به ندرت ترک شده، گفته میشود.
۷. اعمالی را که انجام آنها در عاداتهای دین اسلام با ارزش و پراهمیت باشد، گفته میشود.
۸. اعمال و کردارهایی را که در انجام و یا ترک آنها انسان مختار باشد، گفته میشود.
۹. اعمال و کردارهایی را که انجام آنها در دین ما قاطعاً منع گردیده باشد، گفته میشود.
۱۰. اعمال و کردارهایی را که انجام شان در دین ما ناپسند و بد باشد گفته میشود.

سمبل مدنیت اسلام

نظافت

✿ نظافت و دین اسلام

✿ انواع نظافت

✿ مناسبت عبادت و نظافت

✿ اهمیت که رسول خدا به نظافت داده بود

زنی که کعبه را نظافت میکرد

تا اینکه صحت دوباره یافته و به وظیفه ای که در مسجد انجام میداد شروع کند؛ اما نمیتوانست. در گوش هایش آواز رسول الله که به قلب ها حضور و فراح می بخشید، و در قلبش نیز آرزوی سجده داشت که با آواز مبارک رسول خدا پیشانی اش را به زمین بگذارد.

رسول خدا صلی الله علیه وسلم چند روز او را ندید. از اصحابش پرسید. همسایه هایش گفتند:

- مریض است یا رسول الله.

رسول خدا بعد از شنیدن این جواب، مستقیم بطرف خانه ام محجن که یکی از محلات اطراف مدینه بود، حرکت کرد. کسانیکه از پیش رفته بودند. به زن مریض گفتند:

- مژده باد بر تو ای ام محجن، رسول خدا به عیادت تو می آیند.

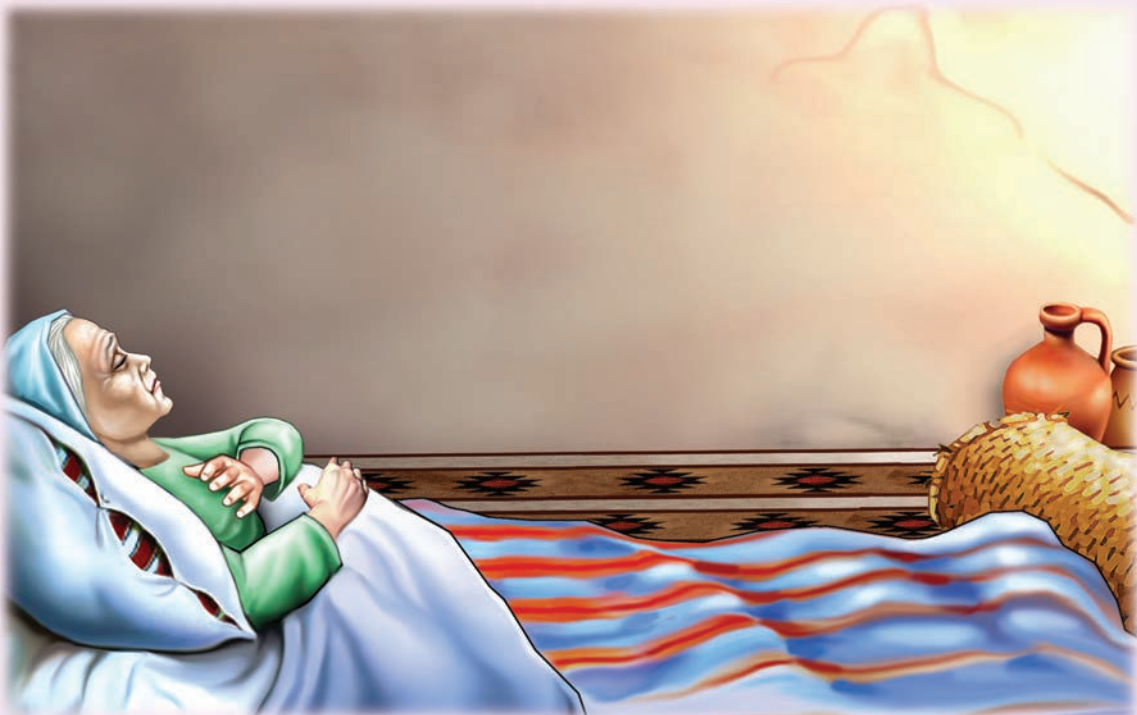
وقتی که او این خبر خوش را شنید و بسیار هیجان زده شد، نمیدانست چه باید کرد. قلبش که از

پیرزنی بنام ام محجن، در یکی از محلات شهر رسول مدینه منوره، زنده گ می کرد. به همان اندازه ای که خودش پاکیزه بود؛ احساس و افکارش نیز پاک بود. این والده ما روزی تصمیم گرفت:

- از آنجاییکه خداوند متعال قلب مرا از بی ایمانی پاک نگاه کرده، من هم خانه او را باید پاک نگاه بدارم. او از این بعد تا حد توان مسجد نبوی را که جای عبادت مسلمین و صحبت رسول خدا می باشد، پاک خواهد نمود.

او فقیر بود؛ اما احساسش مثل آینه می درخشید. او در هر پاک کاری مسجد، مثل اینکه قلبش هم پاک شده باشد، دلش راحت و آرام شده روانش نیز پر از احساس خوش و هیجان میشد.

روزی او بسیار مریض شده و از فیض نماز خواندن به امامت رسول خدا محروم مانده بود. بدنش در بستر؛ اما قلبش در بین انسانهایی بود که قلبشان پاک و امامشان امام پیغمبران بود. آرزو میکرد که

حرکت نمودند. اما بعد از ادای نماز عشاء رسول خدا خوابیده بود.

این خبر آنها را متأثر ساخت. اُم محجن با همسایه های خود نیز رابطه ی نیکی داشت از این خاطر همسایه هایش هم او را زیاد دوست داشتند. خصوصاً بعد از عیادت رسول خدا ارزش آن بیشتر گردیده بود. اما در حال حاضر او از این تحفه ی آخر و اهم محروم به زیر خاک میرفت. همسایه هایش به یکدیگر میگفتند:

- نصیص همین بوده...

- رسول خدا را نا راحت نکنیم،

این درست نخواهد بود...

- امکان دارد در هنگام

خواب نیز

مریضی بسیار بی تاب شده بود سریع به تپیدن شروع کرده بود. مدتی بعد یک صدای خوش آمد. رسول الله میگفت:

- السلام علیکم.

با یک صدای نرم و ظریف که از احساس تشکر مزین گردیده بود. میگفت:

- وعلیکم السلام یا رسول الله.

- عیادت کوتاه بود. اما در حقیقت قیمت این زمان بسیار مهم و بزرگ بود. زیرا رسول خدا، پدر یتیمان، ضعیفان و انسان پاک عیادتش تشریف آورده بود. رسول خدا، مسلمانی را که به پاکیزگی بدن، روح و محیط اش رعایت کرده باشد، بسیار دوست داشت. چون خودش فرموده بود که: «خداوند متعال پاکیزگی را دوست دارد؛ و خود او از تمام نواقصات و عیوب پاک می باشد» «ترمذی، ادب، ۴۱».

فخر کائنات حضرت رسول خدا صلی الله

علیه وسلم ام محجن را از همسایه هایش میپرسید، و درباره وضعیت صحتش معلومات میگرفت. یگروز فرمود:

- اگر روزی، اُم محجن وفات

کند، از من بی خبر دفنش نکنید.

شی اُم محجن، روحش را

که با عشق، محبت و خدمت الله

و رسول اش آمیخته بود، به

فرشته ی موت که از جانب

الله پاک روان گردیده بود

تسلیم نمود.

همسایه هایش

غسل دادن و تکفین

وی را به اتمام

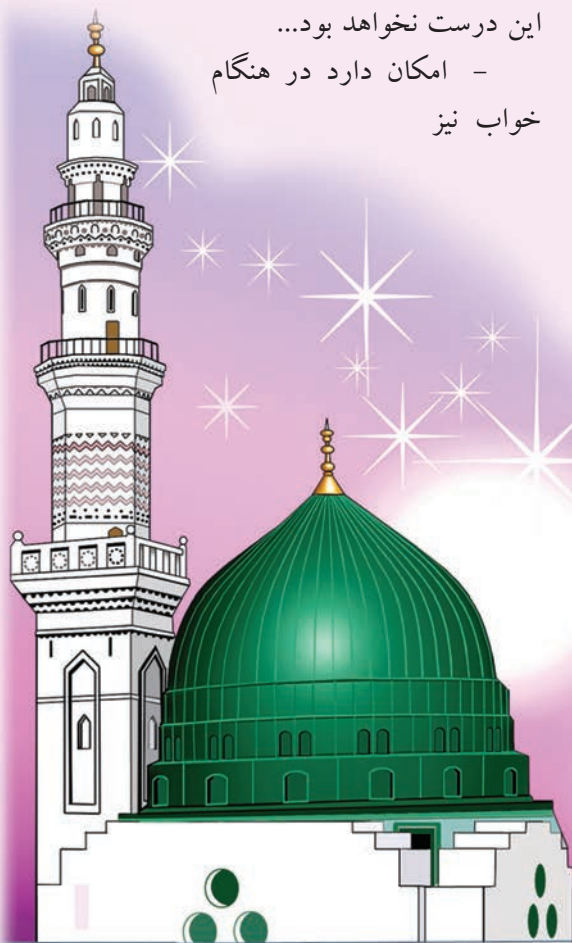
رسانیدند. بعد از

اتمام تکفین و

تجهیز بطرف خانه

مبارک رسول خدا

صلی الله علیه وسلم

رسول خدا صلی الله علیه وسلم به یارانش فرمود که «زود همراه من بطرف قبرستان بقیع برویم.» مستقیم به قبرستان رفتند. همسایه هایش مزار ام محجن را به رسول خدا نشان دادند. رسول خدا صلی الله علیه وسلم با اصحابش دوباره نماز جنازه ام محجن را ادا نمودند. برایش دعا نموده از خداوند طلب مغفرت نمودند. از آنجا جدا شدند.

احمد لطفی قرانجی

«اقتباس شده از مجموعه دوره سعادت.»

به وی وحی آید. تا نشود جاهلانه از ما خطایی صادر گردد...

- گفتند که، پیغمبر صلی الله علیه وسلم را ناراحت نسازیم.

ام محجن را با این اندیشه ها، بدون خبردار کردن رسول خدا، به قبرستان بقیع بردند. بعد از ختم نماز جنازه دفن شد.

اصحاب کرام برایش دعای رحمت خواندند. و از قبرستان جدا شدند.

صبح فردایش رسول اکرم صلی الله علیه وسلم ام محجن را از اصحابش پرسید:

- آنها گفتند «یا رسول الله او دفن شد!» ما بعد از تکفین و تجهیز امور جنازه، پیش شما آمدیم؛ اما شما خواب بودید. نخواستیم که شما را از خواب بیدار نمائیم.

دین اسلام و نظافت

خواسته که محیط خویش را پاک و تمیز نگه بداریم. به کسانی که محل های مورد استفاده عموم را تمیز نگه داشته و یا از حرکات متضرر اجتناب ورزند، جنت را مرده داده است.

رسول خدا میفرماید:

«آدمی، سر راه شاخه ای را دید و گفت «قسم به الله بخاطریکه به انسان ضرر نرساند، اینرا از این جا خواهم کند» و آنرا از آن جا دور ساخت، بسبب این عمل نیک خود او داخل جنت شد. (بخاری، اذان، ۳۲؛ مظالم ۲۸)

نظافت، از دیدگاه اسلام، صرف با پاک شدن از نجاست مادی ممکن نمیباشد. مثلاً، با شستن سیب که به زمین افتیده باشد، تنها ظاهر و جانب مادی آن را پاک مینماییم. اما، سیب دزدی شده را که چقدر

اسلام، دین نظافت است. زیرا نظافت، اساس عبادت ها را تشکیل میدهد. پاک بودن بدن، لباس و اخلاق ما از نشانه های مسلمان بودن ما است. نظافت و پاکی، برای حفاظت صحت و برای زندگی با صحت ما نیز شرط است. به همین خاطر دین ما به نظافت بسیار اهمیت داده است.

یکی از اولین اوامر جناب پروردگار: «و لباسهات (دایم) را پاکیزه نگهدار.» (سوره المدثر، آیه ۴) است. این نشانه ای است که دین ما، به نظافت چقدر اهمیت قایل شده است. پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم نیز فرموده: «نظافت جزئی از ایمان است.» (مسلم، طهارت، ۱) و نظافت را از واجبات ایمان ما شمرده است.

دین اسلام به پاکی محیط زیست نیز اهمیت زیادی داده است. پیغمبر ما صلی الله علیه وسلم

مثلی که نجاست مادی بدن ، لباس و محیط را کثیف میسازد، گناه، سخن و رفتارهای بد نیز قلبهای ما را کثیف مینماید. برای اینکه زندگی بسیار راحت و خوشوقتی داشته باشیم باید خود را از این کثافت های معنوی پاک نگه بداریم. پاکی و دوری از این نوع کثافت ها، صرف با توبه کردن از گناهان، ادا نمودن

(سورہ بقرہ، آیہ ۲۲۲)

انواع نظافت

صرف غذا و بعد از صرف غذا دستهای خویش را باید شست. بعد از در آمدن از توالت نیز دستهای خود را با صابون باید شست.

نظافت؛ بدن، اخلاق، روح، لباس و محیط ما را از چیزهای بد، چرک و کثیف پاک نگه میدارد.

نظافت دو نوع است:

۱- نظافت مادی (ظاهری)

ب- نظافت صورت: صورت نیز مانند دستها، یکی از اعضاء ما میباشد که از گرد و چرک ها زیاد در تماس است. شستن صورت، خسته گی و سر دردهایی را که از خسته گی و ماندگی ظهور میکند، نسبتا کم میکند. شستن صورت، صورتمان را تازه، با صحت و زیبا می کند. بنابراین صورت خود را باید زود زود بشویم.

ماده های میکروبی مثل خون، چرک و ادرار از نگاهی دین کثیف شمرده شده اند. پاکی از هر نوع کثافتی را که در بدن، لباس و اطراف ما هستند، نظافت مادی می نامند. انواع اساس نظافت ظاهری که باید دقت بکنیم از این قرار است:

أ- پاک کردن دست ها: دستهایمان یکی

از اعضاهای کثیرالمستعمل میباشد. دست از همه اعضاء بدن زیادتر چرک میگیرد. چرکها در دست آلوده شده برای تولید میکروبها زمینه را مساعد میسازند. آنها بواسطه غذایی که میخوریم به بدن ما انتقال یافته و سبب مریضی ما میشوند. پس بخاطر دوری از میکروب و امراض، پیش از شروع به

ج- نظافت دهن و دندان: پس مانده های خوردنی زیادتر روی و لای دندانهای ما جمع میشوند. وقتی که دندان های خویش را بطور منظم نشویم، مدتی بعد در بین پس مانده طعامها باکتریهای مضر پیدا میشوند. این نیز سبب بو دادن و پوسیدگی دندانها میشود. پوسیدگی دندان ها نیز

رسول خدا صلی الله علیه وسلم می فرماید که:

«ناخن های دراز شده تان را بگیرید! زیرا چیزهای مضر

بین ناخن های دراز پنهان میشود.»

(دیلمی، مُسند الفردوسی، ۴۵۷۹)

فکر میکنم که نظافت ظاهری بسیار مهم است؛ فقط این کافی نیست. پس باید کوشید که خود را از احساس بد، از افکار بد و از رفتارهای بد که خداوند آنها را منع نموده است دور و پاک نگهداریم. اگر در این کار خود موفق شویم؛ از صمیم قلب خود معتقدیم که خداوند ما را زیاد دوست خواهد داشت.

رسول خدا صلی الله علیه وسلم می فرماید که:

«استفاده مسواک بسیار مهم است. زیرا مسواک سبب

پاکی دهن و خوشنودی خداوند میگردد»

(ننائی طهارت ۴)

سبب اساسی امراض قلب، معده، لوزه و امثال آن خواهد شد. برای جلوگیری از بروز چنین امراض باید دهن خود را پاک نگهداشته و دندان های خود را روزانه حد اقل دو بار بشویم.

د- نظافت ناخن: نظافت ناخن، تکمیل کننده

نظافت دست و پا میباشد. احتمال لانه های میکروب در ناخن ها را نباید فراموش کرد. از این رو ناخن را به دهن، بینی، چشم و دیگر اعضاء بدن خودداری می نمایم. چرا که ناخن از جمله خطرناکترین خانه های میکروب می تواند باشد.

ه- نظافت پاها: پاها حامل همه ی بدن ما

هستند. بخاطر پوشیدن کفش، پاها عرق میکنند و چرک میگردند. پاها و بین انگشتهای پاها را باید خوبتر بشویم؛ زیرا شستن آنها سبب صحتمندی و تازگی ما میشود. بنابراین پاها و بین انگشتان پاهایمان را باید زود زود شسته و پاک نگهداریم. بعد از شستن نیز برای مراقبت از امراضی مثل قارچ که در پاها بوجود میاید، آنها را باید بهتر خشک نمود. به پوشیدن جوراب و کفش نو نیز باید توجه نمائیم.

و- نظافت بدن: پوست بدن ما از اسباب متفاوت

مثل عرق و امثال آن چرک میشود و آن هم سبب بد بویی بدن ما می شود. همچنان میکروب هایی که در بدن ما پیدا میشود، صحت ما را به خطر می اندازد. طریق نجات بدن ما از این میکروب و چرکها، حمام کردن با صابون و آب گرم میباشد. سپس برای حفاظت صحت خویش باید هفته ای یکبار غسل کنیم؛ زیرا صحت، نعمات بزرگی است که الله متعال بر بندگانش عطا نموده است. همچنین پیش از برخی عبادات باید بدن خود را از نجاسات مادی مثل ادرار، خون و چرک پاک کرد.

به چه چیزهایی در نظافت تشناب باید دقت نمود؟

۱. سعی می کنیم لباس هایمان زمین نخورد و نجسات با لباسمان تماس نکند.
۲. پیش از تشناب «خدا یا! از نجسات و چیز هائیکه کثیف اند بتو پناه می برم» دعا میکنیم.
۳. با پای چپ داخل تشناب میشویم.
۴. حاجت خود را بشکل نشسته رفع مینمایم.
۵. در هنگام پاکی از آب بصورت کافی استفاده نموده و با کاغذ تشناب خشک مینمایم.
۶. در هنگام پاکی با دست چپ پاک می کنیم.
۷. در هنگام رفع حاجت چیزی نمیخوریم، نمیشویم و حرف نمیزنیم.
۸. از تشناب با پای راست بیرون می آییم.
۹. در هنگام خروج «خدا یا! مغفرت تو را میخوام! حمد بر خدایی را که چیزهای مضر را از من دور کرده و چیزهای مفید را بمن اعطا نموده است.» دعا میکنیم.
۱۰. بعد از بیرون آمدن از تشناب دست های خود را با صابون و آب میشویم.

ح- نظافت توالِت: همه نظافت ها از پاکیزگی توالِت آغاز میگردد. نظافت توالِت هم از نگاه صحتی وهم از نگاه عبادتها از مهمترین نظافت ها است.

قبل از وارد توالِت شدن این دعا را باید خواند:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ

«خدا یا! از چیزهای خبیث و کثیف به تو پناه می برم.»

دعای وقت برآمدن از توالِت:

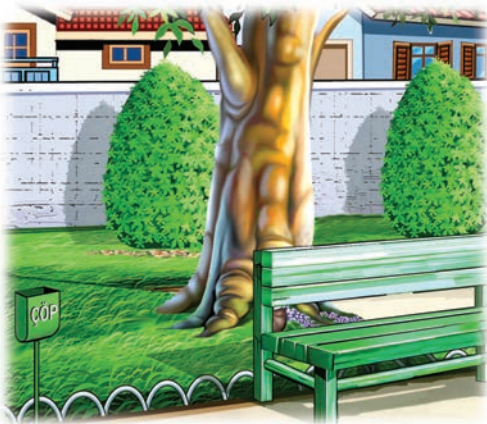
غُفْرَانِكَ الْحَمْدُ اللَّهُ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي الْأَذَى وَعَافَانِي

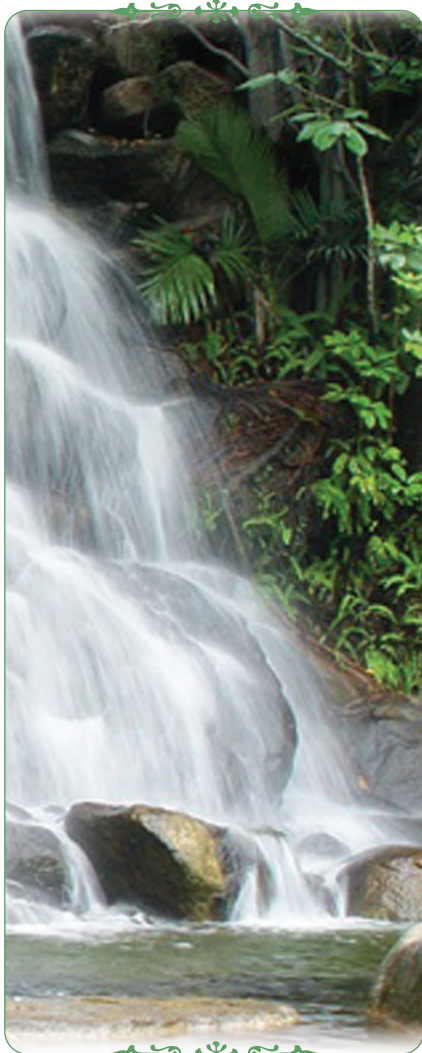
«خدا یا! مغفرت تو را میخوام! حمد بر خدایی را که چیزهای مضر را از من دور کرده و چیزهای مفید را بمن اعطا نموده است.»

ط- نظافت لباس ها: لباس های ما، ما را از گرمی و سردی محافظه مینمایند. وقتی که آنها چرک و کثیف شوند، هم بدن و هم به اطراف خویش ضرر میرسانند. بخاطر جلوگیری از ضررهای آلودگی و میکروب ها، باید لباسهای خویش را در هر چند روز عوض و پاک کرد.

ی- نظافت خوردنیها و نوشیدنی ها: میکروب ها عموماً از طریق خوردنیها و نوشیدنیها به بدن انسان انتقال میابند. برای حفظ صحت، سبزیجات و میوه جات را پیش از خوردن باید بشویم. باید به پاک بودن نوشیدنی های خویش نیز توجه داشته باشیم.

ک- نظافت محیط زیست: نظافت محیط زیست وقتی تحقق می یابد که اولاً خانه، جاده، ناحیه، مکتب و محیط خود ما را که در آن زندگی و هوای آنرا تنفس میکنیم باید بشکل پاک و پاکیزه نگهداری نمود. پاکی و نظافت محیط زیست از اینکه محافظه از امراض مختلف، پاک نگهداشتن آب آشامیدنی و برای زندگی مخلوقات دیگر اهمیت بسزایی دارد، مهم میباشد. با پاک نگهداشتن محیط خود، از ضرر رساندن و ناراحت نمودن دیگران باید جلوگیری نماییم. همچنین درباره نظافت ضرب المثلی ترکی را که میگوید: «شیر

از خوابگاهش معلوم است» نباید فراموش نمود. در دین ما به نظافت و پاکی محیط زیست تشویق و ترغیب شده است. رسول خدا صلی الله علیه وسلم در یکی از احادیث میفرماید که: «شخصی در سر راه شاخه خار را از سر راه دور کرد. به همین خاطر الله سبحانه و تعالی از او خوشنود گردید و وی را بخشید» (مسلم، برر ۱۲۷، عماره، ۱۶۴).

۲- نظافت معنوی:

نظافت معنوی عبارت از پاکی قلب، حس و افکارمان.

نظافت معنوی به دو نوع است:

أ- تطهیر قلب: اجتماعهای که متشکل از انساهای با اخلاق و دارای قلب های پاک باشد، همیشه مسعود و با استقرار و با آسایش میباشند. ما هم بخاطر تشکیل یک اجتماع با آسایش، باید قلب خود را از خودخواهی، دروغ گویی، دو رویی، حسد، غیبت و غیره و همچنین از حسیات، افکار و رفتارهای بد که خداوند آنها را منع نموده است، پاک نگاه داشته از کین و نفرت دور باشیم. بر دیگران نباید حسد نموده و آنها را حقیر بشماریم. در آیه مبارکه ۱۴ ام سوره اعلی خداوند متعال فرموده است: «یقیناً هر کس نفس خود را (از حسیات بد) پاک و (ترکیه) کرد، رستگار شد.»

ب- پاکی از حالاتی که از نگاه دین ناپاک شمرده

شده است: حالاتی می باشد که در صورت وقوع آن، برای هر انسان غسل و طهارت واجب میگردد. به عبارت دیگر از بین بردن حالت جنابت و ناپاکی که مانع عبادت ما می شود. آنرا نظافت از حدث می نامند.

رسول خدا صلی الله علیه وسلم فرموده اند:

«اینرا خوب بدانید که، در بدن انسان پارچه گوشتی موجود است، اگر این پارچه خوب باشد، تمام بدن ما خوب می باشد، اگر خراب شود تمام بدن خراب میشود. آن پارچه گوشت قلب است»

(بخاری 'ایمان' ۳۹).

فرق بین نظافت و ایمان چیست؟

عبادهای مثل نماز جمعه و عیدین نمازهایی هستند که باید دسته جمعی ادا کرده شود. این نوع عبادتها ما را بیشتر موظف میسازند که باید به نظافت خویش دقت نماییم. زیرا که در هنگام این عبادت ها هم در حضور پروردگار خویش و هم با اجتماع یکجا قرار میگیریم.

عبادتها از هر جهت ما را به نظافت سوق می دهند. توجه نمودن به نظافت و پاکی، پیش از و یا در هنگام عبادت، ظاهر و باطن ما را نیز پاک نگه میدارد.

از طرف دیگر، در عین زمان تمام عبادتها واسطه تطهیر قلب ما میباشند. آنرا از احساس و افکار بد دور میکند. مثلا، زکات دادن قلب ما را از حسیات مثل حسد و بخیلی پاک میکند. روزه قلب ما را از حسیات خود خواهی و بی رحمی پاک نگه میدارد. برای همین، تمام عبادتهایمان، ما را از نگاه معنوی پاک نگاه داشته و از پلیدی گناهان حفاظت مینماید.

اسلام، دینی است که انسان ها را هم به خداوند نزدیک ساخته و هم با انسان های دیگر مرتبط میسازد. از این جهت دین اسلام، امر نموده است که تا همیشه خود را پاک نگه داشته باشیم. برای ادای برخی عبادتها نیز پاکی مثل وضو و غسل را شرط دانسته است.

در هنگام عبادت در حضور رب العزة در بارگاه خداوند میباشیم. در حضور خداوند باید در یک محیط پاک و تمیز، با یک بدن و لباس پاک حاضر شویم. زیرا نمیخواهیم کسی را در حالت عرق و یا با لباس های کثیف استقبال نموده همراهشان هم صحبت شویم. مثلا در این حالت پیش بزرگان و رفقای خود شرم و حیا میکنیم. در چنین وضعیت بخاطر اینکه احساس راحتی بکنیم، حمام کرده و لباس های پاک و تمیز و معطر می پوشیم. پس، در هنگام عبادت در حضور خداوند قرار میگیریم، باید مراقب نظافت خود باشیم.

روزی رسول خدا صلی الله علیه وسلم به یارانش فرمود:

«اگر مقابل منزل کسی نهر آبی جاری باشد و او روزی پنج بار در آن، غسل نماید، آیا بنظر شما، چرکی بر بدن او باقی خواهد ماند؟» صحابه عرض کردند: هیچ چرکی در بدن آن باقی نخواهد ماند، رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: نمازهای پنج گانه نیز چنین اند، یعنی خداوند بوسیله آنها گناهان را از بین می برد» (بخاری، موافق، ۶؛ مسلم، مساجد، ۲۸۳).

پیغمبر صلی الله علیه وسلم به نظافت خیلی اهمیت میداد

پیامبر ما بنظافت خیلی اهمیت میداد.
پیش از طعام و پس از هر طعام دست هایش را می شست.
وقتی که از خواب بیدار میشد، بدون شستن دست
چیزی را نمیخورد و نمی نوشید.

پیامبر خدا صلی الله علیه وسلم بنظافت خیلی اهمیت میداد. قبل از طعام و بعد از طعام دست هایش را می شست. وقتی که از خواب بیدار میشد، قبل از شستن دستهای خود، چیزی را نمیخورد و نمی نوشید.

وقتی که بخاطر نماز شب و یا نماز صبح از خواب بیدار میشد، اولین کارش با مسواک دهن خود را پاک میکرد. حتی در بستر مرگ نیز از اصحابش مسواک خواسته و دهنش را پاک نموده است.

آنحضرت صلی الله علیه وسلم به همان اندازه که به پاکی قلب اهمیت میداد، به نظافت بدن و لباس نیز اهمیت قایل بود. لباس های وصله دار را می پوشید؛ و لیکن هرگز لباس های چرک و پاره شده را نمی پوشید. بویژه در هنگام استقبال از میهمانان، به لباس خویش بسیار توجه میکرد.

پیامبر صلی الله علیه وسلم همیشه توصیه میکرد که باید روی غذاهای باقی مانده را بست. و دایم به پاک نگهداشتن راه ها و زیر درختان که در سایه هایشان مردم می نشینند، توصیه می کرد که کسی آنجا را نجس نکند و دایم پاک و تمیز نگه داشته شود. از تف کردن روی زمین نیز ناراحت میشد.

پیامبر صلی الله علیه وسلم از هر کس میخواست که لباس های پاک بپوشند و خود را منظم و مرتب نگه دارند. کسی را که لباس چرک پوشیده باشد، تنبیه میکرد که چرا لباس های خود را پاک نمیکنی. روزی آدمی را دید که موهایش پراکنده بود، از او سبب پریشان بودن موهایش را پرسید و او را نیز آگاه کرد که موهایش را بشوید و شانه کند.

خدایا! گناهان ما را، مانند پاک شدن لباسهای سفید از چرکها، پاک کن.

رَبَّنَا نَقِّنَا مِنَ الذُّنُوبِ كَمَا يُنْقِي الثَّوْبَ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ

خدایا! ما را از جمله توبه کنندگان و پاکان گردان!

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِيْنَ وَمِنَ الْمُتَطَهِّرِيْنَ

دانسته هایتان را بیازمایید

درست و یا غلط بودن جملات زیر را مشخص کنید.

۱. نظافت اساس و پایه عبادتهای ما است. ☐ درست ☐ غلط
۲. نظافت، تنها با پاک شدن از نجاسات مادی ممکن میباشد. ☐ درست ☐ غلط
۳. بخاطر نجات از گناهان، باید توبه کرده و هرگز آنرا دوباره تکرار نکرد. ☐ درست ☐ غلط
۴. با پای راست داخل توالت میشویم. ☐ درست ☐ غلط
۵. بی اجتنابی، رفتارهایی که خداوند آنها را منع نموده است، قلب و روح ما را ناپاک میسازد. ☐ درست ☐ غلط

خود را بیازمایید

۱. کدام یک از جملات زیر برای حدیث «نظافت نصف ایمان است» ذکر شده است، غلط میباشد.
- ا. بخاطر مؤمن بودن کافی است که پاک بوده و مراقب نظافت خود باشیم.
- ب. برای ایمان آوردن، پاک بودن ضروری می باشد.
- ج. مؤمن، باید بدن و محیط خود را پاک نگه داشته باشد.
- د. کسانی که به نظافت توجه نمی کنند ایمانشان ضعیف میباشد.
۲. کدام جملات زیر، برای آداب توالت صحیح میباشد.
- ا. به توالت با پای چپ داخل میشویم.
- ب. در پاکی بعد از رفع حاجت، باید از دست راست کار بگیریم.
- ج. در هنگام رفع حاجت میتوانیم گپ بزنیم.
- د. بعد از خارج شدن از توالت شستن دستها شرط نیست.

۳. در کدام یکی از حالات ذیل، نظافت بمعنی حقیقی آن صورت نمیگیرد.

- ا. پیش از رفتن به تخت خواب، دندانهای خود را با مسواک پاک نمودن.
- ب. غسل کردن برای نماز جمعه.
- ج. خوردن سیب تمیز که از کسی دیگری بزور گرفته شده باشد.
- د. اجتناب از اعمالی که خداوند آنها را ممنوع کرده است.

۴. در کدام یکی از حالات ذیل نظافت معنوی است؟

- ا. پاک کردن جاهای که در آنجا نماز خوانده میشود.
- ب. پاک کردن ظرف هایی که در آن طعام خورده ایم.
- ج. جمع کردن کثافات زیر درختان که در آنجا انسانها مینشینند.
- د. تیمم گرفتن برای نماز.

۵. با کدام یکی از اعمال ذیل قلب و روح خود را نمیتوانیم پاک کنیم؟

- ا. با شستن بدن و لباسهای خود.
- ب. با ادا نمودن عبادت های خود.
- ج. با توبه کردن برای گناهان خود.
- د. با دادن زکات و صدقه.

جاهای خالی را کلمات صحیح پر کنید

(پاکان را، نصف، پاک، از حدث، نجاست)

۱. نظافت ایمان است.
۲. سبب دزدی شده را چقدر بشوئیم هم نمیشود؛ زیرا او حلال نمیشد.
۳. « یقیناً خداوند توبه کاران و زیاد دوست میدارد.
۴. پیش از برخی عبادت ها، مطلقاً بدن خود را از کثافات مادی مثل ادرار، خون، چرک که آنها را نیز گفته میشود، باید پاک نماییم.
۵. پاکی از حالات بدون وضو و جنابت را طهارت میگویند.

سه نظافت خصوصی برای مسلمانان

طهارت - غسل - تیمم

✿ غسل
✿ اصول غسل
✿ احکام غسل

✿ طهارت
✿ اصول طهارت
✿ احکام طهارت
✿ فایده های طهارت

طهارت گناهان را پاک میکند

زمانی که اسلام در مکه بشکل مخفیانه انتشار می یافت. شخصی بود بنام عمرو بن عبسۀ که منسوب یکی از قبایل صحرائی عرب بوده و در صحرا زندگی می کرد. عمرو برای دین نو ظهور اشتیاق نموده بخاطر معلومات گرفتن درباره آن بطرف مکه راهی شد. بعد از رسیدن به مکه سعی و تلاش نموده که رسول خدا صلی الله علیه وسلم را از نزدیک ببیند و سوالات که در باره دین نو ظهور داشت، از او پرسید. موفق شد رسول خدا را ببیند و پرسید:

- تو کیستی؟ رسول خدا در جوابش فرمود که:

- من پیغمبر هستم.

- بدوی گفت: تو را چه کسی ارسال کرده است؟

- رسول خدا فرمود: مرا خداوند جلی علی شأنه ارسال کرده است.

- بدوی پرسید: خداوند برایت چه نوع وظیفه هایی داده؟

رسول خدا فرمود:

- خداوند متعال مرا با این وظیفه ها مأمور ساخته و ارسال نموده که با خویشاوندان خود همکاری کنم و به آنها با معامله خوب رفتار نمایم، بتها را بشکنم، وحدانیت خداوند متعال را قبول نموده و به او هیچ چیزی را شریک نسازم.

عمرو بن عبسۀ پرسید:

- آیا اینجا کسی است که برایت کمک کند؟ رسول خدا در جوابش فرمود:

- مردی خُر و مردی برده با من همکار هستند. در آنروز از مؤمنان حضرت ابوبکر و حضرت بلال پیش رسول خدا بود. عمرو بن عبسۀ گفت:

- یا رسول الله! میخواهم در اینجا مانده برای شما کمک بکنم. رسول خدا فرمود:

- تو امروز، این کار را نمیتوانی انجام بدهی. حال کنونی ما و وضعیت مکه را نمی بینی؟ فعلاً تو پیش فامیلت بر گرد. وقتی که شنیدی که ما به میدانها در آمدیم، آنروز پیش ما بیا.

عمرو بن عبسۀ کلمۀ شهادت آورده مسلمان شد. مدتی پیش رسول خدا ماند؛ بعداً به خانه اش برگشت. در آن روزها هنوز نماز پنجگانه فرض نگردیده بود. به همین خاطر رسول خدا به او، از نماز بحث نکرده بود.

سالها از این حادثه سپری شد و مسلمانان از مکه به مدینه منوره هجرت کرده بودند. عمرو از هجرت رسول خدا که از مکه به مدینه هجرت کرده بود، خبردار شد و به زیارت آن نبی صلی الله علیه وسلم به مدینه آمد. و به رسول خدا گفت:

- یا رسول الله مرا شناختید؟ پیغمبر خدا فرمود:

- «بلی! تو شخصی هستی که مرا در مکه

از اطراف ریشش همراه آب یکجا ریخته میشود. کسی دستهایش را همراه آرنج هایش بشوید، گناهان دستهایش با آب از نوک انگشتانش جاری میشود. اگر کسی سرش را مسح کند، گناهان سر آن از نوک موهای خود با آب یکجا می ریزد. سپس همراه پاشنه هایش پاهایش را بشوید، گناهان پاهایش از نوک انگشتهای پاهایش با آب یکجا جاری میشود. اگر کسی، همچنین، با طهارت نمازش را ادا نموده، به خداوند حمد نموده و او را ستایش کند، الله را بشکل کما حقہ تکبیر و قلبش را به تمام معنی به خداوند تسلیم کند هر آینه او طبق نوزاد که از مادرش معصوم بدنیا می آید، از گناهایش پاک میگردد. (مسلم، مسافین، ۲۹۴).

دیدار نموده، این طور نیست؟» عمرو گفت: «بلی» و ادامه داد:

- یا رسول الله! از چیزهایی که الله بر تو یاد داده و ما از آنها بی خبریم، مرا خبردار کنید.

رسول خدا صلی الله علیه وسلم نیز به او نماز پنج گانه و اوقات ادای آن را توضیح داد. و گفت که ضروری است که پیش از نماز باید طهارت بگیری. و در ادامه سخنانش، درباره طهارت چنین فرمود:

- کسی از بین شما، بخاطر گرفتن طهارت، دهن خود را مضمضه و بینی خود را استنشاق نماید، بی تردید گناهان صورت، بینی و دهن او با آب یکجا ریخته می شود. کسی که مطابق رضای خداوند متعال، روی خود را بشوید، گناهان رویش

طهارت

طهارت چیست؟

طهارت عبارت از شستن و یا مسح نمودن اعضای مخصوص بدن می باشد که مطابق خواسته های دین اسلام انجام شده باشد.

چه چیزهایی را بدون طهارت و یا وضوء نمی
توان انجام داد؟

✗ نماز نمی توانیم بخوانیم.

✗ نمی توانیم کعبه را طواف کنیم.

✗ نمیتوانیم قرآن کریم را با دست لمس کنیم.

بدون وضوء

چگونه باید وضوء گرفت؟

۱ با گفتن « نیت کردم برای طهارت گرفتن خاص برضای خداوند » نیت میکنیم.

۲ با گفتن « اعوذ بالله من الشیطان الرجیم، بسم الله الرحمن الرحیم » به وضوء گرفتن آغاز می نماییم.

۳ دست های خود را با همراه مچ دست می شوئیم.

۷ اول دست راست و بعداً دست چپ را با آرنجهای خود سه بار می شوئیم.

۶ سه بار صورت خود را می شوئیم. در هنگام شستن صورت باید دقت نمود که آب را با ضربه نزنیم.

۹ با انگشت کوچک و یا سبابه داخل گوش های خود را، با انگشت شصت عقب گوشهای خود را مسح میکنیم. با عقب سه انگشتهای دیگر خود، گردن خود را مسح میکنیم.

۸ با دست راست سر خود را یکبار مسح مینماییم.

۱۰ اول پای راست و بعداً پای چپ خود را همراه با قوزک پاهای خود می شوئیم. بدین گونه وضوء پایان می یابد.

رسول و محبوب الله صلی الله علیه وسلم میفرماید که:

کسی، از شما وضوء خود را بشکل احسن بگیرد، و بعداً نیز « اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمد عبده ورسوله » بگوید. برایش هشت دروازه بهشت هم باز میشود، از کدامش خواسته باشد، داخل میشود.

(ابو داوود، طهارت، ۶۵)

چشمه سرد

طاهر، سال تحصیلی خود را با موفقیت پایان داده

بود. والدین طاهر، برایش گفتند: فرزندم تو لایق یک تعطیل خوب تابستانی شدی. آنها تصمیم گرفتند که او را به قشلاق، نزد عمویش ببرند. طاهر از این خبر بسیار خوشنود شد. چند روز بعد، عمویش نیز آمد. طاهر، بطور مدام درباره قشلاق سوال می پرسید و میخواست اشتیاق و علاقه خود را سیر کند. خیلی احوال پسر عمویش صالح را نیز می پرسید. مدت زیادی بود که ملاقات نکرده بودند.

هیزم جمع میکرد، آنها نیز بازی می کردند. شبی، علی بابا، وقتی که نوه هایش در تختهایشان بالشتک بازی میکردند، آنها را با صدای نرمش آگاه نمود:

- اگر فوراً نخوابید، نمیتوانید صبح همراه من به چراگاه بیایید. هنگام طلوع آفتاب براه خواهیم افتاد، اگر کسی نتواند بیدار شود، این جا خواهد ماند. بعد از این اخطار هر دو آنها، فوراً خوابیدند.

یک شب قبل سفر آماده سفر شدند. طاهر، از هیجان نتوانست درست بخوابد، تا صبح بیدار بود.

صبح فردایش، پیش از طلوع آفتاب علی بابا با نوه هایش براه افتاد. نخست عبور از راه های بلند و پست برای بچه ها آسانتر دیده میشد. اما با طلوع آفتاب هوا گرم شده و راه رفتن مشکل تر می شد. راه سنگی فلات هیچ پایانی نداشت. علی بابا از یک طرف افسار الاغ اش را که قره قچه نام داشت کش می کشید. از طرف دیگر نوه هایش:

طاهر، همراه عمویش در طلوع آفتاب براه افتاده و بعد از ده ساعت بقشلاق رسیدند. او بعد از مدت کوتاه به آنجا عادت کرده بود و همراه صالح در مدت بسیار کم باهم دوست شده بودند. از گل نهر، خانه می ساختند، در صحرا باهم دوچرخه سواری می کردند. پدر بزرگشان

کردند؛ بیدرنگ پایشان را خارج نمودند.

- طاهر گفت: واقعا آبش یخ بوده بی مورد چشمه سرد نگفته اند.

آب های یخ که از سنگلاخ های زیر درخت چنار بزرگ مثل شراره می آمد، طاهر را متعجب ساخته بود. سوالی که ذهن طاهر را آشفته می نمود از پدر بزرگش پرسید:

- در این گرمای تابستان چی چیزی باعث میشود که آبهای سرد از زیر سنگلاخ ها روان شود؟ و این آب چطور می تواند یخ باشد؟ اینقدر آب بدون ماشین چطور میتواند انتقال یابد؟

جواب پدر بزرگش مختصر و مفید بود:

پسرم! برای خداوند چیزی مشکل نیست زیرا او کل کائنات را آفریده است. اگر او «باش» بگوید هر چیز ناگهان می شود. قدرت او لا یتناهی است.

در این هنگام علی بابا، خربزه و هندوانه را که در خورجین بود، در چشمه گذاشت. حال وقت آن فرا رسیده بود که خربزه و هندوانه یخ شده را همراه پنیر نوش جان بکنند.

بعد از صرف خربزه و هندوانه که در چشمه سرد

بود، صالح و طاهر بخاطر جمع

کردن گلابی وحشی بجستجو

پرداختند. مدتی بعد پیش علی بابا

برگشتند، او نیز سر یک

سنگ نشسته دستهایش را

می شست. سپس دهن و بینی اش

را سه سه بار مضمضه و استنشاق

کرد. صورتش را نیز با آب کف

دستش سه دفعه شست. متعاقباً

اول دست راست و دوم دست

چپش را بعداً هم کار مسح را انجام داد. در آخر هم هر

دو پاهایش را شست. طاهر از پدر بزرگش پرسید:

- زود باشید بچه ها، بعد از این تپه به چشمه سرد خواهیم رسید. یک کمی دیگر هم بکوشید! این نام برای طاهر بسیار جالب بود.

- پدر بزرگ، چیست این چشمه سرد؟

پدر بزرگش و صالح تبسم نمودند.

- در عقب این تپه چشمه ای است که، آنرا چشمه سرد می نامند. کسانی که به فلات بروند در آنجا توقف کرده در استراحت میکنند. پاهایشان را به آبهای آن داخل نموده و خستگی شان را رفع میسازند. اگر در نزدشان هندوانه و یا خربزه داشته باشند، آنها را داخل چشمه می اندازند. پس از یخ شدنشان نوش جان میکنند.

- پدر بزرگ! کاشکی ما هم خربزه و هندوانه می آوریم.

علی بابا با نشان دادن خری خسته و ذله که از پشت شان می آمد مژده خربزه و هندوانه را داد:

- در یکی از چشمه های خورجین آذوقه هایمان و در دیگرش نیز هندوانه و خربزه است. به فلات بیایم و خربوزه و هندوانه بگیریم! آیا این ممکن است؟

- خیال خربزه و هندوانه یخ مانند آنها را خوشحال کرده بود. فقط قره قچن به آهستگی آنها نیز سبب میشد. طاهر بطرف گوش خر خم شد و چیزی را به گوشش زمزمه کرد. پدر بزرگش این حادثه را دید و پرسید:

- طاهر جان خیر باشه، به قره قچن چه می گویی؟

- بگوشش آهسته گفتم که، در بالا پوست هندوانه های یخ مانند برای ضیافت آماده است. ببینید، چقدر تیز شد.

کمی بعد چشمه از دور نمایان شده بود.

خوب به نزدیکش آمده بودند، بچه ها پدر

بزرگشان را پشت سر گذاشته و بطرف

چشمه دویدند. پاهایشان که از

گرمی سوخته بود، آنها را داخل آب

- پدر بزرگ! چرا وضوء گرفتی؟ هنوز وقت نماز نشده.
میدانم، عزیزم! انشا الله نماز ظهر را در فلات میخوانم.
تصمیم گرفتم که پیش از نماز وضوء خود را گرفته بنماز
آماده شوم. زیرا با وضوء بودن کار خوبی است و عبادت نیز
پنداشته میشود. زیرا که وضوء گرفتن کاری آسان و هم باذوق
است و هم ثواب دارد. نوه هایش بی درنگ پرسیدند:
یعنی چگونه؟

- مؤمن با طهارت، هر قدر که از گناهان دور باشد
ملائیکه برایش آنقدر ثواب می نویسند. علاوه بر این فرشته های
محافظ، کسی که با طهارت باشد، او را از شر شیطان حفاظت می
کنند. نوه های عزیزم! آیا عبادت آسان و با فایده نیست؟
نوه هایش با شنیدن این مژده فوراً به وضوء گرفتن شروع
کردند.

علی بابا خورجین را به قره قچن بار کرده و به نوه هایش
گفت: آماده شوید نواسه هایم از این جا میرویم. از این جا به
فلات دو ساعت راه باقی مانده است.

حسن تحسین قرامان

فایده های طهارت

تجمع می نمایند. با گرفتن هر طهارت دهن خود را خوب
می شویم و پاکی دهن خود را برای تمام روز فراهم میکنیم.
مانع میکروب ها در دهن خود می شویم. همچنین اطراف
خود را نیز با بوی بد ناراحت نمیسازیم.

**طهارت، گردش خون و سیستم عصبی ما را
آرامتر نگاه مینماید:**

ما برای یک زندگی آرام و با صحت، مجبور هستیم
که مراقب گردش خون و سیستم عصبی خود باشیم. اعضاء
بدنمان را که در هنگام وضوء با آب پاک می شویم و این
سبب می شود که گردش خون ما بهتر و اعصاب ما آرامتر
کار کند. با این وسیله، بدن ما با صحتتر میگردد.

وضوء صورت ما را زیبا میسازد

گرفتن وضوء سبب می شود که مویرگ های صورت
بدرستی به کارش آغاز نموده مانع چپوچرک شدن روی

طهارت ما را به عبادتها آماده می سازد

عبادت های زیاد را مانند نماز خواندن، تلاوت قرآن
کریم با گرفتن طهارت آماده می شویم. کوشش میکنیم که
به واسطه طهارت، بحضور الله جلی جلاله بشکل پاکیزه در
آمده و رضا و محبت او را بدست بیاوریم.

طهارت ما را پاک نگه میدارد

در زندگی روزمره از جمله اعضایمان که زیاد تر
چرک میگردد دست، پا، دهن، بینی و صورت می باشند.
با گرفتن وضوء آنها را همه روزه چندین بار می شویم.
همین طور از میکروبها، چرک، کثافت و مرض های بسیاری
نجات می یابیم. راحت و خوشحالی را بعد از گرفتن وضوء
احساس نموده و آرام می شویم.

نظافت دهن نیز از جهت صحت ما اهمیت زیادی را
دارا میباشد. زیرا دهن جایی است که میکروبها در آنجا زیاد

وضوء روی مارا نوروبه قلب
مارا اطمینان میبخشد.

ما می شود. به همین خاطر کسانی که طهارت می گیرند و نماز می خوانند، صورتشان پر نور می باشد. رسول خدا نیز فرموده است: شما را در روز قیامت، از نور صورتتان که از آثار وضوء شما می باشد، خواهیم شناخت.

وضوء قلب ما را از بدی ها پاک مینماید

در هنگام وضوء گرفتن نام خداوند را بر زبان می آوریم. در عین زمان از شر شیاطین دور بوده؛ و با فرشتگان نیز دوست می باشیم. به این طریق وضوء، ما را از گناهان محافظه نموده و قلب ما را از حسیات و افکار بد پاک نگاه می دارد.

وضوء ثواب عبادت را بما می بخشد.

هر لحظه را که از گناهان دور بوده با وضوء بگذرانیم، عبادت حساب میشود. کسی که با داشتن وضوء جان خود را تسلیم نماید، برابر با کسی است که در اثنای عبادت روحش را تسلیم نموده باشد. صاحب درجه شهادت نائل می شود. این احسان بی بهایی است که خداوند متعال بما بخشیده است.

الله تعالی میفرماید:

ای کسانی که ایمان آورده اید! چون به نماز
برخاستید؛ پس صورت خود و دستهایتان
را تا آرنج بشوید و سرتان را مسح کنید، و
پاهایتان را تا دو قوزک (بشوید)

(مائده، آیه ۶)

فرائض وضوء به چهار قسمت تقسیم می شود

۱. شستن صورت: یک بار شستن صورت خود، از پایان روییدن مو تا زیر چانه.
۲. شستن دست ها: شستن یکبار دستها همراه با آرنج ها.
۳. مسح کردن سر: مسح کردن ۱/۴ سر با دست های تر.
۴. شستن پاها: شستن یکبار پاها همراه پاشنه ها.

فرض می باشد

هنگام وضوء

سنت های وضوء

سنت است

هنگام وضوء

😊 روی آوردن به قبله.

😊 نیت کردن و استعاذه و بسمله گفتن.

😊 مضمضه و استنشاق (آب انداختن در دهن و بینی).

😊 پاک نمودن دندانها با مسواک.

😊 مسح کردن گوش ها و گردن.

😊 سه بار شستن اعضاء.

😊 در شستن اعضاء از راست شروع کردن.

😊 مطابقت به ترتیبی که رسول الله صلی الله علیه وسلم آنرا تطبیق نموده.

نواقض وضوء (چه چیزهایی وضوء را می شکند؟)

وضوء را باطل

می کند

رفع حاجت در تواله.

در آمدن باد

در آمدن هر گونه خون و یا التهاب از بدن

خنده قهقهه (خندیدن در نماز طوری که اگر کسی در پهلوی ما است، بشنود).

خوابیدن در حالت دراز کش و یا تکیه دادن.

بیهوش شدن.

با دهن پر استفراق نمودن.

مست شدن.

هنگام وضوء

محمد (ص) نور امتش است

صحابه گفتند: - بلی یا رسول الله. آنحضرت فرمود:

- برادران من در روز قیامت، بسبب وضوء گرفتنشان با چهره های نورانی، دست و پا درخشان خواهند آمد. و من قبل از آنها به حوض کوثر خواهم رسید و آنها را از نور اعضاء بدنشان که در هنگام وضوء شسته شده بود، خواهم شناخت (مسلم، طهارت، ۳۹).

روزی رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود:

- زیاد آرزو داشتم که برادران خود را بینم! صحابه عرض کردند:

- ای رسول خدا! آیا ما برادران شما نیستیم؟ فرمود:

- شما یاران من هستید؛ برادران من کسانی هستند که هنوز بدنیا نیامده اند. صحابه گفتند:

- ای رسول خدا! کسانی را که از امت تا اکنون به دنیا نیامده اند، چگونه خواهید شناخت؟ فرمود:

- اگر شخصی در میان اسبهای سیاه، اسبی داشته باشد که پیشانی، دست و پاهای اسبش سفید باشد، آیا اسبش را نخواهد شناخت؟

رسول خدا صلی الله علیه وسلم فرموده اند:

نور و سفیدی مؤمن، تا جایی است که آب طهارت در آن تماس داشته است
(مسلم، طهارت، ۴۰)

غسل

غسل چیست؟

شستن همه بدن را، به شکلی که جای خشک در بدن باقی نماند، غسل گویند.

خداوند عز و جل می فرماید:

«ای کسانی که ایمان آورد اید!» اگر جنب بودید؛ پس خود را پاک سازید (و غسل کنید).

(مائده، ۶).

در حالت جنابت کدام اعمال را نمی توان انجام داد؟

✗ نماز نمی توانیم بخوانیم.

✗ کعبه را نمی توانیم طواف کنیم.

✗ نمی توانیم به قرآن کریم دست بزنیم.

✗ نمیتوانیم قرآن کریم را بخوانیم.

✗ نمی توانیم داخل مسجد شویم.

بدون غسل

فرائض غسل کدام ها اند؟

۱. مضمضه (شستن دهن).

۲. استنشاق (شستن بینی).

۳. شستن همه بدن.

فرض می باشد

هنگام غسل گرفتن

در کدام حالت غسل واجب می شود؟

فرض می باشد

✓ در جنابت.

✓ بعد از انقطاع حیض.

✓ بعد از انقطاع نفایس.

چگونه باید غسل گرفت؟

دهن خود را سه بار با
مضمضه و غرغره خوب
پاک مینماییم.

تمام نجاست هایی که در
بدن ما وجود داشته باشد،
پاک می نماییم.

پاک نمودن سوراخهای
بینی با استنشاق.

دست های خود را خوب
بشویم.

گرفتن وضوء.

نیت کردن برای غسل. « نیت
کردم به گرفتن غسل برای
رضای الله »

شستن تمام اعضای بدن از سر پا.

شروع نمودن به غسل با
استعاذه و بسمله.

فایده های غسل

بیشتر پوستهای بدن انسان را متأثر می سازد. چربی و عرق های بدن انسان، با واسطه چربی و غدد تولید کننده عرق بدن به بیرون کشیده می شود. ماده های زهرآلود که از طریق عرق به بیرون دهن می شود، آنها با چسپیدن به پوست بدن، به مرور زمان منافذ پوست ما را می بندد. در این وضعیت ششهای ما وظیفه خود را که به تبادل نفس یاری می کند، نمیتواند انجام بدهد. وقتی که غسل میکنیم، منافذ بسته شده پوست ما، باز گردیده و بدن ما از چرک ها پاک میشود و نفس گرفتن نیز آسان میشود. همین طور بدن ما سبک و تازه می شود. به همین خاطر میتوانیم غسل را یک تطهیر مادی بنامیم که بدن ما را از چرک ها پاک میکند.

غسل صحت بدن و روح ما را محافظه میکند

آب که در وقت غسل کردن با بدن ما تماس دارد، بار الکتریکی بدن را خالی نموده و گردش خون ما را سریعتر می کند. اعصاب ما را آرام و استرس ما را کم میکند.

غسل عبارت از طهارت معنوی و مادی که هم از لحاظ روحی و هم مادی از صحت بدن ما محافظت می کند. یعنی برای روح و بدن دوا ضروری میباشد.

غسل ما را روحاً پاک میکند

در نظر دین اسلام، وضعیتهای که موجب غسل را ضروری می نماید، از جنابت و نجاست معنوی (حدث) سر چشمه میگردد. در این وضعیت یعنی در حالت جنب بدون غسل کردن پاک شمرده نشده و بعضی عبادت خود را نیز نمی توانیم انجام دهیم. برای آماده شدن به عبادت، غسل گرفته هم از نجاست معنوی پاک شده و هم روحاً آرام می شویم.

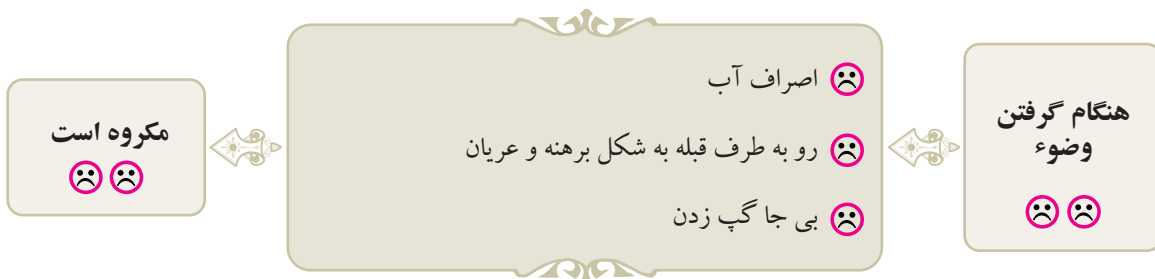
با غسل نمودن خوشنودی خداوند را بدست می آوریم

نخست، غسل یکی از اوامر الهی می باشد. با انجام دادن آن یکی از وظایف خود را ایفا نموده و رضای خداوند را بدست می آوریم. برای اینکه رضای خداوند را بجا می آوریم، دل ما آرام و راحت می شود. به همین خاطر غسل، یک طهارت معنوی است که به انسان آسایش می بخشد.

غسل بدن ما را تازه و قوی میسازد

تماس خارجی بدن انسان، با واسطه پوست صورت میگردد. به همین خاطر گرد و چرکهای خارجی هستند،

رفتارهای نامناسب در انجام غسل

سنتهای غسل

سنت است

نیت کردن.

آغاز کردن با استعاذه و بسمله.

شستن دست و عورات.

طهارت کردن.

هنگام غسل گرفتن

قدرت آب

کلاست میمانی. فرید،
از اندیشه غرق شده خویش،
بیدار شده گفت:

- پدر جان نگران
نباشید، میرسم. پدرش،
مشکلاتی که پسرش داشت
را درک میکرد و می
خواست در زمان مناسب با
فرزندش صحبت کند. به
فرید گفت:

- امشب مادر و

خواهرت، خانه خاله ات مهمان هستند. ما هم، پدر و
پسر برای خود یک ضیافت برپا نموده با همدیگر گپ
میزنیم. امشب برایت چیزهای مهمی را خواهم گفت.

فرید کیفش را برداشت و فوراً راهی مدرسه شد.

اما او از یک طرف خوشحال بود که پدرش از چه
چیزهایی صحبت خواهند نمود، و از طرف دیگر سریع

فرید، در سفره صبحانه زیتون هایی را که در قابش
بود، با چنگالش گاه این سو و گاه آن سو می غلتاند.
در روزها، مشکلی داشت که سبیش را نمی فهمید و
این مشکل او را احاطه نموده و زود زود زل می زد.
این سال، او وارد سال تحصیلی هشتم می شد که در
خودش تغییرات روحی و بدنی می دید. قدش ناگهان
بلند شده و صدایش ضخیم و حتی کمی ریشهایش
نیز درآمده بود. او برخی اوقات صدای طفلانه که از
درونش می آمد در تأثیرش می گذاشت و شیطنت
میکرد؛ بعضاً نیز در تأثیر بزرگ شدنش که او را به
درک مسئولیت سوق میداد، رفتارهای شیطنت آمیزش
برایش عجیب به نظر می رسید. او در حالتی بالا و
پایین قرار داشت که نمیدانست چقدر دوام خواهد
داشت. حالت بلوغی او را آنقدر متاثر ساخته بود که
بعضاً از دنیا و زندگی بیزار میشد. او غریق در افکار بود
که با صدای پدرش بحال خود برگشت.

- فرید، پسرم باز غرق اندیشه ها شدی. صبحانه
ات را تمام کن. و گفت: اگر کمی دیگر دیر کنی از

می رفت که از عرفان خان، معلم جغرافیا اش بخاطر دیر ماندن از درس، تنبیه نشود.

او بعد از وارد شدن به کلاس، حال و احوال همکلاسی هایش را پرسید و در عقب کلاس جای مناسبی را یافت و نشست. تا آمدن معلم، شاگردان از مسابقات فوتبال شب، کدام گل چگونه زده شد، از طرف داری داور مسابقه، از پناالتی های نگرفته شده، یعنی از چیزهای بی لزوم بحث و صحبت میکردند. عرفان خان که از در کلاس معلوم شد؛ صحبت های پر از دحام جایش را به سکوتی مبدل نمود. در کلاس آنقدر خاموشی حاکم گشت که صدای مگس شنیده میشد. عرفان خان، معلم با نظم بود که دایم عینک هایش را که در نوک بینی اش میگذاشت، کمی گونه های چاق داشت؛ اما از همه مهمتر شاگردی که دچار اشتباه شده باشد از نگاه او می ترسید. کسی را آزرده نمی ساخت؛ اما تاخیر دانش آموزان را اجازه نمی داد. دل شاگردانی را که تنبیه کرده بود را در وقت مناسبی بدست می آورد. در کل او معلمی بود هم شیرین و هم تلخ.

متین، نیت داشت که رفیق خود را برای خودش سپر نموده در کلاس بخوابد. فقط با تنبیه عرفان خان بیدار شد. عرفان خان از متین پرسید:

- متین! چرا در عقب کلاس نشستی؟ در پیش کلاس نیز جای خالی زیاد نیست؟ نقشه خواب متین برهم زده شد. متین، بزور در جلوی کلاس که خالی بود، آنجا نشست. عرفان خان با صدای بلندش تشریح درس را آغاز نمود:

- بلی جوانان! امروز به شما قدرت آب را تشریح خواهیم کرد. آب می تواند هر شکلی را بخودش بگیرد. حکایت آب که شکل هر قاب را بخود میگیرد، در جوی ها با صدای شرشره اش، نرم، شفاف و سرد می ریزد به شما خواهیم گفت. اول از همه باید بدانیم که زندگی بدون آب نا ممکن است. انسان بدون غذا

میتواند هفته ها زندگی کند؛ اما بدون آب فقط و فقط می تواند سه روز زندگی کند. خداوند متعال ما را آگاه ساخته که تمام مخلوقات از آب خلق شده است. اقلیم دنیا که این ها را میتوانیم هوا کش بنامیم، با تأثیر امواج اقیانوس ها متشکل میگردد. قطره های آب که از تأثیر آفتاب به بخار مبدل میگردد ابرها را به میان می آورند. ابرها برخی اوقات با طی نمودن هزاران کیلومتر راه بر روی کوه و جنگل ها باران می برند؛ به نباتات و جانداران که انسانها از آنها فایده می برند بر آنها حیات می بخشد. تمام جانداران در یک شکل با آب در تعامل هستند. فرید که از لایقترین های کلاس خود بود، دست خود را بالا کرد و با اجازه معلمش گفت:

- استاد، موضع درس آناتومی انسان را که در ساعت بیولوژی میخوانیم، گفته های شما را تصدیق مینماید. جانداران با تخمهایشان که آنها از آب متشکل میشوند، قدم نخست خود را میگذارند. میخوامم این تشابه را اشاره کرده باشم. عرفان معلم گفت:

- تشکر میکنم فرید. مثلی که تو هم اشاره نمودی، علوم فن با یکدیگر مخالف نیستند. خالق کائنات خداوند متعال، با قوانین گذاشته خود بدون تناقض هزاران سال میشود که دنیا، محیط و فضای ما را گرمی میدارد.

شاگردان، ما هر وقتی که از آب بحث میکنیم، دائماً از جهات خوب و مثبتش بحث می نماییم. از طرف دیگر آب روی مبارزه و قهر هم دارد. بیایید کمی از آن هم بحث نماییم. فکر کنید کمی مغزهایتان را بکار بندازید و این را هم شما بگویید. در کلاس انگشت ها یک دم بالا شدند:

- استاد، سیل و فلاکت های آن.

- سونامی، استاد.

- فرسایش های رودخانه ها.

- طوفان و امواج شدید دریاها.

کلاس، با ازدحام جواب های داده شده دریک لحظه اما عرفان خان با صدای بلندش به سخنانش ادامه داده گفت:

- شاگردان ارجمند جواب همه شما بجا و خوب بود. در پایان درس همه ما، درباره قدرت آب صاحب فکر شدیم؛ اما به نقطه که بسیار مهم بود حال رسیدیم. وقتی به اشکال جغرافیایی، به کوه ها، به وادی ها، بصحرا ها نگاه بکنیم تأثیر جدی آب را خواهیم دید. کوشش خستگی ناپذیر، تلاش با استقرار هزاران سالگی آب، کوه هایی که از سخت ترین سنگها بمیان آمده آنها را ساییده و با دریا همسطح می نماید. در نقاط وصل رودخانه و دریا خاک ها بمیان میاید که زمین های حاصل خیز را بمیان می آورد. اگر شما هم از قدرت آب درس بگیرید، دایم با کوشش وبا غیرت کار بکنید مشکلات، مثل کوه ذوب میگردد.

متین، هرگز فکر نمیکرد که درس جغرافیا اینقدر دل چسب و کار آمد باشد. او وقتی که صبح به کیفش

کتاب جغرافیا اش را جابجا میکرد، فکر می کرد که امروز درس جغرافیا است در عقب کلاس می خوابد. مثل سوالات ومعلومات استاتیستیکی که بخاطر یاد گرفتنش نقشه های پیچیده، در کدام کشور کدام محصول چقدر گرفته میشود، متین از جغرافیا بسیار دل سرد وخسته شده بود. اما درس امروزی بس بود که پیش دواری او را بشکند و تغییر بدهد. او فهمید که اگر به آن آبی که در صحرا و کوها و حتی از کف دست خود جاری هستند به آنها خوب و بادقت نگاه کند آنها مملو از پیام ومعلومات پنهان می باشند که برای روشنی ما کافی خواهد بود.

فرید، از یک طرف درس ها را با دقت گوش میکرد؛ و از طرف دیگر هم غرق افکارش بود که شب پدرش از کدام موضوعات بحث خواهد کرد. وقت مدرسه مثل همیشه بزودی پایان یافت.

وقتی که بخانه رسیده بود بوی ماهی نفیس که از آشپزخانه می آمد او را بخودش جذب نموده بود. پدر و پسر با هم ماهی زیادی را با عافیت نوش جانشان

کردند. فرید تاتلی تولومبه (یک نوع کیک) را زیاد دوست داشت پدرش هم این را می دانست. برای همین از شیرینی فروشی برایش تاتلی آورده بود. بعد از جمع کردن سفره، هر دو همراه چایی سالن رفتند. ذهن فرید به موضوعاتی مشغول بود که صبح پدرش برایش گفته بود. پدرش نیز این را حس میکرد و منتظر زمینه مناسبی بود. بعد از جرعه چای آهسته آهسته به موضع داخل گردید:

- بین فرید جان، انسان ها دنیا می آیند، بزرگ میشوند؛ بعد از طفلی و جوانی پیر میشوند و میمیرند. تو همین حالا ۱۵ ساله هستی. زمانی است که از نوجوانی وداع میکنی و به بلوغی قدم میزنی. تکامل بدن و تغییرات که در حسیات تو آمده ما هم با تو شاهد آن هستیم. برای خداوند متعال هرچقدر شکر کنیم کم است. صاحب دو اولاد مثل تو و بیادرت صحتمند و تنو مند هستید، میاشم.

از پوشیدن حوله اش به اطاقش رفت. از یک طرف پیش آینه موهایش را خشک میکرد؛ و از طرف دیگر درس های جغرافیا را که صبح یاد گرفته بود، در ذهنش تکرار میکرد. در درس از قدرت آب بحث شده بود. اما یک نقطه اش خالی مانده بود. آب تنها دنیای ظاهری ما را و در عین حال دنیای درونی ما را هم متشکل می ساخت. فرید این را در غسل اول حس کرده بود. غسل هم بدن وهم روح ما را از نجاست پاک مینماید از این جهت غسل از وظایف اهم بندگی است. فرید بعد از دراز شدنش در تخت خوابش بخودش گفت که «قدرت آب را حالا فهمیدم». او در این وقتها دچار ناراحتی هایی شده بود که بعد از گرفتن غسل از آنها نجات یافت و با یک روح آرام بخواب عمیق رفت.

حسن تحسین قهرمان

فرزندم! ترس. بعد از مدتی طوفان که در بدن و روح پیدا شده فرو خواهد نشست، و خواهد دید که دوران بلوغی هم مثل دوران کودکی ات با ذوق می گذرد. دوران بلوغی، دوران مسئولیت ها میباشد. غسل باید بگیری چرا که غسل شرط تمام عبادات است. هفته یک بار غسل باید کنیم و در وقت ضرورت نیز غسل فرض میباشد. شکل غسل این است که بعد از مضمضه دهن و استنشاق بینی و شستن تمام بدن می باشد. تو در این دوران بلوغی ات هر مشکلی که داری میتوانی با مادرت و من را به راحتی شریک کنی. چرا که ما بتو نزدیکترین انسان ها هستیم. پدرش سخنانش را با این جملات پایان داد: ما به تو دایم افتخار میکنیم. فرید سخنان پدرش را با جان و دل گوش نموده و بعد از خدا حافظی با پدرش به اطاقش رفت.

گفته های پدرش جهت او را به طرف حمام سوق نمود. نخست طهارت کرد. در وقت استنشاق عبور بینی اش کمی سوخت. پس از آن غسل کرد. بعد

تیمم

تیمم چیست؟

طهارت با خاک و یا از جنس آن را تیمم گفته می شود.

الله تعالی می فرماید که:

«... (برای غسل و طهارت) وقتی که آب نیابید؛ بس (دست هایتان را) باخاک پاکی (لمس کرده) و با آن دست ها و روی هایتان را با مسح کردن تیمم کنید.»

(سورة المائدة، آیه، ۶.)

تیمم چه وقت گرفته میشود؟

بجای طهارت و غسل تیمم میکنیم.

وقتی برای گرفتن طهارت و یا غسل کردن آب پاکی نیابیم و یا از اسباب مریضی و مثل آن، امکان استفاده آب را نداشته باشیم.

تیمم چگونه گرفته می شود؟

- ۱ با استعاذه و بسمله شروع میکنیم.
- ۲ نیت میکنیم.
- ۳ دست های خود را به خاک پاک لمس کرده روی خود را مسح میکنیم.
- ۴ دست های خود را دوباره بخاک پاک زده، با کف های خود نخست دست راست و دوم دست چپ خود را با آرنجهای دست مسح می کنیم.

فرائض تیمم

فرض می باشد

۱. نیت کردن.

۲. مسح نمودن صورت و بازوها با خاک پاک.

هنگام تیمم

غار چوراق تپه

برای ما می باشد و ما آن را بشکل پاک به نسل های آینده بسپاریم و این یکی از وظایف اہم ما است. آنها، بعد از یک و نیم ساعت در جایی که اردوگاهشان بود، رسیدند. در زودترین وقت با یاری معلم هایشان چادرهایشان را بستند. اشیای آشپزخانه و چیزهای راحت منتقل می یافت را به خیمه کبیر بردند. رئیس اردوگاه اسمعیل خان، با یک صوت ساکنان اردوگاه را در اطرافش تجمع نمود. و گفت:

دوستان، فعلا ساعت یازده قبل از ظهر است. برای غذای ظهر ساعت یک جمع می شویم. فعلا آزاد هستید فقط زیاد دور نروید. می خواهم که سه نفر از بین شما برای کمک به آمادگی غذای ظهر همراه من بمانند.

امره، صبح با پدرش روانه مدرسه شدند. او میخواست روزهای آخر هفته ماه ژوئن را همراه همکلاس هایش در اردوگاه سپری نماید. تا به مدرسه برسد همه چیز آماده بود و سرویس نیز رسیده بود. مدتی بعد سرویس بطرف اردوگاه حرکت نمود. رئیس اردوگاه که او همزمان معلم زبان ترکی نیز بود، اسمعیل خان میکروفن سرویس را گرفته وبخاطر اینکه به شاگردان، در بره سیاحت معلومات بدهد، سخنان خود را شروع نمود:

شاگردان عزیز، اول از همه می خواهم یاد آور شوم که، مقصد ما از این سیاحت هم تفریحی و هم کشفی می باشد. مدتی که در آنجا سپری میکنیم، در این مدت جاهایی را که تماشا میکنیم که قبلا ندیده ایم و هم دور از ازدحام شهر، وقت های خوشی را سپری خواهیم کرد. سرویس، ما را به اردوگاه جنگل چاملی یایله خواهد برد. در روز اول اردو، بعد از چادر زدن بازی خواهیم کرد. در روز دوم سیاحت خود بعد از پیاده روی ۲ ساعت، نقاشی های قدیمی را که در غار موجود است آنها را بررسی می کنیم. از شما می خواهیم که قوانین را مراعات بکنید، اصلا از گروه دور نشوید و بکوشید که اطراف خود را کثیف نکنید. نباید فراموش کنیم که محیط امانتی

نمایش صلاحیت و معرفت بر یکدیگر بعضی از آنها غزل خواندند. برخی از آنها نیز شوخی تقلیدی را انجام دادند که رفیق هایش از خنده ریشه رفتند. گذر زمان هیچ احساس نمی شد. تا که خستگی روز به آنها غالب آمد آنها را به خواب برد.

پیش از طلوع آفتاب با صدای اسمعیل خان بیدار شدند. در حالیکه، در خانه مادرهایشان، آنها را از خواب بزور بیدار مینمود. فقط هوای صاف و پاکیزه جنگل سبب شده که در مدت کوتاه استراحت خوبی نموده از خوابهایشان بیدار شدند. از آب یخ چشمه وضو گرفته نمازهایشان را ادا نمودند. و آب یخ چشمه سبب شده که چشمهایشان مثل سنگ باز شود. با رهبری معلم هایشان عمر و اسمعیل به ورزش صبح گانه آغاز کردند. دانش آموزانی که در شهر تا ظهر می خوابیدند، دلشان می خواست صبح ها مانند اردوگاه پر و با نشاط می گذشت.

بچه ها گروه گروه شده در چمن زارها با کیف و شوق، به بازی آغاز نمودند. در روز آفتاب مشفق بهار، صدای پرنده ها و عطر و بوی کاجها بازی نمودن، برای جوانان نعمت بزرگی بود که در زندگی شهر امکان آن نبود، پیدا کردند.

بخاطر غذای ظهر دستایشان و صورتشان را از چشمه شستند و در میزهای غذاخوری در چادر بزرگ جمع گردیدند. هوای پاک و صاف معده آنها را خالی کرده بود. به همین خاطر غذاهایشان را تمام کردند.

بعد از غذای ظهر، در بالای علف های سبز نماز هایشان را ادا نمودند. جوانان با همراهی اسمعیل خان معلم، جنگل را تا شب گشتند. وقت برگشت به اردوگاه بخاطر شب چوب جمع کرده آوردند. پیش از غروب آفتاب غذای شب را خوردند. بعد از نماز عشاء در اطراف آتش گرد آمدند. بخاطر

بعد از بررسی غار بچه ها با رهبری عمر معلم، روی چمن نشسته غذای نهار را صرف نمودند. دانش آموزان بعد از شکم پر شوقی قبلی شان را باز یافتند. با صدای عمر معلم فوراً جمع شدند:

دوستان، در روز دوم اردو، مطابق با برنامه خود، غار چوراق تپه را دیدیم. حال، ساعت سه بعد از ظهر است. بعد از ادای نماز ظهر خود باید به طرف اردوگاه رفت. آب آشامیدنی ملیح تمام شده بود، برای گفتن چیزی از معلم اجازه خواست و پرسید:

معلم، آب من تمام شده است. فکر نمیکنم که آب دوستهایم هم مانده باشد. در نزدیکی ها، برای گرفتن وضوء نه آبی و نه قشلاقی موجود است. بخاطر ادای نماز چگونه باید وضوء گرفت؟ عمر معلم در جواب گفت:

سوالی خوبی است! آفرین ملیح! من هم میخواستم در این باره برای شما توضیحات بدم. دوستان، دین زیبای اسلام، هیچ وقت برای انسان ها مسولیت های که قادر به انجام آن نبوده باشند، حمل نمیکند. یعنی اسلام، دین مجبورت ها نیست؛ بر عکس دین سهولت ها است. علی با بالا نمودن دستهایش از معلم پرسید:

اگر این چنین باشد، نماز نخواهیم خواند، چنین نیست معلم؟ عمر معلم گفت:

نخیر علی جان! برای مسلمانی صاحب مسوئلیت هیچ عذری قابل قبول نیست که او را از بارگاه خداوند مانع کند. ما در اوقات نماز، اگر آب میسر نگرده، میتوانیم با گرفتن تیمم نماز خود را ادا نماییم. نخست برای تیمم نیت میکنیم. بعداً کف دستهای خود را با خاک پاک کرده اول صورت خود را لمس کرده و دوباره کف دستهای خود را به خاک زده و گوش های خود را مسح می نماییم. این کار اینقدر ساده است دوستان.

ساکنان اردوگاه بعد از ورزش صبح گانه در کنار میز صبحانه که در چادر بزرگ آماده شده بود، گرد هم آمدند. بچه ها غذاهای خویش را در زود ترین فرصت تمام کردند، چرا که برای دیدن تپه چوراق با هوس بودند و عجله میکردند. اسعیل خان به بچه ها گفت که:

شاگردان، سفر ما به تپه، پیاده دو ساعت خواهد طول کشید. آذوقه، آب و کلاه که شما را از آفتاب محافظت میکند فراموش نکنید، با خود بیاورید.

امره و رفقاء کوهنوردی را با یک صف از یک مسیر تنگ بطرف تپه را آغاز نمودند. نصف ساعت اول سفر با بازی ها و قهقهه ها پر شده بود؛ ولی باقی مانده مصافه سفر دیگر آنها را خسته کرده بود.

هنگامی که به بالای تپه رسیدند، خودشان را به سایه زالالک انداختند. آنها به سفر زیر آفتاب عادت نداشتند برای همین خسته شده بودند. رئیس گروه اسماعیل خان، با یک خنده استهزاء آمیز گفت: بچه ها چی شده؟ خسته شده اید؟ خب جمع شوید، سیاحت غار ما شروع میشه.

غاری را که، بچه ها با یک صف از بین دو سنگ داخل شده بودند، آنها را بحیرت انداخته بود. هوای گرم ذوب کننده بیرون در یک لحظه تغییر کرد. خیال کردند که نارد یک یخچال بزرگ شده اند. عمر معلم، مشعل به دست غار را روشن میکرد و درباره غار معلومات می داد. عمر معلم گفت:

دوستان، در جایی قرار داریم که پیش از هزاران سال به وجود آمده و تا حال حفظ شده است. این، در نگاه اول شاید برای شما بی مفهوم باشد؛ ولی از نگاه تاریخ محتوایی مهمی را با خود حفظ میکند. عکس های را که در اینجا مشاهده میکنیم، طرز زندگی، شکل تغذیه، حیات اجتماعی و هر چیز را برایمان نشان میدهد.

شده بود. هم مکان های جدید را دیده و شناخته، و هم معلومات جدیدی بدست آوردند. علاوه بر این، زمانی را که در مکتب سپری میکردند برایشان خسته کننده بود؛ ولی زمانی را که در آنجا سپری کردند پر از شادی و قهقهه بود. امره از آیینۀ اتوبوس برای بار آخر به طرف تپۀ چوراق که شبیه آشیانۀ عقاب بود نگاه کرد. در حالی که برای اردوی سال بعد برنامه ریزی می کرد، سر بر شانه دوست خود برهان به خواب رفت.

علی دوباره پرسید:

خوب استاد، یعنی می توانیم همه عبادت های خود را با تیمم ادا کنیم؟ عمر معلم جواب داد:

البته علی! تیمم مانند وضوء میباشد، با گرفتن آن تمام عبادت های خود را می توانیم انجام دهیم.

بچه ها از اینکه چیزی نو آموخته بودند بسیار هیجان زده شده بودند. با معلم شان یکجا تیمم گرفتن را آغاز کردند. همگی یکجا نمازهایشان را ادا نموده و بعدا به راه افتادند. وقتی که به اردوگاه رسیدند، چشمه ای که در آنجا بود صف بسته و از چشمه نوشیدند.

روز یکشنبه وقت غروب آفتاب از اردوگاه حرکت کردند، برای امره و دوستانش خیلی مفید

سوالات

خودآزمایی (۱)

درست و یا غلط بودن جملات زیر را مشخص کنید.

☐ درست	☐ غلط	۱. سه بار شستن اعضا در وضو سنت می باشد.
☐ درست	☐ غلط	۲. طواف کعبه بدون داشتن وضو جایز می باشد.
☐ درست	☐ غلط	۳. اصراف آب در وضو مکروه است.
☐ درست	☐ غلط	۴. خوابیدن بشکل دراز کشیده و یا تکیه بر چیزی وضو را باطل نمی کند.
☐ درست	☐ غلط	۵. میتوانیم در وقت وضو گرفتن از بالای پاسمان مسح کنیم.

خودآزمایی (۱)

۳. کدام یکی از جملات زیر از ستهای وضو می باشد؟ ا. شستن صورت ب. شستن پا همراه قوزک ها. ج. استنشاق بینی. د. ۴/۱ سر را مسح کردن.	۱. کدام یکی از جملات زیر از فرایض وضو می باشد؟ ا. مضمضه دهن ب. استنشاق بینی ج. مسح کردن سر د. مسح کردن گوش ها.
۴. کدام یکی از افعال زیر مسبب باطل شدن وضو نمیشود؟ ا. بیرون خون از بدن ب. خندیدن ج. خوابیدن د. بیهوش شدن	۲. کدام یکی از جملات زیر از فرائض وضو بشمار نمی رود؟ ا. شستن دست ها با آرنج دست ب. شستن پاها ج. شستن صورت د. مضمضه کردن

۵. کدام یکی از افعال زیر سبب باطل شدن وضو میگردد؟

- ا. خمیازه نمودن
- ب. گریه کردن
- ج. گپ زدن
- د. رفع حاجت در توال

جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید (۱)

(بامسواک، سه بار، سنت میباشد، مکروه است، فرض است)

۱. شستن اعضای مشخص بدن را که هنگام وضوء گرفتن شسته می شود، سنت میباشد.
۲. با ترتیب شستن اعضا بدن در وقت وضوء نمودن،
۳. پاک کردن دندانها در وقت وضو و یا با مسواک چوبی سنت میباشد.
۴. تماس آب به لباس در هنگام وضو گرفتن
۵. یک بار شستن پاها همراه آرنج ها، در وقت وضو گرفتن

خودآزمایی (۲)

درست و یا غلط بودن جملات زیر را مشخص کنید.

☐ درست	☐ غلط	۱. مضمضه دهن و استنشاق بینی، از فرایض غسل شمرده می شود.
☐ درست	☐ غلط	۲. لمس قرآن کریم بدون غسل جایز نمی باشد.
☐ درست	☐ غلط	۳. می توان بدون غسل به مسجد داخل شد؛ اما نمی توان نماز خواند.
☐ درست	☐ غلط	۴. برای تیمم نیت شرط نمیباشد.
☐ درست	☐ غلط	۵. عذر شخص تیمم دار از بین برود نیز با تیمم شمرده میشود.

خودآزمایی (۲)

۱. کدام یکی از جملات زیر از فرایض غسل می باشد.
 - ا. شستن پاها
 - ب. استنشاق بینی
 - ج. مسح کردن سر
 - د. مسح نمودن گوشها
۲. در کدام یکی از حالت زیر غسل واجب میگردد؟
 - ا. در حالت جنوب
 - ب. خارج شدن خون و چرک از بدن
 - ج. رفع احتیاج توال
 - د. استفراق شدید.
۳. کدام یکی از افعال زیر از مکروهات غسل شمرده میشود؟
 - ا. اصراف آب
 - ب. زیاد و بیجا گپ زدن
 - ج. نگاه کردن بطرف قبله با عورت برهنه
 - د. همه موارد
۴. کدام یکی از عبادات زیر را بدون غسل نمیتوان انجام داد؟
 - ا. نماز خواندن
 - ب. قرائت قرآن کریم
 - ج. غذا خوردن
 - د. طواف نمودن خانه کعبه
۵. کدام یکی از افعال زیر سبب باطل شدن تیمم نمی شود؟
 - ا. گریه نمودن
 - ب. رفع حاجت توال
 - ج. یافتن آب بخاطر استفاده
 - د. خون آمدن از بینی

جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید (۲)

(فرض میباشد/تیمم/مکروه/دهن و بینی / سنت)

۱. در غسل شستن فرض میباشد.
۲. بعد از ختم دوره مدت حیض زنان غسل برایشان
۳. در غسل نمودن، شستن دست ها و محل عورات میباشد.
۴. رو به قبله شدن در هنگام غسل بدون پنهان کردن محل عورات میباشد.
۵. وقتی بخاطر گرفتن وضو و یا غسل آب پاک و کافی پیدا نکنیم میگیریم.

معراج مؤمن / پایه دین

نماز

- ❁ شکل ادای نماز
- ❁ نماز با جماعت
- ❁ نماز مریض، سفر و قضا
- ❁ اهمیت که رسول خدا صلی الله علیه وسلم بنماز داده بو
- ❁ مساجد جامع و مساجد

- ❁ تعریف نماز
- ❁ فایده های نماز
- ❁ انواع نماز
- ❁ احکام نماز
- ❁ اذان و اقامه

اولین نماز

بخاری خیلی اطاق را گرم کرده بود.

- اووه، پروین هم بیدار شده! باور نمی‌کردم که پروین بیدار شده باشد. پروین پارچ را از روی بخاری پایین می‌آورد. احتمال بیدار شدن پروین در صبح اول وقت را نمی‌دادم. مادرم گفته بود که:

- پروین هر صبح بیدار می‌شود.

حیران مانده بودم. بخاطر اینکه من بیدار نمی‌شدم؛ او هر صبح بیدار می‌شد. ژاکتم را درآوردند. آستین هایم را جمع نمودند، کنار تشت وضوء خم شدم، مادر جانم گفت که:

- اینجوری خسته میشی. و یک صندلی کوچک زیرم گذاشت و روی آن نشستم.

بعد از گرفتن وضو بخاطر گرم کردن خودم کنار بخاری رفته بودم. یک دم چشموهای خود را به عقب خود انداختم. دیدم که مادرم جانمازش را انداخته و روسری سبزش را هم در سر خود پیچانده بود و مرا صدا کرد:

- بیا...

رفتم پیشش. با او در یک سجاده به نماز ایستادم.

مادرم بعد از نیت و تکبیر تحریمه به نماز ایستاده و دست هایش را بقدر شانه بالا برده بود که این شکل نیت کردن برای نماز بود، من هم آن را تقلید نمودم. بعد از اتمام سنت، بطرفم با یک تبسم

این صبح هوا چقدر سرد بود. وقتی از تخت خواب گرم خود برخاستم و دمپایی های یخ شده خویش را پایم کردم، از سردی میلرزیدم.

خورشید درنیامده بود. به پنجره تکیه کردم. در مناره مسجد کهنه که از بین بنا ها بطرف آسمان با یک عظمت معنوی به طرف آسمان سر میزد، کسی دیده نمیشد. مدتی بعد در مناره سایه مؤذن جوان معلوم شد. من ژاکت خویش را بخوبی پیچانده بودم. اذانی را که گوش می‌کردم، صدای آن، روحم را که از سردی هوا متاثر و غم انگیز گشته بود، میلرزاند. پانزده سال میشود که در این اقلیم روحانیت اشتراک نموده بودم که چه روزهای بوده...

پانزده سال قبل مادر عزیزم که محبوبترین چیز دنیای من است، مرا اولین نماز صبح بیدار نموده بود. روزی بود که محتملا مانند امروز، روزی از روزهای زمستان بود. در اطاقم که به اطاق مادرم وصل بود، خواب بودم. مادرم با انگشتهای باریک و ظریفش پیشانی ام را لمس کرد و گفت:

- عمر جان، برخیز. پسرک نازنینم، زود باش بیدار شو!.

من چشموهای خود را باز نموده برایش گفته بودم که:

- مادر جان هنوز شب است.

مادرم هر زمان از کنار ابروی چپم می‌بوسید، باز هم از همین جا بوسیده و قبل از تلف شدن وقت مرا با گرفتن بغل‌های بلند کرد.

بعد از پوشیدن دمپایی های خود و مالش دادن چشمهایم مادرم را تعقیب کردم. بعد از گذشتن از سالن تاریک به اطاق مادرم رسیدیم و دیدم که

دچار اذیت، مریضی، بلا و مصیبت و فقر هستند برای آنها صحت و سلامت نصیبشان کنی!

بعداً مادرم توصیه نمود که، بخاطر نجات از حيله های شیطان و بودن انسانی خوب بخداوند متعال دعا بکنم.

بعد از نماز مادرم هنگام جمع کردن سجده پرسید که، پسرکم می خوابی؟ نمیدانستم که بخوابم یا نخوابم. به همین خاطر جواب ندادم. مادرم گفت که اگر نمی خوابی برو کتابت را بیار که درس هایت را گوش کنم.

باشه! از سالن به سرعت گذشتم. کتابم در سر میز بود دویده آنها را پیش مادرم آوردم. بدون غلطی درس خود را برایش خواندم. مادرم هر شب میگفت: - پسرکم! پیش از خوانیدن درس خود را سه

شیرین و متأثر کننده نگاه نموده و با خنده گفت:

- پسرکم تو « زن نیستی که دست هایت را تا شانه هایت ببری! تو مرد هستی، مرد ها دستهایشان را در تکبیر تا نرمی گوشهایشان می برند. با دستهای گرمش از دستهایم کوچکم گرفته آهسته آهسته بگوشهایم برد.

با گفتن «اینجوری» نحوه تکبیر تحریمه مردها را یادم داد.

من نیز، مثل مردها نیت کرده نماز خود را تمام کردم. در وقت دعا کردن پرسیدم.

چطور دعا کنم مادر؟ مادرم گفت، بگو که:

- الهی من به تو حمد و ثنا میکنم بخاطر اینکه مسلمان هستم. استدعا میکنم که وطن ما را از دشمنان نجات بدهی! و از بارگاه تو تمنی دارم، مسلمانان که

روحم آنقدر تأثیر گذاشت که من را بتفکر عمیق میبرد. دعای مادرم را نگاه میکردم که با چهره نازنینش سرش را آهسته آهسته تکان داده با آهنگ خفیف استدعا مینمود، گوش میکردم.

مادرم مثل یک فرشته بود. در این خیال فکر میکردم که فرشته ها در اطراف مادرم جمع شده، انگشت های مادرم که قرآن کریم را با آن انگشتهایش میگرفت، لمس کرده باشند؛ با انگشت هایی که موهای مرا نوازش داده بود.

عمر سیف الدین

بار تکرارش بکنی، در خواب فرشته ها برایت یاد میدهند.

این شب نیز، آن ملاییکه در خوابم درس هایم را یاد داده بودند. مادرم با آفرینهای مهربانش مویهام را لمس کرده گفت:

- زمان برای مدرسه رفتن زیاد است. و مرا در تخت خودش خواباند. خوابم نمی برد. به مادرم نگاه می کردم. مادرم در نیمه تاریکی با روسری سبزش مانند رویا حرکت نموده قرآن کریمش را گرفت. در نزدیکی تخت نشسته و باصدای باریک و ظریفش بقرائت قرآن کریم آغاز نمود. این صدای زیبا بر

نماز چیست؟

نموده و هم احترام و محبت خود را اظهار مینمایم. بخاطر اینکه نماز از بزرگترین احترامات به خداوند محسوب میگردد.

نماز؛ به خداوند متعال دعا نمودن، بخاطر گناهان خود از او استغفار (طلب مغفرت) نمودن از او استرحام (طلب مرحمت) میباشد.

خلاصه نماز، پایه دین و نور قلب است. رگ حیاتی، زندگی معنوی ما است.

موجودات روی زمین با طرز خود خداوند متعال را عبادت و تسبیح میکنند. نماز عبادت خاصی است که تمام عبادات و تسبیحات مخلوقات را به خود جمع کرده است. نماز مهمترین عبادت دین مبین اسلام میباشد؛ برای همین رسول خدا صلی الله علیه وسلم آن را «پایه دین» نامیده است.

نماز: در لغت دعا نمودن، دعای خیر کردن است. آن را «معراج مؤمن می نامند». یعنی، دیدار مؤمنان با الله پاک است. ما، با ادای نماز خویش روزانه پنج بار در بارگاه الله متعال حضور می یابیم. با صمیمیت نشان میدهیم که ما بندگان الله متعال بوده و دایم محتاج مرحمت آن خالق یکتا می باشیم.

نماز طرز افاده تشکر ما می باشد که با ادای آن به خداوند متعال وظیفه خود را نشان میدهیم. ما به واسطه نماز، بخاطر نعمات الله متعال هم تشکر خود را بر جای

رسول خدا صلی الله علیه وسلم میفرماید که:

«نماز نوری از نورهای قلب مؤمن است. از بین شما کسی، اگر بخواهد، با آن منور شود در کوشش ازدیاد آن باشد»

(ترمذی، دعوات، ۸۵)

چرا نماز میخوانیم؟

بهترین صورت بخداوند شکر گزار شده و عبادت بدنی خویش را ادا مینماییم.

رسول خدا صلی الله علیه وسلم میفرماید: بخاطر ادای شکر هر استخوان صدقه واجب می باشد. بر هر تسبیح، حمد، تفکر، تکبیر، توصیه خیر و منع از شر و بدیها صدقه میباشد. دو رکعت نماز چاشت برابر بکلی آن میباشد. (مسلم، مسافین، ۸۴) رسول خدا با این حدیث صدقه و شکر بودن نماز را اشاره نموده است.

ما هم باید انطباق نمودن به توصیه فوق رسول خدا صلی الله علیه وسلم نمازهای خویش را منظم ادا نماییم. در این صورت محبت الله را از خود نشان داده و شکر بدنی و نعمتی خویش را ادا می نماییم.

نماز، وظیفه بندگی ما، به الله پاک می باشد که او ما را آفریده و حیات بخشیده است. نمازهای خویش را بخاطر این ادا می نمایم که به خداوند متعال قربت داشته و محبت خویش را نشان بدهیم.

خداوند ما را نعمات بیشماری را لطف نموده و ما بخاطر آن عبادت می نمایم که باید شکر آنها را ادا کنیم. نمازهای ما نیز بخاطر ادای آن می باشد.

ادای شکر هر نعمت الهی از همجنس خود آن میباشد. با دادن زکات خویش که به فقرا داده می شود، مال و ثروت خویش را که از جناب خداوند اعطا شده، بجا می آوریم. با روزه گرفتن، به وجودی سالم و برای نعمات گوناگون که خداوند برای ما اعطا نموده تشکری میکنیم. با ادای نمازهای خویش نیز در

الله جلی جلا له می فرماید که:

... و نماز را برای یاد من بر پا دار.

(سوره طه، آیه ۱۴)

الله جلی جلا له می فرماید که:

ای کسانی که ایمان آورده اید! رکوع کنید، وسجده کنید، وپروردگارتان را پرستید، و کار نیک انجام بدهید. باشد که رستگار شوید.

(سوره حج، آیه ۷۷)

فایده های نماز

الله متعال میفرماید که:

آگاه باشید! دلها (تنها) با یاد خدا آرام میگیرند.

(سوره الرعد، آیه ۲۸)

خداوند متعال میفرماید که:

ای کسانی که ایمان آورده اید، از شکیبایی و نماز یاری بجوئید، که همانا خداوند با شکیبایان است.

(سوره بقره، آیه ۱۵۳)

الله متعال میفرماید که:

و (ای پیامبر!) در دو طرف روز، و ساعاتی از شب، نماز را بر پا دار، بی شک نیکی ها بدی ها را از بین میبرند، این پندی برای پند پذیران است.

(سوره بقره، آیه ۱۵۳)

الله متعال میفرماید که:

...یقیناً نماز (انسان را) از زشتیها و منکری باز می دارد...

(سوره العنکبوت، آیه ۴۵)

فایده های نماز عبارت از: فایدهای بدنی، روحی و اجتماعی. برخی فایده های نماز از قرار ذیل اند:

نماز بهترین واسطه ذکر الله میباشد

الله متعال خبر می دهد که « آگاه باشید که دل ها (تنها) با یاد خدا آرام میگیرند». زیرا که ذکر الله روح ما را راحت، به قلب ما فراح و حضور می بخشد.

بهترین طریق ذکر الله خواندن نماز است. وقتی که نماز می خوانیم خداوند متعال را بیاد میآوریم. بخاطر آن نماز، بزرگترین نعمتی است که آنرا خداوند به ما بخشیده است. رسول خدا صلی الله علیه وسلم به نماز زیاد ارزش می داد و در هر فرصت بخاطر خواندن نماز به طرف مسجد می دوید. او میفرماید که: « خوشنودی ما در نماز است».

نماز به یاد آورنده روز قیامت و روز جزا

است

در دنیا چیزهای زیادی موجود است که مسبب فراموشی روز قیامت میشوند. انسانهایی که روز جزا را فراموش نموده باشند؛ آنها بخاطر منفعتشان از هیچ نوع بدی دریغ نمی ورزند. از این رو، بخاطر تنبیه روز جزا برای انسانها یک تنبیه کننده لازم است.

نمازهایی را که با شعور و با خشوع ادا می نماییم، آنها روزی پنج بار وسیله می شوند که الله متعال و روز قیامت را بیاد بیاوریم. تذکیر روز جزا و قیامت، ما را از بدی ها محافظه مینماید تا که بمال و جان کسی ضرر نرسانیم و حق کسی را نخوریم.

با ادا نمودن نمازهای مغرب و عشاء خویش حساب آن روز را محاسبه نموده و همچنین بعد از ادا نمودن وظیفه بندگی خویش، با آسایش می خوابیم.

نماز ما را به نظافت عادت می دهد

برای ادای نماز، روزانه چند بار وضو میگیریم و با گرفتن وضو اعضاء مانند دست، پا و صورت که در زندگی روزمره زیاد تر چرک میگیرند، آنها را پاک نموده و همچنین به مراقب پاکی بدن، لباس و جای نماز خویش می پردازیم.

روزی رسول صلی الله علیه وسلم خدا به یارانش فرمود:

«اگر مقابل منزل کسی نهر آبی باشد و او روزی پنج بار، در آن، غسل نماید، آیا بنظر شما، چرکی در بدن او باقی خواهد ماند؟» صحابه عرض کردند: خیر، رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: نمازهای پنج گانه چنین اند، یعنی خداوند بوسیله آنها گناهان را از بین می برد.

(بخاری، موافق، ۶)

نماز گناهان ما را از بین میبرد

ما در وقت نماز در حضور رب المتعال قرار میگیریم. به همین جهت، در هنگام نماز از انجام دادن کارهای گناه و بد پرهیز باید نمود. زیرا ما می دانیم که هنگام نماز با خداوند متعال صحبت می کنیم. همچنین قلب های خویش را از حسیات و افکار بد و اعضا مانند دست و زبان خویش را نیز از رفتار و گفتار های بد نگهداری می کنیم.

نماز اخلاق ما را اصلاح می کند

نماز بخاطر توبه نمودن از اعمال بد و گناهان خویش فرصت خوبی است. بواسطه نماز از خداوند متعال طلب عفو و مغفرت می نماییم. ما روزی پنج بار در حضور خداوند قرار یافته و میدانیم که او علیم و خبیر است و از کارهای مخفی و آشکار ما خبردار است، به همین خاطر به رفتار و کردارهای خویش باید دقت نمود. همچنین از جمله انسانهای با اخلاق میشویم.

نمازها وقت ما را پر برکت میسازد

اگر نمازهای خویش را به شکل منظم ادا نماییم، برنامه روزمره خویش را نیز نظر به اوقات نماز تنظیم میکنیم. با بیدار شدن قبل از طلوع آفتاب، برای ادای نماز صبح، روز خویش را آغاز میکنیم. همچنین بخشی از کارهای خویش را نیز تا بیدار شدن بسیاری از انسان ها، تمام می کنیم. همچنان از دعای رسول خدا صلی الله علیه وسلم نیز با نصیب می شویم که او صلی الله علیه وسلم اینطور دعا کرده بود «خدا یا! اوقات صبح اتمم را پر برکت بگردان».

ظهر و عصر از شلوغ ترین اوقاتمان می باشد، با ادا نمودن نماز ظهر و عصر روح های ما تسکین می یابد. در بین نماز تفریح می کنیم، از لحاظ روانی استراحت و برای کارهای خویش انرژی جمع میکنیم. اگر در بین کارهای خویش تفریح بکنیم، محصولاتمان نیز زیاده تر میگردد.

نماز برای چه کسانی فرض می باشد؟

رسول خدا صلی الله علیه وسلم می فرماید که:

« در روز قیامت اولین پرسش از بندگان، در مورد نماز خواهد بود. اگر نمازشان منظم باشد، کارشان هم خوب میشود و هم برایش مفید میشود؛ اگر نمازش منظم نباشد برایش خوب نمیشود و ضرر میرساند.»

(ترمذی، موافقت، ۱۸۸)

نماز پنج وقت عبادتی است که در شب معراج فرض گردید. نماز بر هر مسلمان عاقل و بالغ فرض است. نماز، امر قاطع الهی است. کسی بفرض بودن نماز عقیده داشته؛ اما از تنبلی آن را ترک نماید دچار گناه کبیره میگردد.

دین مبین اسلام، عادت دادن جوانان را بنماز، از سنهای کوچک ضروری دانسته است. رسول مبارک صلی الله علیه وسلم، توصیه نموده که کودکان از هفت سالگی نماز را یاد داده شوند و از ده سالگی نماز خواندن منظم را به کودکان مهم دانسته و تاکید نموده است.

انواع نماز

نماز عموماً بر سه بخش تقسیم میگردد.

۱. نمازهای فرض:

آنها نیز سه نوع اند.

۱- نماز پنج گانه:

أ) نماز بامداد/نماز صبح: نماز صبح چهار رکعت است. دو رکعت اولی سنت و دو رکعت آخری هم فرض است. اول دو رکعت سنتش خوانده میشود و بعداً هم دو رکعت فرضش خوانده میشود.

ب) نماز ظهر / پیشین: نماز ظهر ده رکعت است. چهار رکعت اولی سنت، چهار رکعت دومی فرض و دو رکعت آخرش هم سنت است. اول چهار رکعت سنتش، دوم چهار رکعت

(ه) نماز عشاء: نماز عشاء نه رکعت میباشد. چهار رکعت اولش فرض، دو رکعت بعدی آن سنت و سه رکعت آخرش هم واجب می باشد. قابل یاد آوری است که در بین مردم کشور ترکیه پیش از چهار رکعت فرض آن، چهار رکعت نافله هم ادا میشود. این هم مثل نماز عصر و پیش از فرض چهار رکعت نافله در بین مردم عادت شده است.

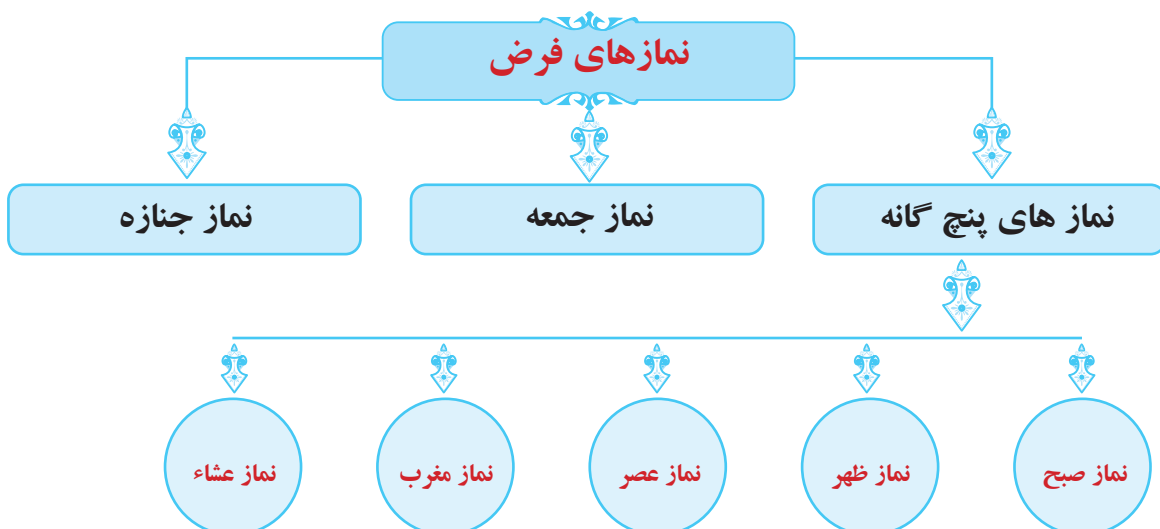
(ج) نماز عصر / دیگر: نماز عصر هشت رکعت است. اول چهار رکعت سنتش و دوم هم چهار رکعت فرض آن خوانده میشود. (در اصل نماز عصر چهار رکعت است و آن هم فرض. چهار رکعت سنتش نافله میباشد. اما چهار رکعت سنتش در ترکیه دائماً خوانده میشود. این در بین مردم ترکیه رواج یافته است).

(د) نماز مغرب: نماز مغرب پنج رکعت است. سه رکعت اول فرض و دو رکعت دوم سنت آن خوانده می شود.

رکعت های نماز پنج گانه

اوقات نماز	سنت اولی	فرض	سنت	سنت آخر	وتر	مجموعه
صبح	۲	۲	--	--	--	۴
ظهر	۴	۴	--	۲	--	۱۰
عصر	۴	۴	--	--	--	۸
شام	-	۳	۲	--	--	۵
خفتن	۴	۴	--	۲	۳	۱۰ + ۳
						۴۰

۲- نماز جمعه: نماز جمعه فریضه، ۳- نماز جنازه: عبارت از ثنا و نیازی است که هنگام ظهر، بجای نماز ظهر ادا می شود. که برای مسلمان مرده ادا میشود. این نماز بدون رکوع و سجود ادا میگردد و فرض کفایه است.

ب. نماز های واجب

۱) نماز های عیدین:

دو رکعت و با جماعت ادا میگردد.

نماز های واجب

نماز های عیدین

نماز وتر

نماز عید قربان

نماز عید رمضان

وسلم آنها را ادا نموده است. تعدادی از این نمازهای سنت از قرار ذیل اند:

ا) نماز تراویح: عبارت است از نماز سنت که بعد از نماز فرض و سنت عشاء و پیش از نماز وتر ادا می شود. بیست رکعت می باشد.

ب) نماز تهجد (نماز شب): به نمازی گفته میشود که بعد از نماز عشاء و پیش از نماز بامداد یعنی در وقت سحر، از دو الی ده رکعت خوانده شود.

ج) نماز چاشت: عبارت است از نمازی که، تقریباً یک ساعت بعد از طلوع آفتاب تا به میان آمدن آفتاب خوانده میشود. نمازی است بین دو تا هشت رکعت.

د) نماز اوّابین: نمازی است که بین نماز مغرب و عشاء در دو و یا هشت رکعت خوانده میشود.

ه) نماز تحیة المسجد: عبارت است از نمازی که بخاطر سلام دادن به مسجد ادا می شود.

ج. نماز های سنت:

عبارت است از نمازهایی که، رسول اکرم صلی الله علیه وسلم آنها را خارج از نمازهای فرض و واجب ادا نموده باشد. نمازهای سنت از نظر بسته بودن و یا نبودن بفرض، به دو تقسیم تقسیم می شود.

۱. سنت های که بفرض وابسته اند: این ها عبارت از نمازهایی اند که، قبل از و یا بعد از نماز فرض ادا میشوند.

آ) سنت های نماز پنج گانه: این ها عبارت از نمازهایی اند که، قبل از و یا بعد از نماز فرض های پنج گانه ادا می شوند. مثلاً سنت نماز صبح

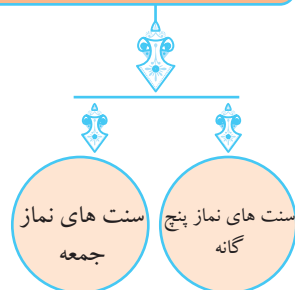
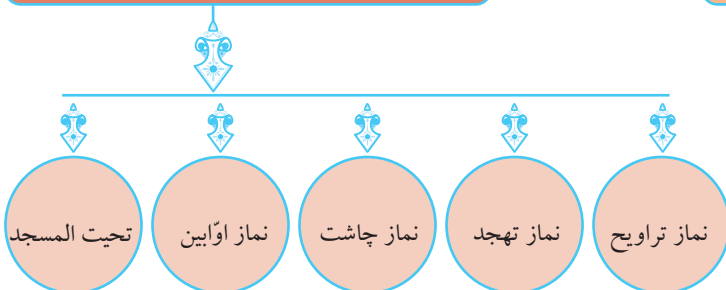
ب) سنت های نماز جمعه: عبارت است از نمازهایی که پیش از و یا بعد از فرض نماز جمعه ادا می شود.

۲. سنت هایی که به نمازهای فرض وابسته نیستند: این ها عبارت است از سنت هایی که وابسته به نمازهای پنجگانه و جمعه نیستند. رسول اکرم صلی الله علیه

نمازهای سنت

سنت هایکه وابسته بنمازهای فرض نیستند
(نماز های نافله)

سنت هایکه وابسته بنمازهای فرض اند

« با ادا نمودن نماز زیاد برایم کمک کن! »

- چه تصمیمی گرفتی؟
- گفتم که ای رسول خدا من میخواهم در جنت همراه شما یکجا باشم. بخاطر نجات از عذاب دوزخ در پیش خداوند، شافع من باشید. آن رسول اکرم فرمود:
- «دیگر چیزی نمیخواهی؟»
- در جوابشان گفتم:
- نه، خواسته من از این قرار است. رسول اکرم فرمودند:
- اگر تصمیم و خواست تو همین باشد، زیاد نماز بخوان و سجده کن که برای خود به من کمک کن (مسلم، صلاة، ۲۲۶).

- ربیع ابن کعب از جمله اصحاب گزین بود. او همیشه برای رسول خدا صلی الله علیه وسلم زیاد خدمت مینمود. رسول خدا صلی الله علیه وسلم از این خدمات وی بسیار ممنون بود. این صحابی یکی از خاطراتشان را اینگونه بیان می کند:
- شبی برای پیامبر اکرم صلی الله علیه وسلم آب وضویشان را آماده کرده بودم. او ایشان فرمود:
- « ای ربیعا! هر چیزیکه میخواهی بخواه از من!» من هم در جوابش گفتم:
- بلی یا رسول الله اما اول در مورد چیزی که از شما طلب کنم، میخواهم در باره اش کمی فکر کنم. بعد از لحاظاتی بخودم گفتم که مال و دنیا برایم مهم نیست چرا که رزق ما را خداوند می دهد. به همین خاطر باید درباره زندگی روز قیامت خود، چیزی بخواهم. زیرا پیامبر در پیش خداوند والی مقام است. وقتی بحضورشان رسیده بودم، پرسیدند:

فرائض نماز

در نماز دوازده فرض موجود است. از جمله شش مورد قبل از نماز و شش مورد دیگر هم در وقت ادای نماز. ترک یکی از اینها سبب باطل شدن نماز می گردد. خلاصه بحث از قرار زیر است:

۱. فرائض خارجی نماز

عبارت است از فرائضی که بجا آوردن آنها پیش از آغاز نماز الزام شده است. اینها، هم از نگاه فیزیکی و هم از نگاه روحی، ما را به نماز آماده می کنند. اینها را شرایط نماز نیز بشمار می رود.

۱. پاکی از جنابت: پاک شدن از حدث و آلودگی های معنوی که با چشم دیده نمی شوند. با افاده دیگر وضو گرفتن و غسل کردن و یا تیمم نمودن. یعنی از حالت جنب پاک شدن.

۲. پاکی از نجاست: پاک کردن بدن، لباس و جای نماز خویش از نجاست که با چشم دیده می شوند.

۳. پوشاندن عورات: پنهان نمودن عورات یکی از شرایط نماز محسوب می شود. در وقت نماز مردها باید از زیر ناف تا زانوهایشان؛ زنها به غیر از صورت، دست و پا باید تمام بدنشان را بپوشانند.

۴. وقت: مراعات وقت در هر نماز از شرایط نماز شمرده شده و باید هر نماز در وقتش خوانده شود. زیرا نمازیکه پیش از وقتش خوانده شود باطل میشود و باید در وقتش تکرار خوانده شود. قضا کردن نماز از گناهان کبیره شمرده شده است.

۵. نگاه کردن بطرف قبله/استقبال قبله: در وقت نماز خواندن مؤمن باید بطرف قبله نگاه بکند. کسی که در هنگام نماز سینه خویش را به غیر از طرف قبله بکند نماز آن باطل می شود.

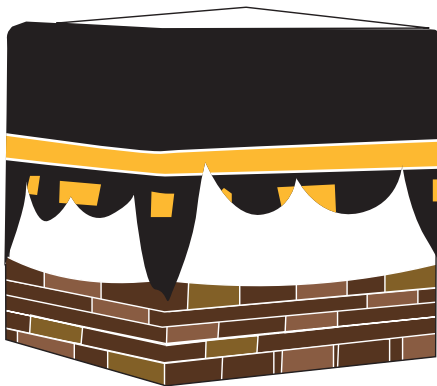
۶. نیت: نیت عبارت است از ادای نماز وقت از طرف قائم نماز. در نماز جماعت برای اتکاء به امام هم نیت می شود.

بعد از بجا آوردن شرایط فوق الذکر، می توانیم نماز را شروع کنیم.

از ابن مسعود (رض) روایت شده است که فرموده:

از رسول خدا (ص) پرسیدم که، «یا رسول الله! خداوند کدام عمل را افضل می بیند و زیاد دوست دارد؟»
آن حضرت فرمود: «نماز که در وقتش ادا گردد». باز پرسیدم که دیگر کدام؟
برایم جواب دادند: «خوبی کردن به والدین». باز پرسیدم که دیگر کدام؟
فرمودند: «جهاد در راه خدا»

(بخاری، مواقیت، ۵)

تغییر جهت به طرف قبله نیازمند تغییر قلب به طرف خداوند است.
زیرا قبله ی قلب خداوند است

(مولانا)

رسول خدا صلی الله علیه وسلم میفرماید که:

« به خداوند نزدیک ترین وقت برای مومن ،
وقت سجده است.»

(مسلم، صلاه، ۲۱۵)

۵. **سجده:** گذاشتن پیشانی، بینی، پنجه های دست و زانوهای پا را بعد از ادای رکوع بر زمین را سجده می نامند.
۶. **قاعده آخر:** عبارت است از خواندن دعای التحيات « در آخر نماز.

رسول خدا (ص) میفرماید:

« اگر انسانها، از پاداش اذان و صف اول نماز، آگاه می بودند و برای دست یابی به آن، مجبور به قرعه کشی می شدند، حتما قرعه کشی میکردند»

(بخاری، اذان، ۹)

رسول خدا صلی الله علیه وسلم میفرماید که:

« هنگامیکه صدای اذان بگوش شما رسید، کلمات اذان را با مؤذن تکرار کنید»

(بخاری، اذان، ۷)

ب. فرایض داخلی نماز:

عبارت است از ارکانی که باید در وقت نماز اجرا شود. برای همین به این موارد «ارکان نماز» نیز گفته شده است.

۱. **تکبیر تحریمه:** آغاز نمودن نماز با گفتن « الله

اکبر» را تکبیر تحریمه گویند.

۲. **قیام:** در نماز مدتی ایستادن را قیام گویند.

۳. **قرائت:** در وقت قیام نماز خواندن آیاتی از قرآن

کریم را قرائت گویند. آیاتی خوانده شده باید سه آیات کوتاه و یا یک آیه دراز باشد.

۴. **رکوع:** بعد از قرائت فاتحه و سوره، انحناء و خم

شدن به اندازه ای که دست ها به زانوها برسد رکوع مینامند.

در رکوع و سه بار « سبحان ربی العظیم» می گوئیم.

اذان

اذان و مؤذن به چه معنی است؟

اذان مسلمانان را به سوی نماز دعوت می نماید. کسی که اذان را بخواند مؤذن گفته می شود.

اذان کی و چگونه خوانده میشود؟

اذان وقتی خوانده میشود که وقت نماز شده باشد. اذان،

مسلمانان را روزی پنج بار به نماز دعوت می کند.

در زمان ادای اذان چگونه باید رفتار کرد؟

وقتی که صدای اذان شنیده شود، باید در حالت سکوت

آنها گوش کرد. جملات مؤذن را تکرار نموده و بعد از ختم

اذان نیز دعای اذان را آنگونه که رسول خدا به یارانش یاد

داده، باید خواند.

کلمات اذان و معنای آن

الله اکبر	الله اکبر (۴ بار)	یعنی خدای تعالی بزرگتر (ین) است.
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ	اشهد ان لا اله الا الله (دو بار)	یعنی شهادت میدهم که کسی جز الله سزاوار و لایق پرستش نیست.
أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ	اشهد ان محمدا رسول الله (دو بار)	یعنی شهادت میدهم که حضرت محمد صلی الله علیه وسلم پیغمبر و فرستاده خدا است.
حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ	حیّ علی الصلاة (دو بار)	برای نماز بشتاب (ید)
حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ	حیّ علی الفلاح (دو بار)	برای رستگاری بشتابید
الله اکبر	الله اکبر (دو بار)	یعنی خدای تعالی بزرگتر (ین) است.
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ	لا اله الا الله (یک بار)	جز الله سزاوار و لایق پرستش نیست.

کسی که با شنیدن اذن با این شکل دعا کند، در روز قیامت شفاعتم بر او واجب میگردد.

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ
وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ آتِ سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ
وَالْفَضِيلَةَ وَالدَّرَجَةَ الرَّفِيعَةَ
وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتُهُ
إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ

ای خدا، صاحب این دعوت کامل، و نماز استوار - محمد (صلی الله علیه و سلم) وسیله و فضیلت عطا فرما، و او را در مقام محمود مبعوث فرما. مقامی که وعده آن را فرموده اید همانا تو خلاف وعده نمی کنی.

(بخاری، اذان، ۸).

در تمام اذان ها کلمات عینا تکرار میشود. اما در اذان صبح بعد از « حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ » جمله « الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ » علاوه می شود.

اذان بما چه چیزهایی را یادآور می شود؟

اذان، وقت نماز را خبر میدهد. نماز، عبادتی ست که تنها به مسلمانان ارتباط دارد. به همین خاطر، در جایی که صدای اذان شنیده شود، نشانه ای است که در آنجا مسلمانان زندگی میکند.

اذان روز پنج بار خوانده می شود، و عقیده ی توحید را خلاصه میکند. اذان، از موجودیت الله، یگانگی و از پیامبری رسول خدا (ص) خبر می دهد. و توجه ما را به غایه خلقت انسانها سوق داده و یادآور می شود که نجات ما فقط و فقط با عبادت نمودن ممکن می باشد.

اقامه

اقامه چیست؟

اقامت پیش از نمازهای فرض خوانده می شود. آغاز نماز فرض را خبر میدهد.

اقامه را چه زمانی و چه کسانی می خوانند؟

در نمازهای جماعت مؤذن با صدای بلند کلمات اقامه را می خواند. مردانی که نماز فرض را فرادا می خوانند، آنها هم مکلف هستند که پیش از نماز فرض اقامت را با صدایی که خودشان بشنوند، بخوانند. برای زنان خواندن اقامت ضرور نمیشد.

کلمات اقامه مشابه کلمات اذان می باشد؛ اما در اقامه، بعد از کلمات «حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ» عبارة «قَدْ قَامَةُ الصَّلَاةُ» علاوه میگردد. یکی از فرق های اذان و اقامه این است که، اذان یواش تر و اقامه سریع تر خوانده می شود.

دعای اذان: اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ اَتِ سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ وَايُرْجُهُ الرَّفِيعَةَ وَاَبْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ.

دعای اقامه:

الله اکبر (۴ بار)

اشهد ان لا اله الا الله (دو بار)

اشهد ان محمدا رسول الله (دو بار)

حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ (دو بار)

حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ (دو بار)

قد قامَةُ الصَّلَاةِ (دو بار)

الله اکبر (دو بار)

لا اله الا الله (یک بار)

نماز چگونه خوانده می شود؟

پیش از شروع به نماز وضو گرفته می شود. بعد از پوشاندن عورات، جای پاک برای نماز را انتخاب نموده جهت خود را بطرف قبله کرده و به نماز مربوطه نیت « نیت کردم بجا آورم سنت نماز صبح را برای رضای خدا » می شود.

رکعت اول

۱ (مردها)

دست های خود را - به برابر گوش - بلند نموده و با گفتن « الله اکبر » تکبیر تحریمه میگیرند.

۱ (زنها)

دستهای خود را - برابر به شانه - بلند نموده و با گفتن « الله اکبر » تکبیر تحریمه میگیرند.

« حضرت لقمان (ع) به پسر خویش، چنین توصیه کرده بود: پسرکم! نماز را بخوان، به انجام امر بالمعروف ونهی عن المنکر کوشش کن، به مصیبت هایی که به سرت آمده صبور باش. زیرا، اینها چیزهای هستند که باید با تصمیم انجامشان بدهید »

(سوره لقمان آیه ۱۷).

۲ (مردها)

بعد از نیت به نماز ایستاده و با انگشت های دست راست خود، دست چپ خود را گرفته در زیر ناف دست ها را می بندیم.
در این وضعیت دعای (سبحانک اللهم) را خوانده در تعقیبش نیز با گفتن (استعاذه و بسمله) سورة «فاتحه» را میخوانند و سپس در آن یک سورة علاوه می شود.

۲ (زنان)

سپس بادیست راستشان، دست چپ خود را گرفته سر سینه هایشان می گذارند.
بعد از قرائت دعای (سبحانک اللهم) (استعاذه و بسمله) میگویند و سپس نیز سورة فاتحه و سورة ضمه خوانده میشوند.

۳ (مردها)

بعد از خواند فاتحه و سورة ضمه «الله اکبر» گفته به طرف رکوع می روند. زانوها را با انگشتانشان گرفته پشت خود را راست خم نموده و در رکوع سه بار «سبحان ربی العظیم» میگویند.

۳ (زنان)

بعد از خواند فاتحه و سورة ضمه «الله اکبر» گفته به رکوع میروند. زانوها را با انگشتانشان گرفته پشت خود را خم کرده اما کمتر از مردان خم کرده، در رکوع سه بار «سبحان ربی العظیم» میگویند.

۴ (مردها)

بعد از انجام رکوع، با گفتن «سمیع الله لمن حمده» با قامت راست می ایستند. دست های خود را بدون بستن به پهلوها دراز می کنند. کمی قامت را راست نموده «ربنا لک الحمد» میگویند.

۴ (زنان)

بعد از انجام رکوع، با گفتن «سمیع الله لمن حمده» قدهایشان را راست میکنند. دست های خود را بدون بستن به پهلوها دراز می کنند. کمی قد خود را راست نموده «ربنا لک الحمد» می گویند.

۵ (مردها)

بعد از «ربنا لک الحمد» بطرف سجده می روند. در حالت سجده پیشانی و بینی باید بزمین بخورد. آرنج هایشان را دور از خود قرار داده مانع تماس به زمین می باشند. پاهای خود را در بالای انگشتان خود قرار داده و نوک انگشتان را زمین می گذارند. در سجده سه بار «سبحان ربی الاعلی» می گویند.

۵ (زنان)

بعد از «ربنا لک الحمد» بطرف سجده می روند. در حالت سجده پیشانی و بینی باید به زمین بخورد. آرنج هایشان را دور از خود قرار داده مانع تماس به زمین می باشند پاهای خود را در بالای انگشتان خود قرار داده و نوک انگشتان را زمین می گذارند. در سجده سه بار «سبحان ربی الاعلی» می گویند.

۶ (مردان)

بعد از گفتن دعای سجده، با گفته «الله اکبر» سر خود را از سجده بالا می نمایند. مدتی کوتاه سر زانو های خویش می نشینند. پای چپ خود را بزمین دراز کرده، بر سر آن می نشینند. پای راستشان بشکل عمود مانده انگشتانشان در جهت کعبه باشد. دستهای خود را بدون فاصله بین انگشتان بر سر زانوها می گذارند.

۶ (زنان)

بعد از گفتن دعای سجده، با گفته «الله اکبر» سر خود را از سجده بالا میکنند. مدتی کوتاه سر زانو های خویش می نشینند. پاهایشان را بطرف راست نموده وانگشتانشان در جهت کعبه باشد. دستهای خود را بدون فاصله بین انگشتان بر سر زانوها می گذارند.

۷ (مردان)

با گفتن «الله اکبر» تکرار بسجده می روند. همانند قبل سه بار «سبحان ربی الاعلی» می گویند.

۷ (زنان)

با گفتن «الله اکبر» تکرار بسجده می روند. همانند قبل سه بار «سبحان ربی الاعلی» می گویند.

۸ (مردان)

بعد از آن «الله اکبر» گفته برای رکعت دوم بپا می خیزند.

۸ (زنان)

بعد از آن «الله اکبر» گفته برای رکعت دوم بپا می خیزند.

رکعت دوم

۹ (مردان)

به نماز ایستاده و با انگشت های دست راست خود، دست چپ خود را گرفته در زیر ناف دست ها را می بندیم. با «بسمله» سورة فاتحه را خوانده سپس سورة ضمه را قرائت می نمایند.

۹ (زنان)

به نماز ایستاده، با دست راست شان، دست چپ شان را گرفته سر سینه هایشان می گذارند. با «بسمله» سورة فاتحه را خوانده سپس سورة ضمه را قرائت مینمایند.

۱۰ (مردان)

با گفته «الله اکبر» به رکوع میروند. در رکوع سه بار «سبحان ربی العظیم» میگویند.

۱۰ (زنان)

با گفته «الله اکبر» به طرف رکوع میروند. در رکوع سه بار «سبحان ربی العظیم» میگویند.

۱۱ (مردان)

بعد از انجام رکوع، با گفتن «سمیع الله لمن حمده» با قامت راست می ایستند. دست های خود را بدون بستن به پهلوها دراز می کنند. کمی قامت را راست نموده «ربنا لك الحمد» میگویند.

۱۱ (زنان)

بعد از انجام رکوع، با گفتن «سمیع الله لمن حمده» با قامت راست می ایستند. دست های خود را بدون بستن به پهلوها دراز می کنند. کمی قامت را راست نموده «ربنا لك الحمد» میگویند.

۱۲ (مردان)

بعد از «ربنا لک الحمد» بطرف سجده میروند. در سجده سه بار «سبحان ربی الاعلی» میگویند.

۱۲ (زنان)

بعد از «ربنا لک الحمد» بطرف سجده میروند. در سجده سه بار «سبحان ربی الاعلی» میگویند.

۱۳ (مردان)

بعد از گفتن دعای سجده، با گفته «الله اکبر» سرهایشان را از سجده بالا نموده و مدتی کوتاه سر زانوهایشان می نشینند.

۱۳ (زنان)

بعد از گفتن دعای سجده، با گفته «الله اکبر» سرهایشان را از سجده بالا نموده و مدتی کوتاه سر زانوهایشان می نشینند.

۱۴ (مردان)

با گفته «الله اکبر» تکرار بطرف سجده می روند. مثل سابق سه بار «سبحان ربی الاعلی» میگویند

۱۴ (زنان)

با گفته «الله اکبر» تکرار بطرف سجده می روند. مثل سابق سه بار «سبحان ربی الاعلی» میگویند.

۱۵ (مردان)

بعد از گفتن دعای سجده، با گفته «الله اکبر» سرهایشان را از سجده بالا نموده و مدتی کوتاه سر زانوهایشان می نشینند. پای چپشان را بر زمین دراز کرده، سر آن می نشینند. پای راستشان بشکل عمود مانده انگشتانشان در جهت کعبه باشد. دستهای خود را بدون فاصله بین انگشتان بر سر زانوهای می گذارند.

۱۵ (زنان)

بعد از گفتن دعای سجده، با گفته «الله اکبر» سرهایشان را از سجده بالا نموده و مدتی کوتاه سر زانوهایشان می نشینند. پای چپشان را بر زمین دراز کرده، سر آن می نشینند. پای راستشان بشکل عمود مانده انگشتانشان در جهت کعبه باشد. دستهای خود را بدون فاصله بین انگشتان بر سر زانوهای می گذارند.

در قاعده «التحیات»، «اللهم صلی و بارک» و «اللهم اغفر لی و ربنا آتنا» را میخوانند.

در قاعده «التحیات»، «اللهم صلی و بارک» و «اللهم اغفر لی و ربنا آتنا» را میخوانند.

۱۶ (مردان)

بعد از پایان دعا ها، اول سرهایشان را بطرف راست کرده « السلام علیکم و رحمۃ الله وبرا کاته» گفته سلام می دهند. سپس سرهایشان را بطرف چپ کرده همان جمله اولی را تکرار می نمایند. به همین شکل نماز دو رکعت را به پایان می رسد.

۱۶ (زنان)

بعد از پایان دعا ها، اول سرهایشان را بطرف راست کرده « السلام علیکم و رحمۃ الله وبرا کاته» گفته سلام می دهند. سپس سرهایشان را بطرف چپ کرده همان جمله اولی را تکرار می نمایند. به همین شکل نماز دو رکعت را به پایان می رسد.

خاتم اسما یکی از دوستان الله است، از او پرسیدند که نماز را چگونه ادا مینماید. در جواب این سوال ' اینگونه جواب داد:

«طهارت خود را نزدیک وقت نماز می گیرم. سر جای نماز خود رفته در آنجا منتظر اذان می باشم. کمی در حالت تفکر می باشم سپس بخاطر ادای نماز بپا برمی خیزم. کعبه را در بین ابروها، پل صراط را به زیر پاها، جنت را بطرف راست و جهنم را بطرف چپ خود می گیرم. به عزرائیل فکر میکنم که روحم را حالا از تنم جدا بکند، اقرار میکنم که این، آخرین نمازم است. خود را اسیر حسیات بین امید و ترس قرار داده در حضور الهی حاضر می شوم. تکبیر خود را با دقت گرفته قرآن را با تفکر و معنی آن میخوانم. رکوع را با تواضع، سجده را با خشوع ادا نموده، نماز خود را با اخلاص ادا می نمایم. سپس در اندیشه غرق میشوم که آیا نماز من قبول شده یا نه؟ و از الله پاک طلب استغفار مینمایم.»

شکل ادای نماز پنج گانه

نماز بامداد	رکعت اول	رکعت دوم	
دو رکعت سنت نماز بامداد	* تکبیر تحریمه * سبحا نک * اعوذُ - بسمله * سورة فاتحه * سورة ضمه * رکوع * سجود	* بسمله * سورة فاتحه * سورة ضمه * رکوع * سجود * نشستن - تحیات - صلی - باریک - ربنا اغفرلی - ربنا * سلام	
دو رکعت فرض نماز بامداد	* تکبیر تحریمه * سبحا نک * اعوذُ - بسمله * سورة فاتحه * سورة ضمه * رکوع * سجود	* بسمله * سورة فاتحه * سورة ضمه * رکوع * سجود * قاعده - تحیات - صلی - باریک - ربنا اغفرای - ربنا * سلام	

نماز ظهر	رکعت اول	رکعت دوم	رکعت سوم	رکعت چهارم
چهار رکعت اول نماز ظهر	* تکبیر تحریمه * سبحا نک * اعوذُ - بسمله * سورة فاتحه * سورة ضمه * رکوع * سجود	* بسمله * سورة فاتحه * سورة ضمه * رکوع * سجود * قاعده اولی - تحیات	* بسمله * سورة فاتحه * سورة ضمه * رکوع * سجود	* بسمله * سورة فاتحه * سورة ضمه * رکوع * سجود * قاعده آخر - تحیات - صلی - باریک - ربنا اغفرای - ربنا * سلام

چهار رکعت فرض نماز ظهر	تکبیر تحریمه سبحانک اعوذ- بسمه سوره فاتحه سوره ضمه رکوع سجود	بسمله سوره فاتحه سوره ضمه رکوع سجود قاعده اولی - تحیات	بسمله سوره فاتحه رکوع سجود قاعده آخر - تحیات - صلی-باریک - ربنا اغفرای-ربنا * سلام
دو رکعت سنت نماز ظهر	تکبیر تحریمه سبحانک اعوذ- بسمه سوره فاتحه سوره ضمه رکوع سجود	بسمله سوره فاتحه سوره ضمه رکوع سجود قاعده - تحیات - صلی-باریک - ربنا اغفرای-ربنا * سلام	

نماز عصر	رکعت اول	رکعت دوم	رکعت سوم	رکعت چهارم
چهار رکعت سنت (غیر مؤکده) نماز عصر	تکبیر تحریمه سبحانک اعوذ- بسمه سوره فاتحه سوره ضمه رکوع سجود	بسمله سوره فاتحه سوره ضمه رکوع سجود قاعده اولی - تحیات - صلی-باریک	سبحانک بسمله سوره فاتحه سوره ضمه رکوع سجود	بسمله سوره فاتحه سوره ضمه رکوع سجود قاعده آخر - تحیات - صلی-باریک - ربنا اغفرای-ربنا * سلام
چهار رکعت فرض نماز عصر	تکبیر تحریمه سبحانک اعوذ- بسمه سوره فاتحه سوره ضمه رکوع سجود	بسمله سوره فاتحه سوره ضمه رکوع سجود قاعده اولی - تحیات	بسمله سوره فاتحه رکوع سجود	بسمله سوره فاتحه رکوع سجود قاعده آخر - تحیات - صلی-باریک - ربنا اغفرای-ربنا * سلام

نماز مغرب	رکعت اول	رکعت دوم	رکعت سوم
سه رکعت فرض نماز مغرب	* تکبیر تحریمه * سبحا نک * اعوذُ - بسلامه * سورۃ فاتحه * سورۃ ضمه * رکوع * سجود * قاعده اولی - تحیات	* بسمله * سورۃ فاتحه * سورۃ ضمه * رکوع * سجود * قاعده اولی - تحیات	* بسمله * سورۃ فاتحه * رکوع * سجود * قاعده آخر - تحیات - صلی - باریک - ربنا اغفرای - ربنا * سلام
دو رکعت سنت نماز مغرب	* تکبیر تحریمه * سبحا نک * اعوذُ - بسلامه * سورۃ فاتحه * سورۃ ضمه * رکوع * سجود	* بسمله * سورۃ فاتحه * سورۃ ضمه * رکوع * سجود * قاعده آخر - تحیات - صلی - باریک - ربنا اغفرای - ربنا * سلام	

نماز عشاء	رکعت اول	رکعت دوم	رکعت سوم	رکعت چهارم
چهار رکعت سنت (نافله) اول نماز عشاء	* تکبیر تحریمه * سبحا نک * اعوذُ - بسلامه * سورۃ فاتحه * سورۃ ضمه * رکوع * سجود	* بسمله * سورۃ فاتحه * سورۃ ضمه * رکوع * سجود * قاعده اولی * تحیات	* سبحا نک * بسمله * سورۃ فاتحه * سورۃ ضمه * رکوع * سجود	* بسمله * سورۃ فاتحه * سورۃ ضمه * رکوع * سجود * قاعده آخر * تحیات - صلی - باریک < - ربنا اغفرای - ربنا * سلام

✱ بسمله ✱ سورة فاتحه ✱ ركوع ✱ سجود ✱ قاعدة آخر - تحيات - صلى-باريك - ربنا اغفرای-ربنا ✱ سلام	✱ بسمله ✱ سورة فاتحه ✱ ركوع ✱ سجود	✱ بسمله ✱ سورة فاتحه ✱ سورة ضمه ✱ ركوع ✱ سجود ✱ قاعدة اولی - تحيات	✱ تكبير تحریمه ✱ سبحا نك ✱ اعودُ- بسلمه ✱ سورة فاتحه ✱ سورة ضمه ✱ ركوع ✱ سجود	چهار ركعت فرض نماز عشاء
		✱ بسمله ✱ سورة فاتحه ✱ سورة ضمه ✱ ركوع ✱ سجود ✱ قاعدة آخر - تحيات - صلى-باريك - ربنا اغفرای-ربنا ✱ سلام	✱ تكبير تحریمه ✱ سبحا نك ✱ اعودُ- بسلمه ✱ سورة فاتحه ✱ سورة ضمه ✱ ركوع ✱ سجود	دو ركعت سنت نماز عشاء

نماز وتر	ركعت اول	ركعت دوم	ركعت سوم
سه ركعت نماز وتر	✱ تكبير تحریمه ✱ سبحا نك ✱ اعودُ- بسلمه ✱ سورة فاتحه ✱ سورة ضمه ✱ ركوع ✱ سجود	✱ بسمله ✱ سورة فاتحه ✱ سورة ضمه ✱ ركوع ✱ سجود ✱ قاعدة آخر - تحيات	✱ بسمله ✱ سورة فاتحه ✱ سورة ضمه ✱ تكبير مابین ✱ دعای قنوت ✱ ركوع ✱ سجود ✱ قاعدة آخر - تحيات - صلى-باريك - ربنا اغفرای-ربنا ✱ سلام

دعا و تسبیحاتی که بعد از نماز خوانده می شوند

رسول خدا صلی الله علیه وسلم بعد از نماز عموماً این دعا را میخوانده و برای دیگران نیز توصیه مینوده است.

«خدایا! تنها ترا حمد میکنم. و استی! چیزهاییکه در آسمانها، زمین موجود اند و میبینی و مافظه میکنی. بتو حمد باشد. تو حق حقیقت هستی. آنچه را که گفتمی خواهم آورد حق و حقیقت است. وعده های تو حق و حقیقت است. وصلت بتو حق و حقیقت است. جنت، حق و حقیقت است. جهنم، حق و حقیقت است. روز قیامت حق و حقیقت است. پیغمبران حق و حقیقت است. محمد صلی الله علیه وسلم حق و حقیقت است.

بعد از هر سلام نماز

اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ
يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

”اللهم أنت السلام ومنك السلام تباركت
يا ذا الجلال والإكرام“ می گوئیم.

بعداً این هم علاوه می شود

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

سپس بعد از استعاذه و بسمله آیات الکرسی
خوانده میشود.

سپس بعد از استعاذه و بسمله آیات الکرسی خوانده
میشود.

بعد از ۳۳ بار سُبْحَانَ اللَّهِ و ۳۳ بار الْحَمْدُ لِلَّهِ و ۳۳ بار
اللَّهُ أَكْبَرُ:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَلِيِّ الْأَعْلَى الْوَهَّابِ

می گوئیم و با دستهای رو به آسمان
(خداوند) دعا می کنیم. بعد از دعا دستهایمان
را بر روی صورتمان کشیده و تسبیحات نماز را
تمام می کنیم.

خدایا! اوامر و منهیات ترا قبول نموده و خودم را بتو سپردم. بجز تنها بتو اعتماد نمودم. تنها بتو ایمان آوردم. روی و قلب خود را تنها بتو باز گرداندم. خدایا! نماز های ما را بول فرما. بی تردید تو سامع و علیم هر چیز استی.

خدایا! گناه های مرا ببخش، اعمالی را که از جهالت خود انجام دادم مغفرت کن. تقصیراتی را که از بش از حد خود از من صادر شده باشد معاف کن. از تمام گناهم را که از من خوبتر میدانی، ما را معاف بدار.

خدایا! گناهی را که جدا و یا از طریق مزاح، اشباها و یا در کا و بشکل فهمیده انجام نموده باشم، عفو کن.

خدایا! برایم یاری ده تا که ترا بوجه لایقترینش ذکر کنم، بنعماتش شکر گذار باشم و ترا بشایستگی عبادت بکنم.

خدایا! در موضع دین که آن شروع همه کارها می باشد، محافظه ام کن که تا بخطا آلوده نشوم. کار های در این دنیا انجام میدهم کمکم کن که در راه راست پیش ببرم. کمکم کن آخرتم را که آخرین

مرجع ما می باشد در آن کایاب شوم. در تمام زندگی ام خیر احسان کرده بتوانم که امکان آنرا برایم ببخش! خدایا! از چیزهایی که تضاد اتحاد و اتفاق می باشد ما را محافظه کن. و از هر قسم فعلیات بد و نفاق ما را محافظه بنما!

خدایا! مرا براه راست هدایت کن. اخلاق و درونم را پاک کن. اخلاقم را خوب و زیبا کن. ما را از حرام ها دور نگهدار.

خدایا! از فقر، بی حدی، خواری، تحقیری، از ظالم شدن و مظلوم شدن بتو التجا نموده و پناه میبریم. خدایا تو خالق و پروردگار ما هستی! خداوند در دنیا و در سرای دیگر به ما نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب دوزخ ننگه دار!

ای پروردگار ما، مرا و پدر و مادرم و همه مؤمنان را در روز شمار پیامرز» آمین.

روزی رسول خدا صلی الله علیه وسلم از دست معاذ بن جبل گرفت، و برایش گفت که «معاذ! واقعا تو را زیاد دوست دارم!». بعد از این معاذ نیز گفت: «ای رسول خدا! من هم ترا دوست دارم!». رسول خدا نیز این چنین فرمود: معاذ! بعد از هر نماز این دعا را به تو توصیه میکنم:

اللَّهُمَّ اَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَ شُكْرِكَ وَ حُسْنِ عِبَادَتِكَ

«خدایا! برایم یاری ده تا که تو را به لایقترین شکل ذکر کنم، بنعماتی که داده ای شکر گذار باشم و یاری ام کن تو را بشایستگی عبادت بکنم» (ابو داوود، وتر، ۲۶).

واجبات نماز ☺☺☺

☺ ادا نمودن ارکان نماز بشکل مکمل.	واجبات عبارت از فعلیاتی که انجام آن بخاطر
☺ خواندن تشهد (دعای تحیات) در قاعده های	اینکه تکمیل کننده نماز می باشد، ضروری است.
اولی و آخر.	اگر واجبات را سهواً و یا با فراموش کردن ترک
☺ گرفتن تکبیر قنوت . قرائت دعای قنوت در نماز	بکنیم و یا به تاخیر بیاوریم، باید سجده سهو را
وتر.	انجام بدهیم.
☺ سلام دادن بطرف راست و چپ در آخر نماز.	برخی از واجبات نماز از قرار ذیل اند:
☺ ادای سجده سهو در ایجاب آن.	☺ قرائت سوره فاتحه در هر نماز.
☺ با صدای بلند خواندن امام، در نمازهایی که مثل	☺ قرائت سوره ضمه بعد از سوره فاتحه
صبح، مغرب و عشاء بلند خوانده میشود.	☺ قرائت سوره فاتحه پیش از سوره ضمه
☺ خفیه خواندن امام، در نماز های که مثل ظهر و	☺ بر روی زمین ماندن بینی در وقت سجده نمودن
عصر خفیه خوانده میشود	☺ در نمازهای چهار و یا سه رکعت در قاعده اولی
	نشستن.

نماز را دوباره بخوان!

رسول خدا سلام او را گرفت و فرمود «برو نماز	روزی از روزها رسول اکرم صلی الله علیه
ات را دوباره ادا کن! زیرا تو نماز نخوانده ای».	وسلم به مسجد داخل شده و در گوشه ای
آن شخص پس به نماز خواندن رفت	نشستند. اصحاب کرام نیز در اطراف آن نشسته
و نماز نخست را که ادا نموده بود، مثل آن	بودند. در آن وقت کسی داخل شده و شروع
نمازش را تمام نمود. و پیش رسول خدا آمد.	به نماز خواندن کرد. رسول خدا آنها را تعقیب
باز رسول خدا فرمود «برو نماز ات را دوباره	مینمود: ولی او متوجه آن نبود. شخص بعد از
ادا کن زیرا تو نماز نخوانده ای» این وضعیت	اتمام نماز به پیش رسول خدا آمده و سلام داد.
بار سوم نیز تکرار شد.	

بار «سبحان ربی العظیم» سرت را برخیز، و قایم شو. بعدا به طرف سجده بروید. بعد از گفتن سه بار «سبحان ربی الاعلی» سرت را بالا کن. تا زمانی که تمام اعضای بدن آرام شود بنشین. در تمام رکتهای نمازت این راه را ادامه بده. (بخاری، اذان، ۹۵)

در آخر او شخص گفت که «بخدایی که ترا بخاطر تبلیغ حقایق راهی نموده قسم، طور دیگری نمی توانم نماز بخوانم! برای من نماز خواندن درست را یاد بدهید». رسول خدا به او یاد داد:

«وقتی که به نماز می ایستی تکبیر بگیر. بعد، از قرآن کریم آیتی را که برایت آسان باشد بخوان. بعد به رکوع برو و در رکوع اعضای بدن بدون حرکت بماند. بعد از سه

سنتهای نماز ☺☺

خواندن دعا های صلی، بارک و ربنا در قاعده آخر.

خواندن اذان برای نماز های پنج گانه و نماز جمعه و اقامه کردن پیش از نماز های فرض سنت میباشد.

خواندن دعای «سبحانک اللهم» بعد از تکبیر تحریمه.

گفتن استعاذه و بسمله پیش از سورۀ فاتحه در رکتهای اول و گفتن بسمله پیش از سورۀ فاتحه در رکعت های بعدی.

گفتن آمین بعد از (وَلَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ)

گفتن: «سبحان ربی العظیم» و «سبحان ربی الاعلی» حداقل سه بار در رکوع و سجده.

گفتن «سبحان ربی العظیم» در رکوع و «سبحان ربی الاعلی» در سجده.

آوردن تکبیر در بین رکن های مثل سجده، رکوع.

گفتن «سمیع الله لمن حمده» و «ربنا لک الحمد» بعد از برخاستن از رکوع.

آداب نماز

آداب جمع ادب است و ادب نیز عبارت است از رفتار و کردارهای خوب. مراعات آداب نماز، کمک می نماید که نمازهای خویش را در خشوع و آسایش بخوانیم برخی از آداب نماز از قرار ذیل اند:

😊 نگاه کردن به سجده در حالت ایستاده، در هنگام رکوع به پاها، در هنگام نشستن به زانوها و در هنگام سلام دادن نگاه کردن به شانه ها از آداب نماز می باشند.

😊 گفتن تسبیحات بیش از سه بار در رکوع و سجود.

😊 فراموش نکنیم که در هنگام نماز در حضور خداوند قرار داریم.

از یکی از علمای اسلام پرسیدند که « بنده نماز گذار، چگونه در نماز در حالت خشوع شده و چگونه از نماز لذت می تواند لذت ببرد؟ » او نیز در جواب اینچنین فرمود:

♣ مراقب حلال بودن خوردنی هایت باش.

♣ در هنگام وضو گرفتن باید از غفلت دوری جست، متوجه باشد که خود را برای بارگاه ربالعالمین آماده میسازد.

♣ متوجه باشد که در گرفتن تکبیر تحریمه، در بارگاه خداوند قرار دارد، باید این وضعیت را تا آخر نماز حفظ کند.

♣ در خارج از نماز نیز خداوند را فراموش ننموده و متوجه باشیم که او دایم ما را مشاهده میکند.

مکروهات نماز 😞😞

😞 تنها ایستادن بنماز جماعت با وجود اینکه در صف جای خالی باشد.

😞 در نقطه ای نماز بخوانیم که احتمال رد شدن افراد از مقابلمان کم باشد

😞 ترک نمودن و از سه بار کم گفتن تسبیحات رکوع و سجده.

😞 بی ترتیب خواندن سوره هایی که بعد از سوره فاتحه خوانده می شوند. به عنوان مثال، هنگام خواندن سوره های کوثر و اخلاص در نماز، در رکعت اول سوره کوثر و در رکعت دوم سوره ی اخلاص را می خوانیم. اگر به این مسئله دقت نکنیم مکروه می شود.

😞 نماز خواندن بطرف رخ انسان.

نباید فراموش شود وقتی که به نماز می ایستیم در حضور خداوند متعال قرار می یابیم. و باید نمازهای خود را که پیغمبر صلی الله علیه وسلم آموخته اند، مطابق آن ادا نماییم. واجب و سنت هایی را که متمم فرض می باشند، باید با دقت تکمیل نمود. ترک واجب و سنتهای نماز از طرف دین مکروه دانسته شده است. برخی از مکروهات که با ترک واجب و سنتها بمیان می آیند، از قرار ذیل اند:

😞 بازی کردن با هر چیزی که خشوع و فروتنی نماز را از بین می برد. مانند بازی با ریش و لباس و غیره یا نگاه کردن به نقش و نگار فرش، دیوار و ساعت.

😞 خواندن نماز در وقت نیاز به قضای حاجت.

چه کسانی برای خواندن نماز آمدند؟

- هارون الرشید خلیفه عباسی، روزی به بهلول دانا گفت:
- که یک سفره می شود. بهلول دانا در جواب خلیفه گفت:
- در نماز مغرب به مسجد برو؛ کسانی که نماز مغرب را در مسجد ادا نمایند برای شام دعوت کن.
- شب شد. اذان گفته شد. مقدار جماعت بیش از یک صف بود. بعد از نماز، بهلول دانا با گروه چهار- پنج نفری به کاخ آمدند. هارون رشید حیران ماند و پرسید:
- تعدادشان همین قدر است؟ من، از شما خواسته بودم که هر کس بنماز آمده باشد دعوت نمایید. شما از بین آن همه فقط تعدادی آورده اید
- ای سلطان من! شما به من گفته بودید کسانی که نماز بخوانند، آنها را برای افطار دعوت کنم؟ نه کسانی که بمسجد می آیند. بعد از نماز جلوی در مسجد ایستادم و از هر کس که از مسجد بیرون می آمد پرسیدم؛ آیا امام در نماز کدام سوره را قرائت کرد؟ تعداد زیادی از آنها جواب سوال را نفهمیدند. تنها دعوت شده ها توانستند درست جواب بدهند. در مسجد جماعت زیادی بود؛ تنها این تعداد نمازشان را با حق ادا می نمودند.

نمازهای خویش را در خشوع ادا نماییم

وقتی که کاری را دوست داشته باشیم و از انجام آن لذت ببریم تماماً خود را به آن تسلیم می کنیم. برخی اوقات آنقدر مشغول می باشیم که، ما را صدا کنند نمی شنویم، چیزهای که در اطراف ما جریان داشته خبر دار نمی شویم. خشوع یعنی در وقت نماز، بدانیم که ما در حضور خداوند قرار داریم. قطع کردن رابطه خویش از اشیای دیگر و خود را تماماً به نماز سپردن است.

هیچ وقت نمیخواهیم که از دوست خود که او را زیاد دوست داریم، جدا شویم و یا نمی خواهیم که او از ما جدا شود. با وجود اینکه ساعت ها همراهش یکجا نشسته و صحبت کرده باشیم، نمی فهمیم زمان چقدر زود گذشته است. و با افسوس «زمان چقدر زود گذشت» می گوئیم.

آیا غلط نیست که در هنگام صحبت با دوست نزدیک خود، با چیزهای دیگر مشغول باشیم؟

در هنگام نماز خواندن که در حضور خداوند قرار داریم، با چیزهای دیگر مشغول بودن درست نمی باشد.

الله متعال میفرماید که:

به راستی مؤمنان رستگار شدند و همان کسانی که در نمازشان خاشع هستند.

(مؤمن، ۱ و ۲).

الله متعال میفرماید که:

ای اهل ایمان از صبر و نماز [برای حل مشکلات خود و پاک ماندن از آلودگی ها و رسیدن به رحمت حق] کمک بخواهید زیرا خدا با صابران است.

(بقره/ ۱۵۳).

نماز، زمانی نیست که در آن برای مشکلات کار، مدرسه، فامیل و دوستان فکر کنیم و برای برنامه های خود را در وقت نماز فکر کنیم. وقت نماز را به چیزهای فوق الذکر نباید گذرانند.

همانگونه که جهت خود را بطرف قبله برمی گردانیم، قلب خود را نیز باید بطرف خداوند جهت داد.

با فکر کردن به معنی آیات قرائت شده و یا مانند قرار داشتن در حضور خداوند احترام خود را باید حفظ کرد.

در نماز نباید با چیزهای دیگر مشغول شویم، زیرا با پروردگار خود یکجا می باشیم، او ما را می بیند، قلب ما با ذکرش مشغول و آیات را تلفظ میکند. اگر خداوند «ای بنده من با تو بودم و تو با کی بودی» پرسد ما چه خواهیم گفت؟ همچنین، نمازهایی را که ادا می نماییم؛ یک فرصت از آن خود بدانیم که در آن دو دوست با یکدیگر یکجا صحبت می کنند، یعنی وقت وصلتی است که در آن بنده با پروردگار خویش برقرار می نماید.

نماز را باید با خشوع ادا نموده نباید آنرا مثل بازی بشماریم و یا یکی از اوقات دلتنگی بدانیم. نباید در فکر تمام کردن سریع نماز باشیم؛ نماز را باید یک زمانی بدانیم که در آن محبت خویش را به پروردگار خویش نشان میدهم. و تک به تک بودنمان با پروردگار را خشوع بشماریم.

وقتی نماز را آغاز می نماییم بزرگی خداوند را تفکر کرده با تکبیر «الله اکبر» در حضورش قرار می یابیم. در حضور خالق خویش، دست های خود را بسته و با احترام حضور می یابیم. وقتی که سوره ها را قرائت مینمایم و یا گوش فرا می دهیم، فکر می کنیم که با خداوند متعال گپ میزنیم. بزرگی خداوند را ذکر نموده به رکوع می رویم. بعداً با احترام از رکوع تمام شده، با تمام موجودیت خود بطرف سجده رفته پیشانی خویش را بر زمین می گذاریم. زمان سجده نزدیک ترین زمان بنده به خداوند متعال می باشد که در آن با گفتن «سبحان ربی الاعلی» تسبیح می گوئیم.

غایه خلقت ما بندگی و تکبیر خداوند میباشد. با درک آن همه چیز خود را در راه خداوند خرج نموده و فدا کنیم. در آخر نماز مانند فقیر نشسته گردن خود را خم کرده و دعاها «التحیات، صلی-باریک و ربنا» می خوانیم. سپس خرسند بودن از ادای عبادتی که ما را به خداوند نزدیک ساخته، با سلام دادن به انسان ها و فرشتگان در اطرافمان خارج می شویم.

افعالی که مسبب باطل شدن نماز می شوند

- باطل شدن طهارت در هنگام نماز.
- ترک نمودن یکی از فرائض نماز.
- خوردن و یا نوشیدن در حین نماز
- گپ زدن، سلام دادن و گرفتن در هنگام نماز.
- گریه نمودن برای چیزهای دنیوی و یا فریاد کشیدن. (از ترس و یا محبت الله گریه نمودن نماز را باطل نمی سازد).
- خندیدن در نماز که صدای خود را بتوانیم بشنویم. (خندیدن در نماز طوریکه صدای ما را اشخاصی که در پهلوی ما قرار دارند، بشنوند وضوء ما را هم باطل می کند).
- بی رعایتی بطرف قبله، صورت و سینه خود را غیر از طرف قبله جهت دادن.
- مشغول شدن در نماز با چیزهای دیگر که دقت و توجه دیگران را جلب کند.
- قرائت نادرست قرآن کریم طوریکه به معنی آن خللی وارد کند.
- طلوع نمودن آفتاب در هنگام نماز صبح.

نخواستم بازیشان را برهم بزنم

یکی از نمازهای ظهر و عصر بود. رسول خدا (ص) با نوه هایش - حسن و حسین - به مسجد تشریف آوردند. در محراب ایستادند. نوه هایش را بر زمین گذاشت و با گفتن تکبیر بنماز ایستادند. اصحاب کرام نیز پشت سر رسول خدا (ص) بنماز ایستادند. رسول خدا (ص) در سجده زیاد ماندند و در اوقات دیگر سجده شان آنقدر طول نمی کشید. در این هنگام یکی از نوه هایش روی شانه آن رسول (ص) بازی می نمود. بعد از ختم نماز اصحاب کرام گفتند:

«ای رسول خدا! ما فکر نمودیم که در هنگام یکی از سجده ها که آن به درازا کشید، به شما چیزی شده باشد و یا وحی آمده باشد.»

رسول خدا (ص) این چنین فرمودند:

«هیچکدام از آنها نبود. اما نوه ام بر پشت من سوار شده بود. منتظر ماندم تا او از پشتم پایین بیاید. با عجله نخواستم بازیش را برهم زنم.»

اهمیت نماز با جماعت

رسول خدا صلی الله علیه وسلم میفرماید:

«نماز جماعت برنماز فردا ادا ۲۷ درجه برتری دارد
(بخاری، اذان، ۳۰).

(بخاری، اذان، ۳۰)

رسول خدا صلی الله علیه وسلم میفرماید:

«بی تردید کسانی که از مصافحت های دور پیاده بمسجد
میایند از نمازهایشان زیادتین ثواب را بدست خواهند
آورد. ثواب نماز کسی که برای اشتراک به جماعت
منتظر امام میباشد؛ زیادتیر از ثواب نماز کسی که فردا ادا
گردیده و بعدا خوابیده باشد.»

(بخاری، اذان، ۳۱)

رسول خدا صلی الله علیه وسلم میفرماید:

«کسی که در خانه اش وضوء بگیرد، بعدا برای ادای
یکی از فرایض خدا وند، یکی از خانه های خداوند
برود، باهر قدمی که میزند یک گنااهش پاک میشود؛
و در قدم دیگرش نیز درجه ثوابش بلند میروند.»

(مسلم، مساجد، ۲۸۲)

امام و نماز جماعت چیست؟

امام به شخصی گفته میشود که در جلوی فردی و
یا افرادی نماز بخواند. به کسانی که مقتدی امام هستند،
جماعت گفته میشود.

چرا به مساجد خانه خدا گفته می شود؟

مساجد و جامع ها مکانهایی هستند که در آنها
مسلمانان در یکجا گرد هم می آیند و نمازهایشان را
با جماعت ادا می نمایند. «خانه خدا» به جایی گفته می
شوند که در آنجا بخداوند سجده و عبادت کرده و نماز
می خوانند.

برتری نماز با جماعت چیست؟

رسول خدا (ص) نمازهایش را با جماعت ادا می
کردند و به ما هم توصیه نمودند. ایشان فرمودند که نماز
جماعت از نماز فردا ادا ۲۷ درجه زیاد ثواب دارد. بدون
عذر ترک جماعت را خوش استقبال نکردند. مداوم
جماعت را یکی از خصلت های خوبی مسلمانان شمرده
اند.

رسول خدا (ص) باز هم مژده می دهند کسانی
که بعد از گرفتن وضوء بطرف مسجد قدم می زنند به
هر قدمش یک گناه آن حذف و یک ثواب نوشته می
شود.

فایده های نماز جماعت

نمازهایی را که با دیگر مومنان یکجا با جماعت
ادا کنیم ما را بنماز تشویق و ترغیب می کند. همین طور
ذهن هایمان تنها با نماز مشغول می شود. بالخصوص
نمازهای با جماعت احساس محبت، همدلی را بین
مسلمانان زیاد می کند. مسلمانان که نمازشان را در یک
جا ادا نمایند از وضعیت یکدیگر با خبر می شوند. با حل
مسایل یکدیگر همکاری می کنند.

از وعظ، خطبه و صحبت های دینی که در آنجا
خوانده میشوند، اوامر و منهیات دین خود را میاموزیم.
معلومات خود را که درباره زندگی و اخلاق رسول

آداب مسجد

در مورد مساجد به موضوعات ذیل باید دقت کرد.

❁ در هنگام وارد شدن به مساجد باید وضوء داشته

باشیم و باید با پای راست داخل شویم.

❁ از مسجد باید با پای چپ بیرون رویم.

❁ با پا و جوراب های کثیف نباید فرش و کلیم های

مسجد را کثیف کرد.

❁ نباید با بوهای پیاز، سیر و سیگار به مسجد رفته

جماعت را ناراحت کنیم.

❁ بدون عذر دراز کردن پا، فریاد زدن، سر و صدای

کردن و از صحبت های بی فایده باید دوری جست.

❁ باید تلاوت قرآن کریم و وعظ هایی که در مسجد

ادا میشوند با دقت گوش کرد.

❁ وقتی که دیر وارد مسجد شویم، باید جایی را که

خالی یافتیم بنشینیم و جماعت را آزرده نکنیم.

خدا داده می شود، می افزایش. در مساجد با گرد آمدن یکجا احساس حضور و خوشی را که از ادای عبادت حاصل میشود، لذت می بریم. ملائیکه در اطراف ما جمع میگردند و رحمت و برکت خداوند به سوی ما می ریزند. خداوند عبادت هایی که جمعی ادا شود، زیاد دوستشان دارد. خطاهای ما را از برکت جماعت عفو مینماید.

صف نمازهای جماعت چگونه باید باشد؟

در تنظیم صف، مردها در پیش، جوانها در وسط و زنان در عقب می ایستند.

اگر مقتدی یک فرد باشد، در طرف راست امام و کمی عقبتر می ایستد.

در نمازهای جماعت صفها باید منظم و چسبیده باشد، نباید در بین صفها جای خالی باشد. اگر در جلو جا باشد ایستادن در عقب درست نیست.

رسول خدا صلی الله علیه وسلم میفرماید که:

«صف هایتان را منظم نگاه بدارید. شانه ها

را در یک خط قرار دهید. جاهای خالی را پر

کنید. برادرانی که دست شما را برای تنظیم

صف می گیرند، خوب رفتار کنید. جاهای

خالی را پر کنیم که شیطان نتواند در بین شما

داخل شود. خداوند، کسانی را که صف ها را

چسبیده نگاه داشته باشد دلهايشان را خوش می

کند. کسانی که صف ها را وصل نگه نداشته

باشند از لطف نعماتش محروم خواهد ماند.»

(ابو داود، صلاۀ، ۹۳). بالخصوص ایشان خاطر

نشان می کرد که تنظیم صف عنصری است که

نماز را به اتمام میرساند. خود ایشان با لمس

نمودن شانه و سینه های اصحابش از سر تا به

آخر، بین صفها می گشت و می گفت که « پس

پیش نایستید تا که قلب هایتان نیز از یکدیگر

متفارق نشود». (ابو داود، صلاۀ، ۹۳).

اگر به نماز جماعت دیر برسیم، نمازهای

خود را چگونه انجام می دهیم؟

اگر به نماز جماعت دیر برسیم، رکعت‌هایی را که با امام نتوانسته ایم بخوانیم، بعد از سلام دادن امام آنها را به اتمام می رسانیم. اگر پیش از به رکوع رفتن امام به جماعت رسیده و به امام اقتدا کرده باشیم، نباید آن را تکرار کنیم.

اگر در رکعت دوم نماز به جماعت رسیده باشیم، در نشستن آخر دعای «تحيات» را خوانده منتظر سلام دادن امام می شویم. بعد از سلام دادن امام به پا خاسته، رکعت اول را که نرسیده بودیم، به این شکل به اتمام می‌رسانیم:

رکعت اول

- * سبحانک
- * اعوذ-بسمه
- * سورة فاتحه
- * سورة ضمه
- * رکوع
- * سجود
- * قاعده آخر
- تحیات
- صلی-باریک
- ربنا
- * سلام

حکم نماز جماعت چیست؟

ادای نماز جمعه با جماعت فرض است. ادای نمازهای دیگر با جماعت سنت مؤکده می باشند که ترک آن بدون عذر برای سنت رسول خدا (ص) مناسب نمیباشد.

نماز با جماعت چگونه ادا می شود؟

در نماز جماعت امام برای رهبری نماز و مقتدیان نیت می کند. مقتدیان هم به نمازی که خوانده می شود و هم به امامی که نماز را امامت می کند، نیت می کنند. بطور مثال بینیم فرض نماز ظهر چگونه ادا می شود.

(۱) اولاً نیت می کنیم. « نیت کردم برای رضای خدا برای نماز فرض ظهر اقتدا کردم به امام». (۲) وقتی که امام با صدای بلند «الله اکبر» تکبیر می گوید، ما هم بشکل آرام تکبیر را گفته نماز را شروع می کنیم.

(۳) بعد از تکبیر دست های خویش را بسته دعای «سبحانک اللهم» را آرام می خوانیم. در رکعت های دیگر سر پا ایستاده چیزی نمی خوانیم. بعد از فاتحه آرام آمین می گوییم.

(۴) وقتی که به رکوع رسیدیم سه بار «سبحان ربی العظیم» می گوییم. امام با ندای «سمیع الله لمن حمد» بپا میخیزد ما هم بپا میخیزیم و «ربنا لک الحمد» می گوییم.

(۵) در سجده سه بار «سبحان ربی الاعلی» می گوییم. (۶) ما هم مثل امام در نشستن، دعاها «تحيات، صلی و باریک و ربنا و آتنا و ربنا غفرلی» را خوانده همراهم امام سلام می دهیم.

در نمازهای جماعت امام را تعقیب کرده نباید از او جلو بیفتیم.

اگر به رکعت سوم نماز جماعت برسیم بعد از سلام امام به پا خاسته، دو رکعتی اول نماز را که بجماعت نرسیده بودیم، به این شکل به اتمام می‌رسانیم:

رکعت اول	رکعت دوم
سبحانک	سبحانک
اعوذ-بسمه	سوره فاتحه
سوره فاتحه	سوره ضمه
سوره ضمه	رکوع
رکوع	سجود
سجود	قاعده آخر
	تحیات
	صلی-باریک
	ربنا
	سلام

وقتی که به رکعت چهارم نماز جماعت رسیده باشیم، بعد از سلام دادن امام سه رکعت باقی مانده را به این شکل ادا می‌کنیم:

رکعت اول	رکعت دوم	رکعت سوم
سبحانک	سبحانک	بسمه
سوره فاتحه	سوره فاتحه	سوره فاتحه
سوره ضمه	سوره ضمه	سوره ضمه
رکوع	رکوع	رکوع
سجود	سجود	سجود
قاعده اولی		قاعده آخر
تحیات		تحیات
		صلی-باریک
		ربنا
		سلام

اگر در رکعت سوم نماز مغرب به جماعت برسیم، بعد از سلام به پا خاسته دو رکعت باقی مانده را این چنین به اتمام می‌رسانیم:

رکعت اول	رکعت دوم
سبحانک	بسمه
سوره فاتحه	سوره فاتحه
سوره ضمه	سوره ضمه
رکوع	رکوع
سجود	سجود
قاعده اولی	قاعده آخر
تحیات	تحیات
	صلی-باریک
	ربنا
	سلام

برخی نمازهایی که با جماعت ادا می‌شوند
أ- نماز جمعه

روز جمعه، عید هفتگی مسلمانان می‌باشد. آنها در روز جمعه در مسجد جامع گرد هم می‌آیند، وضعیت یکدیگر را می‌پرسند و مشکلات یکدیگر را گوش می‌کنند. با یکدیگر همکاری می‌کنند.

برخی نمازهایی که با جماعت ادا می شوند

أ- نماز جمعه

روز جمعه، عید هفتگی مسلمانان می باشد. آنها در روز جمعه در مسجد جامع گرد هم می آیند، وضعیت یکدیگر را می پرسند و مشکلات یکدیگر را گوش می کنند. با یکدیگر همکاری میکنند.

نماز جمعه چند رکعت است و در چه زمانی خوانده میشود؟

دین اسلام به مسلمانان امر نموده که در وقت نماز، کار را رها کرده و نماز جمعه را ادا نمایند. برای ادای نماز جمعه یک امام و حداقل جماعتی با سه مقتدی لازم است. نماز جمعه ده رکعت است. در وقت نماز ظهر ادا میشود که به جای نماز ظهر محسوب میشود. کسانی که عذری دارند بجای نماز جمعه می توانند نماز ظهر بخوانند.

نماز جمعه برای چه کسانی فرض است؟

نماز جمعه به مردهای مسلمان بالغ فرض شده است.

نماز جمعه به چه کسانی فرض نیست؟

نماز جمعه برای زنان، کودکان، امراض، مراقبین امراض، مسافر، کسانی که آزادیشان در دست خودشان نباشد، نابینا و بی دست و پا باشند فرض نیست. آنها، باز هم نماز جمعه را بخوانند به جای نماز ظهر شمرده میشود.

شرایط نماز جمعه

۱. نماز جمعه باید هنگام ظهر خوانده شود.
۲. پیش از نماز باید خطبه خوانده شود.
۳. جایی که نماز جمعه خوانده می شود، باید بروی هر کس باز باشد.
۴. غیر از امام حداقل سه مقتدی باید باشد.

الله تعالی میفرماید که:

ای کسانی که ایمان آورده اید! هنگامی که در روز جمعه اذان گفته شد به سوی (نماز و) ذکر الله بشتابید. خرید و فروش را رها کنید، اگر بدانید این برای شما بهتر است.

سوره جمعه، آیه، ۹.

الله تعالی میفرماید که:

پس هنگامی که نماز پایان یافت، (برای کسب رزق و روزی در زمین پراکنده شوید، و از فضل الله طلب کنید، و الله را بسیار یاد کنید تا رستگار شوید.

(سوره جمعه، آیه، ۱۰).

پیامبر خدا صلی الله علیه وسلم می فرماید:

نماز جمعه تا نماز جمعه دیگر و نمازهای پنج گانه، کفاره گناهان میان جمعه ها است تا وقتی که شخص از گناهان کبیره دوری کند.

(مسلم، طهارة، ۱۴).

طریق ادای نماز عید چگونه می باشد؟

نمازهای عید با جماعت خوانده می شوند. در نمازهای عید اذان و اقامه نمی باشد. نیت کرده به امام اقتدا می نماییم. سپس نماز را چنین ادا می کنیم:

رکعت اول: با تکبیر تحریمه نماز را آغاز می نماییم. سپس دعای «سبحانک» را می خوانیم. با بلند کردن دستهای خویش با صدای امام، مثل تکبیر آغاز نماز، سه بار تکبیر می گوئیم. در دو تکبیر اولی دستهای خود را نمی بندیم. بعد از تکبیر سوم دست های خود را می بندیم. امام سورة فاتحه و ضمه را می خواند و ما هم گوش می کنیم. به همین شکل ارکان رکوع و سجود رکعت اول را به پایان می رسانیم.

رکعت دوم: بعد از گوش دادن سورة فاتحه و ضمه، دست های خود را سه بار با امام برابر گوشهای خود بلند نموده سه بار تکبیر می گوئیم. در تکبیر چهارم دست های خود را بلند نکرده به رکوع می رویم. با انجام دادن ارکان مثل رکوع، سجود و قاعده نماز خویش را به پایان می رسانیم.

نماز جمعه را چگونه ادا میکنیم؟

✿ پیش از فرض نماز جمعه چهار رکعت سنت اولی جمعه را ادا می کنیم.

✿ این نماز، مثل چهار رکعت سنت ظهر می باشد.

✿ بعد از سنت، خطیب بر روی منبر رفته و می نشیند.

✿ مؤذن، اذان داخلی را میخواند.

✿ بعد از اذان، خطیب بپا میخیزد و خطبه می خواند.

خطبه را آرام گوش می کنیم چرا که خواندنش و گوش دادنش فرض است.

✿ بعد از خطبه با قامة مؤذن به پا خاسته به امام اقتدا نموده دو رکعت فرض جمعه را ادا می کنیم.

✿ بعد از این، چهار رکعت فرادا سنت جمعه را می خوانیم که مثل چهار رکعت سنت ظهر می باشد.

✿ بعد اگر خواستیم می توانیم ۶ رکعت نماز بخوانیم.

أ. نماز عید

هر سال دو جشن دینی داریم. یکی از این ها عید رمضان و دیگری نیز عید قربان می باشد. در این اعیاد برای شکر خداوند، دو رکعت نماز عید را ادا می نماییم.

نماز عید برای چه کسانی واجب می باشد؟

نماز عید برای کسانی واجب می باشد که برایشان نماز جمعه فرض می باشد.

نماز عید چه زمانی ادا می شود؟

نماز عید، ۴۰-۴۵ دقیقه بعد از طلوع آفتاب ادا می شود. (این وقت برای ترکیه میباشد. در برخی کشورها وقت نماز پس و پیش می تواند باشد).

حکم نماز جنازه چیست؟

حکم نماز جنازه فرض کفایه می باشد. اگر برخی از مسلمانان این نماز را ادا کنند ثواب کسب می کنند، و کسانی که نتوانستند شرکت کنند مسئولیتی بر عهده آنها نیست. زمانی که نماز جنازه مسلمانی را کسی نخواند، مسلمانان آن منطقه مسئول و گناهکار می باشند؛ زیرا یک فرض عبادت ترک شده است.

نماز جنازه چگونه ادا می شود؟

نماز جنازه نمازی است که در آن رکوع و سجود نمی باشد. عبارت است از یک نیت و چهار تکبیر: بعد از اینکه جنازه به سنگ مصلی گذاشته شود، در پیش آن صف کشیده « نماز برای رضای خدا دعا برای جنازه اقتدا کردم به امام». گفته نیت میکنیم. با بالا بردن دست های خود تکبیر تحریمه را می گیریم. بعد از تکبیر تحریمه دست های خود را بسته « سبحانک » را می خوانیم. بدون بالا بردن دستهای خود تکبیر دوم را گرفته دعاهای « صلی-بارک » را می خوانیم. باز بدون بالا بردن دست های خود تکبیر سوم را گرفته اگر بلد باشیم دعای جنازه و اگر نه سوره فاتحه را می خوانیم. بعد از تکبیر چهارم با سلام دادن به راست و چپ نماز را به پایان می رسانیم. بعد از نماز جنازه به خانواده، نزدیکان و دوستان مرحوم تسلیت عرض نموده و هم چنین در روزهای محزون در کنارشان ایستاده به آنها کمک می کنیم. در حزن و ماتم هایشان شریک می باشیم.

پیامبر خدا صلی الله علیه وسلم میفرماید:

«اگر کسی جنازه ای را تشییع کند، با اندازه ی قیراط اجر دریافت میکند. و اگر کسی تا دفن جنازه حاضر باشد دو قیراط اجر کسب می کند.»
و مقدار دو قیرط را پرسیدند. آن رسول صلی الله علیه وسلم جواب دادند: برابر دو کوه بزرگ!».

(بخاری، جنازه، ۵۹)

خطبه نماز عید چگونه خوانده می شود؟

خطبه های عید بعد از نماز خوانده می شوند. ادا این خطبه ها از سنت های محبوب پیامبر (ص) می باشد. در کل خطیب ها به موارد مهم روز می پردازند. بعد از پایان خطبه و دعاها، مسلمانان عید را به یکدیگر تبریک می گویند. ناخوشنودی ها جای خود را به صلح می دهد و همدیگر را به آغوش می گیرند.

سخنان و مفهوم تکبیر تشریک چگونه است؟

متن تکبیر تشریک:

الله اکبر الله اکبر لا اله الا الله و الله اکبر الله اکبر
ولله الحمد

« الله بزرگترین است. الله بزرگترین است. غیر الله، الهی نیست. الله بزرگترین است. الله بزرگترین است. همه حمد ها برای الله میباشد.»

مفهوم تکبیر تشریک:

« الله بزرگترین است و الله بزرگترین است. غیر الله، الهی نیست. الله بزرگترین است. الله بزرگترین است. همه حمد ها برای الله میباشد.»

تکبیر تشریک چیست؟ و چه زمانی گفته می شود؟

تکبیر تشریک در روز های عید بعد از نمازهای فرض خوانده می شود. در روز عرفه بعد از نماز صبح آغاز میشود و بعد از نماز عصر روز عید چهارم پایان می یابد. گفتن این تکبیرات واجب میباشد. در نمازهای جماعت و فرادا، باید این تکبیرات را بگوئیم.

ج. نماز جنازه

نماز جنازه دعایی می باشد که برای مسلمان فوت شده خوانده می شود. این نماز عموماً با جماعت ادا می شود. فرادا نیز ادا می شود.

دو رکعت یک سلام داده می شود. اگر در چهار رکعت یک سلام بدهیم، نماز خویش را مثل چهار رکعت سنت نماز ظهر بخوانیم.

رسول خدا صلی الله علیه وسلم میفرماید که:

«کسی که با باور نمودن فضیلت رمضان و منتظر ثوابش از الله پاک، نماز تراویح را ادا نماید، گناههای گذشته اش بخشیده میشود.»

(بخاری، ایمان، ۳۷)

د. نماز تراویح

نماز تراویح، نماز بیست رکعت است که در ماه مبارک رمضان ادا می شود. ادای این نماز هم برای مردان و هم برای زنان سنت مؤکده می باشد. اگر کسانی که بخاطر داشتن عذری نتوانند روزه بگیرند؛ باز هم برایشان نماز تراویح سنت می باشد.

می توان نماز تراویح را فردی ادا کرد؟

رسول خدا (ص) نماز تراویح را بعضاً فرادا، بعضاً هم با جماعت ادا نموده و هیچ وقت به آن بی توجه نبوده است. بعد از پیغمبر (ص) در زمان حضرت عمر رضی الله عنه بطور مداوم با جماعت ادا میشده و تا زمان ما هم اینگونه ادامه یافته است. نماز تراویح را همانگونه که در مسجد با جماعت ادا کنیم در خانه نیز میتوان فرادا ادا کرد. اما ثواب جماعت زیاد می باشد.

نماز تراویح را چه زمانی و چگونه ادا می کنیم؟

نماز تراویح را بعد از نماز عشاء و پیش از صلاۀ وتر ادا می کنیم. ۲۰ رکعت خواندن ثواب زیاد دارد. در

چگونگی نماز مریض

اگر در حالت مریضی توان ادای نماز را با اشاره هم نداشته باشیم چی کنیم؟

اگر توان ادای نماز اشاره را هم نداشته باشیم، قضا کرده بعد از خوب شدن قضا نمازها را می خوانیم.

وقتی مریض هستیم چگونه می توانیم نماز بخوانیم؟

دین زیبای ما اسلام، برای دوام نمودن به عبادات سهولت زیادی آورده است. وقتی نمی توانیم در حالت ایستاده نماز بخوانیم، می توانیم در حالت نشسته ادا کنیم. و اگر از نشستن هم معذور باشیم، صورت خود را رو به قبله نموده با اشاره ادا نماییم. نماز ایماء عبارت است از به حرکت درآوردن سر در حالت رکوع و سجود.

نماز مسفری

چه زمانی مسافر شمرده می شویم؟

از نظر دین زمانی ما مسافر محسوب می شویم که از شهر، شهرستان و یا قشلاقی که اقامتگاه ما میباشد ۹۰ کیلومتر دور باشیم مسافر شمرده می شویم به شرطی که برنامه و تصمیم سفر ما از ۱۵ روز بیشتر نباشد.

در وقت مسافرت نماز های خود را چگونه

ادا کنیم؟

در وقت مسافرت با یک تعداد مشکلات مواجه می باشیم، از این رو دین ما برای مسافرین بعضی سهولتها را آورده است. فرضهای چهار رکعتی مثل ظهر، عصر و عشاء را کم کرده دو رکعت می خوانیم. فرضهایی که مثل نماز صبح و مغرب دو و سه رکعت هستند کامل ادا می کنیم. اگر وقت مناسب و کافی نداشته باشیم میتوانیم سنتها را ترک نماییم. اگر می خواهیم سنت ها را ادا کنیم باید کامل خواند.

در وقت مسافرت نماز جماعت را چگونه

ادا کنیم؟

در وقت مسافرت، اگر به یک امام اقتدا نموده باشیم باید نماز را کامل خواند. به امام اقتدا نموده چهار رکعت را باید کامل خواند.

اگر امام مسافر باشد؛ اقتدا کنندگان چگونه

نمازشان را ادا کنند؟

وقتی مسافر امام شود در فرضهای چهار رکعتی در رکعت دوم سلام می دهد. اشخاص مقیم در بین جماعت چهار رکعت نمازشان را باید تمام نمایند.

سفر چه زمانی شروع و چه زمانی پایان می

یابد؟

وقتی که از شهر خود در آییم، سفر آغاز وبا برگشت آن ختم میشود.

نماز قضا

نماز قضا چیست؟

نمازی که در وقتش ادا شده باشد «ادا» میگوید؛ نماز که در وقتش ادا نشده و بعدا ادا گردیده باشد آنرا نماز قضا می نامند.

حکم نماز قضا چیست؟

همانگونه که نمازهای خویش را در زمانش ادا نمودن فرض باشد، نمازهایی را که در وقتش نتوانسته ایم بخوانیم قضا کردن آن فرض میباشد. اگر بدون عذر نمازی را قضا کنیم گناه محسوب می شود.

نماز های قضا شده را چگونه ادا کنیم؟

قضا نماز صبح را میتوانیم پیش از ظهر همان روز با

سنت آن ادا کنیم. قضای سنت نماز صبح روزهای قبل

خوانده نمی شود. در قضا نماز تنها فرضها ادا می شوند،

سنت ها ادا نمی شوند.

نیت نمازهای قضا چگونه است؟

وقتی نمازهای قضا را نیت کنیم، مثلاً قضای نماز صبح را خواهم خواند افاده «...قضای نماز صبح...» را به نیت علاوه می کنیم. وقتی که روز نماز قضا شده را به یاد نداشته باشیم افاده های «...نماز فرض صبح آخر که در وقتش نتوانستم ادا کنم...» را به نیت علاوه می کنیم.

در کدام زمان نمازهای قضا شده را می توانیم بخوانیم؟

نمازهای قضا شده را غیر از اوقات کراهت می توان خواند.

شیطان می کوشد که ما را از نماز دور سازد

نماز عبادت بزرگی است. البته شیطان بخاطر دور ساختن ما از این عبادت دایم کوشش خواهد نمود که تا ما را به وسوسه بی اندازد. اگر در وقت نماز می خواهیم به نماز برخیزیم شیطان می آید و می گوید «هنوز وقت زیاد است. فعلاً کار می کنی، کار خود را ادامه بده بعداً میخوانی. خسته ای، خوابت کم است کمکی بخواب..» کوشش میکند که مثل این وسوسه ها بنماز ما، مانع شود. این طوری به تعویق انداختن نماز رد شدن وقت نماز سبب میگردد. بعضی اوقات نیز کوشش می کند از طریق انسان ها به نماز ما مانع شود. وقتی که با انسانها یکجا نشسته باشیم با افکار و وسوسه هایی مثل «حالا وقت زیادی داریم. صبر کن موضع داستان تمام شود. کمی دیگر هم گپ بزن و یا بعد از رفتن رفقاء میخوانی.» وقت نماز به تاخیر افتاده شده سبب قضا شدن نماز می باشد. در این وضعیت ها اگر با گفته «وقت نماز میگردد» برخاسته نماز خود را ادا نماییم به شیطان غالب می شویم. یکی از راههای شیطان، تند خواندن نماز می باشد. او وسوسه هایی مثل «برای انجام دادن کارهای زیادی داری. زودتر نماز را تمام کن!» سبب میشود که نماز خود را با عجله خوانده زودتر تمام کنیم. در هنگام نماز با یاد آوردن کارهای ما سبب می شود که زود زود حرکت نموده انگار هیچ وقتی نداریم. به همین شکل مانع میشود که تعدیل ارکان نماز را درست انجام داده رکوع و سجود را کامل انجام بدهیم. درحالی که زمان های زیادی را تلف می کنیم.

شیطان، بخاطر اینکه ما را از نماز بگذارد به حيله و دام های مختلفی سر میزند که خارج از عقل و خیال میباشد. مانند: پیش فقرا و مساکین رفته برای دور ساختن آنها از نماز میگوید که «نماز برای شما نیست. نماز برای کسانی است که خداوند آنها را عافیت، ثروت و دولت احسان کرده باشد.» پیش مریض ها رفته میگوید که «نماز خواندن را ترک کن. زیرا خداوند مریض ها را به نماز خواندن مجبور نکرده بعد از خوب شدن زیاد میخوانی.» همین جور سبب ترک نماز آنها می باشد. بادر نظر گرفتن وضعیت و شغل های مختلف انسان ها بهانه پیدا کرده و می کوشد مانعی برای نمازشان شود.

بهترین راه نجات انسان از وسوسه شیطان، باید کوشید دائم با وضوء بود و نمازها را در وقتشان ادا کرد.

سجده سهو

سجده سهو چیست؟

سجده سهو، سجده سهوی و فراموشی را میگوید. در هنگام نماز سهوا و یا خطایی که تا حد باطل شدن نماز از ما سر زده، باید سجده سهو را ادا نمود. با انجام دادن این سجده سهو نواقصات نماز خویش را به اتمام می رسانیم.

❁ اگر در نمازهای سه و چهار رکعتی قاعده اول را فراموش نموده و ایستاده باشیم، نماز خود را از رکعت سوم ادامه می دهیم. در آخر نماز سجده سهو را ادا می کنیم. زیرا هم خود قاعده اول و هم خواندن دعای « تحیات » واجب می باشد.

باید در کدام وضعیت ها سجده سهو را انجام بدهیم؟

اگر در نماز خود بیش از یک بار خطا نموده باشیم، باید چقدر سجده سهو بکنیم؟
اگر در نماز چندین خطا مرتکب شده باشیم فقط یک سجده سهو کافی می باشد.

طریق سجده سهو چگونه است؟

در قاعده آخر نماز، بعد از خواندن دعای « تحیات » اول بطرف راست و بعدا بطرف چپ سلام می دهیم. با گفتن « الله اکبر » به سجده می رویم. دو بار سجده می کنیم. سپس از سجده برمیخیزیم و سلام داده نماز را تمام می کنیم.

۱. اگر یکی از فرایض داخلی نماز را فراموش و یا در انجام آن تاخیر کرده باشیم، باید سجده سهو را انجام بدهیم. (اگر یکی از این فرایض را نتوانیم انجام بدهیم مثلا رکوع را ترک کرده باشیم، در این صورت نماز ما باطل می شود نماز را باید تکرار کرد.)
۲. اگر یکی از واجبات نماز را با فراموشی ترک و یا به تاخیر انداخته باشیم، باید سجده سهو را انجام بدهیم.

بعضی مثال هایی که سجده سهو را در آن باید انجام داد.

❁ در نمازهای چهار رکعتی، در رکعت سوم به قاعده نمی توان نشست. اگر در رکعت سوم نشسته، دعای « تحیات » را خوانده باشیم، در آخر نماز باید سجده سهو را انجام داد. زیرا در این وضعیت فرض قیام را به تاخیر انداخته ایم.

❁ اگر سوره ضمه را پیش از سوره فاتحه خوانده باشیم، در آن صورت سجده سهو را باید انجام بدهیم. زیرا خواندن سوره فاتحه پیش از سوره ضمه واجب میباشد.

❁ اگر بعد از سوره فاتحه بدون خواندن سوره ضمه به رکوع رفته باشیم، دوباره ایستاده نمی توانیم سوره ضمه را بخوانیم. به رکوع و سجده خود ادامه می دهیم. در آخر نماز سجده سهو میکنیم. زیرا خواندن سوره ضمه بعد از سوره فاتحه واجب میباشد.

❁ اگر در صلاه وتر دعاها « قنوت » را فراموش کرده به رکوع برویم، دوباره ایستاده نمی توانیم دعای قنوت را بخوانیم. نماز خود را ادامه می دهیم. در آخر نماز سجده سهو را انجام می دهیم. زیرا خواندن دعاها « قنوت » واجب می باشند.

سجده تلاوت

آیا سجده تلاوت را خارج از نماز چگونه انجام

می دهیم؟

اگر یکی از آیات سجده را خوانده باشیم، در این حالت با داشتن وضوء، روی خود را به طرف قبله برگردانده، بدون بالا بردن دست های خود تکبیر «الله اکبر» گفته به طرف سجده می رویم. سپس با گفتن سه بار «سبحان ربی الاعلی» در سجده با تکبیر «الله اکبر» از سجده بر میخیزیم. بعد از سجده دعای «غفرانک ربنا و الیک المصیر» میگوییم.

سجده تلاوت چیست؟

در قرآن کریم، آیاتی است که باید بعد از خواندن آن آیات سجده نمود و به آن «سجده تلاوت» گفته میشود.

آیا در قرآن کریم چند آیات سجده وجود دارند؟

در قرآن کریم چهارده آیات سجده موجود دارد.

حکم سجده تلاوت چیست؟

کسی که آیه سجده را خوانده باشد، سجده تلاوت برایش واجب می شود. علاوه بر این کسی که ترجمه آیات سجده را بخواند و یا بشنود باید سجده تلاوت را انجام بدهد.

آیا در نماز سجده تلاوت را چی قسم انجام میدهیم؟

اگر در نماز آیت سجده را خوانده باشیم، موضع را در دو وضعیت انجام میدهیم.

۱. اگر بعد از آیه سجده تلاوت به خواندن ادامه نداده و اگر ادامه داده بیش از سه آیه زیاد نخوانده باشیم، رکوع و سجده کرده ارکان نماز را انجام می دهیم. با انجام این سجده، سجده تلاوت را نیز بجا آورده ایم.

۲. اگر بعد از آیه تلاوت خواندن را ادامه داده و بیش از سه آیه بخوانیم، بعد از آیه سجده «الله اکبر» گفته مستقیم بطرف سجده رفته بعد از سه بار گفتن «سبحان ربی الاعلی» تکبیر گفته به قیام می رویم و از ادامه آیه سجده خواندن را ادامه می دهیم.

اوقات کراهت نماز خواندن / زمان هایی که در آن نماز خواندن مکروه باشد

آیا اوقاتی وجود دارند که در آن تنها ادای نماز های نافله مکروه باشد؟

دو وقت موجود است در آن نمازهای فرض، واجب، جنازه و نمازهای قضا جایز می باشند و سجده تلاوت نیز بجا و جایز می باشد. اما در این دو وقت خواندن نماز نافله جایز نمی باشد و مکروه شمرده میشود.

۱. در وقت نماز صبح: از وقت امساک تا طلوع خورشید غیر از سنت صبح دیگر نمازهای نافله در این وقت مکروه میباشد.

۲. بعد از فرض نماز عصر: خواندن نمازهای نافله بعد از نماز عصر مکروه میباشد.

آیا اوقاتی وجود دارد که در آن نماز خواندن مکروه باشد؟

سه زمان هایی وجود دارد که در آن خواندن نماز مکروه میباشد. در این وقتها هیچ نمازی (فرض، واجب، سنت، نافله، جنازه و قضا) خوانده نمیشود و سجده تلاوت نیز جایز نمی باشد.

۱. وقت طلوع آفتاب: این وقت را کراهت می نامند که از طلوع آفتاب تا مدت ۴۵ دقیقه طول میکشد. (اگر در هنگام خواندن نماز صبح آفتاب طلوع کند، نماز ما باطل می شود، باید قضای آنرا ادا کنیم).

۲. بودن خورشید در وسط آسمان: ۴۵ دقیقه پیش از نماز ظهر می باشد.

۳. غروب آفتاب: ۴۵ دقیقه ای است از زرد شدن خورشید تا غروب آن. (در این زمان تنها نماز عصر همان روز ادامیشود).

نمازهایم

در گوشه‌های صدای مادر بزرگش تکرار شد:

- پسرم! نماز رو تا این وقت به تاخیر می اندازند؟
مادر بزرگش هفتاد ساله بود. فقط، هنگامی که صدای اذان را شنید با چابکی برخاسته و وضوء گرفته نمازش را میخواند انگار که او هفتاد ساله نیست. اما خود او هرگز نمی توانست بر نفس خود غالب بیاید. هر کاری می کرد، دائماً نمازهایش دیر می شد و به دقیقه های آخر می ماند و او به خاطر همین همیشه نمازش را با عجله ادا می کرد. با این افکار از جایش بر خاست و چشم هایش را به طرف ساعت دوخت که به وقت اذان نماز عشاء ۱۵ دقیقه مانده بود.

با پشیمانی سرش را به دو طرف حرکت داد و به خودش گفت «باز هم نمازم را ناوقت خواندم». با حرکتهای سریع وضو گرفته پیش از آنکه صورت و دستهایش را خشک نماید به اطاقش آمد. مجبور، نمازش را با حرکتهای سریع ادا نمود. در هنگام تسبیحات نماز، مادر بزرگش را بیاد آورد و گفت:

- اگر این وضعیتم را می دید باز هم قهر می کرد. او را بسیار دوست داشت. زن مبارک به گونه ای نماز میخواند که او را همیشه با تعجب سیر میکرد. در نماز بقدری متواضع می شد که، از عفتش نمایان می شد. وقتی که او را بیادش آورد، خودش احساس بدی داشت. آن روز تا شب بسیار خسته و ذله شده بود. سنگینی روی دوش خود حس می کرد. در هنگام دعایش، به سجده رفت. او بعد از هر نماز اینگونه تفکر کردن را دوست داشت. چشمهایش نزدیک بود بسته شود.

- امروز چقدر خسته شدم و همین جور به خواب رفتم...

قیامت شده بود.

از دحام محشری بود.

هر طرف مملو از انسانها بود. بعضی جامد مانده بدون حرکت اطراف را نگاه می کرد؛ بعضی دیگری بطرف راست و چپ می دویدند. بعضی دیگر نشسته، سرش را بین دستهایش گرفته منتظر بود.

قلبش گویی که از جایش کنده می شود، می کوشید که از قفسش نجات بیابد. عرق های سرد سرد می ریخت. او در زندگی، درباره قیامت، سوال جواب و میزان چیزهای زیادی شنیده بود.

اما او فکر نمی کرد که ترس و انتظار میدان محشر اینقدر دهشتناک بوده باشد.

حساب، سوال و جواب ادامه داشت. در این هنگام نام او را هم خواندند. با تعجب به راست و چپ نگاه نمود.

- بالرزاندن لبهایش گفت که «آیا نام مرا خواندید؟»
از دحام یکدم شکافت و برایش راه باز شد. دو نفر از بغلش گرفتند. معلوم بود که اینها مؤظفهای میدان محشر بودند.

از بین از دحام با نگاه های حیرت آمیز پیش رفت. به جای مرکزی بود. فرشته ها از پیشش دور شدند. سرش در پیشش خم بود.

تمام زندگیش مانند نوار فیلمی از پیش چشمهایش رد میشد.

- بخودش گفت: سپاس گذارم. و ادامه داد.

- چشمای خود را به دنیا باز کردم و انسانهایی را دیدم که دائم خدمت می کردند.

- پدرم از مباحث دینی به دیگر مباحث دینی می دوید، مالهایش را در راه اسلام خرج می کرد.

- مادرم مهمان هایی را که به خانه ما می آمدند، آنها را با خوشی استقبال می نمود، از سفره های غذا یکی جمع دیگری پهن می شد.

من همیشه در این راه بودم. کوشش نمودم که به انسانها کمک کنم. به آنها خداوند را تعریف می کردم. نماز خود را ادا کردم. روزه گرفتم. چیزهای فرض را انجام دادم. از حرامها اجتناب ورزیدم.

وقتی که اشکهای چشمش از زیر مژگانش می ریخت، فکر میکرد و گفت: «رب خود را دوست دارم و یا حداقل حس می کنم که آنها دوست دارم.»

اما از طرف دیگر فکر میکرد: «هر چیزی را برای او انجام دهم کم است، برای بدست آوردن جنت کافی نمی باشد.»

یگانه جای نجاتش رحمت الهی بود.

سؤال و جواب بسیار طول کشید.

مثل باران عرق می ریخت و هر جایش خیس شده بود. می لرزید.

چشمهایش منتظر اعلان نتیجه میزان ترازو بود. در آخر حکم داده می شد.

فرشتگان مؤظف، در حالیکه در دستهایشان کاغذ بود، رویشان را به طرف ازدحام میدان محشر گرداندند.

اول اسمش خوانده شد. دیگر نمی توانست سرپا بایستد. چشمایش را از هیجان بسته بود، گوشهایش برای حکمی که قرار بود خوانده شود دقت می کرد.

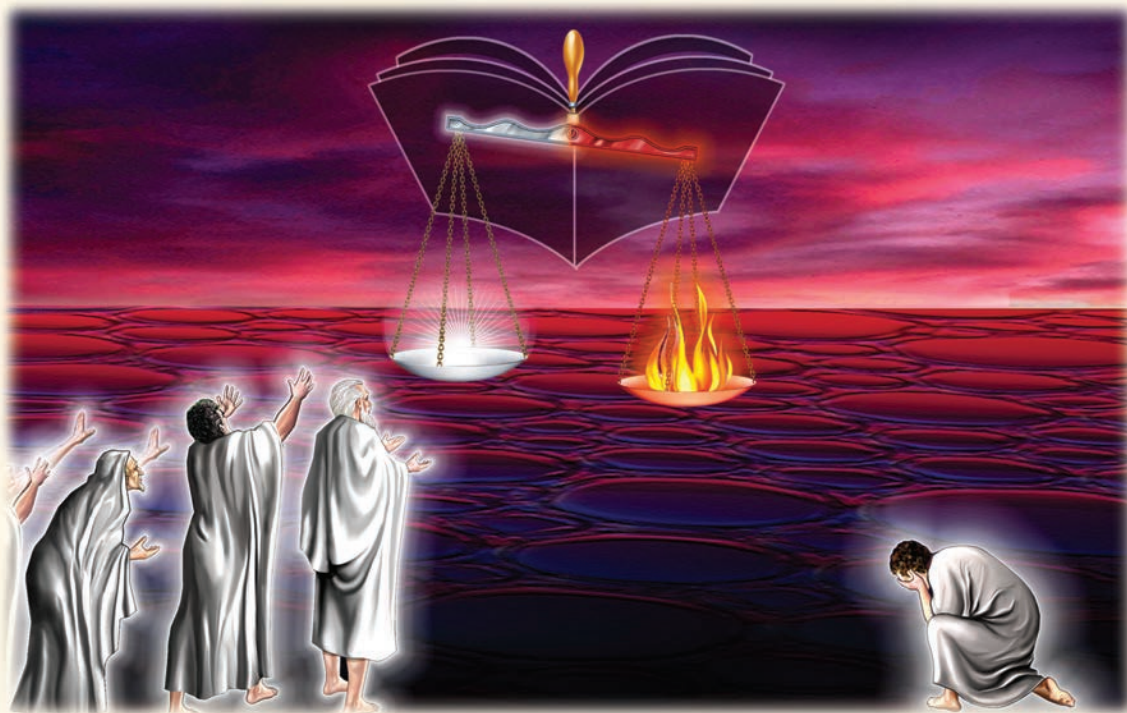
از ازدحام محشر فریادی بلند شد.

آیا گوش هایش اشتباه شنید؟

اسمش، در لیست جهنمی ها بود.

سر بر زانوهایش جمع شده بود. از حیرت یخ زده بود. داد می زد: «امکانش نیست» و راست و چپ می دوید.

- من چگونه جهنمی شدم؟ در طول عمرم با انسانهای یکجا بودم که اهل خدمت بودند. همراه آنها دویدم. همیشه کوشیدم که خداوند را بر انسانها معرفی کنم.

چشمهایش خیس شده بود، بدنش می لرزید و وجودش خیس شده بود.

فرشته های موظف از دستهایش گرفته او را بطرف جهنم می بردند که آتشی به طرف آسمانها بلند می شد، او را از بین ازدحام محشر می کشیدند.

زور میزد...

آیا مدد نیست؟

آیا کسی کمکم نمی کند؟

کلمه های شکسته و نیمه صدا که از لبش بیرون می آمد با التماس مخلوط شده بود.

- با فریاد زدن می گفت: «خدمتهایم... روزه هایم... تلاوتهایم... نمازهایم... هیچ کدام از آنها نجاتم نمی دهند؟»

- با فریاد التماس میکرد..

فرشته های جهنم او را می کشیدند. به آتش جهنم خیلی نزدیک شده بودند. سرش را به عقب برگرداند. فریادهای آخری بود...

رسول خدا می فرماید: «اگر مقابل منزل کسی نهر آبی باشد و او روزی پنج بار، در آن، غسل نماید، آیا بنظر شما، چرکی بر بدن او باقی خواهد ماند؟» صحابه عرض کردند: خیر، رسول الله (ص) فرمود: نمازهای پنج گانه چنین اند، یعنی خداوند به وسیله آنها گناهان را از بین می برد.

- با یک چهره محزون غرق در افکار گفت:

«نمازهایم نیز ما را نجات نمی دهد».

- «نماز هایم... نمازهایم.... نمازهایم» بغضش می گرفت.

فرشتگان موظف بدون وقفه به راهشان ادامه داده سر دره جهنم رسیدند. حرارتهای آتش جهنم صورتش را می سوزاند. دفعه آخر به پشت سرش نگاه نمود. دیگر چشمهایش نیز خشک شده بود. امیدهایش خاموش شده بود. سرش را به پیش خم کرد. به خود پیچیده بود.

انگشتی که بازوهایش را گرفته بودند ول کردند.

یکی از ملائکه جهنم او را هل داد. یک لحظه خودش را در هوا یافت. به طرف آتش روان بود. یکی دو متر افتاده بود که، دستی از بازویش گرفت.

سرش را تکان داد و به طرف آسمان نگاه نمود.

پیر مردی ریشدار، ریشهایش دراز و سفید او را از جهنم نجات داده بود. خودش را به طرف بالا کشید. گرد و غبار را از رویش پاک کرد و به روی پیر مرد نگاه کرد.

و پرسید «تو کیستی؟»

پیر مرد با تبسم جواب داد: «من نمازهای تو می باشم»

دباره پرسید: «چرا اینقدر دیر کردید؟ نزدیک بود که به جهنم بیافتم. در لحظه آخر رسیدید.

پیر مرد با تبسم سرش را خم نموده گفت: «تو همیشه مرا آخر لحظه می خواندی. یادت آمد؟»

سرش را از جایی که سجده کرده بود، بالا کرد. غرق در عرق و خون بود.

به صدای که از بیرون می آمد، گوش فرا داد.

اذان عشاء بود.

مثل یک تیر تیر کمان از جایش برخاست. برای نماز عشاء برای وضوء گرفتن می رفت.

(عبدالله دمیر-مجله سزینتی)

پیامبر (ص) نماز خواندن را زیاد دوست داشت

فرمود بود: «ای عایشه! آیا بنده شکر گذاری به خداوند خود نباشم؟».

رسول خدا (ص)، در آخرین مریضی که عاید حالش گردیده بود و بسیار شدیدتر بود، باز هم نمازش را ترک ننموده اند. با وجودیکه شدت مریضی اش زیاد شده و بدنش خیلی ضعیف گشته بود، باز هم با کمک دو نفر از اطاقش به مسجد آمده، نماز ظهر و عصر را با جماعت ادا کرده بودند. پیش از وفاتش نیز، خصوصیت هایی مهم که برای امتش مفید بود، یادآور می شد و این چنین فرمود: «نمازهایتان را اصلاً ترک نکنید! نمازهایتان را اصلاً ترک نکنید! در خصوص رعایت حقوق برده ها، زنها و طفلهایتان از خداوند بترسید!» (ابو داود، ادب، ۱۲۳-۱۲۴).

الله تعالی میفرماید:

و خانواده ات را به نماز فرمان بده، و (خود) بر (انجام) آن شکیبا باش، (ما) از تو روزی نمی خواهیم، (بلکه) ما به تو روزی می دهیم، و سرانجام نیک برای پرهیزگاران است

(سوره طه، آیه، ۱۳۲).

رسول خدا (ص) میفرماید:

زمانی که به نماز می ایستید، با این فکر بایستید که نماز آخرتان باشد. چیزی را که تو را برای فردا پشیمان خواهد ساخت نباید انجام بدهی

(ابن ماجه، زهد، ۱۵).

رسول خدا (ص) نماز را «نور چشمم» میفرمود. او نماز را بهترین افاده برای نشان دادن محبت و وابستگی خود به الله میدانست. نمازها را در وقتش ادا مینموده و از این نیز لذت می برد. از به تاخیر انداختن نماز خوشنود نمی شد. و می فرمود: «رضای خدا در اول نماز؛ عفو خدا در آخر نماز است». (ترمذی، صلاه، ۱۳). و ایشان این را هم تأکید می ورزید که، جناب حق از کسانی راضی خواهد شد که نمازهایشان را در اول وقت، ادا نموده باشند و باز هم یاد آور می شد کسانی که با تلف نمودن وقت نماز، نمازهایشان را دیرتر ادا نموده باشند، الله متعال، نیز با مرحمت خودش عفو خواهد نمود.

پیامبر اکرم (ص)، در وقت نماز متوجه به خداوند شده همه چیز را ترک می نمود. والدۀ مؤمنان حضرت عایشه رضی الله عنها در مورد متوجه شدن پیامبر به نماز را این چنین بیان می کند:

«رسول خدا (ص) با ما و ما با او صحبت میکردیم. اما زمانی که وقت نماز می شد، حالتی به ایشان دست می داد که انگار ما را هیچ نمی شناخته و با تمام وجودش خود را متوجه خداوند می کرد.» (فضایل الاعمال، ۳۰۳).

در هر فرصت غیر از نماز فرایض، نماز نافله نیز می خواند. به هر سبب که خوشنود می شد، برای شکرگزاری به نماز می ایستاد. اگر برای چیزی ناراحت می شد، باز برای نماز خواندن می دوید.

یکبار ایشان آنقدر در نماز ایستاده بود که پاهایش ورم کرده بود. حضرت عایشه رضی الله عنها از او پرسید: «یا رسول خدا! در حالیکه تمام گناهان شما عفو گردیده شده باز هم شما چرا خود را آنقدر خسته می کنید؟» رسول خدا

رسول خدا (ص) زندگی اش را که برای تبلیغ اسلام و تربیت اصحابش وقف نمود. نماز را بهترین منبع آسایش میدانست. و میخواست هر مسلمانی نمازش را به بهترین شکل ادا کند. عبد الله بن رواحه برای رفتن به جنگ موته آماده می شد، زمانی که بخاطر وداع نمودن پیش رسول خدا (ص) آمده بود از او خواست:

«ای رسول خدا (ص) برای من توصیه ای بدهید که هیچ وقت فراموش نکنم!». رسول خدا فرمود:

«تو فردا به کشوری خواهید رسید که در آنجا برای خداوند کم سجده می کنند، در آنجا زیاد سجده کن و زیاد نماز بخوان!». (واقعی، ۲، ۷۵۸).

مساجد جامع و مسجد ها

مسجد و جامع چیست؟

آسمان سر زده باشند، نشان می دهند که خاک های مذکور مربوط به مسلمانان می باشند. از طرف دیگر، عبادتهایی که با جماعت ادا گردیده باشند؛ از عبادتهای که فردا ادا میگردد افضل تر و ثوابش بیشتر می باشند. مساجد، مساجد جامع، مکانهایی هستند که هر روز پنج بار و در روزهای جمعه حتماً در آنجا جمع شده و احوال بررسی می کنیم.

اولین مسجد که برای عبادت به خداوند تاسیس شده بود، در کجا قرار دارد؟

در قرآن کریم اولین معبد که برای عبادت به خداوند متعال تاسیس شده، کعبه می باشد. در کتب تاریخ اسلامی روایت شده که کعبه را اولین بار حضرت آدم علیه السلام تاسیس نموده است. حضرت ابراهیم و اسماعیل نیز کعبه را از نوسازی کرده اند. مسجد دومی

مسجد به معنی «سجده گاه» میباشد و مکان مقدسی است که در آن به خداوند متعال عبادت می کنند. در کشور ترکیه به مکانی مسجد گفته می شود که از نظر تعداد انسانهای کمی می توانند در آنجا عبادت کنند. انسانهای زیادی که از نظر تعداد می توانند در مکان مستقل و بزرگ عبادت کنند به آن مکان «مسجد جامع» می گویند. در دیگر کشورهای مسلمان کلمه های مسجد و مسجد جامع بجای یکدیگر استفاده میشود. معنی دیگر مساجد و مساجد جامع «معابد» به معنی عبادتگاه نیز می باشد.

در دین اسلام، برای نماز خواندن، دعا کردن و عبادت کردن مکان خاصی شرط نیست. در هر مکان می توانیم عبادتهای خود را ادا کنیم. ضمناً در جاهایی که در آن مساجد و مناره هایی که نوک آن به طرف

توحید و شعبات خانه کعبه معظمه روی زمین می باشند. به همین دلیل مسلمانان، به هر جایی که مهاجرت کرده اند و کشورهایی را که فتح نمودند بنا به ضرورت مسجد جامع، مساجد کوچک ساده و با شکوه ساخته اند.

آیا در مساجد تنها نماز خوانده می شود؟

مساجد مکانی نیستند که فقط در آنجا عبادت می کنند. مساجد، در طول تاریخ مرکز مدنیتهای بزرگ شده اند. اولین مسجدی که در زمان رسول خدا (ص) بنا شده، در کنار آن به نام «صفه» مکتبی نیز افتتاح یافته و به یک مرکز علم تحول یافته بود. اولین معلم آن هم خود رسول خدا (ص) بود. مسجد النبوی مرکزی بود که در آنجا مسلمانان گرد هم می آمدند، نماز و قرآن می خواندند، وعظهای رسول خدا را (ص) گوش میکردند، درباره مشکلات و حل آن مسائل مشورت می کردند، در آنجا از نمایندگان خارجی پذیرا می شدند و مرکز اداری دولت شده بود. در قرنهای بعدی در کنار مساجد، مؤسساتی مانند مدرسه، غذاخوری برای فقرا، کتابخانه ها، بیمارستان، حمامها، بنا به ضرورت اجتماع از طرف مسلمانان تاسیس شده اند. مساجد جامع و مساجد به مرور زمان مرکز علم، فرهنگ و مدنیت، آموزش و گردهمایی مردم شده است.

که در روی زمین ساخته شده مسجد الاقصی می باشد که، آنرا حضرت سلیمان در قدس تاسیس کرده است.

آیا رسول خدا (ص) مسجد ساخته بود؟

رسول خدا (ص) در سال هایی که در مکه بودند نمازهای خویش را در کعبه ادا نموده و در آنجا خداوند متعال را عبادت می کرد. زمانی که آزار و اذیت مشرکین مکه زیادتیر شد، مسلمانان نمازهای خود را به امامت پیامبر اکرم در مکانی که به «درالارقام» معروف بود ادا می کردند و نیز رسول خدا در آنجا به مسلمانان تعلیم اسلام را یاد میداد. در آن زمان اصحاب، مانند ابوبکر خانه های خود را مسجد کرده بودند.

زمانی که رسول خدا به مدینه هجرت میکردند هنگام رسیدن به «قبا» امر نموده اند که در آنجا مسجدی بناء کنند. زود مسجدی انشاء نمودند که سقفش باز بود. وقتی که به مدینه رسیدند، اولین کارش خریدن یک اراضی خالی بود و نام مسجد «مسجد النبوی» گذاشته شد. در بناء و تاسیس این مسجد، رسول خدا (ص) کمک کرده و در شانه ی مبارکش سنگ حمل کردند. در حال حاضر مسجد النبوی در مدینه توسعه یافته ی آن مسجد تاریخی می باشد.

چرا مساجد جامع و مساجد مهم می باشند؟

در جایی که مسجد جامع و مسجد باشد، علامتی است که مسلمانان در آنجا زندگی می کنند. مساجد مکانی هستند که بنام خداوند وقف شده اند. انسانها در آنجا راحت و معتمد، خداوند را عبادت می کنند. و همچنین در آنجا علم می آموزند و با یکدیگر صمیمی میشوند. هیچ کسی نمیتواند مساجد جامع و مساجد را به ملکیت خویش در آورد و این، گناه کبیره می باشد. اگر کسی همچون عملی را مرتکب شده باشد و مانع عبادت شود از ظالم ترین انسانها می باشند. مساجد سمبول عقیده

در مسجد کدام موظفها میباشند؟

امام: معنی کلمه امام «رهبر، رئیس و رهبر دولت» می باشد. امام اسم کسی است جماعت در نماز به آن اقتدا کرده و در موضوعات دینی رهبری کرده است. وظایف امامان مساجد تنها امامت نماز نیست؛ او رهبر دینی و اخلاقی منطقه و مسئول تعلیم معنوی جماعتش می باشد.

مؤذن: کسی است که هنگام نماز اذان گفته و در داخل مسجد کارهای مربوط به مؤذن را انجام بدهد. در غیاب امام، وکالت از امام نماز را امامت می کند. در تعلیم و تربیت معنوی اجتماع، همراه با امام خدمت می کند.

محراب

واعظ: واعظ به کسی گفته میشود که در نماز جمعه و عید، در ماه رمضان، قبل و یا بعد از نماز روزهای معمول هفته برای جماعت وعظ و نصیحت می کند. واعظ، با سخنانش در بالای منبر خطاب به جماعت بای آنها وعظ نموده و علم یاد می دهد. واعظ، مسلمانانی را که به مسجد می آیند، آنها را با موضوعات دینی روشن ساخته و در تعلیم و تربیت اجتماع وظیفه مهمی را ایفا می کنند.

منبر

قیوم: قیوم عموماً در مساجد بزرگ بوده و به مرتب و پاکیزگی بودن آنها رسیدگی کند.

بخشهای اساسی یک مسجد کدام اند؟

محراب: جایی است که امام در هنگام رهبری نماز در آنجا می ایستد.

کرسی

منبر: جایی است که در روزهای عید و جمعه در آنجا خطبه خوانده میشود. وقتی که جهت خویش را به طرف قبله بگردانیم در طرف راست محراب قرار دارد. برای خواندن خطبه از پله های منبر بالا می روند.

کرسی: جایی نسبتاً بالایی است که امام و یا واعظ برای جماعت صحبت می کند.

محل مؤذن

محل مؤذن: مکانیست که در آنجا مؤذن نماز و اقامه می گوید. این در هر مسجد نبوده و عموماً در مساجد بزرگ می باشد.

سوالات

خودآزمایی (۱)

درست و یا غلط بودن جملات زیر را مشخص کنید.

☐ درست	☐ غلط	۱. نماز پنج گانه، در شب معراج فرض گردیده اند.
☐ درست	☐ غلط	۲. نماز صبح هشت رکعت می باشد، ۴ رکعت آن سنت و ۴ رکعتش هم فرض است.
☐ درست	☐ غلط	۳. نماز ظهر ۱۰ رکعت است. ۲ سنت، ۴ فرض و ۴ سنت آخر.
☐ درست	☐ غلط	۴. نماز عشاء ۱۰ رکعت است. ۴ فرض، ۴ سنت و ۲ سنت آخر.
☐ درست	☐ غلط	۵. ادای نماز وتر فرض می باشد.
☐ درست	☐ غلط	۶. ادای نماز عید واجب می باشد.
☐ درست	☐ غلط	۷. پاک نمودن بدن، لباس و جای نماز را از نجاستی که بچشم دیده میشود را پاکی از حدث می گویند.
☐ درست	☐ غلط	۸. نماز وتر، بعد از نماز مغرب خوانده میشود.
☐ درست	☐ غلط	۹. در نمازهایی که با جماعت خوانده می شوند، اقتدا نمودن به امام را نیت می گوئیم.
☐ درست	☐ غلط	۱۰. تکبیر «الله اکبر» که در آغاز نماز گفته می شود، آن را «تکبیر افتتاح» می گویند.

خودآزمایی (۲)

درست و یا غلط بودن جملات زیر را مشخص کنید.

☐ درست	☐ غلط	۱. برای آگاه ساختن مسلمانان از اوقات نماز را اقامه می گویند.
☐ درست	☐ غلط	۲. دعاهاى قنوت در رکعت سوم نماز ظهر خوانده میشود.
☐ درست	☐ غلط	۳. نیت کردن به نماز سنت می باشد.
☐ درست	☐ غلط	۴. تکبیر تحریمه فرض می باشد.

☐ غلط	☐ درست	۵. بعد از تکبیر تحریمه خواندن دعای «سبحانک» فرض می باشد.
☐ غلط	☐ درست	۶. سجده کردن، سنت است.
☐ غلط	☐ درست	۷. سجده سهو وقتی واجب میشود که سهوی در نماز مرتکب شده باشیم.
☐ غلط	☐ درست	۸. در زمانی که نیاز به تواله داشته باشیم، نماز خواندن جایز نیست.
☐ غلط	☐ درست	۹. در نماز، خوردن و یا نوشیدن مکروه میباشد.
☐ غلط	☐ درست	۱۰. تعویض جهت سینه در نماز باعث باطل شدن نماز می شود.

خودآزمایی (۳)

درست و یا غلط بودن جملات زیر را مشخص کنید.

☐ غلط	☐ درست	۱. پیش از نماز جمعه، باید خطبه خوانده شود.
☐ غلط	☐ درست	۲. دو عید در سال داریم. عید رمضان و دیگری نیز عید قربان میباشد.
☐ غلط	☐ درست	۳. تکبیری که بعد از نماز در روزهای عید قربان خوانده میشود، «تکبیر تشریق» مینامند.
☐ غلط	☐ درست	۴. در حالت سفر، نمازهای سه رکعتی را کوتاه کرده دو رکعت می خوانیم.
☐ غلط	☐ درست	۵. در هنگام طلوع، وسط و غروب آفتاب ادای نماز جایز نمی باشد.

خودآزمایی (۱)

۱. کدام یکی از نمازهای ذیل سنت می باشند؟
 - I. نماز بهترین راه ذکر خدا میباشد. / نماز، وسیله میشود که خداوند را بوجه احسن ذکر نماییم.
 - II. نماز، قیامت و روز جزا را بمایاد آور میشوند.
 - III. نماز خواندن ورزش بدن است.
 - IV. نماز، ما را از گناهان پاک می نماید

کدام یکی از اعمال فوق از فایده های نماز می باشد.

 - ا. ۳-۲-۱
 - ب. ۴-۲-۱
 - ج. ۴-۳-۲
 - د. ۴-۲-۱
۲. نماز پنج گانه چه زمانی فرض گردید؟
 - ا. در شب معراج.
 - ب. در شب قدر.
 - ج. در شب مولد.
 - د. در شب رغائب.
۳. کدام یکی از خصوصیات ذیل، برای فرض شدن نماز ضروری نمی باشد؟
 - ا. عاقل بودن.
 - ب. با کوشش بودن.
 - ج. بالغ بودن.
 - د. مسلمان بودن.
۴. کدام یکی از نمازهای زیر واجب می باشد.
 - ا. نماز ظهر.
 - ب. نماز وتر.
 - ج. نماز مغرب.
 - د. نماز جمعه.
۵. کدام یکی از نمازهای ذیل سنت می باشند؟
 - ا. نماز عید.
 - ب. نماز وتر.
 - ج. نماز تراویح.
 - د. نماز جنازه.
۶. کدام یکی از نمازهای ذیل فرض میباشد؟
 - ا. نماز عید.
 - ب. نماز جنازه.
 - ج. نماز وتر.
 - د. نماز تهجد.
۷. در کدام یکی از نماز های ذیل اول فرض خوانده میشود؟
 - ا. ظهر.
 - ب. صبح.
 - ج. مغرب.
 - د. عشاء.
۸. کدام یکی از اعمال ذیل از فرضهای خارجی نماز نیستند؟
 - ا. پنهان کردن عورات.
 - ب. وقت.
 - ج. نیت.
 - د. قیام.
۹. کدام یکی از اعمال ذیل از فرضهای داخلی نماز نیستند؟
 - ا. قیام.
 - ب. وقت.
 - ج. قرائت.
 - د. رکوع.

۱۰. کدام یکی از اعمال ذیل از فرضهای داخلی ۱۳. کدام یکی از نمازهای ذیل سنت دو رکعته نماز میباشد؟ نیستند؟

- أ. طهارت از حدث. ب. پاکی از نجاست. ج. پنهان کردن عورات. د. سجده.
- أ. سنت اولی نماز ظهر. ب. سنت آخری نماز ظهر. ج. سنت نماز مغرب. د. سنت آخری نماز عشاء.

۱۱. صدای فهماندن اوقات نماز به مسلمانان را چه می نامند؟ ۱۴. کدام یکی از نمازهای فرض ذیل چهار رکعته نیستند؟

- أ. اذان. ب. قامة. ج. صلاة. د. تکبیر.
- أ. فرض نماز ظهر. ب. فرض نماز عصر. ج. فرض نماز مغرب. د. فرض نماز عشاء.

۱۲. کدام یکی از نماز ذیل سنت چهار رکعت ۱۵. کدام یکی از خصوصیات ذیل از واجبات نماز است؟ نیستند؟

- أ. سنت اولی نماز ظهر. ب. سنت نماز عصر. ج. سنت نماز مغرب. د. سنت اولی نماز عشاء.
- أ. خواندن سبحانک. ب. گفتن تسبیح «سبحان ریبالاعلی». ج. خواندن سورة فاتحه. د. گفتن تسبیح «سمیع الله لمن حمده».

خودآزمایی (۲)

۱. کدام یکی از دعاها ذیل در قاعده آخر نماز ۲. کدام یکی از افعال ذیل از مکروهات نماز خوانده میشوند؟ نیستند؟

- أ. تحیات. ب. ربنا. ج. صلی - باریک. د. دعاها قنوت.
- أ. بازی کردن با بدن و لباس در هنگام نماز. ب. گفتن تسبیحات رکوع و سجود زیادت از سه بار. ج. خواندن نماز در حالت ضرورت توال. د. نماز خواندن در جهت صورت انسان.

۳. خواندن کدام یکی از نمازهای ذیل با جماعت شرط میباشد.
- نماز جمعه.
 - نماز ظهر.
 - نماز عصر.
 - نماز مغرب.
۴. نمازهایی که در وقتش ادا نشده و بعداً ادا شده باشد، چی می نامند؟
- نماز چاشت.
 - نماز قضا.
 - نماز مریض.
 - نماز تحیت مسجد.
۵. نماز تراویح در کدام ماه خوانده میشود؟
- رجب.
 - شعبان.
 - رمضان.
 - محرم.
۶. در کدام یکی از نمازهای ذیل رکوع و سجود ندارد؟
- نماز جنازه.
 - نماز تراویح.
 - نماز جمعه.
 - نماز عید.
۷. قبله مسلمانان کدام طرف و در کجا میباشد؟
- کعبه - مکه.
 - کعبه - مدینه.
 - مسجد اقصا - قدس.
 - روضه - مدینه.
۸. قامت در کدام وقت گفته میشود؟
- قبل از نماز فرض.
 - قبل از نماز عید.
 - قبل از نماز جنازه.
 - قبل از نماز وتر.
۹. کدام یکی از اعمال ذیل نماز را باطل نمی کند؟
- گپ زدن.
 - خمیازه کشیدن.
 - خوردن و یا نوشیدن چیزی.
 - خندیدن طوری که صدای خود را بتوان شنید.
۱۰. کدام یکی از تقسیمات ذیل نماز ظهر را نشان میدهد؟
- ۱۰ رکعت - ۲ رکعت سنت اولی، ۴ فرض، ۴ سنت آخر.
 - ۱۰ رکعت - ۴ سنت اولی، ۴ فرض، ۲ سنت آخری.
 - ۱۰ رکعت - ۴ سنت اولی، ۲ فرض، ۴ سنت آخری.
 - ۸ رکعت - ۴ سنت اولی، ۴ فرض.

خودآزمایی (۳)

۱. فرض آن دو رکعت میباشد. پیش از فرض آن خطبه خوانده میشود. با جماعت ادا میشود؛ فرادا نمی توان ادا کرد. تنها برای مردها فرض میباشد.
 - ا. نماز عید.
 - ب. نماز صبح.
 - ج. نماز جنازه.
 - د. نماز جمعه.
۲. در کدام حالات ذیل نماز و طهارت باطل میشود؟
 - ا. خلاف از جهت قبله ایستادن.
 - ب. خوردن چیزی در نماز.
 - ج. گپ زدن در نماز.
 - د. خندیدن در نماز.
۳. پوشاندن عورات مردان کدام قسمت است؟
 - ا. بین پاها و شانه ها.
 - ب. بین ناف و زانو ها.
 - ج. بین ناف و پا ها.
 - د. بین زانو و شانه ها.
۴. زنان کدام قسمت بدنشان را باید بپوشانند؟
 - ا. تمام بدن بغیر از صورت، کف دست و پاها.
 - ب. تمام بدن بغیر از سر.
 - ج. بین شانه و پاها.
 - د. بین شانه و زانو ها.
۵. دعاها ی قنوت در کدام نماز خوانده میشوند؟
 - ا. در نماز جمعه.
 - ب. در نماز تراویح.
 - ج. نماز وتر.
 - د. نماز جنازه .
۶. حکم خواندن نماز جمعه چیست؟
 - ا. واجب.
 - ب. فرض عین .
 - ج. فرض کفایه .
 - د. سنت .
۷. نماز تراویح چند رکعت میباشد؟
 - ا. ۱۸
 - ب. ۱۰
 - ج. ۲۰
 - د. ۱۳
۸. معلوماتی که درباره نماز عید در ذیل داده شده است، کدام یک از آنها درست نمی باشد؟
 - ا. با جماعت خوانده میشود، نماز قضا ندارد.
 - ب. در سال دو بار خوانده میشود.
 - ج. نماز بدون رکوع و سجود می باشد.
 - د. خطبه خوانده می شود.
۹. جایی که در نمازهای جمعه و عید در آن خطبه خوانده میشود، چه می نامند؟
 - ا. منبر.
 - ب. محراب.
 - ج. مناره.
 - د. کرسی.
۱۰. مصافت تعیین شده برای کوتاه کردن نمازهای فرض چهار رکعتی که دو رکعت می شود، چقدر است؟
 - ا. ۹ کیلو متر.
 - ب. ۹۰ کیلو متر.
 - ج. ۱۹۰ کیلو متر.
 - د. ۹۰۰ کیلو متر.

جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید (۱)

(قرائت، تهجد، سجده، جهت قبله، پوشاندن عورات)

۱. نماز نافله که در نیمه شب ادا میشود، نماز گفته میشود.
۲. پنهان نمودن جاهای عورت را در نماز گفته میشود.
۳. در هنگام نماز خواندن در مسیر قبله بودن را گفته میشود.
۴. خواندن سه آیه کوتاه از قرآن کریم را در هنگام قیام نماز گفته میشود.
۵. گذاشتن پیشانی و بینی به زمین؛ با دست، پا و زانو ها را گفته میشود.

جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید (۲)

(تشریک، راست، تلاوت، گناه میباشد، خطبه، سهو، ایما، کفایه است)

۱. باید به مساجد با طهارت رفته و با پای داخل شویم.
۲. قبل از نماز جمعه باید..... خوانده شود.
۳. تکبیرهای که بعد از نمازهای فرض در روزهای عید قربان خوانده میشوند می نامند.
۴. ادای نماز جنازه فرض میباشد.
۵. مریض هایی که توان نشستن را نداشته باشند، بشکل پهلو و پشت دراز شده^۲ با می توانند نماز بخوانند.
۶. قضا کردن نمازها را بدون عذر میباشد.
۷. وقتی که یکی از واجبات نماز را ترک نموده باشیم، باید سجده نمود.
۸. سجده هایی را که بعد از خواندن آیات سجده قرآن کریم ادا می نمایم، آنها را سجده می نامند.

دیار رحمت و عبادت

رمضان و روزه

❁ فواید روزه برای ما
❁ زندگی پیامبر اکرم در ماه رمضان
❁ انواع روزه

❁ فضیلت ماه مبارک رمضان
❁ حکمت های روزه
❁ ماهیت ماه مبارک رمضان و روزه
❁ تراویح، اعتکاف، شب قدر و عید

اولین روزه

- پسر، امروز اولین نماز تراویح خوانده خواهد شد. اگر دلت می‌خواهد تو هم با من به مسجد بیا، اما باید مشق‌هایت را تا عصر تمام بکنی. بوراک، در جواب گفت:

- چشم پدر، الان تمام می‌کنم.

بعد از خوردن شام بوراک و پدرش به مسجد رفتند. وقتی بوراک، عرقچین سفیدی را که مادر از صندوقچه درآورده و بر روی سرش گذاشت احساس اینکه کمی دیگر بزرگ شده به او دست داد. قبل از نماز به خطبه گوش داد. بعد از اذان، خواندن نماز شروع شد. با اشتیاق و ذوق فراوان نماز طولانی تراویح را بجا آورد. سلام و صلواتی که بین نماز فرستاده می‌شده را با صدای بلند با سایر جماعت نماز گذار خواند. وقتی به خانه برگشتند از وقت خواب بوراک زمان زیادی گذشته بود. وقتی می‌خواست بخوابد با اصرار زیاد گفت:

- مادر جون، برای سحر من رو هم بیدار کن. اگر بیدار نشدم می‌تونم روی صورتم آب پاشی.

و مادرش در جواب گفت:

- تو نگران نباش، بیدارت می‌کنم عزیزم.

و بوراک را به رخت خوابش فرستاد.

بوراک و پدرش غرق در عرق بودند. حمل پاکت‌های خرید وسایل افطار آنها را خسته کرده بود. بعد از گذاشتن پاکت‌ها در آشپزخانه، پدرش روی صندلی و بوراک هم روی کاناپه به را انداختند. خرید از صبح تا ظهر طول کشیده بود. توی بازار همه چیز را می‌خواستی می‌توانستی توی ویترین‌های چراغانی شده پیدا کنی. عسل‌های مرغوب، اشت‌های هر مشتری را به خود جلب می‌کرد، انواع زیتون، پنیر، باسدیرما، سوسیس و سایر اغذیه. بوراک بین اینها شکلات را از همه بیشتر دوست داشت و برای افطار چندین نوع از شکلات‌ها را خرید بود.

مادر بوراک نیز از چندین روز قبل نیز برای ماه رمضان تدارک می‌دید. تمیز کردن تمامی خانه، شیرینی‌های خانگی، کمپوت و یوفکا و ... همگی برای ماه رمضان پیشرو آماده شده بود.

بوراک، ده سال تمام داشت. قرار بود فردا اولین روزه خود را بگیرد. سال قبل چند روز، روزه کله گنجشکی گرفته بود. این روزه برای بچه‌های کوچک می‌باشد. از سحر تا ظهر طول می‌کشد و بعد از خوردن نهار تا وقت افطار هم چیزی خورده نمی‌شود. دیگر بوراک بزرگ شده بود و می‌بایست روزه بگیرد.

پدر بوراک:

نگام عصر به کنار مادرش که برای افطار تدارک می دید رفت. کنار میز که به طرز زیبایی چیده شده بود ساکت نشست و مادرش رو به او کرد و گفت:

-چی شده پسرم، مثل اینکه روزه برات زیاد اثر گذاشته و بوراک در جواب گفت:

- می دونی مامان، به آب خوردن پرنده توی قفس هم حسودیم می شه. اون پیازچه ای که برای خوردنش به زور دنبالم می کردی رو هم می تونم بخورم. مادر هم با لبخند گفت:

- پسر خورم، بین یک روز، روزه برای تو چه چیزها یادت داد، حالا قدر یک لقمه نون و یک جر آب رو هم می دونی. پروردگاری که تمام نعمتها را سر سفره ما، فراهم نموده است. زود باش برای چیدن سفره به من کمک کن، قبل از اینکه پدرت بیاید باید حاضر بشه.

بوراک که تا دیروز به خوراکی ها ارزش قائل نبود حال مثل یک گنج برای او محسوب می شد، به دقت توی سفره می چید.

نزدیک وقت افطار تمام خانواده، منتظر خوانده شدن اذان بودند. پدرش لبخند زنان گفت:

-آفرین بوراک، اولین روزه ات را با موفقیت گرفتی، روزه ات را می خرم. خرج هفتگی را توی جیبش گذاشت. قبل از اینکه روزه اش تمام بشه، مزد روزه اش را گرفته بود. فکر نمی کرد که خوردنی های که تا دیروز دم دستش بود را نمی تواند بردارد. کسی مانع او نشد با اینکه شکمش به صدا افتاده بود منتظر اجازه آفریدگار خود شد.

زمان موعود، صدای زیبایی اذان از مناره های مسجد در شهر شنیده میشد. بوراک زمانی که اولین روزه خود را باز کرد بسیار خوشحال بود. زیرا، این امتحان سخت را گذرانده بود و غرق در شادی از اطاعت امر خداوند بود.

حسن تحسین کارامان
(تلخیص)

بوراک همین که سرش را روی باش گذاشت فوراً به خواب رفت. کمی به سحر مانده دستهای نرم مادرش را روی صورتش احساس کرد که می گفت:

- پا شو پسر بزرگ، وقت سحر می گذره. بوراک، خواب آلوده به طرف حمام رفت، آب سردی باعث پریدن خوابش شد. سر سفره ای که مادرش حاضر کرده بود نشست. برای بوراک مادرش، بورک که خیلی دوست داشت پخته بود. بوراک مادرش رو بغل کرد و گفت:

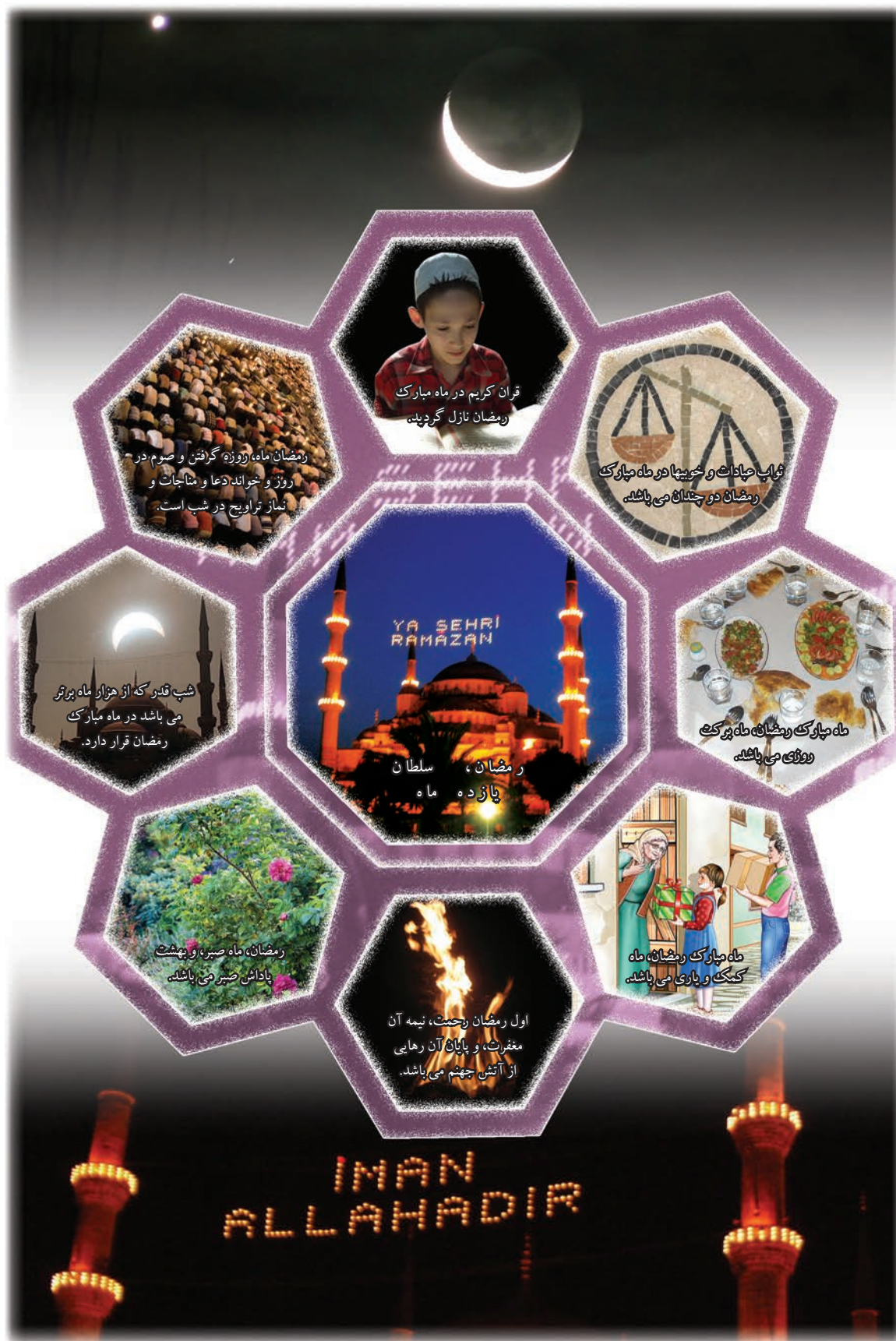
- مامان می تونم این سینی را تنهایی بخورم، و از مادرش تشکر کرد. بوراک برای اینکه در طول روز گرسنه نشه تا اونجایی که می توانست غذا خورد، پدرش هم گفت:

- پسرم آب یادت نره، کمی دیگه اذان خوانده می شه. می دونی، تا غروب خبری از خوردن و نوشیدن نیست. برای اینکه در طول روز بوراک تشنه نشود بهش آب داد. بوراک بعد از شستن دندانهایش، بعد از نیت برای روزه به قرآن کریم که پدرش می خواند گوش داد. بعد از اقامه نماز صبح برای خواب نصفه و نیمش به رختخواب رفت.

بوراک وقتی از خواب بلند شده برای خوردن آب به آشپزخانه رفت. لیوان را نزدیک دهانش برد، که یادش افتاد که روزه است. به ساعتش نگاه کرد. ساعت نزدیک ده بود. بوراک به فکر فرو رفت. تا وقت افطار چگونه می تونست بدون آب تشنگی شو رفع کنه؟ می خواست روزه اش را بشکنه. ولی صدایی از دورن گفت: «تو دیگر بزرگ شده ای، نمی تونی روزه را بشکنی!». بوراک تصمیم خود را گرفت، هر چقدر هم که مشکل باشد باز باری خدا، باید ایستادگی کند. وقتی برای سحری بلند شده مثل این بود که به خداوند قول داده است که روزه بگیرد.

برای اینکه وقت را بگذراند برای خود بازی های مختلفی پیدا می کرد. کمی با اسباب بازیهای خود بازی کرد. فقط لبهای خشک شده اش، به پارچ آبی که روی میز بود کشیده می شد. وقت ناهار گرسنگی بر تشنگیش افزوده شد.

روزه چیست؟

روزه، پرهیز از خوردن و آشامیدن و دوری از روابط جنسی از وقت سحر تا اذان مغرب می باشد.

خداوند باری تعالی می فرماید:

«ای کسانی که ایمان آورده‌اید روزه بر شما مقرر شده است همان گونه که بر کسانی که پیش از شما بودند مقرر شده بود، باشد که پرهیزگاری کنید»

(سوره بقره ۱۸۳)

روزه برای چه کسانی واجب است؟

گرفتن روزه واجب است
😊😊😊😊😊

در ماه رمضان

برای هر مسلمان

* کسانی که سلامتی عقلی کامل داشته
* به سن بلوغ رسیده باشد

روزه برای کودکان واجب نمی باشد، روزه گرفتن بطوری که برای بدن آنها ضرر و زیان نداشته باشد مناسب می باشد. بدین ترتیب کودکان، هم با عبادت روزه آشنا می شوند، و هم به همراه بزرگتران خود شادی و خوشحالی هایشان را تقسیم می کنند.

شرایط قبولی روزه چیست؟

کنیم.

😊😊😊😊😊

* باید نیت کنیم

* از رفتارهای که می تواند روزه را باطل نماید دوری

برای اینکه روزه
قبول گردد

بعضی از مفاهیم مربوط به ماه رمضان

برای روزه، شب یا وقت
سحر نیت کرده می‌گوییم:
«برای رضای خداوند، نیت
به روزه ماه رمضان می
کنم»

چه زمان و چگونه
برای روزه نیت می
کنیم؟

اگر از منکراتی که سبب
باطل شدن روزه می‌گردد دوری
کنیم، قبل از وقت نماز ظهر ۴۵ دقیقه قبل
می‌توانیم نیت کنیم.

اگر در شب برای
روزه نیت نکرده
باشیم چه باید
بکنیم؟

نیت کردن در دل کافی
میباشد. بلند شدن برای سحری،
تصمیم برای روزه گرفتن از سر شب
و یا تصمیم برای روزه گرفتن در روزه
بعد هم نیت محسوب می‌گردد. اما
بر زبان راندن این نیت بهتر است.

بیان نیت به صورت
لسانی واجب می
باشد؟

اتمام
شب و شروع سحر را
امساک نامیده می‌شود. این
زمان برابر با وقت نماز صبح
می‌باشد.

امساک چیست؟

قبل از امساک، سحر می
باشد، غذایی که در این زمان
خورده می‌شود نیز سحری
نامیده می‌شود.

سحر چیست؟

سحر، زمان بهترین وقت مبارک برای عبادت، دعا و ذکر می باشد. مومنی که وقت سحر بر می خیزد گویی:

«خداوندا! تو را شاکرم که من هم از یکی از دوستاران و دلدادگان تو محسوب می گردم. برای عرض ارادت خودم به درگاهت خواب را نیمه نهادم. فردا برای رضای تو روزه خواهم گرفت. خداوندا از من خوشنود باش!» می گوید.

سحر زمانی است که دعاها مورد قبول قرار می گیرد. غذای سحر نیز برای ما گرفتن روزه قدرت می دهد. پیغمبر اکرم ما را به خوردن غذایی سحر فرا خوانده می فرماید: «سحری بخورید، زیرا در غذای سحر فراوانی و برکت وجود دارد. (بخاری، صوم، ۲۰).
وقت سحر، وقت سحر می باشد. زمانی است که باران رحمت الهی فرو می ریزد.

وقت غروب زمانی که روزه باز می شود را افطار می گویند. وقت افطار، از هنگام نماز مغرب شروع میشود.

افطار چیست؟

رسول خدا می فرماید:

برای روزه دار دو لحظه شاد وجود دارد: یکی زمان افطار و دیگری لحظه ای که ثواب روزه به خداوند می رسد»

(بخاری، صوم، ۹)

وقت افطار، شادترین زمان برای روزه داران می باشد که گرسنگی و تشنگی را تحمل کرده اند. آن روز شادی اتمام روزه را درک میکنند. شادی اصلی پاداش و مکافات روزه در آخرت می باشد.

رسول خدا می فرماید:

هر کس فردی را امساک نماید، به قدر روزه او ثواب می برد. از ثواب روزه دار چیزی نیز کم نمی شود.

(طرمزی، صوم، ۸۲)

شب های ماه مبارک رمضان، اکرام به کسانی که روزه دار می باشند و افطار دادن ثواب بس بزرگ در بر دارد.

رسول خدا می فرماید:

«دعای سه گروه باز گردانده نمی شود: دعایی که روزه داران به هنگام افطار می خوانند، دعای حاکم عادل و دعای مظلوم»

(طرمزی، دعوت، ۱۲۸)

زمان افطار نیز همچون وقت سحر، لحظه ای است که دعاها مستجاب می گردد. دعای صمیمی که به هنگام افطار به درگاه پروردگار می شود هم قبول می شوند. این اوقات را باید غنیمت شمرده و دعا نماییم.

دعای افطار:

خواندن این دعا به هنگام افطار مرسوم می باشد

اَللّٰهُمَّ لَكَ صُمْتُ وَبِكَ اَمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيَّ رِزْقِكَ اَفْطَرْتُ وَصَوْمَ الْغَدِ مِنْ
شَهْرِ رَمَضَانَ نَوَيْتُ فَاغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا اَخَّرْتُ

«خداوندا، برای رضایت تو روزه گرفتم. تو را باور کردم و به تو اعتماد نمودم،
با روزی تو افطار کردم. روزه فردا را نیز نیت کردم. گناهان گذشته و آینده مرا
بخشش.»

هنگامی که ما روزه می گیریم، روزه هم ما را در بر می گیرد

ما چگونه روزه می گیریم؟

روزه ما را چگونه در بر می گیرد؟

روزه تنها گرسنه و تشنه ماندن از سحر تا غروب
نمیباشد. بلکه دوری از رفتارهایی بد و ناپسند همچون
دروغ، دعوا، غیبت و شکستن دل دیگران می باشد. روزه
ای که بدین شکل گرفته می شود، به گفته پیامبر اکرم:
«سپر در برابر گناهان و آتش» خواهد بود.

اگر از خوردنی و نوشیدنی های حلال بتوانیم پرهیز
کنیم و از حرام دوری نکنیم، در عرش خداوند هیچ
ارزشی نخواهد داشت. پیغمبر اکرم اینگونه ما را خطاب
قرار داد است که:

«هر کس از دروغ و کار حيله گرانه را ترک نکند،
خداوند دوری او از خوردن و آشامیدن را ارج نمیدهد»
(بخاری، صوم، ۸).

هنگام شب بلند می شویم، سحری خورده و نیت به
روزه می کنیم. با شروع وقت امساک شروع به روزه
گرفتن می نمایم.

از وقت سحر تا غروب، از خوردن و آشامیدن و هر آنچه
که روزه را باطل می کند جلوگیری می کنیم.

وقت غروب افطار می کنیم و افطاری صرف می کنیم.
از نعماتی که خداوند برای ما داده است شکرگذاری
می کنیم.

فواید روزه برای ما

- * سبب خوشنودی پروردگار می شویم، رضا و عشق او را کسب می کنیم.
- * پروردگاری که هرگونه نعمت را بر ما عطا نموده را به یاد آورده و بیش از پیش شکرگزار او می شویم.
- * صبوری را می آموزیم
- * با دوری از گناهان و پلیدی ها از عذاب دوزخ در امان میمانیم.
- * با گرسنه و تشنه ماندن آنها را درک می کنیم.
- * سلامتی خود را حفظ می کنیم.

با روزه گرفتن

رسول خدا، اینگونه از پروردگار سخن می راند که: «بندگان که روزه می گیرند و برای کسب رضای من خوردن و آشامیدن را ترک می کنند. پاداش آن را خود من عطا خواهم نمود» (بخاری، صوم، ۴)

به فرمان خداوند روزه می گیرد، خوردن و آشامیدن را ترک می کند. در تنهایی هم به دیده اینکه خداوند ناظر او است روزه خورد را نمیشکند. این رفتارها، خداوند باری تعالی را خشنود می کند، سبب کسب رضا و عشق او گردد.

خداوند باری تعالی می فرماید:

«پس مرا یاد کنید شما را یاد کنم و شکرانه ام را به جای آرید و با من ناسپاسی نکنید» (بقره، ۱۵۲)

بیشتر اوقات قدر نعمتهای که خداوند به ما داده را نمیدانیم، ارزش و قدر آن را زمانی درک می کنیم که از دست بدهیم. هنگامی که روزه می گیریم، در طول روز گرسنه و تشنه می مانیم. ارزش آب و سایر نعمتهای که صاحب آن هستیم را می فهمیم. بدین ترتیب، خداوند را که بر ما انواع نعمتها را عطا نموده را به یاد آورده، شکرگزار او می گردیم.

پیامبر اکرم می فرماید:

«روزه، برابر با نصف صبر میباشد» (ابن ماجه، صیام، ۴۴).

در زندگی با مشکلات و سختیهای زیادی روبرو هستیم. برای اینکه در برابر آنها سینه سپر کنیم باید صبور باشیم.

پیغمبر عزیز و گرامی می فرماید:

«روزه (محافظت کننده از گناه و پلیدی) سپر می باشد. هنگامی که روزه می گیرید، زبانمان را از دشنام و دعوی دور نگاه می داریم. اگر کسی دشنام داد و یا برافروخته شود، می گویی «من روزه ام» (بخاری، صوم، ۹).

اعمال پلید همچون دروغگویی، غیبت، دعوا، خوردن حق دیگران، شکستن دل اشخاص گناहانی است که ما را به جهنم می فرستد. تنها راهی از این گناهان، حاکمیت بر نفسمان است، ورود به آموزه های معنوی ماه مبارک رمضان است، هنگامی که روزه هستیم، هر آن احساس می کنیم که در حال عبادت به درگاه خداوند هستیم، یاد میگیریم چگونه بر نفسمان حاکم باشیم. بدین ترتیب از گناهان و پلیدی ها بدور شده، از عذاب جهنم رهایی می یابیم.

پیغمبر اکرم می فرماید:

«نگاه کنم به کسی که پایین تر از من است و ننگرم به کسی که بالاتر از من است. زیرا این رفتار، سبب ارج نهادن شما به نعمات خداوند به شما می گردد».

(مسلم، زهد، ۹)

شخصی که در طول زندگی نداند که گرسنگی چیست، نمی تواند در زمان فقر گرسنگی و نداری را درک نماید. شخصی که در بهترین نعمات بهرمند می باشد نمی تواند اضطراب نداری و فقر را احساس کند. هنگامی که روزه می گیریم، گرسنگی و تشنگی را درک می کنیم. شرایط زندگی فقرا و چگونگی گذران حیات آنها را می توانیم بفهمیم و احساس نماییم. حس مهربانی و شفقت رشد می یابد. در نتیجه، دست یاری به فقرا و یتیمان دراز کرده و نعماتی را که حساب آن هستیم را تقسیم می نمایم.

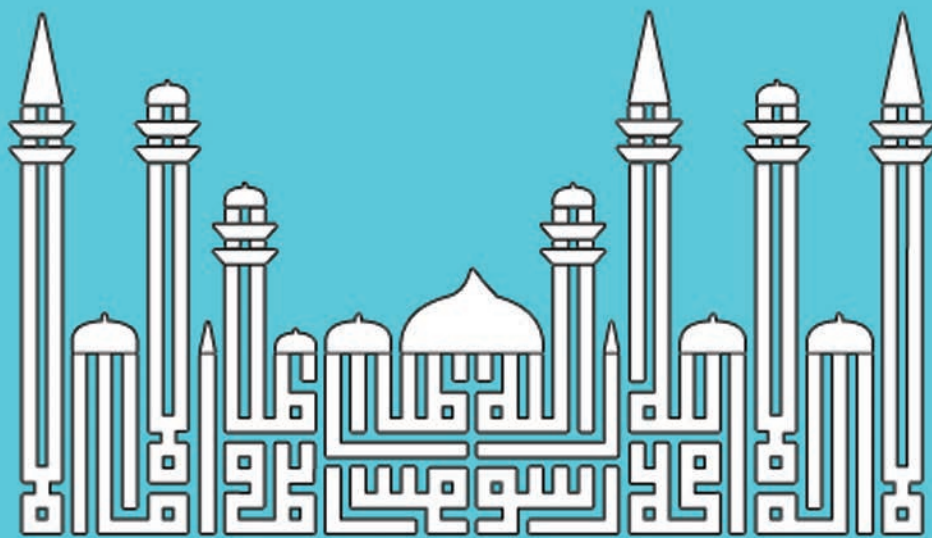
پیامبر اکرم می فرماید:

«روزه بگیرید که، استراحت کرده باشید»
(تأبرانی، مجموعه اصوات ۷، ۱۷۴)

معدة و سایر ارگانهایمان در طول سال ۱۱ ماه در حال فعالیت می باشند. می دانیم کسانی که با دردهای معده و گوارشی روبرو هستند با پرهیز می توانند درمان شوند. روزه نیز به نوعی پرهیز محسوب می گردد. در ماه مبارک رمضان، تمام اعضای گوارشی استراحت می کنند و بدین ترتیب سلامتی مان حفظ می گردد.

انواع روزه

روزه به چهار قسم تقسیم می گردد: فرض، واجب، سنت و مکروه

روزه های فرض ☺☺☺☺

- * روزه رمضان
- * قضای روزه رمضان
- * كفاره روزه رمضان

روزه های واجب ☺☺☺

- * روزه نذری
- * قضای روزه نافله

انواع روزه

روزه های مکروه

روزه های مکروه
تنضیحی

روزه ای که تنها
در روز عاشورا
گرفته

روزه ای که تنها
در روز جمعه
گرفته میشود

روزه ای
که تنها در شب
گرفته می شود

روزه های مکروه
تحریمی

روزه اولین روز
عید فطر

روزه های که در
عید قربان گرفته
میشود

روزه های سنت

روزه محرم

روزه شوال

روزه دوشنبه و
پنجشنبه

روزه ای که
در ۱۳-۱۴-۱۵
ماه های قمری
گرفته میشود

روزه داود

روزه های واجب

روزه نذری

قضای روزه
های نافله

روزه های فرض

روزه رمضان

قضای روزه

کفاره روزه
ماه رمضان

روزه های سنت ☺☺

پیامبر اکرم بغیر از روزهای ماه مبارک رمضان نیز روزه می گرفت و به اصحاب خود نیز توصیه می نمود. بعضی از این روزه های عبارتند از:

✱ روزه ای که در نهم و دهم ماه محرم یا روزهای دهم و یازدهم گرفته می شد.

✱ شش روز اول ماه شوال بعد از ماه مبارک رمضان

✱ روزه روزهای دوشنبه و پنجشنبه

✱ روزه در روزهای سیزده، چهارده و پانزدهم ماههای قمری

✱ بغیر از ماه مبارک رمضان روزه یک روز در میان (روزه داورد)

روزه مکروه ☹☹

روزه های که به هر دلیل گرفتن روزه در آن مکروه دانسته شده است. این روزه ها به دو گروه تقسیم می گردند:

۱. روزه های مکروه تحریمی ☹☹☹

✱ روزه گرفتن در اولین روزه عید فطر

✱ روزه گرفتن در تمام روزهای عید فطر

۲. روزه مکروه تنزیحی ☹☹

✱ روزه در روز عاشورا

✱ روزه های که در روز جمعه یا شنبه گرفته می شود

✍ (اگر قبل یا بعد از روزهای عاشورا، جمعه و یا شنبه فردی بخواهد روزه بگیرد این روزه مکروه محسوب نمیگردد).

روزه قضا

روزه قضا چیست؟

روزه ای است که شخص نتوانسته در ماه رمضان بگیرد، بدلیل بیماری یا هر دلیل دیگری که برای آن اجازه شکستن روزه را داشته باشد باید بعد از رمضان و تا آمدن رمضان دیگری آنرا قضا نماید.

روزه قضا در چه مواقعی گرفته می شود؟

بعد از ماه رمضان، بغیر از روزهای مکروه تحریمی، می تواند روزه قضا گرفت.

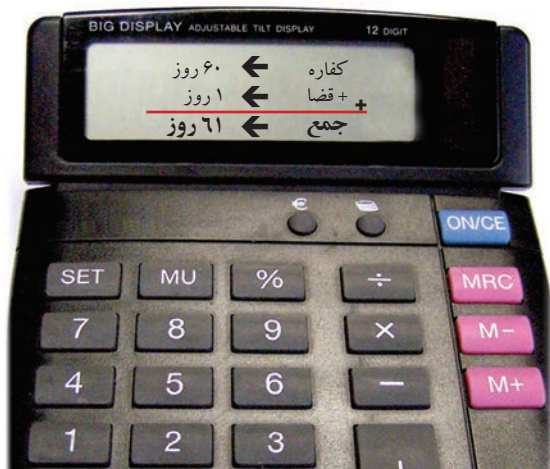

روزه كفاره

روزه كفاره چیست؟

اگر شخصی بدون عذر واجب روزه اش را بشکند، می بایست به جای روزه شکسته شده باید دو ماه متوالی روزه باشد. این روزه به عنوان جریمه «روزه كفاره» خوانده میشود.

روزه كفاره چند روز می باشد؟

مدت زمان روزه كفاره دو ماه قمری می باشد. این مقدار بطور معمول ۶۰ روز است. اگر یک روز، روزه نگرفته شده را اضافه کنیم برابر با ۶۱ روز متوالی می گردد. به این سبب بین مردم «روزه كفاره» به نام «شصت یک روز» نیز خوانده می شود.

عواملی که سبب باطل شدن روزه می گردد

در قسمت باطل کننده های روزه مورد بحث قرار خواهد گرفت.

شرایطی که سبب گرفتن روزه کفاره و قضا می گردد

در ماه مبارک رمضان، نگرفتن روزه بدون عذر موجه و یا باطل کردن روزه گرفته شده گناه محسوب می گردد. اگر از روی عمد و قصد روزه را بشکنند، به دلیل این گناه، باید از خداوند طلب عفو نماییم. به عنوان جریمه باید دو ماه روزه کفاره و هم روزه قضا را باید بجا آوریم.

باید روزه کفاره و
هم روزه قضا را باید
گرفت

خوردن و آشامیدن بدون عذر موجه
ایجاد رابطه جنسی

عواملی که تنها در آن روزه قضا باید گرفت

روزه می تواند به دلیل اشتباه یا عذر موجه باطل گردد. در این شرایط تنها باید روزه قضا بجای آوریم.

عواملی که سبب قضا شدن روزه می گردد عبارتند از:

- خوردن و آشامیدن به دلیل فراموشی، سپس به ظن اینکه باطل شده است ادامه دادن خوردن و آشامیدن
- خوردن موادی که به عنوان خوراکی محسوب نمی گردد (مثل کاغذ و خاک)
- در صورتی که وقت امساک گذشته باشد، خوردن و آشامیدن به ظن اینکه هنوز وقت امساک نشده است.
- قبل از اذان مغرب، به ظن اینکه غروب شده است خوردن و آشامیدن (افطار کردن)
- خوردن باقی مانده مواد غذایی به اندازه نخود در بین دندانها
- بلعیدن آب زمانی که به دهان و بینی آب کشیده می شود
- ریختن دارو به بینی و گوش
- شکسته شدن روزه به دلیل اجبار و یا تحدید
- باطل شدن روزه خارج از ماه مبارک رمضان بطور عمد یا هر دلیل دیگر

می بایست روزه قضا گرفته شود

× اگر شخصی ندانسته چیزی را بخورد روزه او باطل نمی گردد. فقط زمانی که دانست روزه است خوردن و آشامیدن را سریعاً باید قطع می کند. هنگامی که دانست روزه است اگر لقمه را به بعد روزه او باطل می شود.

عواملی که روزه را باطل نمیکند

روزه را باطل نمیکند.

- ✖ خوردن و آشامیدن در صورتی که فراموش کند که روزه است
- ✖ خوردن خرده غذای کوچکتر از نخود بجا مانده در بین دندانها،
- ✖ بلعیدن بزاق دهان
- ✖ بلعیدن آب مخلوط با بزاق بعد از شستن دهان
- ✖ فرو بردن دود و یا گرد و خاک بطور غیر عمد از طریق بینی و حلق
- ✖ رفتن آب در گوش
- ✖ احتلام (جنب شدن در خواب)
- ✖ حمام کردن
- ✖ استفاده از قطره چشم
- ✖ استفاده از عطر و اسانس و بوییدن گل
- ✖ کشیدن دندان
- ✖ استفراغ غیر عمد
- ✖ بلعیدن استفراغ بطوری که دهان پر نباشد
- ✖ چشیدن طعم غذا بودن بلعیدن
- ✖ استفاده از مسواک بدون خمیر دندان
- ✖ دادن خون

پیامبر گرامی می فرماید:

«اگر فراموش کردید که روزه هستید ولی بخورد و بیاشامد روزه خود را تمام کنید. زیرا خداوند او را تغذیه میکند».

(بخاری، صوم، ۲۶)

× اگر شخص فراموش کند که روزه است و چیزی بخورد و بیاشامد روزه وی باطل نمیشود. ❖ لاهان خود را شسته و به روزه خود ادامه می دهد. اگر خوردن و آشامیدن را ادامه دهد روزه وی باطل می گردد. ❖ باید قضا نماید.

×× اسپری بی حس کنده دندان برای کشیدن دندان روزه را باطل نمی کند. ❖

××× چشیدن طعم غذا بدون بلعیدن آن ☹☹

در چه شرایطی می توانیم روزه نگیریم؟

اسلام دین سهولت می باشد. خداوند باری تعالی، از مسئولیتهای که نمی توانند از عهده آن بر آیند منع کرده است. در مورد روزه هم اینگونه می باشد. روزه نگرفتن بدون عذر موجه در ماه مبارک رمضان گناه محسوب می گردد. اما در بعضی از مواقع می تواند در ماه مبارک رمضان روزه نگرفت و یا روزه گرفته شده را شکست. روزه های که در ماه رمضان گرفته نشده را باید بعد از آن در اسرع وقت قضا نمود.

در ماه مبارک رمضان شرایطی که می توان روزه نگرفت و یا روزه گرفته شده را شکست بدین ترتیب می باشند:

۱	مسافرت	کسی که در ماه رمضان به مدت ۱۵ روز به فاصله حداکثر ۹۰ کیلومتر دورتر مسافرت می نماید می تواند روزه نگیرد. در صورت روزه گرفتن ایراد و مشکل وارد نیست.
۲	بیماری	کسی که می داند طول مدت بیماری او به درازا میکشد و یا به درمان بیماری زیان میرسد می تواند روزه نگیرد. در این حالت می تواند روزه گرفته را نیز بشکند. برای فهمیدن اینکه روزه بیماری او را شدت خواهد بخشید باید از طرف پزشک دیندار توصیه گردد یا در صورت امکان نداشتن مراجعه به پزشک باید خود بطور کامل آن را احساس کند.
۳	کهولت	افراد مسن که تحمل روزه گرفتن را ندارند می توانند روزه نگیرند. افراد مسن که امکان قضا روزه برایشان ممکن نمی باشد باید برای هر روز روزه یک فدیة بدهند.
۴	مادران شیرده و یا باردار	زنان باردار یا شیرده، می توانند به دلیل ضرر نرسیدن به خودشان و کودکشان روزه نگیرند.
۵	حیض یا قاعدگی ماهیانه	اگر به هنگام روزه داری زن وارد قاعدگی ماهیانه گردد و یا زایمان نماید روزه اش باطل می گردد. در طول مدت زمان قاعدگی ماهیانه نمیتواند روزه بگیرد.
۶	جنگ با دشمنان	سربازانی که در ماه رمضان با دشمن در مبارزه هستند، در صورت روزه گرفتن اگر دچار ضعف گردند می توانند روزه نگیرند.
۷	تحدید و در اجبار قرار گرفتن	اگر شخص تحت تحدید و یا اجبار مرگ یا زخمی شدند قرار گیرد و یا سبب زیان جسمانی برای فرد وجود داشته باشد می تواند روزه را بشکند.

فدیه روزه

📖 میزان فدیه معادل فطریه ماه مبارک رمضان می باشد (صدقه فطریه). فدیه یک روز روزه، مقدار غذایی روزانه یک نفر یا معادل پولی آن می باشد. این مقدار، نسبت به قدرت مالی فرد فدیه دهنده متفاوت می باشد.

🔪 در ماه مبارک رمضان افراد مسن و یا بیمارانی که امید به بهبود بیماری ندارند روزه های نگرفته را قضا نمی کنند. به جای آن، برای هر روز که روزه نگرفته اند می بایست به فقرا و اشخاص محتاج غذا یا کمک مالی نمایند که «فدیه» گفته می شود.

فطریه

🔪 کمترین مقدار صدقه فطریه، مقدار طعام روزانه یک فرد یا معادل ریالی آن می باشد. برای مقدار بیشتر محدودیت وجود ندارد. کسانی که زیادتر از حد نصاب می دهند ثواب بیشتری کسب می کنند. 📖 صدقه فطریه قبل از عید فطر باید داد شود. بدین ترتیب فقرا و یتیمان را شاد نموده، آنها نیز نیازهای عید را از این طریق می توانند تامین نمایند.

🔪 صدقه فطریه، مطابق با میزان دینی، صدقه ای است که از طرف مسلمانان ثروتمند و افراد اعضا خانواده تحت تکلف خود داده می شود. 📖 صدقه ای واجبی که در ماه رمضان داده می شود فطریه خوانده می شود.

روزه نذری

۲. روزه نذری که مشروط به شرط نباشد

«برای مثال، هنگامی که می گوییم: «برای رضای خداوند یک روزه خواهم گرفت»، هر روزی که روزه گرفته باشیم، روزه نذر را ادا نموده ایم. ولی اگر بگوییم که: «یکشنبه پیش رو روزه نذری خواهم گرفت» باید همان روز روزه بگیریم.

🔪 روزه نذری، روزه ای است که برای رضای خداوند گرفته می شود. گرفتن این روزه واجب می باشد. روزه نذری دو نوع است:

۱. روزه نذری مشروط به شرط باشد

«برای مثال، در صورتی که گفته شود: «مادر خوب شود، و من برای رضای خداوند سه روز روزه بگیرم»، وقتی مادرمان بهبود یافت باید سه روز روزه نذر بگیریم.

نماز تراویح ☺☺

☸ نماز تراویح نماز بیست رکعتی است که در ماه رمضان خوانده می شود. خواندن این نماز هم برای مرد و هم برای زن سنت موکده می باشد.

☸ همان گونه که نماز تراویح را در مسجد به شکل نماز جماعت می خوانیم، در خانه هم به شکل فردامی توان بجا آورد. فقط، خواندن نماز تراویح با جماعت ثواب بیشتری دارد.

☸ خواندن نماز تراویح برای کسانی که به دلیل ناتوانی جسمی نمی توانند روزه بگیرند سنت است.

اعتکاف ☺☺

☸ ماندن در مسجد یا مسجد جامع برای ادای عبادت به مدت مشخص را «اعتکاف» می گویند.

☸ بعد از اینکه رسول الله روزه را فرض قرارداد، قبل از وفات ده روز آخر ماه رمضان را به اعتکاف می نشست. به این دلیل ده روز آخر رمضان را به اعتکاف نشستن سنت محسوب می گردد.

☸ قبل از اعتکاف لباس تمیز پوشیده و خود را معطر می کنیم. در طول اعتکاف قرآن کریم، احادیث شریف و کتب دعا می خوانیم. با ذکر خداوند، نماز نافله و نماز قضا بجای می آوریم و دائما در حال دعا هستیم. از سخنان بیهوده و بدون لزوم دوری می کنیم. با درک اینکه در درگاه خداوند هستیم به حال و حرکات خود دقت بیشتری می کنیم.

اولین تراویح

عصر یکی از روزهای رمضان در زمان پیامبر بود. تا اتمام ماه رمضان هفت روز بیشتر نمانده بود. تا آن روزی پیامبر اکرم (ص) بعد از خواندن نماز عشاء به خانه بازمی گشت. تنها آن شب نماز تراویح خواند. تراویح با یک سوم شب ادامه یافت.

فردای آن روز اقامه نماز تراویح از طرف پیامبر اعظم دهان به دهان می گشت. اما، آن روز نماز تراویح اقامه نفرمودند. روز بعد دوباره نماز تراویح را به جای آورد.

در نهایت سه روز مانده به اتمام ماه رمضان، نماز تراویح اقامه شده توسط پیامبر اکرم (ص) تا تمام شب ادامه یافت و تراویح دوباره خواند. فقط نماز تراویح به دلیل فرض بودن دوباره آن را اقامه نفرمود. و توصیه فرمود هرکس در خانه خود آن را اقامه نماید.

خواند نماز تراویح در مسجد و با جماعت از زمان حضرت عمر شروع گردید.

شب قدر

پیامبر اکرم (ص) می فرماید:

«با درک فضیلت و انتظار پاداش از پروردگار شب قدر را ارج نهاده و طلب آمرزش گناهان را بنمایید».

(بخاری، ایمان، ۲۵)

به همانگونه که ماه رمضان در بین سایر ماهها جایگاه دارد، شب قدر نیز در بین سایر شبها جایگاه ویژه ای دارا می باشد. پروردگار متعالی در مورد این شب چنین فرموده است: «ما قرآن را در شب قدر نازل کردیم؛ و از شب قدر چه آگاهی کرد؛ شب قدر از هزار ماه ارجمندتر است؛ در آن شب فرشتگان با روح به فرمان پروردگارشان برای هر کاری که فرود آیند؛ تا دم صبح صلح و سلام است»

شب قدر، شب نزول رحمت و برکت خداوند، بخشش گناهان مومنین، زمان استجابت دعای بندگان می باشد.

رسول اکرم، ده روز آخر ماه رمضان را بیشتر از سایر اوقات به عبادت می پرداخت. می فرمود «از هزار ماه برتر است» و شب قدر در میان این روزها واقع شده است.

ما نیز، ده روز آخر ماه رمضان، بویژه شب ۲۷ این ماه را باید بیشتر ارج نهیم. شب قدری که برابر با هشتاد و سه سال و برابر با یک حج عمره ارزش دارد در تلاش برای کسب رضای پروردگار باید بود و نزول اولین آیات قرآن مجید و طلوع آفتاب اسلام در چنین شب شریفی روی داده است.

✽ گوش فرا دادن به سخنرانی ها در مساجد

✽ تلاوت قرآن

✽ اقامه نماز

✽ دعا کردن

✽ صلوات بر حضرت محمد (ص)

✽ برای آمرزش گناهانمان طلب عفو از پروردگار احیا

نمودن و ارج نهادن به شب قدر

دعای شب قدر:

اَللّٰهُمَّ اِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّيْ

خدایا! تو بسیار بخشنده ای، بخشش و عفو را می پسندی، مرا نیز عفو بفرما

(ترمذی، دعوت، ۸۴)

عید فطر

عید به عنوان تعطیل نیست، روز برابری و حضور و شادی مییابد. در روز عید قبل از همه دست پدر، مادران و بزرگان را بوسیده و دعا خیر آنها را طلب می کنیم. به بازدید دوستان و آشنایان رفته، با گشاده رویی و خوش رویی به دیگران تبریک گفته به عیادت بیماران و اشخاص مسن می شتاییم. قهر را به کنار نهاده و آشتی می کنیم. در اعیاد ارتباط دوستان و آشنایان بیشتر می گردد. احساس مهر و مهربانی و وفا گسترش می یابد. پنجره دلمان به سوی فقرا، نیازمندان و یتیمان باز می شود.

اسلام، روزه در ماه رمضان را فرض قرار داده است. دو روز از ماه شوال را نیز برای مسلمین عید قرارداد داده است. روزهای پایانی ماه رمضان از طرفی حزن و اندوه اتمام ماه رمضان و از طرفی شادی و سرور عید را به همراه دارد. آخرین شب، به چگونگی گذراندن آن را در نظر گرفته، برای رسیدن به ماه رمضان دیگر دعا می کنیم و برای عید آماده می شویم. از صبح زود لباس عید برتن کرده، به سوی مساجد روانه می شویم. در روز عید، شروع به خواند نماز می کنیم، شرک خداوند را به جای می آوریم.

زندگی ماه رمضان پیغمبر اعظم

مژده ماه رمضان پیغمبر اکرم

«هنگامی که رمضان فرا رسید، درهای بهشت تا انتها باز می شوند، درهای جهنم بسته می شود و شیاطین ضرر نمی رسانند».

«بهشت دارای هشت در می باشد. نام یکی از آنها ریعان می باشد. از این در تنها روزه داران عبور خواهند نمود. در ریحان زمانی که تمام روزه داران از آن عبور نمودند بسته خواهد شد. برای کسانی که از این در وارد می شوند نوشیدنی داده می شود که هر کس آن را نوش کند هرگز تشنگی نخواهد کشید».

حضرت رسول اکرم (ص) با حسرت زیاد منتظر ماه رمضان می شد. در سه ماه بسیار شاد می شد و می فرمود: «خداوند! رجب و شوال را برای ما با برکت بفرما و ما را به رمضان برسان». در ماهها رجب و شوال بیشتر از سایر ماهها روزه می گرفت و اینگونه مژده می داد:

سحری حضرت پیامبر

«از طعام مبارک میل فرما».
در جای دیگر ارزش سحری را اینگونه وصف می کند:

«طعام سحری با برکت می باشد، از خوردن آن اجتناب نکنید، اگر با جزء آب هم که شده سحری کنید، زیرا خداوند و ملاک برای آنچه که در وقت سحر انجام می شود برکت نازل می دارند».

پیامبر گرامی به وقت سحر ارزش ویژه ای می داد و می فرمود: «هرگز در بیدار شدن به وقت سحر سستی نکنید، زیرا خوراک سحری طعامی بسیار مبارک می باشد». ارباب بن ساری از صحابه فقر گرامی و به دین عزیز اسلام تازه وارده شده در سحن مسجد نبوی شب را به روز می آورد شبی مهمان دعوت سحری پیامبر بود که فرمودند:

افطار رسول خدا

«تا هنگامی که برای افطار کردن تلاش می نمایند، خیر و برکت از امت ام جدا نخواهد شد». با اظهار بر اینکه هنگام افطار دعا مستجاب می گردد، قبل از شروع افطار اینگونه دعا می فرمود: «پروردگارا! برای رضای تو روزه گرفتم. با روزی اعطا فرموده تو نیز افطار می کنم». سپس در صورت بودن خرما و یا در صورت نبودن با آب افطار می کردند و توصیه می کردند چنین کنند.

پروردگار، ارتباط بنده با وی و از دیدن احترام به او بسیار راضی می گردد. وقت افطار بالاترین نشانه این ارتباط و احترام به او است. به این دلیل پیامبر گرامی (ص) هنگام افطار را با دقت فراوان تعقیب می نمود. وقت افطار همچون کودکان با خوشحالی وصف ناپذیر برای رضای خداوند روزه را افطار نموده و در مورد خیر و برکتی که می توانست به همراه داشته باشد می فرمود:

بخشندگی پیامبر اکرم در ماه رمضان

می داد و اگر در پیش خود نداشت از طریق دیگران آن را تامین می کرد. هنگامی که سوال شد که مقبولترین صدقه چیست در پاسخ فرمود: «صدقه ای که در ماه رمضان داده میشود».

بخشندگی پیامبر که زبانزده خاص و عام بود در ماه رمضان به اوج خود می رسید. در سه ماه از سال، از تمامی بادهای که می وزید بخشنده تر می شد. امکاناتی که بدست می آورد را بین مسلمین تقسیم می نمود. هر آنچه که از او درخواست میشده را

عبادت پیامبر اکرم در ماه رمضان

روزه و قرآن انسان را شفاعت می نماید

قرائت قرآن کریم در طول ماه مبارک رمضان غنایی دیگر به دل و معنویات درونی انسان می افزاید، سلطان پیامبر رسول خدا می فرماید: روزه ای که در ماه رمضان همراه با تلاوت قرآن انسان را شفاعت می کند.

روزه می گوید: پروردگارا! من در طول روز بندات را از خوردن و سایر مادیات جدا کردم. شفاعت این بنده را قبول فرما! قرآن کریم تلاوت شده نیز می گوید: من خواب شب را از این بنده در شب از او گرفتم. در حق او شفاعت مرا قبول فرما! بدین ترتیب هر دو شفاعت فرد را طلب می کنند.

احمد بن حنبل، مسعود، ۴، ۱۸۸

در ماه مبارک رمضان تعداد نمازهای نافله اقامه شده از طرف رسول الله بیشتر می شد. بی شک، مشخص ترین آن نماز تراویح بود. در ماه دعا و ذکر سرورمان، قرآن کریم را بیشتر تلاوت می نمود. زیرا جناب جبرئیل نیز قرآن را در ماه مبارک رمضان بر رسول خدا نازل نموده بود و در طول یک ماه به حضور پیامبر می آمد، بطور متقابل برای همدیگر قرآن تلاوت می فرمودند. این حادثه هر سال یک بار اتفاق می افتاد، در آخرین رمضان پیامبر این حادثه دوبار تکرار گردید.

هنگام وداع با ماه مبارک رمضان، رسول الله (ص) تعداد عبادات پیامبر افزون می شد. زیرا در آیات شریف القدر این ماه افزون بر هزار ماه ارزش داده شده است و اینگونه فرمایش می نمود:

«هر کس کرامت شب قدر را بداند و ثواب آن را از خداوند انتظار داشته باشد و نماز به جای آورد، گناهان پیشین او بخشوده خواهد شد».

در ده روز آخر ماه مبارک رمضان رسول اکرم (ص) در مسجد نبوی به اعتکاف می نشست و از آنجا نمی رفت. و می فرمود تا زمانی که مرا اوف نفرمایی جای دیگری نخواهم رفت». با نماز و دعا بجای آورده و به عبادت مشغول می گردید.

م. یاشار کاندمیر

رمضان

جهان عرق نور می گردد
امتحان برای بندگان
ای آنانی که می گویی مومن هستم
ماه روزه رمضان

تاثیرگذار بر نفس
از نظر روح زنده می شوی
روزه ماه رمضان
یکی از پنج فرض بزرگ مان

رمضان ماه قرآن
ماه شکرگذاری مومن
این ماه برای مومنین
ماه غفران، هدایت

در این ماه از گوشه ای
تمام کانونهای شاد می شوند
برای هر بنده ای فرض می باشد
سی روز روزه گرفتن

اسلام دین سلامتی میباشد
ایمان سعادت می باشد
بنده ای که روزه دارد
هر آن در عبادت است

روزه از طرف حق آمده
دلدادگی به پروردگار می باشد
ماه را نیز به ماه رمضان برسان

انور تونچال

سوالات

دانسته هایتان را بیازمایید

در جملات زیر پاسخهای بله و خیر را علامت گذاری کنید

۱. روزه، عبادتی است که ما را از پلیدی های دنیوی، از آتش اخروی، آمرزش گناهان را سبب می گردد.

☐ بله	☐ خیر
------------------------------	------------------------------
۲. بدون داشتن عذر موجه، باطل نمودن روزه با آگاهی قضا و کفاره به همراه دارد.

☐ بله	☐ خیر
------------------------------	------------------------------
۳. در ماه رمضان افراد مسن که قدرت روزه گرفتن ندارند و بیمارانی که امید بهبود برای آنها نیست، طعام و پولی که برای هر روز روزه داده می شود فدیة نامیده می شود.

☐ بله	☐ خیر
------------------------------	------------------------------
۴. روزه ای که برای رضای خداوند گرفته می شود روزه کفاره خوانده می شود.

☐ بله	☐ خیر
------------------------------	------------------------------
۵. مدت زمانی که در مسجد برای عبادت گذرانده میشود افطار خوانده می شود.

☐ بله	☐ خیر
------------------------------	------------------------------
۶. کتاب متعالی قرآن کریم، در شب معراج نازل گردیده است.

☐ بله	☐ خیر
------------------------------	------------------------------
۷. خوردن و آشامیدن روزه کسی که به دلیل فراموشی باشد باطل می گردد.

☐ بله	☐ خیر
------------------------------	------------------------------
۸. پیامبر خدا «روزه سپر می باشد» به مفهوم این است که روزه ما را از پلیدی و گناهان بدور می دارد.

☐ بله	☐ خیر
------------------------------	------------------------------

خود را بیازمایید

۱. کدام یک از موارد زیر مربوط به ماه رمضان نمی باشد.

الف. رفتن به حج	ب. روزه گرفتن	ج. نزول قرآن	د. شب قدر
-----------------	---------------	--------------	-----------
۲. کدام یک از روزه های زیر برای ماه سود به همراه ندارد؟

الف. کسب رضا و عشق خداوند با روزه داری	ب. با روزه گرفته به فقرا کمک می کنیم	ج. با روزه گرفتن از گناهان و زشتی ها بدور بوده، از عذاب جهنم حفظ می شویم	د. با روزه صبوری را فرا می گیریم.
--	--------------------------------------	--	-----------------------------------
۳. کدام یک از روزه های زیر واجب محسوب میگردد؟

الف. روزه نافله	ب. روزه محرم	ج. روزه نذری	د. روزه ماه رمضان
-----------------	--------------	--------------	-------------------
۴. به اتمام شب و شروع سحر چه گفته می شود؟

الف. امساک	ب. سحری	ج. افطار	د. اعتکاف
------------	---------	----------	-----------

۵. کدام یک از موارد زیر روزه را باطل نمیکند؟
- الف. خوردن موادی که در آنها از مواد خوراکی عادی استفاده نشده است
- ب. بلعیدن بزاق دهان
- ج. خوردن برف و تگرگی که وارد دهان شده با آگاهی
- د. فرو بردن آبی که به هنگام وضو در دهان به حلق می رسد
۶. کدام یک از موارد زیر روزه با باطل و تنها قضا می آورد؟
- الف. فرو رفتن آب در حال استحمام به گوش
- ب. بلعیدن گرد و خاک بدون اراده به حلق
- ج. باطل گردیدن روزه به اجبار و تهدید
- د. استفراغ بدون اراده فرد
۷. علت اصلی روزه گرفتن مومنین در ماه رمضان کدام یک از مواد زیر می باشد؟
- الف. آرزوی های نفسانی
- ب. زندگی سالم
- ج. ارتباط با محیط اطراف
- د. اطاعت امر الهی
۸. کدام یک از موارد زیر روزه را باطل نمیکند؟
- الف. خوردن روزه بدون دانستن وقت افطار
- ب. استحمام جهت خنک شدن و دوش گرفتن
- ج. بلعیدن مواد خرد کوچکتر از دانه نخود در بین دندان
- د. بلعیدن برف، باران و یا تگرگی بدون قصد به حلق
۹. کدام یک از موارد زیر برای باطل شدن روزه عذر محسوب نمیگردد؟
- الف. مهمان آمدن به خانه
- ب. تهدید به مرگ یا حرج
- ج. در حال جنگ با دشمن
- د. مسافر بودن

جاهای خالی را با کلمات صحیح پر کنید

- (قدر، رحمت، بخش، شصت یک، مغفرت، قضا، نذر، صحت، ریعان)
۱. رمضان ماهی است که آغاز آن..... و میانه آن..... و انتهای آن رهایی از آتش دوزخ می باشد.
 ۲. روزه بگیریید تا یابید
 ۳. بطور کلی روزهای روزه كفاره می باشد
 ۴. در صورتی که از روزی فراموشی چیزی خورده یا آشامیده شود، فردی که به ذن باطل شدن روزه آن را بشکند، میبایست روزه بگیرد.
 ۵. به روزه ای که برای رضای خداوند برای او گرفته شده است نامیده می شود.
 ۶. پیامبر در شب..... اینگونه دعا می فرمود، «خداوندا، تو بسیار آمرزندهای، و آمرزش را بسیار دوست داری، مرا.....!»
 ۷. «بهشت دارای هشت در می باشد. نام یکی از آنها می باشد. از این در تنها روزه داران عبور خواهند نمود. در ریحان زمانی که تمام روزه داران از آن عبور نمودند بسته خواهد شد. برای کسانی که از این در وارد می شوند نوشیدنی داده می شود که هر کس آن را نوش کند هرگز تشنگی نخواهد کشید».

زکات پلی میان ثروتمندان و فقرا

زکات

❁ احکام مربوط به زکات
❁ هنگام دادن زکات به چه مواردی باید دقت کرد
❁ کمک نمودن پیامبر اکرم (ص)

❁ صدقه و زکات
❁ تعریف زکات
❁ فواید زکات

امتحان شکر

که انسانها از من دوری می کنند» فرشته دست بر پوست او کشید. لکه های پوستی از صورت و بدن شخص برطرف شد. فرشته دوباره سوال کرد: «از اموال چه چیز را بیشتر می خواهی داشته باش؟» و فرد گفت: شتر می خواهم، ملک بر او شتری باردار داد و گفت: «خداوند این شتر را بر تو برکت دهد. دعا کرده و از آنجا دور گردید. سپس پیش فرد کچل آمده و گفت: «چه آرزویی داری» و او گفت: رفع این کچلی که

رسول خدا برای اصحاب خود در مواقعی آنچه را که در گذشته روی داده بود را تعریف میفرمود. یکی از این حوادث اینگونه بود: «بین قوم بنی اسرائیل سه نفر یکی کور، دیگری کچل و سومی بیمار بود. خداوند خواست آنها را امتحان نماید و بر آنها فرشته ای در صورت انسان فرستاد. فرشته پیش فرد بیمار آمد گفت: «چه آرزویی داری» و وی گفت: «پوستی زیبا، رفع این بیماری

انسانها از من دور می شوند و موی زیبا. ملک برسر او دست کشیده و کچلی او رفع شد. سپس از اموال کدام را بیشتر می خواهی؟ او گفت: گاو. و برای او نیز گاوی حامله ای را داده و گفت: خداوند این گاو را برای تو با برکت نماید. و پیش فرد کور رفت: «چه آرزویی داری» و وی گفت: از خداوند می خواهم که چشمانم را دوباره به من بازگرداند می خواهم انسانها را ببینم. ملک بر چشمان او دست کشیده و چشمان او شفا یافت و بینا شد. سپس گفت از مال دنیا چه می خواهی، و وی در پاسخ گفت: گوسفند می خواهم. فرشته نیز بر او گوسفندی حامله داد و گفت: خداوند این گوسفند را برای تو با برکت نماید.

شتر، گاو و گوسفند بعد از زمانی زاییده و بعد از گذشت مدتی اموال هر سه آنها فرونی یافت. یکی از آنها دارای کاروان شتر، دیگری دارای گله ای گاو و سومی نیز دارای گله گوسفند شد.

فرشته پیش فرد بیمار به تنی بیمار نازل شد و گفت من مسافری فقیر و بیچاره می باشم. به مکانی که می خواهم بروم اول خدا و بعد به تو امید دارم. خدایی که این تن زیبا و اموال زیاد به تو عطا کرده یک شتر می خواهم. و شخص در پاسخ گفت: هرگز چنین چیزی ممکن نیست! در آن اموال چه کسانی که حق دارند. تا زمانی که تو نیامده بودی جاهای بسیاری برای دادن آن وجود دارد و تقاضای کمک فرشته را از او دریغ نمود. در مقابل ملک گفت: من تو را می شناسم. تو همان نیستی که به دلیل بیماری پوستی همگان

از تو دور میشدند؟ خداوند بر تو سلامتی و ثروت عطا فرمود. ولی فرد آن را انکار نمود -زیاد حرف می زنی، این اموال از پدرم به من رسیده و فرشته را دو کرد. در پاسخ ملک گفت: اگر دروغ بگویی خداوند تو را همچون قبل کند!

سپس ملک به صورت کچل در آمده و پیش فردی که قبلا کچل بود رفت و از او تقاضای کمک نمود. ولی او نیز از وی دریغ کرده و ملک در پاسخ او نیز گفت: اگر دروغ بگویی خداوند تو را همچون قبل کند!

ملک در نقش کور پیش فردی که قبلا نابینا بود رفت و از او تقاضای کمک در راه خدا نمود و گفت: من مسافری فقیر و بیچاره می باشم. به مکانی که می خواهم بروم اول خدا و بعد به تو امید دارم. خدایی که این چشمان زیبا و اموال زیاد به تو عطا کرده یک گوسفند می خواهم. او نیز گفت: من نابینا بودم، خداوند مرا بینا کرد، فقیر بودم مال زیادی برای من اعطا کرد. هر آنچه را که می خواهی بردار. به خدا قسم می خورم که، هر چیزی را که امروز خواهی برداشت مانع نخواهم شد. ملک در پاسخ گفت: تمامی این اموال مال خودت باشد، این امتحانی برای شما بود. خداوند از تو راضی باشد. دو دوست دیگر تو سرافکنده از امتحان خارج شدند و مورد غضب خدا قرار گرفتند، گفت و دور شد.

صاحب اصلی اموال مان کیست؟

خداوند باری تعالی می فرماید:

«بگو بار خدایا تویی که فرمانفرمایی هر آن کس را که خواهی فرمانروایی بخشی و از هر که خواهی فرمانروایی را باز ستانی و هر که را خواهی عزت بخشی و هر که را خواهی خوار گردانی همه خوبیها به دست توست و تو بر هر چیز توانایی».

ال عمران، آیه ۲۶

اسلام، اشخاص را به تلاش و کسب روزی حلال و ثروت تشویق می نماید. اما این واقعیت را از یاد نباید برد که،

خداوند متعال تمامی این نعمات را بر ما اعطا فرموده است. صاحب واقعی و اصلی مالک و ملک ما اوست. وی این نعمات را به صورت امانت به مدت زمان مشخص بر ما داده است. و به چگونگی استفاده از آن و نحوه بکارگیری ما را به امتحان می کشد. به آنچه که بیش از احتیاج و نیازمان می باشد را باید به فقرا و اشخاص محتاج اختصاص باید داد.

اموالی که به صورت امانت از طرف پروردگار برای ما اعطا گردیده می بایست به آن گونه ای که او فرموده است مصرف کنیم.

صدقه و زکات

- هر قدمی که در راه رفتن به سوی مسجد برداشته می شود صدقه محسوب می گردد
- کاشتن درخت صدقه می باشد
- شاد نمودن خانواده، فرد و اشتراک در آن صدقه بشمار می آید

خداوند باری تعالی می فرماید:

«ای کسانی که ایمان آورده‌اید از آنچه به شما روزی داده‌ایم انفاق کنید پیش از آنکه روزی فرا رسد که در آن نه داد و ستدی است و نه دوستی و نه شفاعتی و کافران خود ستمکارانند»

البقره، ۲۵۴

هزینه های که برای رضای خداوند در نعمات خداوند برای انسان داده شده، **انفاق** گفته میشود. زیباترین راه انفاق، صدقه و زکات می باشد.

کمکی مومنی که برای رضای خداوند از جان دل داده می شود **صدقه** می باشد. هنگامی که از صدقه سخن به میان می آید کمک مادی برای فقرا در نظر گرفته میشود. اما هر رفتار زیبایی که از انسانها سر می زند را پیامبر گرامی صدقه محسوب نموده است. بعضی ها برای کسب ثواب صدقه نمونه های مختلف را ارائه داده اند. بدین سبب،

کمک مالی به نیازمندان صدقه محسوب می گردد

در نظر گرفتن مدت زمان برای ادای دین بدهکاری که توانایی پرداخت ندارد صدقه محسوب می گردد

توصیه به نیکی برای اشخاص و دور کردن آنها از پلیدی ها نیز صدقه محسوب می گردد

برداشتن موانع از مسیر انسانها صدقه محسوب می گردد

تعریف و نشان دادن راه نیز صدقه محسوب می گردد

کمک به شخص پیاده و یا کمک برای بارگیری به افراد نیز صدقه محسوب می گردد

رفع اختلاف بین دو نفر نیز صدقه محسوب می گردد

گفتن «الله اکبر»، «الحمد لله»، «لا اله الا الله» و یاد خداوند صدقه محسوب می گردد

خوش روی صدقه می باشد

به زبان راندن سخنان نیکو صدقه می باشد

یاد دادن علم و یاد گرفتن علم صدقه می باشد

• انجام کار همسر برای شوهر و فرزندان صدقه

می باشد

• کمک فرزند به پدر و مادر صدقه می باشد

بطور خلاصه،

«هر امر و هر نیکی مومن که برای رضای خداوند

انجام داده می شود، صدقه می باشد»

همانگونه که دیده میشود دین مبین، برای صدقه

زمینه های بسیار گسترده ای را در نظر گرفته است. برای

دادن صدقه یک مسلمان شرط به ثروتمند بودن نیست.

هر مسلمانی، در حد امکانات خود می تواند صدقه دهد

و یا با رفتارهای زیبا ثواب صدقه را کسب نماید. اما اتفاق

بعد مادی دیگر را نیز در بر می گیرد. خداوند بزرگ،

برای مسلمانانی که به مکتب و ثروت دست یافته اند،

دادن اموال خود به میزان مشخص را فرض قرارداده

است. این نیز یکی از اصلی ترین فرائض اسلام و عبادت

مادی زکات می باشد.

پیامبر گرامی (ص) یک بار فرمودند:

- دادن صدقه وظیفه هر مسلمان میباشد.

دوستان وی در مقابل آن،

«اگر چیزی برای صدقه دادن نداشته باشد، چه باید

بکند؟»

پیامبر در پاسخ فرمود:

- کار می کند، کار هم برای خود مفید است و

صدقه محسوب می گردد.

اگر توان آن را نیز نداشته باشد چه باید بکند؟

- به کسانی که در تنگنا قرار دارند، یاری می رساند.

- اگر توان آن را نیز نداشته باشد؟

- از انجام کارهای پلید به دور باشد. این نیز نوعی

صدقه می باشد.

بخاری، زکات ۳۰

زکات چیست؟

زکات پاکی و تمیزی است

مفهوم و معنی لغت زکات، تمیزی و پاکی می باشد. دادن بخشی مشخصی از مال کسب شده فرد به نیازمندان، می تواند انسان را از نظر معنوی و مادی پاک گرداند. شخص را از پلیدی های خساست و گناه پاک می کند. و بیماری میل به مال را در انسان درمان می کند.

«از اموال ثروتمندان صدقه ای بگیر تا به وسیله آن پاک و پاکیزه شان سازی و برایشان دعا کن»

(توبه، آیه ۱۰۳)

☞ **زکات:** دادن بخشی از اموال مسلمان ثروتمند، به مواردی که دین به آن توصیه نموده است.

خداوند باری تعالی می فرماید:

«نماز را به پا دارید و زکات را بدهید و هر گونه نیکی که برای خویش از پیش فرستید آن را نزد خدا باز خواهید یافت آری خدا به آنچه می کنید بیناست»

(البقره، آیه ۱۱۰)

فواید زکات برای ما

- * بجای آوردن شکرانه اموال را فراهم می کند
- * احساسات مهربانی، محبت و نیکی را گسترش می دهد
- * اموال مان را پاک می کند
- * از خساست و خسیس بودن بدور می کند
- * در بین مان همبستگی و عشق را افزایش می دهد
- * سبب افزایش مال و برکت آن می گردد
- * وسیله ای برای بلایا و مصیبت های اموالمان می گردد

زکات

خداوند باری تعالی می فرماید:

صدقات کسانی که اموال خود را در راه خدا
انفاق می کنند همانند دانه ای است که هفت خوشه
برویاند که در هر خوشه ای صد دانه باشد؛ و خداوند
برای هر کس که بخواهد چند برابر می کند، و
خداوند گشایشگر دانا است.

(البقره، ۲۶۱)

خداوند باری تعالی می فرماید:

«به پاس دوستی خدا بینوا و یتیم و اسیر را خوراک می دادند، ما برای خشنودی خداست که به شما می خورانیم و پاداش و سپاسی از شما نمی خواهیم، ما از پروردگارمان از روز عبوسی سخت هراسناکیم، پس خدا [هم] آنان را از آسیب آن روز نگاه داشت و شادابی و شادمانی به آنان ارزانی داشت.»

(سوره انسان، آیات ۸-۱۱)

در برابر نعماتی که خداوند برای ما اعطا فرموده است می بایست شکرگذار باشیم. از نعماتی که به ما داده شده می بایست بطور صحیح استفاده نماییم، و شکر کنیم. یک دهم از اموال مان را باید در نیازمندان داده و بدین ترتیب شکرگذار نعمات خداوند می گردیم. **بدین ترتیب می توانیم شکرانه اموالمان را بجای آوریم.**

پیامبر اکرم (ص) می فرماید:

اگر می خواهی دلت نرم گردد، فقرا را سیر کن، دست بر سر ایتام بکش.

(احمد بن حنبل، ۲، ۲۶۳)

ثروتمندان به دلیل دارا بودن امکانات، از حال روز نیازمندان با خبر نمی باشند. هنگامی که زکات خود را به نیازمندان و فقرا داده میشود از نزدیک با آنها آشنای می گردد. با کمک به فقرا و نیازمندان احتیاجات آنها رفع می گردد. **تقسیم امکاناتی بدینگونه احساس شفقت، مرحمت و نیکی را در ما گسترش می دهد.**

خداوند باری تعالی می فرماید:

«از اموال آنان صدقه ای بگیر تا به وسیله آن پاک و پاکیزه شان سازی و برایشان دعا کن زیرا دعای تو برای آنان آرامشی است و خدا شنیدنی داناست»

(سوره بقره، آیه ۲۷۱)

خداوند باری تعالی از اموال ثروتمندان برای محتاجان و نیازمندان حقی را در نظر گرفته است (زرات، ۱۹). از اموال ثروتمندان به فقرا و نیازمندان حق شناخته شده است. اگر این حق را صاحبش ندهیم، همچون غصب مال فقیر می باشد. اگر حق و حقوق دیگران را نپردازیم در اموالمان حرام وارد نموده ایم. مالی که در آن حرام وارد شده نپاک می باشد. در صورت دادن حق و حقوق فقرا، اموالمان پاک می گردد. **بدین ترتیب زکات مال مان را پاک می نماید.**

پیامبر اکرم (ص) می فرماید:

«زکات دهید، بر مهمانان تکریم نمایید و به کسانی که در فلاکت زندگی می کنند دست یاری دراز نمایید».

(طبرانی، مجموعه کبیر، ۴، ۲۵۶)

زکات و صدقه، می تواند عشق مال اندوزی را تحت کنترل قرار دهد و مانع استفاده از آن در مقاصد نادرست می کند. به ما می گوید که هر چیز تنها پول و مال و مکت نیست. لذت تقسیم آنچه را که صاحب آن می باشیم را برای ما به ارمغان می آورد. زکات ما را از خساست و بخل نجات می دهد. تنها به فکر خودمان نبوده، دیگران را نیز در نظر می گیریم، می تواند اشخاص فداکاری را بوجود آورد که می توانند آنچه که را دارند با دیگران تقسیم کنند.

رسول خدا (ص) می فرماید:

«زکات، پل اسلام می باشد».

(هیشمی، مجمع الزوائد، ۱، ۴۸۰)

زکات، پلی است تا بین امکانات ثروتمندان بین فقرا. ارتباط بین فقرا و اغنیا را قوی تر می کند. همکاری و عشق را افزایش می دهد. ثروتمندان در برابر فقرا شفقت و محبت نشان می دهند و فقرا نیز در برابر ثروتمندان به احترام رفتار می کنند. همبستگی، یاری و یکدلی را به وجود می آورد. بدین ترتیب زکات هم احتیاجات فقرا را رفع و هم در جامعه اختلافات احتمالی را از بین می برد.

رسول خدا (ص) می فرماید:

«اموالتان را با زکات محافظت نمایید».

(بیهقی، شعب الایمان، ۵، ۱۸۴)

زکات و صدقه وسیله ای برای حفظ اموال در برابر بلا و مصیبت ها محسوب می گردد. سخن معروف خاص و عام «صدقه کم، بلای بزرگ را دفع میکند» مصداق این موضوع می باشد. زیرا بهدست آوردن دل فقیر و یا نیازمند و کسب دعای خیر او میتواند ما را از بلایای بسیاری در امان نگاه دارد. شخصی که زکات و صدقه می دهد خداوند رحمت و حفاظ را مرحمت می فرماید.

پیامبر اکرم (ص) می فرماید:

رسول خدا سلام اله و علیه می فرماید: هر صبح بر روی زمین دو ملک فرود می آیند. یکی از آنها، می گوید: خداوند برای آنان که از اموال خود انفاق می کنند بجای آن جایگزین قرار ده. و دیگر دعا می فرماید که: پرورد گارا! آنان که بخل به خرج می دهند مالشان را از آنها دریغ فرما.

(مسلم، زکات، ۵۷)

زکات باعث افزونی و برکت مال می گردد. خداوند متعال می فرماید: «آنچه به قصد ربا می دهید تا در اموال مردم سود و افزایش بردارد نزد خدا فزونی نمی گیرد ولی آنچه را از زکات در حالی که خوشنودی خدا را خواستارید دادید پس آنان همان فزونی یافتگان». آنانی که با رضایت از مال خود صدقه و زکات می دهند اموالشان افزون می گردد. در اساس این افزونی، دعای دل شادی اشخاص و ملاک را کسب می کنند. دعای فقرا، مسکین و نیازمندان، منبعی پر فیض برای زکات دهندگان محسوب می گردد.

افزون تر از آن داده می شود

خداوند متعال می فرماید:

«همانا که در فراخی و تنگی اتفاق می کنند و خشم خود را فرو می برد و از مردم درمی گذرند و خداوند نیکو کاران را دوست دارد»

(آل عمران، ۱۳۴)

پروردگار متعال در قرآن می فرماید:

«مَثَل (صدقات) کسانی که اموال خود را در راه خدا اتفاق می کنند همانند دانه ای است که هفت خوشه برویاند که در هر خوشه ای صد دانه باشد؛ و خداوند برای هر کس که بخواهد (آنها) چند برابر می کند، و خداوند گشایشگر داناست.»

(سوره بقره، ۲۶۱)

نایبند می نمود. در نهایت موضوع را به خلیفه وقت حضرت ابوبکر رساندند.

پیش خلیفه رفته و موضوع را به او بازگو نمودند. حضرت ابوبکر بعد از شنیدن سخنان آنها گفت: در این کار چیز عجیبی وجود دارد. من اینگونه می فهمم که شما سخنان عثمان را به درستی درک نکرده اید. او

در دوران خلافت حضرت ابوبکر، قحطی شدیدی در مدینه روی داد. مردم برای پختن نان به دانه ای گندم هم محتاج شدند. تجار مدینه با دیدن این وضعیت، با خرید تمامی گندم ها شروع به فروختن آن کردند. حضرت عثمان نیز در این بین قافله ای را برای تجارت به شام فرستاده و از آنجا صد شتر گندم خریداری نموده و به مدینه آورده بود. گندمی که حضرت عثمان به مدینه آورده بود، می توانست نیاز شهر را برطرف نماید. زیرا در آن زمان جمعیت مدینه زیاد نبود.

بعضی از بازرگانان به حضرت عثمان مراجعه نموده و خواستار خرید گندم آورده شده از شام شدند. ولی حضرت عثمان، مبلغ پیشنهادی از طرف بازرگانان را بسیار ناچیز دانست و گفت: «از شما بسیار بیشتر دهنده هست!». گندم را به هیچ کس نفروخت و نخواست به کسی بفروشد. بازرگانان قیمت پیشنهادی را بالاتر بردند ولی باز فرمود: بیشتر از شما می دهند. در نهایت برای پیمانه ای از گندم هفت درهم قیمت دادند. این حداکثر قیمتی بود که می توانستند بدهند. ولی باز حضرت عثمان گفت: بیشتر از این رقم که می گوید می دهند. بعضی از بازرگانان این موقعیت را فرصت طلبی و بعضی دیگر به حرص او مربوط دانستند. در حالی که مردم به گندم نیاز مبرم داشتند این رفتار برای او بسیار

داماد و دوست بهشت رسول الله می باشد. او هرگز فردی فرصت طلب نمی تواند باشد. باهم برویم تا این موضوع را به درستی روشن گردد.

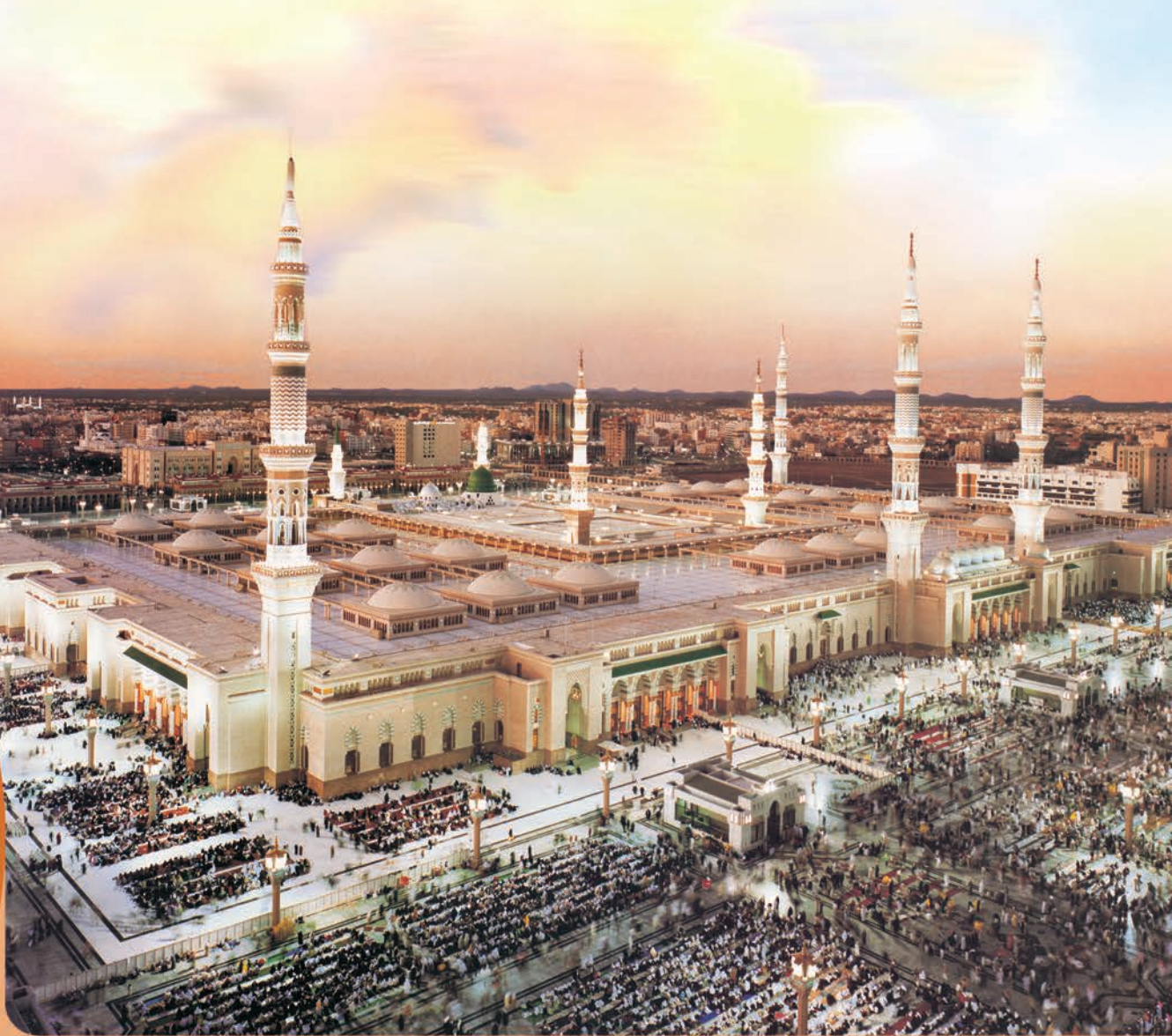
به همراه بازرگانان پیش حضرت عثمان آمدند. حضرت ابوبکر به حضرت عثمان دلیل نفروختن مال خود را به قیمت پیشنهادی جویا گردید.

پاسخ حضرت عثمان به این سوال بسیار جالب بود و فرمود:

ای خلیفه رسول الله، آنها پیمانہ ای از گندم را به هفت درهم می خواستند بخرند، یعنی برای یک هفت می دادند. در حالی که من می خواستم به کسی بفروشم که به یک آن هفتصد می دهد بفروشم. آیا خداوند متعال، برای هر کار نیکو هفتصد برابر آن را پاداش و مکافات عطا نمی نماید؟ در حالی که این تجارت سودآور وجود دارد چرا کالای خود را به او نفروشم؟!

در مقابل این پاسخ حضرت عثمان، بازرگانان به فکر فرو رفتند. در خطایی که بر او در اذهانشان خطور نموده بود پشیمان گردیدند.

حضرت عثمان، صد شتر بار گندم را به عنوان صدقه بین مردم مدینه تقسیم نمود. چهره فقرا و نیازمندان را شاد نمود. قحطی به وجود آمده در شهر بدین ترتیب رفع گردید.

دادن زکات برای چه کسانی فرض می باشد؟

❖ کسانی که دارای سلامتی عقلی میباشند
❖ افراد بالغ
❖ از نظر دینی غنی (دارای حد نصاب از اموال)

برای هر مسلمان

هر سال یک بار

دادن زکات فرض می باشد
😊😊😊😊😊

میزان غنات از نظر دینی

فردی که دارای حد نصاب اموال بوده و بغیر از بدهی نیازهای اولیه را بتواند تامین نماید از نظر دینی غنی محسوب می گردد
حد نصاب، پایین ترین حد ثروتمندی می باشد.
قربانی نمودن و دادن صدقه فطریه بر تمامی اشخاصی که به این حد رسیده اند واجب می باشد. اما، برای اینکه زکات فرض محسوب گردد، حد نصاب می بایست حداقل یک سال قمری (۳۵۴ روز) در دست فرد بوده باشد.

نیازهای اولیه چه چیزهای را شامل می گردد

- ❖ خانه
- ❖ اسباب منزل
- ❖ البسه
- ❖ وسایل نقلیه
- ❖ کتب
- ❖ آنچه که برای شغل لازم میباشد
- ❖ نیازهای اولیه خانواده در گذران یک سال

نسبت اموالی که می بایست زکات داده شود و میزان زکات

فردی که از نظر دینی غنی محسوب می گردد و اموالی که در طول یک سال مالکیت آن را در دست داشته، می بایست به آن مال زکات بدهد

حد نصاب، بعد از کسر نیازهای اساسی فرد و بدهیهای او محاسبه می گردد

مقدار نصاب و زکات نسبت به نوع مال متفاوت می باشد

حد نصاب و زکات اموال تجاری

نوع کالا	حد نصاب	مقدار زکات
طلا	۸۰،۱۸ گرم	یک چهارم (۲،۵٪)
نقره	۵۶۱ گرم	
اموال تجاری	به ارزش ۸۰،۱۸ گرم طلا	
پول نقد	به ارزش ۸۰،۱۸ گرم طلا	

نصاب و زکات حیوانات

- * **گاو:** از ۳۰ تا ۳۹ راس گاو (به همراه ۳۹) میزان زکات گاو معادل ۱ گاو یک ساله می باشد.
- * **شتر:** از ۵ تا ۹ شتر (به همراه ۹) میزان زکات شتر معادل یک گوسفند و یا ۱ بز می باشد.
- * **گوسفند یا بز:** از ۴۰ تا ۱۲۰ گوسفند (همراه با ۱۲۰) یا بز میزان زکات یک گوسفند و یا ۱ بز می باشد
- ✍ برای بیش از این تعداد راس گوسفند، بز، گاو و شتر را می تواند از کتب تفسیر می تواند بدست آورد.

نصاب و زکات محصولات کشاورزی

➤ به زکات محصولات کشاورزی «اوشور» نیز گفته می شود.
❖ نصاب محصولات کشاورزی ۶۱۱ کیلوگرم می باشد.

❖ در اراضی دیم یک دهم از محصول (۱۰٪)

❖ در اراضی آبی یک بیستم از محصول (۲۰٪) می بایست زکات داده شود.

🌾 برای محصولاتی چون گندم، برنج، جو، ارزن، چغندر، خربزه، هندوانه، بادمجان، زیتون، سیب، پرتقال، گیلاس، شتفالو و غلات و سایر زکات تعلق می گیرد.

🌾 برای محصولات کشاورزی، که در دست صاحب آن یک سال بوده باشد تعلق نمیگیرد. بعد از برداشت محصول زکات باید داده شود.

«انبار کاشت کننده خالی می گردد: فقط تا هنگام برداشت محصول در برابر بذر فروخته شده چند برابر می تواند دریافت کند را در نظر بگیرید.

در برابر انبار خالی شده، به چه تعداد انبار پر می تواند دریافت کند!

گندم، کاشته نشود، و مورد استفاده قرار نگیرید در انبار بماند، خراب می گردد، و خوراک سایر حیوانات میگردد.

«مولانا»

باغچه ای که ویران شد

با این سخنان به مالک اصلی اموال یعنی خدا را بیاد می آوردند و نه حقی که فقرا در آن داشتند...

از این رو، به امر خداوند هنگامی که آنها در خواب بودند آفت بر آنها نازل نمود. در نزدیکی باغ آتشی برافروخته شده و تمام باغ را در خود سوزاند.

فردا صبح زود، آنها بیخبر از همه چیز با خوشحالی همدیگر را صدا نمودند که: -زود باشید، کسانی که میخواهند میوه جمع کنند عجله کنید! همگی به سوی باغ راه افتادند، از طرفی با هم دیگر می گفتند که: -نگذارید امروز، پیشمان فقیر و فقرا بیایند. فرصت ندهید تا وارد باغ شوند!

ولی وقتی وارد باغ شدند، با صحنه ای متفاوت روبرو شدند، باورشان نمی شد، فکر کردند اشتباه آمده اند! به اطراف نگاه کردند، ولی آنجا باغ آنها بود. اما مثل دیروز نبود. زیرا هر آنچه که بود سوخته بود. یکی از آنها موضوع را فهمید و گفت: خیر، خیر ما اشتباه نیامده ایم، اینجا باغ و باغچه ماست. حرص دنیا در

فردی سخاوتمندی دارای باغ انگور و باغچه های خرما بود. فرد مطیع اوامر الهی بود و تمام فرامین را بجای می آورد و هنگام برداشت محصول زکات آن را بین فقرا و نیازمندان تقسیم می نمود. بعد وفات او، این باغ به فرزندانش به ارث رسید. فرزندانش به هوسهای دنیوی مشغول و بخل به خرج دادند.

در حالی که پدرشان، با دادن زکات اموال خود دعای خیر آنها را گرفته برکت زیادی برای باغ به بار می آورد. اما زکاتی که پدرشان می دادند در برابر چشمانشان بسیار زیاد آمد و نمی خواستند بدهند. فکر می کردند در صورتی که زکات دهند اموالشان کم خواهد شد. آنها نمیدانستند که برکت موجود در باغ و باغچه از طرف کجا سرچشمه می گیرد. زیرا حرص مال دنیا و غفلت تمام وجودشان را در بر گرفته بود.

برای ندادن زکات بهانه می تراشیدند. می گفتند: «خانواده ما بسیار است! مال ما نیز کم. برای فقرا چیزی نداریم بدهیم. فردا باید زود به باغ برویم، قبل از آمدن فقرا محصولات را برداشت کنیم».

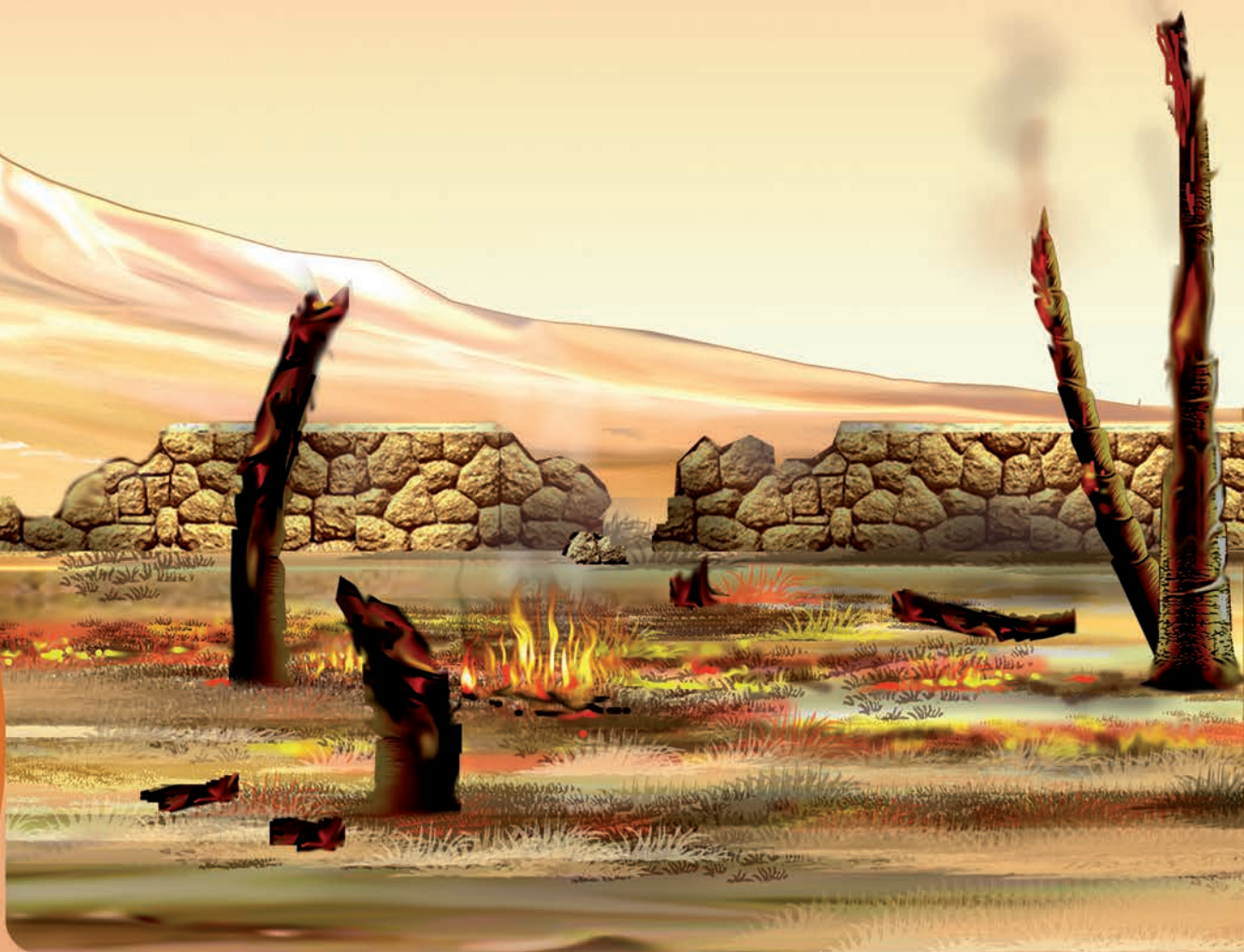
می گردد برکت می یابد و باعث گشایش درهای بهشت
بروری ما می گردد. در نهایت توبه نموده و چنین گفتند:
- بدا بر ما! واقعا ما خطای بسیار بزرگی را انجام
داده ایم، تمامی اشتباهات از ماست. به راستی که خداوند
از هر نقص و نقصان بدور می باشد. به او امیدواریم و
به سوی او روی می آوریم. خداوند! برای یک خطای
ما خداوند باغچه را از دست ما گرفت، در صورتی که
به راه راست هدایت شدیم، البته که از آنه بهتر را عطا
خواهد نمود. رحمت پروردگار را آرزو می کنیم و به
سوی او می رویم. (با آیات مربوط می توانید نگاه کنید:
سوره کلام، آیات ۱۷-۳۳)

درون ما سبب شد تا خداوند متعال این بلا را بر سر ما
بیاورد، دیگر باغچه ای در کار نیست.

چهره همگی آنها از غصه و غم پژمرده شده بود. از
سر شب چه برنامه های که در سر نداشتند! به دنبال آن با
همدیگر به بحث و جدل پرداختند. «این فکر پلید را تو
به میان کشیدی» همدیگر را مقصر نشان دادند. ولی یکی
از برادرانشان رو به آنها کرده و گفت:

- برادرانم، اینگونه همدیگر را گناهکار نکنیم،
چون فایده ای ندارد. از خداوند بخشش طلب نماییم
بلکه محبت نموده و ما را ببخشد.

دیگر، خطای انجام داده را فهمیده بودند، صاحب
اصلی اموال خداوند می باشد. اموالی که او عطا فرموده
بود، می بایست همانگونه که او میخواست باید مصرف
می نمودند. برای کسب رضای خداوند مالی که خرج

زکات به چه کسانی تعلق می گیرد؟

کسانی که می توانند زکات دریافت کنند عبارتند از:

فقرا:

کسانی که از نظر دینی ثروتمند محسوب نمیگردند. یعنی افرادی که در حد نصاب دارای اموال نمی باشند. کسانی که نیازهای اساسی همچون خورد و خوراک و پوشاک خود را نمیتوانند تهیه کنند.

نیازمندان:

بدهکاران:

در صورتی فرد با ادای بدهی خود با اموال شخصی فقیر گردد، این افراد تا زمانی که اموال آنها به حد نصاب نرسیده باشد تا هنگام اتمام بدهی زکات شامل نمی گردد

کسانی که در راه مانده اند: کسانی که با وجود دارا بودن در مملکت خود در راه مانده و محتاج سایرین می باشند. برای آنها به میزانی که به مملکت خود برسند زکات داده می شود. همراه با آن، اگر آنها قرض بگیرند از دریافت زکات بهتر می باشد.

کسانی که در راه خدا می باشند: برای کسانی که در راه خدا کسانی بخواهند به جنگ بروند، تا حد امکان خوراک، سلاح و سایر مایحتاج. این افراد برای رفع احتیاجات زکات داده میشود. به همانگونه، عالمان و دانش پژوهانی که در راه تبلیغ دین خدا و یا یادگیری آن تلاش می کنند می شود زکات داد.

خداوند در کتاب مبین می فرماید:

«صدقات تنها به تهیدستان و بینوایان و متصدیان گردآوری و پخش آن و کسانی که دلشان به دست آورده می شود و در راه آزادی [بردگان و وامداران و در راه خدا و به در راه مانده اختصاص دارد این به عنوان فریضه از جانب خداست و خدا دانای حکیم است».

(توبه، آیه ۶۰)

بغیر از محل مصرف زکات که در سوره توبه آیات ۶۰ مشخص گردیده، بغیر از پنج طبقه، از بردگان، داوطلبانی که به اسلام روی می آورند و مامورین زکات نیز بحث گردیده است. به این دلیل مطابق این آیه محلهای که می توان زکات داد به ۸ مرتبه تقسیم میگردد.

همانگونه که در آیات مشخص شده زکات را می توان به چندین و یا همگی آنها تقسیم نمود.

دادن زکات به نزدیکان و شروع از آنها ثواب بیشتری در بر دارد.

به چه کسانی زکات تعلق نمیگیرد؟

زکات داده نمی شود

ثروتمندان ❌

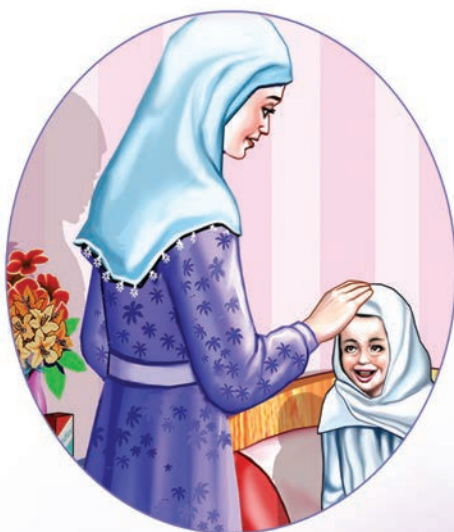
غیر مسلمان ❌

افراد تحت تکفل (مادر، پدر، پدر و مادر بزرگ، فرزند، نوه) ❌

در امکانی چون مدرسه، بیمارستان، مسجد، راه، چشمه، پل ❌

همسران به یکدیگر نمی توانند زکات دهند ❌

می توان به نزدیکان و فامیل های چون برادر، دایی، عمو، خاله، عمه زکات داد. ✓

بخشش از آنچه که بیشتر می پسندیم

نیازمندان عطا می کنم. فقرای مسلمان می توانند از آب و میوه های باغ استفاده کنند.
بعد از آن ابوطاها برای اجرا این موضوع به نخلستان رفت. زمانی که به باغ رسید آبه سلیمه را در زیر درخت دید. و خواست تا باغ را ترک کند.
او نیز گفت: ابوطاها، چرا باغچه را باید ترک کنیم؟ آیا جایی می رویم؟
ابوطاها در پاسخ به وی گفت: نه، جایی نمی رویم، این باغچه دیگر مال ما نیست و صاحب آن فقرای مدینه می باشند. و به سوی مسجد روانه شد. در این بین ام سلیمه گفت: - این کار را به تنهایی انجام داده ای یا به نام هردوی ما؟ ابوطاها در پاسخ گفت: به نام هردویمان.
ام سلیم گفت: خداوند از تو راضی باشد، ابوطاها. وقتی نیازمندان اطرافمان را می دیدم به این موضوع فکر می کردم ولی نمیتوانستم به تو بگویم، خداوند این خیر ما را قبول فرماید.

ابوطاها، یکی از دوستانی بود که پیامبر او را بسیار دست داشت و از ثروتمندان مدینه بشمار می آمد. ابوطاها، ملاک باغ، مزارع، حیوانات بیشمار بود. در نزدیکی مسجد نبی باغ بسیار گران قیمت و بزرگی داشت که بین دیگر باغچه های او با ارزشترین آنها محسوب می گردید. باغ خرمایی که در آن چاه آب شیرین بود را ابوطاها بسیار دوست می داشت. پیامبر و دوستانش را مرتب به باغ دعوت می نمود. در زیر درختان خرما، صحبت های شیرین می کردند.
روزی پیامبر به همراه دوستانش در مسجد صحبت می فرمودند. در میان سخنانشان این آیه شریفه را تلاوت نمودند:
هرگز به نیکوکاری نخواهید رسید تا از آنچه دوست دارید انفاق کنید و از هر چه انفاق کنید قطعا خدا بدان داناست. (ال عمران، آیه ۹۲)
با شنیدن این آیه شریفه ابوطاها بسیار متأثر شده و به رسول خدا فرمود:

- یا رسول الله، در زندگانیم بهترین و دوست داشتنی ترین چیزی که دارم این باغی است که در کنار مسجد می باشد. از هم اکنون، برای رضای خداوند به

خلیفه عمر ابن عبدالعزیز، کیسه - کیسه شکر خریداری می نمود، و بین فقرا تقسیم می کرد. روزی به او گفتند: به جای شکر، اگر پول بدهی این خوشتر نخواهد بود؟ عمر ابن عبدالعزیز در پاسخ گفت: من شکر را بسیار دوست دارم. به این دلیل آنچه را که بیشتر دوست دارم می خواهم بین دیگران تقسیم کنم.

هنگام دادن زکات به چه نقاطی باید توجه کرد؟

«ممکن بود من هم
فقیر باشم.»

فقرا، وسیله ای می
باشند تا عبادت فرض
را از طریق آنها بجای
آوریم.

هنگام دادن زکات باید مهربان بود

به هنگام دادن زکات می باید مهربان با محبت بوده و خودمان را
بجای افراد فقیر باید گذاشته و با این احساس بود که

هنگام دادن زکات از یاد نبریم که در حال عبادت می باشیم

هنگام دادن صدقه و زکات، نباید از یاد ببریم که فرمایش
خداوند را بجای می آوریم و در حال عبادت می باشیم. به این دلیل،
می بایست این کار ما به همراه حس حرمت و تشکر در برابر فقرا
بوده باشد.

«به هدایایی که به من داده می شده با چهره ای خندان و بسته بندی قشنگ بسیار خوشحال می شدم»

هنگام دادن زکات باید مهربان بود

از یاد نبریم که به هنگام دادن صدقات و زکات، خشنودی خداوند را کسب خواهیم نمود. همانگونه که به هنگام دادن هدیه و یا امانتی آن را با بسته بندی و احترام به کسی می دهیم، زکات و صدقه را نیز با همان نزاکت باید بدهیم. لبخند و نزاکت را به کسی که زکات برای وی می دهیم دریغ نکنیم. بغیر از رضای خداوند چیزی دیگر د انتظار نداشته باشیم. هنگام دادن زکات، گفتن «این زکات من به تو است!» نباید فرد را رنجیده نمود. زیرا آنچه که مهم می باشد، رسیدن آن بدست نیازمند می باشد. دانستن فرد گیرنده از زکات بودن آن مهم نیست.

خداوند متعال می فرماید:

ای کسانی که ایمان آورده اید، صدقه های خود را با منت و آزار، باطل مکنید، مانند کسی که مالش را برای خودنمایی به مردم، انفاق می کند و به خدا و روز بازپسین ایمان ندارد. پس مثل او همچون مثل سنگ خارایی است که بر روی آن، خاکی نشسته است، و رگباری به آن رسیده و آن سنگ را سخت و صاف بر جای نهاده است. آنان نیز از آنچه به دست آورده اند، بهره ای نمی برند؛ و خداوند، گروه کافران را هدایت نمی کند.

(سوره بقره، آیه ۲۶۴)

باید کسانی که نیازمند واقعی می باشند را جستجو کرده و یافت

«فقرای واقعی را چگونه می توانم پیدا کنم؟»

برای اینکه زکات قبول گردد، باید به فردی را که می خواهیم او بدهیم به خوبی مورد تحقیق قرار دهیم. مهم این نیست که مال را زود بدهیم، مهم محلی است که می رسد. زیرا زکات در اصل متعلق به کسی است که حق اوست. اگر بدون تحقیق زکات که کسی که مستحق نیست داده شده باشد باید زکات دوباره داده شود. بویژه، کسانی که نیازمند می باشند ولی یارای بیان آن را ندارند در اولویت قرار دارند. باید دانست نیازمندان واقعی آنها هستند و باید زکات را به جای خود رساند.

پیامبر گرامی سلام اله علیه می فرماید:

کسی که در به در، در پی لقمه ای نان و چند عدد خرما می باشد فقیر نیست. فقیر واقعی، کسی است که به اندازه کافی نمیتواند کسب مال کند، با اینکه محتاج می باشد به خود صدقه نمیدهد و از کسی چیزی قبول نمی کند می باشد. (بخاری، زکات ۵۳)

گذران زندگی با دست رنج خویش بهتر از گدایی میباشد

پیامبر اکرم، از سائلی افراد بیزار بود و اینگونه می فرمود: اگر از میان شما کسی طنابی خریده و دسته هیزم بفروشد و بدین ترتیب از شرمندگی آن بنده خدا به در آمدن البته از گدایی او بسیار بهتر می باشد

(بخاری، زکات، ۵۳)

یکی از انصار نزد پیامبر آمد و طلب صدقه نمود. پیامبر فرمود: «آیا چیزی داری؟» و شخص گفت: «بلی، زیرانداز دارم، یک طرف آن را زیر خود می اندازم و طرف دیگر را روی خود می کشم. بغیر آن چیز دیگری ندارم. پیامبر فرمود: بلند شو و آن چه را که گفתי بیاور. شخص رفت و وسایل را آورد. پیامبر آن را در دست گرفت و گفت: کسی هست که این را بخرد؟ شخص گفت: من به یک درهم می خرم. پیامبر دو یا سه بار دیگر فرمودند: بیشتر از آن کسی نمیدهد؟ شخص دیگری گفت: به دو درهم می خرم. و پیامبر به دو درهم به وی فروخت. دو درهم را به شخص داد و گفت: با یک درهم آن برای کودکان خرد و خوراک بخر و با درهم دیگر طناب خریدار کن و با فروش هیزم زندگی کن.

شخص گفته پیامبر را انجام داد، بعد از پانزده روز، ده درهم سود کرد و بخشی را برای خرید لباس و بخش دیگری را برای خرید طعام خرج نمود. پیامبر به وی فرمود: با عرق جبین زندگی کردن خوش است یا در روز قیامت با عرق شرم گدایی در حضور خداوند بودن؟!

رسول الله می فرماید:

«دست دهنده از دست گیرنده بالاتر است».

(بخاری، زکات، ۱۸)

جوانمردی و گشاده دستی پیامبر خدا

به کسانی که قرض می خواستند کمک می نمود، در مواقعی هم از گرفتن طلب چشم پوشی می کرد. یکی دیگر از نشانه های گشاده دستی دادن هدیه به عزیزان و شاد نمودن آنهاست. رسول الله (ص) می فرمود به یکدیگر هدیه دهید تا شاد گردید و به هدیه دادن توصیه می نمود. خود نیز با هدایا دوستان خود را شاد و مسرور می نمود. هدیه داده شده را قبول می کرد، در مقابل آن هدیه ای بهتر می داد. در مواقعی آنچه را که خریداری کرده بود به فروشنده هدیه میداد. یک بار شتر جابر بن عبدالله را خریداری نمود و پول آن را پرداخت کرد. سپس شتر را دوباره به او هدیه داد.

پیامبر گرامی، مسلمین را به گشاده دستی و رفع احتیاجات دیگران دعوت می نمود. تاکید می نمود: «کسی که نیازهای امت محتاج مرا رفع نماید مرا راضی کرده است. هر کس مرا راضی کند، خداوند را راضی گردانده و هر کس خداوند را راضی نماید قطعا در بهشت جای خواهد داد.

گشاده دستی، رفع احتیاجات اشخاص، در نظر داشتن نیازمندان، از والاترین ویژگیهای بارز پیامبر خدا بود. در تمام تنگناها پیامبر هر زمان حضور داشت و از درد آن مطلع میگردد. او نیز سعی می نمود نیاز هر کس را به جای می آورد، آنچه را که از او درخواست می شده را هرگز باز نمی گرداند و هرگز «نه» بر زبان نمی راند. اگر کم هم بود می داد. اگر چیزی برای دادن نداشت دل فقرا را بدست می آورد. رسول خدا، گشاده دستترین شخص بود. هرگز از یاد نمی برد که مالک اصلی خداوند می باشد. نیازهای دیگران را از خود ارجح تر می دانست.

روزی، یکی از زنان مسلمان خرقه ای را که به دست خود بافته بود نزد رسول الله آورده و به او هدیه نمود. رسول خدا که به آن احتیاج داشت گرفته و به خانه برد. بعد از پوشیدن دوباره به مسجد بازگشت. دوستانش این خرقه را بسیار پسندیدند و از بخشندگی پیامبر جرات گرفتند، و گفتند: - یا رسول الله چه خرقه زیبایی، آن را به من هدیه بدهی؟. در صورتی که بجز آن خرقه ای دیگر نداشت این تقاضا را باز نگرداند و خرقه را به شخصی که می خواست هدیه داد. دوستان صحابه پیامبر گفتند: - چرا این خرقه را خواستی؟ در حالی که رسول خدا، آن را هدیه گرفته بود. آیا نمی دانستی که از او هر چه را که بخواهی باز نمی گرداند. در پاسخ گفت: من این خرقه را برای پوشیدن نمی خواهم بلکه برای کفن می خواهم. هنگامی که این صحابه فوت نمود، پیامبر او را با آن خرقه کفن نمود.

(بخاری، عبد، ۳۹، ج۲۹)

شادی و سرور اشخاص خیر را مژده می داد. در مورد افراد گشاده دست، نزدیکی به بهشت الهی و مردم را اینگونه شرح می داد: «شخص بخشنده، به خداوند نزدیک است، به بهشت نزدیک است، بخیل، از خداوند بدور است، از بهشت دور است، از انسانها بدور است و به دوزخ نزدیک.

دلش، عشق انسان، شفقت و یاری را در خود پرورش داده و پیامبر گرامی بخشندگی را در طول عمر با برکت خود ادامه داد. خودش، به هنگام تمکین نیز به زندگی ساده ادامه داد.

حضرت رسول اکرم می فرماید:

به دو گروه غبطه می خورم: «شخصی که اموال خود را در راه خداوند خرج می کند و دیگری، کسی که علمی را که خداوند به عطا کرده در راه درست بکار گرفته و آن را به دیگران یاد می دهد».

(بخاری، علم، ۱۵)

هشت بهشت حاضر است

یاران شما نیز به این رحمت محتاج می باشید
بر شاخه گل خار نباش، شبنم باش
هر گاه بال شکسته ای دیدی
بدون اینکه بر زخمش نمک باشی مرهم باش

دستهایی هستند که دستمال خشک نگرفته اند
زبانهایی هستند که دردشان را نگفته اند
چه بندگان فقیر و عاجز که وجود ندارد
به آنها برس و کرم باش که آنها را شاد می کنی
برای ایتم و وجدان باش، برای بیکسان جان
آنها را به اوج برسان
چهره های سرخ شده در بیابانهای ناداری را
با دارایی خود به همچون نسیم ملایم باش

این جهان عالمی است که از بیچارگان پر است
کسانی که نه خورجین دارند و نه پول
یکی پا ندارد و آن دیگری دست
در دل مشوق باش، و جوانمرد باشد

هر کس از زهر خساست بخورد
او را نهر غریب ها غرق خواهد کرد
به همه جا سر بکش، ده و شهر
به فقرا نان و برای تشنگان زمزم باش

خوبی بکن، تو در دریا بینداز ای دوست
اگر ماهی های کور آنها را سنگ بپندارند
خالق برای تو کافی می باشد، از رفیق برای حال تو
کافیست
هشت بهشت برای تو آماده است، تو مکرم باش

غنی و فقر در درگاه حق تعالی
این امر حق است که نه حسادت کن و نه حقیر شمار
کسانی را که کمک و یار می کنند خداوند دوست دارد
تو هم ای سیری، به این سر محرم باش

محمدعلی اشملی

سوالات

خود را بیازماییم

جملات زیر را برابر سازی کنید

☐ دارندگان حد نصاب اموال	☐ برای شخصی که وضعیت متوسط دارد، دادن دو وعده غذا و یا پرداخت هزینه دو وعده غذا است
☐ یک چهلم طلا و نقره	☐ به مکان هایی که دین ما توصیه کرده است می دهد و به آن زکات گفته می شود
☐ شخص به نوه های خود	☐ از دست گیرنده بالاتر می باشد.
☐ هنگام دادن زکات	☐ با سخن دیگر ۵، ۲٪ زکات داده می شود
☐ برای مکان هایی همچون بیمارستان، مدرسه، مسجد	☐ ۸۰، ۱۸ گرم است
☐ زکات	☐ زکات نمی دهد
☐ مومن غنی، بخشی از اموال خود را	☐ و راه، چشمه، پل و سایر امور خیریه زکات نمی تواند داد
☐ دست دهنده	☐ نباید از یاد برد که در حال عبادت می باشیم.
	☐ به عنوان پلی است بین رساندن امکانات ثروتمند به فقرا
	☐ از نظر دینی غنی شناخته می شود

خود را بیازمایید

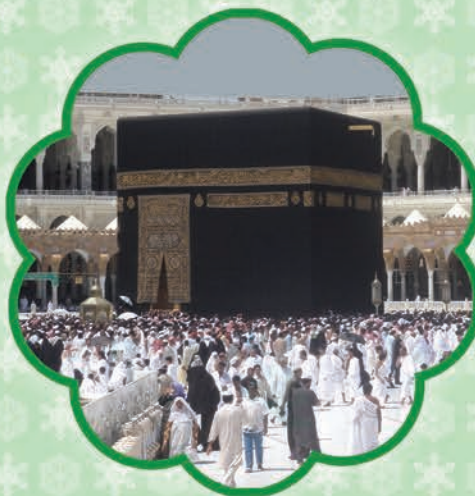
- کدام یک از اشخاص زیر زکات داده نمیشود؟
 الف. آنانی که در راه مانده اند
 ب. فقرا
 ج. بدهکاران
 د. به پدر و مادر
- نکته مشترک عبادات همچون زکات، صدقه، قربان، فطریه کدام می باشد؟
 الف. همکاری و کمک رسانی
 ب. راستی و عدالت
 ج. تلاش و خوشحالی
 د. صبر و برابری

۳. کدام یک از موارد زیر از احتیاجات اساسی نمی باشد؟
 الف. خانه
 ب. وسیله نقلیه
 ج. اموال تجاری
 د. صنعت و ابزار کار
۴. حد نصاب برای گوسفند و بز کدام یک از موارد زیر می باشد؟
 الف. ۴۰
 ب. ۳۰
 ج. ۲۰
 د. ۱۰۰
۵. حکم صدقه فطریه چیست؟
 الف. فرض
 ب. واجب
 ج. سنت
 د. مستحب
۶. کدام یک از موارد زیر نادرست می باشد؟
 الف. زکات، باعث پاکی رفع بخل و طلب میل به مال می باشد
 ب. زکات، باعث افزایش مال و برکت آن می گردد
 ج. زکات، سبب عشق و نزدیکی می گردد
 د. زکات باعث افزایش ثروت غنی، و فقر فقرا می شود
۷. کدام یک از مواد زیر زکات داده نمی شود؟
 الف. وجه نقد
 ب. گوسفند
 ج. اشیا خانه
 د. گاو
۸. کدام یک از موارد زیر در مورد زکات گفته نمیشود؟
 الف. زکات بر ثروتمندان فرض می باشد.
 ب. زکات در سال یک بار داده می شود
 ج. یک چهلیم از اموال زکات داده می شود
 د. بیماران زکات نمی دهند

جاهای خالی را پر کنید

- (از اموال/دانه ای/ تقاضا کننده/ گدایی/ کم می کند/پاک می کند/دلش را)
۱. فقر اصلی، کسی است که به حد لازم نمیتواند مال پیدا کند، در حالی که محتاج می باشد به کسی نمی گوید و نمی کند
۲. مسلمانان ثروتمند برای فقرا حقی دارا میباشند
۳. در صورتی که اموال خود را انفاق می کنند، در هر سنبله که دارای صد دانه می باشد همچون هفت سنبله می دهد می باشد.
۴. اگر می خواهید نرم گردد، فقرا را سیر بنما و دست نوازش بر سر ایتام بکش.
۵. از اموال ثروتمندان زکات دریافت کن. زکات اموال آنها را و خودشان را از گناه پاک می کند.

سفر مقدس

حج

❁ معرفی حج
❁ منافع حج برای ما
❁ اماکن مربوط به حج
❁ احکام مربوط به حج

❁ چگونه اعمال حج
❁ عمره
❁ حج پیامبر اکرم

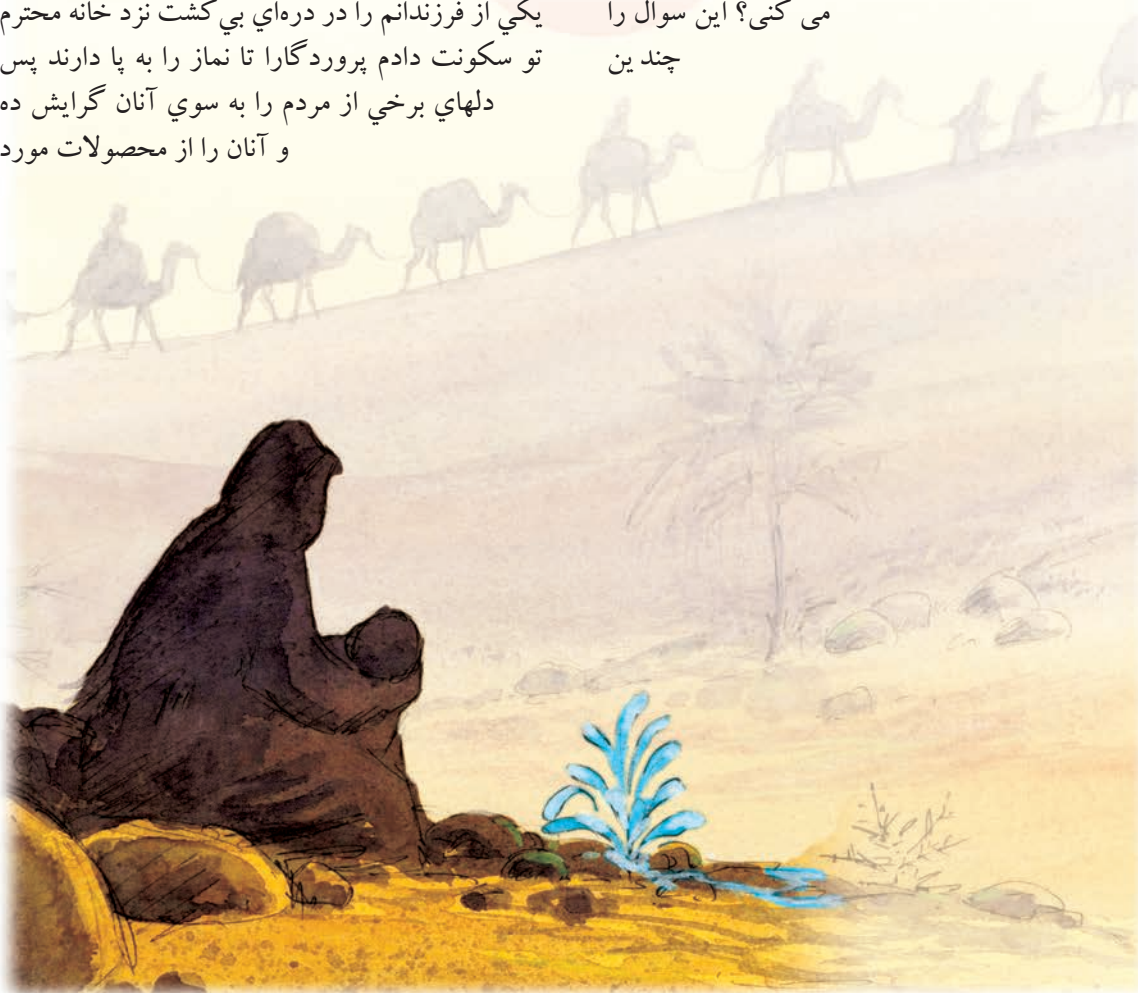
زمزم

بار تکرار نمود. حضرت هاجر دلیل آن را فهمید و این بار؛ گفت: بلکه خدای تو فرمان داده تا ما را در اینجا رها کنی؟!

حضرت ابراهیم رو به همسرش هاجر نموده و گفت: بلی، خداوند امر فرموده. سپس هاجر گفت: در این صورت برو، خداوند برای ما کافی می‌باشد و ما را یاری خواهد نمود. و پیش فرزندش بازگشت. حضرت هاجر، با اعتماد و تسلیمتی که به خداوند داشت، به او قدرت و ایمانی وصف ناپذیر اعطا شد.

ابراهیم پیامبر، بعد از کمی دور شدن از آنها بر روی تپه ای که از آنجا مکه دیده میشد، رفت. رو به سوی کعبه نمود. دست بلند نمود و گفت: - روگرداگر! من یکی از فرزندانم را در دره‌ای بی‌گشت نزد خانه محترم تو سکونت دادم پروردگارا تا نماز را به پا دارند پس دل‌های برخی از مردم را به سوی آنان گرایش ده و آنان را از محصولات مورد

خداوند متعال به حضرت ابراهیم، همسرش هاجر و فرزندش اسماعیل فرمان داد تا به مکه بروند. مکه در مسیر کاروان یمن به سوریه بود. در مکه کسی زندگی نمی‌کرد. حتی آب برای خوردن نبود. مکه سرزمینی خشک و بی آب بود. حضرت ابراهیم، فرمان خداوند را سریعاً بجای آورد. به همراه همسرش هاجر و فرزند شیرخوارش اسماعیل، به راه افتادند. بعد از مسافرتی طولانی، به مکه رسیدند. حضرت ابراهیم، هاجر و اسماعیل را در آنجا گذارد. آنها تنها یک ظرف آب و کمی غذا داشتند. سپس به سوی شام راهی گردید. حضرت هاجر، به دنبال حضرت ابراهیم رفت و گفت: ای ابراهیم! ما را در این وادی خشک و بی آب رها می کنی؟ این سوال را چندین

نیازشان روزی ده باشد که سپاسگزاری کنند(سوره ابراهیم، آیه ۳۷).

بعد از مدتی خورد و خوراک هاجر به اتمام رسید. از تشنگی بی حال گردید. شیرش خشک شد و آفتاب با شدت تمام اطراف آنها را می سوزاند. تشنگی فرزند هاجر از او بیشتر بود. اسماعیل از روی تشنگی و گرسنگی شروع به گریه کردن نمود. هاجر تشنگی و گرسنگی فرزندش را درک می کرد. بیشتر از آن تحمل نداشت. به این طرف و آن طرف شروع به دویدن کرد. اسماعیل را در آنجا رها نمود، به سوی تپه صفا دوید. جهت کمک به اطراف نگاه می کرد. کسی در آن اطراف نبود تا به او قطره ای آب بدهد. حضرت هاجر، چون روی تپه صفا ندید به سوی تپه منا دوید، به دفعات بین این دو تپه شروع به دویدن نمود. کسی برای کمک به او آنجا نبود. با حالی نزار پیش فرزندش بازگشت.

حضرت هاجر، پیش اسماعیل آمد، باور نمیکرد. زیر پای حضرت اسماعیل آب بود. با خوشحالی شکر خدای را بجای آورد و به آب جاری در زبان خود زمزم (به ایست، به ایست) نام نهاد و اطراف آن را با سنگ و ماسه حصار نمود. آب نوش جان کرد. حضرت هاجر، آب نوشید و حضرت اسماعیل نیز به شیر مادر رسید. دعای حضرت ابراهیم مستجاب گردید. تلاش حضرت هاجر و فرزندش اسماعیل در نزد خداوند متعال خوشایند جلوه نمود.

روزی، از قبیله جرحوم کاروانی از شام به یمن رهسپار بود. از نزدیکی محل زندگی حضرت هاجر و اسماعیل می گذشتند. برروی چاه زمزم پرندگان را مشاهده کردند. می دانستند که در سرزمین مکه آب وجود ندارد، از این وضعیت دچار حیرت شدند. زیر، در صحرا پرندگان تنها در محل وجود آب پرواز می کنند. شخصی را فرستادند تا اصل ماجرا را بفهمند. وقتی وجود آب زمزم را دانستند، پیش حضرت هاجر و اسماعیل آمدند. حضرت هاجر، موضوع را برای آنها شرح داد. کاروانیان دانستند که حضرت اسماعیل کودکی مبارک می باشد. برای زندگی در آنجا از حضرت هاجر اجازه خواستند. حضرت هاجر نیز،

به شرط آنکه حقوق آب زمزم در اختیارشان باشد اجازه داد. جرحوم ها در اطراف چاه زمزم روستاهای زیادی ایجاد کردند. بعد از مدت کوتاهی محل تلاقی کاروانهای زیادی در مکه ایجاد شد و سرزمین مکه، تبدیل به شهر مکه گردید.

دعای حضرت ابراهیم قبول گردید، تلاش حضرت هاجر نزد خداوند نیز بسیار مطلب واقع شد. بدین ترتیب، آنها که در پس آنها حرکت نمودند با آب زمزم پاداش گرفتند.

پیامبر اکرم (ص) می فرماید:

آب زمزم برای آنچه که خورده می شود مفید می باشد، اگر با هدف درمان باشد، خداوند به او شفا می بخشد، برای رفع گرسنگی اگر خورده شود خداوند او را سیر می کند، اگر برای رفع تشنگی نوشیده شود، رفع تشنگی می کند. زمزم، چاهی است که از طرف جبرائیل کنده شده است و محل است که اسماعیل از آن آب خورده است.

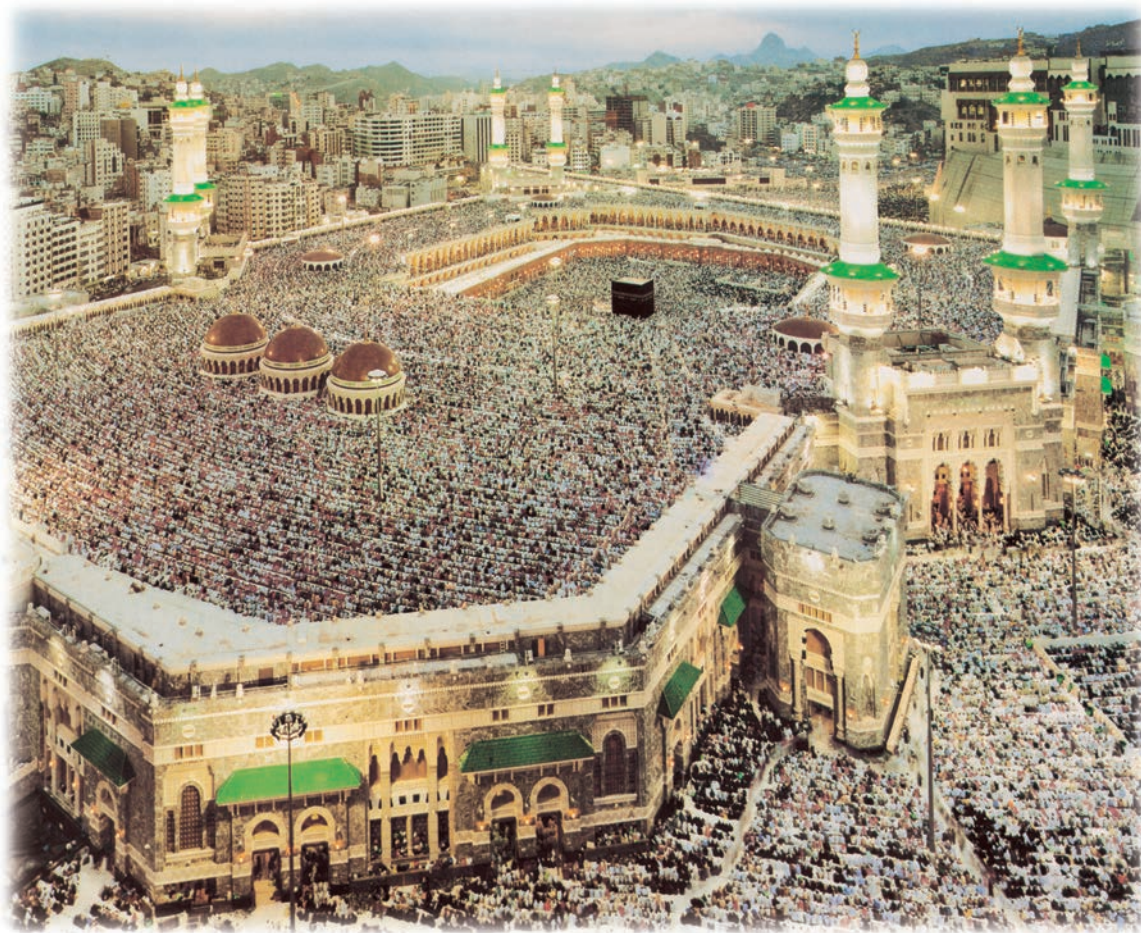
(دارالقطنی، ۳، ۳۵۴)

دعا هنگام نوشیدن آب زمزم

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا
وَاسِعًا وَشِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ

خدایا! از تو دانشی مفید، رزق وسیع و برای هر درد شفا می طلبم.

(دارالقطنی، ۳، ۳۵۴)

حج چیست؟

از رسول الله (ص): - برترین عمل چیست؟ پرسیده شد.

پیامبر فرمود: ایمان به خدا و رسول الله.

بعد از آن چیست؟

فرمود: جهاد در راه خدا.

بعد از آن چیست؟

حجی که مقبول باشد.

(بخاری، حج، ۴)

حج، زیارت اماکن مقدس و کعبه در طول سال در زمان مشخص شده می باشد.

خداوند می فرماید:

«حج و عمره را برای خداوند به اتمام برسانید»

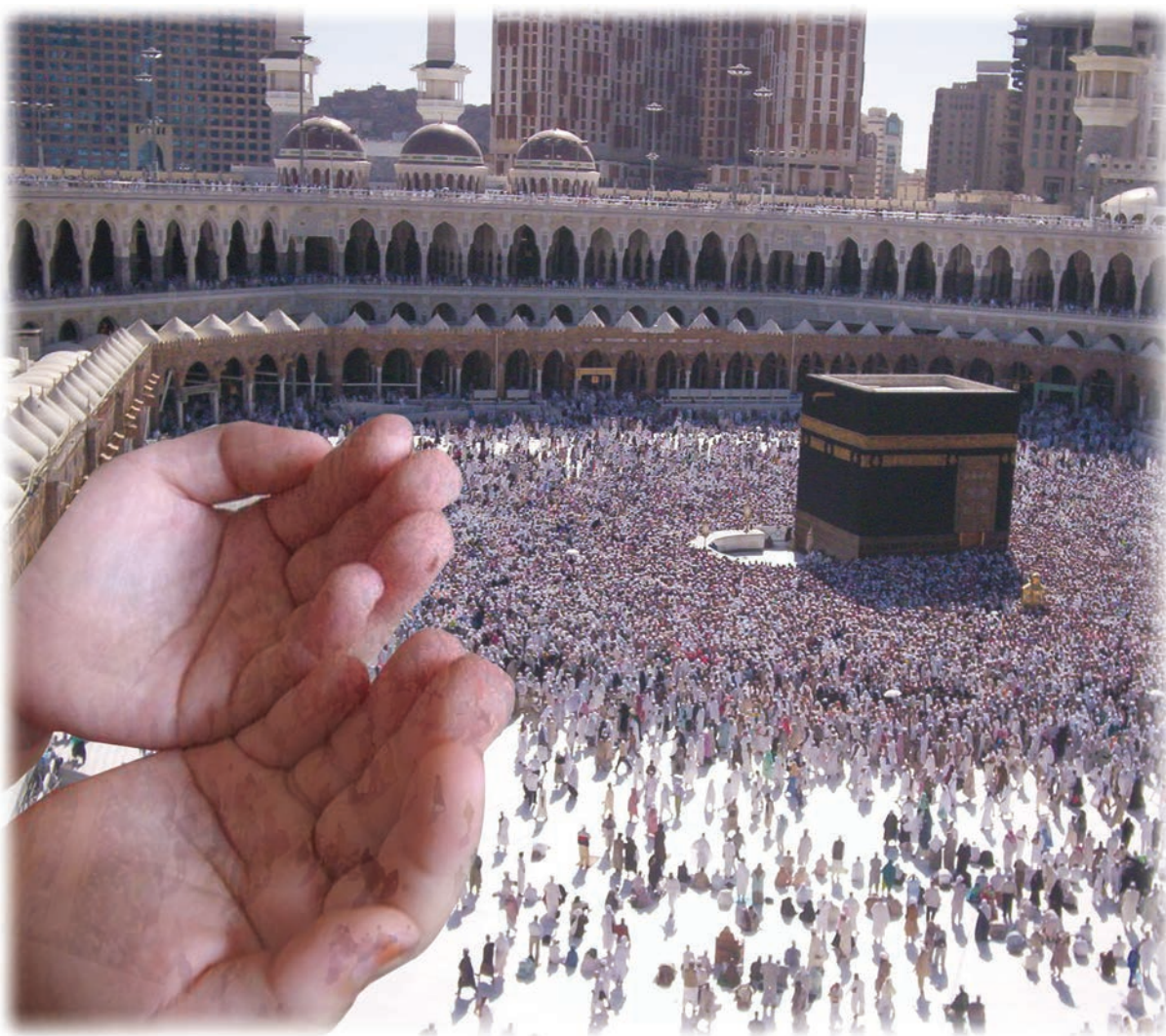
(بقره، آیه ۱۹۶)

آنچه که حج برای در بر دارد

- * سبب کنترل رفتار و گفتارمان می شود
- * احساسات برادری را مستحکم تر نموده، دانش امت بودن را گسترش می دهد
- * ما را از گناهان و پلیدی ها می رها کند
- * زندگی مان تغییر می کند

حج

رسول خدا(ص) می فرماید:

پیامبر اکرم (ص) میفرماید: کسی که با انجام ندادن کارهای بد و بر زبان نیاوردن سخنان زشت، همچون روزی است که از مادر زاده شده گناهانش بخشوده شده و به خانه باز می گردد. (بخاری، حج، ۴)

حج فرصتی است برای ترک رفتارهای بد و دست یابی به اخلاق پاک. زیرا، زمانیکه احرام هستیم، هیچ گیاهی را نمیکنیم و لباس دوخته شده نمیپوشیم، عطر نمی زنیم، و دعوا نیز جریمه در بر دارد. به این دلیل، به هنگام مناسک حج باید در اوامر و ممنوعیت های الهی دقت و توجه گردد. این نیز باعث میگردد، رفتار و سخنانمان را تحت کنترل قرار دهیم.

خداوند می فرماید:

«مومنین همگی برادرند»
(سوره حجرات، آیه ۱۰)

در روزهای مناسک حج از چهار گوشه جهان از هر رنگ، زبان، کشور، لباس و قیافه، میلیونها مسلمان در یکجا جمع می شوند. می دانیم که در جهان تنها نیستیم. برادران دینی که در کل سراسر جهان زندگی می کنند را ملاقات می کنیم. با بخشی از آنها آشنا شده و در مورد مسائل مختلف دیدگاهیمان را مطرح می کنیم. خرما، آب زمزم را، شادی ها و خوشحالیهایمان را با آنها تقسیم می کنیم. با اعتقاد مشترک شیطان را سنگسار میکنیم. این یکی بودن است، حس برادری را تقویت نموده و احساسات برادری را مستحکم تر نموده، دانش امت بودن را گسترش می دهد.

رسول خدا(ص) می فرماید:

«ورود به اسلام، هجرت نمودن و انجام حج، گناهان قبلی را می بخشد».

(مسلم، ایمان، ۱۹۲)

عباداتی چون طواف به هنگام حج، صفا، وقوف، قربان، سنگسار نمودن شیطان وجود دارد. این عبادات هم ثواب در بردارد و هم ما را از گناه پاک می نماید.

رسول خدا(ص) می فرماید:

«مبرور(نیکویی کرده شده و پسندیده) در مقابل حج می باشد و پاداش آن بهشت است.

(بخاری، عمره، ۱)

حج، نزدیک به یک ماه بطول می انجامد و عبادتی است که می تواند معنویات را گسترش دهد. در حج کارهایمان را نسبت به عبادات تنظیم می کنیم. طوافمان، نمازمان، تلاوت قرآن، ذکر می تواند ما را به سوی عبادات بیشتر سوق دهد. این عبادت شدید، با غنی احساسات و اندیشه، میتواند زندگیمان را تغییر دهد. حج، ما را از هر نظر احاطه می نماید و با آزمونی ویژه همراه می باشد. حج بدین صورت، همچون کمپ عبادتی محسوب می گردد. انسانهای که از حج بازمی گردند تغییرات زیبایی روی می دهد.

شیرینی نخودچی

همگی دارای باوری مشترک. در واقع نیز علت تجمع آنها در کعبه هم این موضوع است. برادری مسلمین، و اعلام آن به تمام جهان. زیرا کتاب خدا، برادری را در دین اینگونه شرح داده است.

- آقا معلم رنگ هیچ برتری و اهمیتی ندارد؟
این سوال را ابراهیم پرسیده بود. آقای مظفر هم در پاسخ او را با جمع کردن شیرینی ها و تعارف کردن به او جواب داد. - بخور. و ابراهیم هم با کم رویی تک- تک آنها را خورد.

- بین شیرینی ها تلخ و یا ترش بود؟

- نه

- می بینی که رنگ تاثیری ندارد. وقتی طعم شیرینی می دهند چه فرقی می کند که زرد باشد یا سایر رنگها. بعد از مسلمان شدن نیز تفاوتی در نژاد و رنگ اهمیت ندارد. همگی برادر می باشند.

(یاشار کاندمیر)

پدرم با تلمبه از چاه مقدار آب کشیده و دست و صورتش را نشست. با دستمالی که در جیب داشت صورتش خشک کرد. کت خود را بر روی دوشش انداخت و موهایش را که از عرق به هم چسبیده بود دست کرد. وقتی به طرف خانه می رفت گفت: «خوب، مثل اینکه در درس دینی نمره عالی گرفته ای!»

- آن هم عالی با ستاره

- بگیر، این شیرینی حق توسط

از جیب کتش، مشتی شیرینی نخودچی در آورد و به طرف من دراز کرد. زرد، قرمز، سفید و سبز... اما مزه همگی آنها یکی بود، همگی هم شیرینی نخودچی بود. مثل همان بود که آقای معلم مظفر گرفته بود. معلم جعبه را روی میز قرارداد بود و گفته بود که:

- شما این را به عنوان کعبه قبول کنید... این پنج شیرینی نخودچی را هم به عنوان افرادی که به دور آن طواف می کنند فرض کنید. همانطور که می بینید، هر پنج تای آن رنگ متفاوت دارند. آنکه رنگش سفید است از ترکیه، رنگ قهوه ای از سیاهان قاره آفریقا، این شیرینی سرخ رنگ هم از آمریکا، و رنگ زرد را هم از چین و سبز هم از استرالیا. اما همگی آنها مسلمان هستند.

حج برای چه کسانی فرض می باشد؟

حج فرض می باشد

یک بار در
عمر خود

مسلمان

- * برای افرادی که به سن بلوغ رسیده اند
- * دارای آزادی مسافرت
- * نداشتن بیماری که مانع رفتن وی به حج باشد برای هر
- * دارای بودن تامین هزینه های حج و خانواده
- * وجود امنیت در مسافرت

خداوند می فرماید:

کسی که بتواند به سوي آن راه یابد و هر که
کفر ورزد یقینا خداوند از جهانیان بی نیاز است
(العمران، آیه ۹۷)

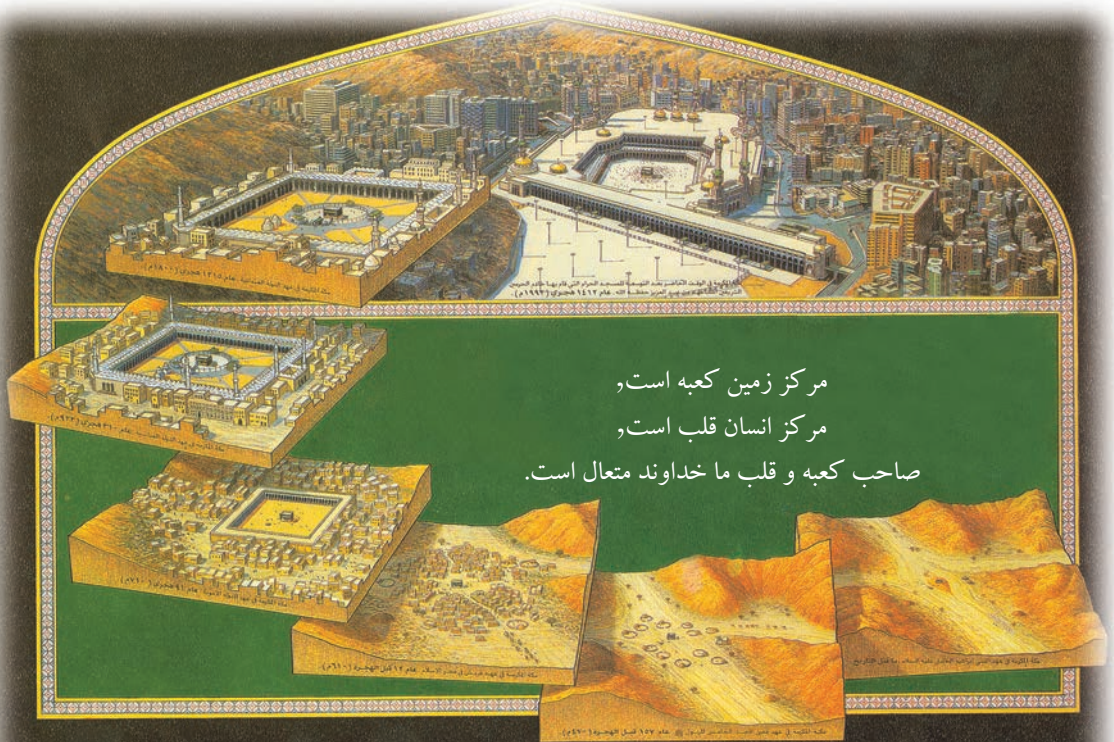
راههای کعبه

راههای کعبه ازدحام می باشد
دل من پاره-پاره است
این جهانی که دیده می شود سایه بانی است

ای کعبه ای من اگر به تو برسم
چهره ام را بر روی تو متبرک خواهم کرد

همسرم و دوستانم بار مرا بر بندند
همسایگانم حق مرا حلال کنند
کسانی که در کنارم هستند و یا از من دور
میا شند

ای کعبه ای من اگر به تو برسم
چهره ام را بر روی تو متبرک خواهم کرد

کعبه

همانگونه که به پاکی تمیز توجه می کنیم، باید دلمان را نیز همچون او پاک نشان دهیم. باید از پلیدی و زشتیها پاک کنیم. همچون حضرت ابراهیم و حضرت هاجر که کعبه را از هرگونه نا پاکی دور می کردند.

زمان حضرت آدم گذارده شده بود، دیوارهای را بر روی این پی ها بنا نهادند. حضرت اسماعیل از کوه سنگ می آورد، حضرت ابراهیم نیز کعبه را میساخت. از طرفی، از خداوند به جهت بر عهده نهاده شدن این وظیفه بر آنها بسیار مسرور بودند و دعا می کردند:

- هنگامی که ابراهیم و اسماعیل پایه های خانه [کعبه] را بالا می بردند [می گفتند] ای پروردگار ما از ما بپذیر که در حقیقت تو شنوای دانایی، پروردگارا ما را تسلیم [فرمان] خود قرار ده و از نسل ما امتی فرمانبردار خود [پدید آر] و آداب دینی ما را به ما نشان ده و بر ما بخشای که تویی توبه پذیر مهربان، پروردگارا در میان آنان فرستاده ای از خودشان برانگیز تا آیات تو را بر آنان بخواند و کتاب و حکمت به آنان بیاموزد و پاکیزه شان

کعبه، اولین عبادتگاهی است که برای خداوند بر روی زمین ساخته شده است. این معبد که از طرف حضرت آدم، بنا گردیده، در طوفان نوح در زیر آب مانده، دیوارهای آن خراب و پایه های آن گم شده بود. بنایی که در طوفان نوح، ویران شده بود، بعدها از طرف حضرت ابراهیم و حضرت اسماعیل دوباره بازسازی شده. اینگونه که:

حضرت ابراهیم که حضرت هاجر و اسماعیل را در مکه جای داد، برای زیارت آنها در مواقعی به مکه می آمد. هنگامی که به زیارت مکه می آمد روزی خداوند متعال فرمان ساخت دوباره کعبه را به آنها داد. براساس آن فرمان، حضرت ابراهیم به همراه فرزندش اسماعیل شروع به ساخت کعبه نمودند. با یافتن پی های که در

همانگونه که از ویران کردن کعبه هراس داریم، دل
انسانها را آزرده و شکستن دلشان را باید بینیم .

دلت را فرح دار، سیرانی خودت را دلتنگ مکن
سیرانی از رضای باری تعالی خارج نشو
قلبمان بیت خداست، سیرانی خود را ویران نکن
اگر از دستت بر میآید بساز .

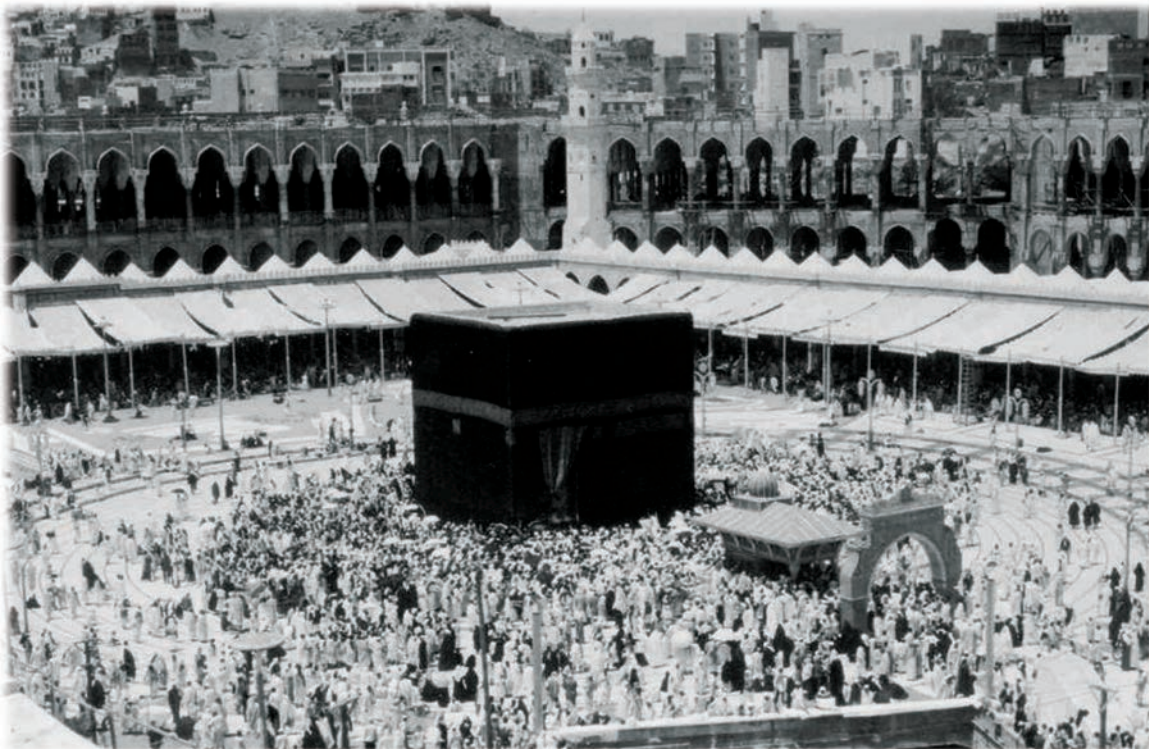
را بجای می آورند و فوج، فوج به سوی مکه رهسپار
میگردند. تا روز قیامت این پیام جهانی را بجای خواهد
آمد، به حج ادامه خواهد داد.

کند زیرا که تو خود شکست ناپذیر حکیمی (سوره بقره،
آیه ۱۲۷-۱۲۹).

دعای آنها قبول شد، و کعبه به اتمام رسید. جبرئیل
علیه السلام، دوباره بازگشت، طواف و سایر مناسک حج
را به حضرت ابراهیم و اسماعیل آموزش داد. و فرمان
داد: «ای طواف کنندگان، آنانی که خود را به عبادت
مشغول می دارند، رکوع و سجده کنندگان کعبه را پاک
و تمیز نگاه دارید». کعبه ای از هر گونه ناپاکی و پلیدی
مادی و معنوی بوده و برای عبادت انسانها آماده گردیده
است. خداوند متعال، حضرت ابراهیم را برای حج اینگونه
دعوت می فرماید:

«و چون برای ابراهیم جای خانه را معین کردیم
بدو گفتیم چیزی را با من شریک مگردان و خانه ام را
برای طواف کنندگان و قیام کنندگان و رکوع کنندگان
و سجده کنندگان پاکیزه دار، و در میان مردم برای ادای
حج بانگ برآور تا زایران پیاده و سوار بر هر شتر لاغری
که از هر راه دوری می آیند به سوی تو روی آورند.(حج،
آیه ۲۶-۲۷).

مطابق این امر الهی حضرت ابراهیم، حج ابراهیمی
الهی را برای اشخاص فرض اعلام نموده است. از آن روز
به بعد مسلمانان این دعوت را قبول نموده و وظیفه حج

اماکن مربوط به حج

❁ حج، عبادتی است که در آن اماکن دینی و سمبل های دینی بسیاری را دارا می باشد. درک صحیح حج و برای انجام عبادت می بایست آنها را به درستی باید دانست.

رسول خدا(ص) می فرماید:

«نمازی که در مسجد الحرام خوانده می شود، افضل است از صد هزار نمازی که در سایر مساجد خوانده می شود».

(ابن ماجه، سنن، ۱، ۴۵۰)

❁ **مسجد الحرام:** در اطراف کعبه، مسجد وسیعی واقع شده است. به این مسجد «حرم شریف» نیز گفته می شود.

❁ **کعبه:** اولین بنایی می باشد که برای عبادت خداوند بر روی زمین ساخته شده است. کعبه در لغت به معنی مکانی که خداوند در آن پرستیده می شود می باشد. به بتخانه نیز، خانه خدا گفته می شود.

باورمان یکسان، کتابمان یکسان
پیامبرمان یکسان، دلمان کعبه است
ما یک امت می باشیم .

خداوند می فرماید:

در حقیقت نخستین خانه ای که برای عبادت مردم نهاده شده همان است که در مکه است و مبارک و برای جهانیان مایه هدایت است

(سوره آل عمران، آیه ۹۶)

حجر السود: به معنی سنگ سیاه می باشد. این سنگ، در گوشه سمت جنوب شرقی کعبه قرار دارد و از طرف حضرت ابراهیم گذارده شده است. طواف از سنگ اسود شروع و هر گردش به حجر السود سلام داده می شود.

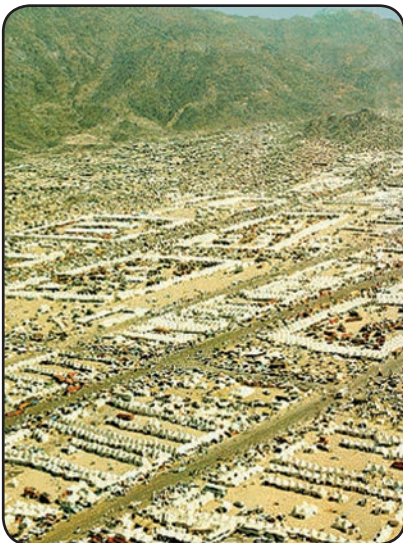
تسلیمیت، صمیمیت، مبارزه در راه توحید و با اخلاق پسندیده حضرت ابراهیم برای ما الگوی خوب می باشد.

خداوند باری تعالی می فرماید:

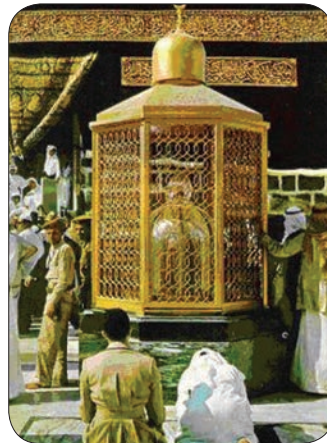
چون خانه کعبه را برای مردم محل اجتماع و جای امنی قرار دادیم [و فرمودیم در مقام ابراهیم نمازگاهی برای خود اختیار کنید و به ابراهیم و اسماعیل فرمان دادیم که خانه مرا برای طواف کنندگان و معتکفان و رکوع و سجود کنندگان پاکیزه کنید

(سوره بقره، آیه ۱۲۵)

تسلیمیت، صمیمیت، مبارزه در راه توحید و با اخلاق پسندیده حضرت ابراهیم برای ما الگوی خوب می باشد.

مکان ابراهیم: به هنگام ساخت کعبه به عنوان اسکله و یا محلی برای دعوت افراد برای حج می باشد. خواندن نماز در آنجا بسیار فرض محسوب می گردد.

عرفات: تمامی حجاج در روز عرفات وقوف یافته و با همدیگر به درگاه پروردگار راز و نیاز می نمایند. در صحرای عرفات تپه ای به نام تپه رحمت واقع می باشد. حضرت آدم و حوا در این کوه به هم رسیده و از خداوند طلب اوف نمودند.

رسول خدا می فرماید:

حج، عرفات است.

(ترمذی، حج، ۵۷)

مزدلف: مکانی فی مابین عرفات و منا که در آن رمل جمرات انجام می گیرد.

پیامبر خدا(ص) می فرماید:

پس چون از عرفات کوچ نمودید خدا را در مشعر الحرام یاد کنید و یادش کنید که شما را که پیشتر از بیراهان بودید فرا راه آورد

(بقره، آیه ۱۹۸)

منا: در روزهای عید قربان محل قربانی و رمل جمرات می باشد. حضرت ابراهیم برای قربانی کردن فرزندش حضرت اسماعیل به منا رفته بود.

سنگی که در منا انداخته می شود، سمبل است که در طول عمر به سوی شیطان زده شده.

صفا و مروه: در دویست متر جنوب غربی کعبه دو تپه وجود دارد. این تپه های کوچک، در داخل مسجد الحرام و فاصله بین آنها در حدود سیصد و پنجاه متر می باشد.

خداوند در قرآن می فرماید:

در حقیقت صفا و مروه از شعایر خداست [که یادآور اوست] پس هر که خانه [خدا] را حج کند یا عمره گزارد بر او گناهی نیست که میان آن دو سعی به جای آورد و هر که افزون بر فریضه کار نیکی کند خدا حق شناس و داناست

(البقره، آیه ۱۵۷)

راههایی که طی می کنیم

راههای که طی می کنیم
به آنها سلام برسانید
به زبانهای که حق و دوست می‌راندند
از ما سلام برسانید

به صحرای مقدس حجاز
به گل‌های حق که پژمرده نمیشود
از ما سلام برسانید

وقتی وارد باغ یار می شویم
به دام کفر نم یافتیم
به کوه مبارک و مقدس نور
از ما سلام برسانید

بر مسلمینی که تکبری می گویند
بر هر قربانی که سر بریده می شود
بر تمام اهل ایمان
از ما سلام برسانید

بر ما جمال غیر را برسان
حرف زیادی برای گفتن ندارم
بر تمام حجاج
از ما سلام برسانید

جمال اوغوزاوجال

بارش نور خدایی
در مروه و صفا
بر محمد مصطفی
از ما سلام برسانید
به خدای مان التماس می کنیم
بر ما دعا کنید
بر کعبه معظم
از ما سلام برسانید

مدام به سوی خدا سوق یابید
ما را به صبح نورانی برسان
آل رسول الله
از ما سلام برسانید

اماکن زیارتی در مکه و مدینه

الف) اماکن زیارتی در مکه

✽ **غار حرا:** این غار در کوه نور واقع شده است. اولین وحی که بر پیامبر (بخوان) نازل گردیده است.

✽ **غار سورا:** پیامبر در حین حرکت از مکه به مدینه در این غار سه روز پنهان شدند.

✎ مشرکین مکه با دهانه غار سور آمدند، پیامبر گرمی و یار غار او حضرت ابوبکر را ندیدند. زیرا دهانه غار با تار عنکبوت پوشانده شده بود و کبوتری نیز در کنار آن لانه ساخته و تخم گذاشته بود.

اماکن زیارتی مدینه منوره

مدینه، شهری است که پیامبر اکرم بدانجا هجرت نمود و تا پایان عمر گرانمایه خود در آنجا زندگی نمود. به دلیل تشریف پیامبر در آن شهر این شهر «شهر روشنایی، منور» و «مدینه منوره» لقب گرفت.

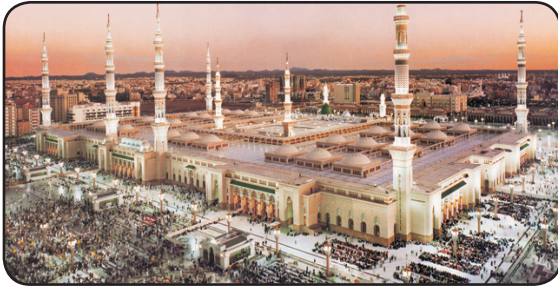
✎ مشرکین مکه، طرح سوء قصد به جان پیامبر را داشتند، مردم مدینه با زمزمه «درخشش ماه بر ما» شادی خود را بر رسول الله ابراز نموده و درهای خود به روی دوستان و یاران پیامبر گشودند. به مسلمین مکه و پیامبر یاری نموده، فدا نمودن اموال و جانشان را برای خود شرف دانستند. به این دلیل «سرزمین هجرت»، «یار پیامبر» شناخته شده و انصار لقب گرفتند.

پیامبر اکرم (ص) می فرماید:

هر کس مرا به جهت غیر زیارت، زیارت نماید، روز قیامت شفاعت مرا کسب کرده است.

(تابرانی، اوصاف، ۲۷۵، ۴۵۴۲)

✍ در حین مسافرت به مدینه بر پیامبر اکرم صلوات بسیار می فرستیم. هنگامی که گنبد سبز را می بینیم این شور افزایش می یابد. با دلی آرام و چشمانی اشکبار حسرت پیامبر را در دلمان احساس میکنیم. ایثار انصار و فداکاری آنها را در نظر آورده، به سوی مدینه راهی می شویم. با این احساسات اماکنی که پیامبر و یارانش در آن زندگی نموده اند را زیارت می کنیم.

❁ **مسجد نبوی:** هنگامی که پیامبر اکرم به مدینه شرفیاب گردید، اولین کاری که انجام داد ساخت مسجد بود. در ساخت این مسجد خود ایشان نیز کار می نمود و بر روی شانه های مبارکش آجر حمل می نمود.

پیامبر اکرم می فرماید:

بغیر از نمازی که در کعبه خواند میشود، هر نمازی که در این مسجد خواند شود برتر از هزار نمازی است که در سایر مساجد خوانده شده است.

(مسلم، حج، ۹۴)

✍ پیامبر به همراه صحابه کرام در این مسجد به مدت ده سال نماز اقامه نموده بود، سخنرانی های پیامبر در این مسجد تا روز قیامت راهنمایی انسانها خواهد بود.

❁ **روضه مطهر:** محل قرار گیری مزار مبارک پیامبر اکرم می باشد. در زیر گنبد مسجد نبی واقع گردیده است. در کنار مزار پیامبر اکرم قبر حضرت ابوبکر و حضرت عمر واقع می باشد.

✍ هنگام زیارت مزار شرف پیامبر، همانگونه که در حیات می بوده باید زیارت نماییم. با سکوت و احترام از درب مسجد نبوی وارد می شویم. در نزدیک روضه مطهر، صلوات خوانده و بر پیامبر سلام می نماییم. با سلام بر حضرت ابوبکر و حضرت عمر زیارت را به اتمام می رسانیم.

رسول خدا(ص) می فرماید:

هر کس بعد وفات من مرا زیارت نماید، همچون زیارت در هنگام حیات من می باشد.

(بیهقی، شعب ایمان، ۶، ۴۸)

❁ **جنت البقی:** در سمت غرب مسجد نبوی، قبرستان واقع گردیده است. قبر بسیار از صحابه پیامبر که در آن زمان در راه اسلام فداکاری های بسیار نموده اند و پیامبر را درک نموده اند در آنجا واقع می باشد. همچنین، بسیار از بزرگان اسلام از نسل پیغمبر، همسر و فرزندان او در این مزارستان می باشد. پیامبر اکرم آنجا را بسیار زیارت می نمود و مسلمین وفات نموده را دعا می کرد.

سایر اماکنی که در مدینه وجود دارند عبارتند از:

مسجد قبا که در زمان هجرت رسول الله از مکه به مدینه ساخته شد.

مزار احد: منطقه ای که مزار شهدای صحابه در جنگ احد واقع می باشد

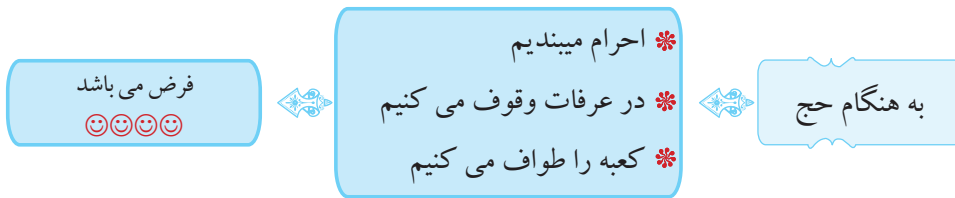

هفت مسجد: در مکان قرارگاه شهدای جنگ خندق محل اقامه نماز جماعت می باشد ساخته شده است.

مسجد قبلتین: مسجدی است که به هنگام تغییر قبل از مسجد الاقصاء به سوی کعبه بنا گردیده است.

فرائض حج

وظایفی که در عبادت حج می باشد

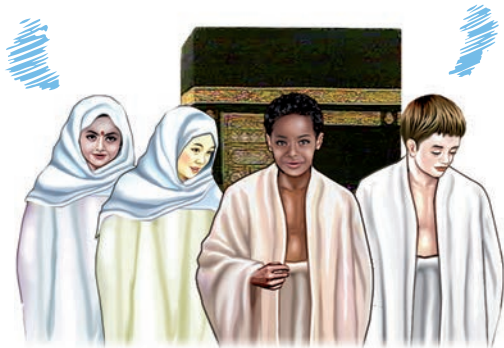
بعد از نیت احرام بسته، بعد از آن به مواردی که احرام را باطل می کنند دقت می کنیم. خود را همچون کسی که کفن بر تن کردن حس می کنیم. هر آن برای مرگ آماده و حاضر می داریم. همگی لباس احرام پوشیده ایم زیرا در درگاه خداوند همگی یکسان می باشیم.

برای انجام عبادت حج وظایف اساسی را دارا می باشد که عبارتند از احرام، طواف، سعی، وقوف، رمل، جمرات، قربانی کردن و اصلاح.

۱. احرام:

فردی که نیت به انجام حج دارد، لباس بدون دوخت پوشیده بعضی از رفتارها را باید ترک نمود. هنگام احرام، مردان در دو تکه بدون دوخت خود را پوشش می دهند. به این لباس «احرام» یا «لباس احرام» گفته می شود.

برای خانمها لباس خاصی وجود ندارد متناسب با پوشش می توانند از هرگونه لباس احرام استفاده کنند.

در نزدیکی مکه مرز «میقات» واقع می باشد. کسانی که به مکه می آیند در این مکان نیت و احرام می بندند.

محلی که توسط پیامبر به عنوان میقات مشخص شده است، در ۵ جای به نامهای ذحلفیه، جحفه، ذات عرک، قرنالمنازل و یلمله می باشند. مسلمانانی که جهت حج و یا عمره به مکه می آیند، می بایست در آنجا احرام ببندند.

خداوند متعال برای احرام بستن در محدوده میقات همانگونه که مشخص نموده، می بایست محدوده حرام و حلال را نیز بدانیم. همانگونه که به محدودیت های میقات توجه داریم، به یکتایی خداوند نیز می بایست توجه داشته باشیم. از حرام به دور بوده و بر حلال راغم می باشیم.

بعد از احرام

اصلاح کردن

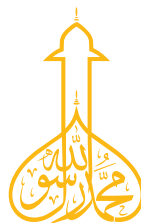
مَسْرُومٌ لِلَّهِ

ناخن گرفتن،

عطر زدن

پوشیدن لباس

دوخته شده

و کندن و بریدن درختان در

مکه و اطراف آن

در صورت انجام مواد حرام در حال احرام، می بایست به عنوان جریمه به فقرا صدقه یا قربان نمود.

۲. طواف:

هفت مرتبه به دور خانه کعبه که در گردیدن را طواف می گویند.

هر دور طواف به دور خانه کعبه، شایط گفته می

شود

ستارگان به دور خورشید، الکترونها به دور هسته، ملائک در اطراف عرش می گردند، با اطاعت امر الهی، بندگی خود را نشان می دهند. ما نیز با گردش بدور کعبه خداوند را ذکر می کنیم.

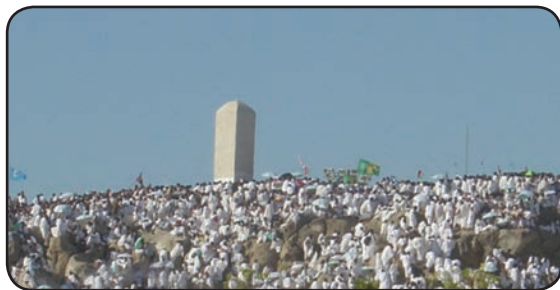
۳. سعی:

سعی هفت بار طی مسیر بین تپه های صفا و مروه در حج و عمره می باشد. سعی، طی مسیر به تعداد چهار بار رفت و سه بار برگشت را بین صفا و مروه را شامل می گردد که از صفا شروع و در مروه به اتمام می رسد.

۴. وقفه:

وقفه یکی از فرضهای حج محسوب می گردد، در روز عرفات از ظهر تا غروب آفتاب به صورت احرام باید در حدود عرفات وارد شویم. این را وقوف عرفات می گویند.

بعد از وقوف عرفات به مزدلیفه رفته می شود. شب را در آنجا وقوف نموده، برای رمل جمرات سنگ جمع آوری می گردد. بعد از نماز صبح، دعای کوتاهی انجام داده می شود. به این **وقفه موضنفة** گفته می شود.

حضرت هاجر، در بین صفا و مروه بسیار تلاش نموده است، آب زمزم را در زیر پای حضرت ابراهیم یافته است. ما نیز، برای کسب رضای خداوند باید سعی کنیم، و پاداشمان را از او بخواهیم.

در روز قیامت از قبرهایمان بلند خواهیم کرد، در میدان محشر جمع خواهیم شد. در روز عرفات آن روز را می توانیم مشاهده کنیم. در حضور خداوند با چشمانی گریان، و برای بخشش ما با احساسات درونی خالص به او راز و نیاز می کنیم.

دلی که با توبه و اشک چشمانمان پاک گردیده است، با ذکر خداوند به جوش می آید. با این احساسات، به سوی شیطانی که می خواهد ما را از راه خداوند بدور کند، در **موضنفة** سنگ جمع می کنیم. خداوند را بیاد آورده، اطاعت اوامر او را خواستار می شویم.

۵. رمل جمرات:

در روز قربان به سوی سه سنگ شیطان بزرگ، متوسط و کوچک سنگ می اندازیم.

۶. قربان کردن حج:

حجاج، در روز عید قربان، قربانی شکر را انجام می دهند که واجب محسوب می گردد.

۷. اصلاح و خروج از احرام:

برای خروج از احرام باید اصلاح سر نمود. مردان با کوتاه کردن کمی یا همه موی سر و زنان با کوتاه کردن کمی از مو.

بعد از اصلاح انجام اعمالی همچون عطر زدن نیز آزاد می گردد.

به شیطان که بزرگترین دشمن ما بشمار می آید اعلام جنگ می کنیم. سپس از بدور بودن از شیطان، نافرمانی از گفتارهای او را برعهده می گیریم.

در منا حضرت ابراهیم فرزند حضرت اسماعیل را قربانی می نمود. زیرا برای آنها از طرف خداوند امر شده بود. آنها بدون تردید به این موضوع گردن بر آن نهادند. خداوند نیز از رفتار آنها خوشنود گردید و به جای اسماعیل قوچی فرستاد. ما نیز اوامر الهی را اطاعت می کنیم. اکنون، خداوندی که جان و مال مان را به صورت امانت بر ما داده را برای شکرانه خداوند قربانی می کنیم.

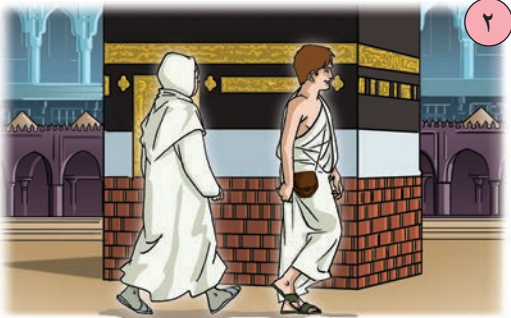

آموزشی که با احرام شروع نموده بودیم، با اطلاع به اتمام می رسد. بعد از آن وظیفه ما، بکارگیری رفتارهای زیبایی که در طول حج آموخته ایم را در طول عمر می باشد.

چگونگی انجام حج

حج به سه صورت انجام می گیرد. ما از بین آنها حج تمتع را که بیشتر از سایر حج ها می باشد شرح خواهیم داد
در حج تمتع، قبل از آن عمره و اعمال حج به جای آورده می شود.

❁ هنگامی که به مکه رسیدم، کعبه را طواف می کنیم.

✍ بعد از انجام طواف، دو رکعت نماز به جای می آوریم.

❁ در محل میقات، برای عمره نیت نموده و احرام می بندیم.

✍ قبل از احرام، با تمیز کردن مو، ناخن و بدن غسل گرفته و یا وضو می گیریم.
✍ نیت نموده سپس تلبیه آورده، دعا می کنیم.

تلبیه

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكُ لَا شَرِيكَ لَكَ

بفرما، پروردگارا بفرما! بر اوامر تو آماده ام. بفرما، هیچ شریکی برای تو نمیباشد. بفرما، پروردگارا بفرما! براستی تمامی ستایشها لایق تو می باشد. نعمات و ملک نیز متعلق بر تو است. برای تو هیچ شریکی وجود ندارد.

❁ با کوتاه کردن موی سر از احرام خارج می شویم. لباس عادی را بر تن می کنیم.
✍ تا روز عرفه کعبه را طواف نموده و نماز خوانده و به عبادت مشغول می گردیم.

❁ قبل از رفتن به عرفات در محلی که هستیم نیت حج نموده و دوباره احرام می بندیم.

❁ سعی بین صفا و مروه را انجام می دهیم

۷

در روز عرفه بعد از غروب آفتاب به موضفنه رفته و شب را در آنجا می گذرانیم.

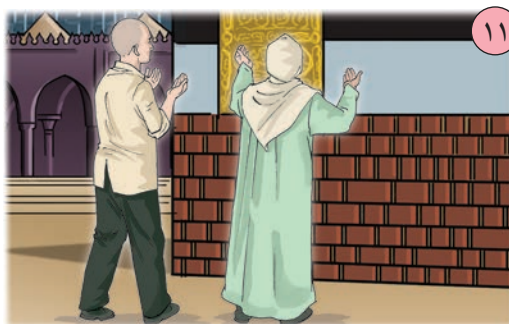
در موضفنه برای سنگسار شیطان سنگ جمع میکنیم.

در روز اول عید قربان قبل از طلوع خورشید با انجام وقوف موضفنه به سوی منا راهی می شویم

۹

در منا قربانی می کنیم.

۱۱

به سوی کعبه رفته و طواف کعبه را انجام می دهیم

۶

در روز عرفه به عرفات رفته و وقوف می نماییم.

۸

در منا رمل جمرات انجام می دهیم

۱۰

اصلاح نموده و از احرام خارج می شویم

بعد از خروج از احرام می توانیم لباسهای عادیمان را برتن کنیم.

۱۲

بین صفا و مروه سعی حج می کنیم

۱۳

در دوم، سوم و چهارم روز عید شیطان را رمل می کنیم

به هنگام وداع از مکه، طواف وداع انجام می دهیم.

عمره

خداوند باری تعالی می فرماید:

« برای خدا حج و عمره را به پایان رسانید »

(بقره، آیه ۱۹۶)

پیامبر عزیز و گرامی می فرماید:

عبادت عمره، کفاره گناهان از عمره ای تا عمره دیگر می باشد

(بخاری، عمره، ۱)

رسول الله می فرماید:

عمره ای که در ماه رمضان انجام شود ثواب حج واجب را دارد.

(ابن ماجه، مناسک، ۴۵)

✍ عمره، به صورت احرام انجام طواف و سعی اطلاع

و خروج از احرام را شامل می گردد

📖 به دلیل انجام بعضی از اعمال در عمره، به عمره حج

کوچک نیز گفته می شود

😊😊 رفتن به عمره برای کسانی که امکان مالی دارند در

طول عمر سنت محسوب می گردد

✍ برای عمره زمان مشخص وجود ندارد. در هر زمان

از سال می تواند انجام گیرد. اما، در موسم حج

۹-۱۳ ذی الحجه و عید قربان انجام حج عمره منوره

می باشد.

عمره را چگونه انجام می دهیم؟

♦ در محل میقات، به نیت عمره احرام می بندیم.

♦ کعبه را طواف می کنیم.

♦ بعد از طواف دو رکعت نماز بجای می آوریم.

♦ بین صفا و مروه، سعی انجام می دهیم.

♦ بعد از صفا موهایمان را تراشیده و یا کوتاه کرده و از

احرام بیرون می آییم.

بدین ترتیب عمره به اتمام میرسد.

چه هدایایی از حج به همراه آورده اید

دلها حیات می آورد بیاورید؟ در بین هدایا راستی و تسلیمیت حضرت ابوبکر، عبادت حضرت عمر و ادب و جوانمردی حضرت عثمان، جهاد و هیجان حضرت علی را با خود آوردید؟ امروزه دنیای اسلامی که با مشکلات زیادی روبرو می باشد در دلتان توانستید هیجان عصر سعادت را به عنوان هدیه با خود بیاورید؟

معمار معنوی پاکستان محمد اقبال لاهوری، روزی به زیارت حجاجی که از مکه به تازگی آمده بودند رفت و از آنها این سوال را نمود:

« مکه مکرمه و مدینه منوره را زیارت نمودید! برای دلتان از بازار مادی و معنوی چه هدایایی را پر نمودید؟ تسبیح، سجاده، و سایر هدایای مادی که آورده اید بعد از مدتی کهنه شده و پژمرده و یا تمام خواهند شد. آیا توانستید هدایای روحی مدینه که به

حج رسول خدا (ص)

حج وداع (دهم ذی الحجه)

رسول الله (ص) از مدینه تدارک حج را شروع نمود. مسلمین نیز آمادگی خود را برای حج اعلام نمودند. به همراه پیامبر اکرم (ص) سایر مسلمین نیز که برای حج آماده شده بودند از چهار گوشه شبه جزیره عربستان به سوی مدینه راهی گردیدند و به قافله های حج وارد شدند.

پیامبر اکرم و صحابه گرامی، هنگامی که به میقات رسیدند دو رکعت نماز بجای آوردند. بعد از احرام تلبیه آوردند. پیامبر اکرم، با اطاعت از اوامر خداوند «لیک» بر زبان رانده و از هر طرف صدای لیک بر آسمانها برخواست.

این جمع با سایر شرکت کنندگان به صد هزار نفر رسید و بعد از ده روز به مکه رسیدند. روز چهارم ذی الحجه بود. رسول خدا در بین فوج مردم راه می پیمود. ندای «الله اکبر» بر آسمانها و زمین را پر نموده بود.

اولین کار هنگام ورود به مکه، طواف کعبه بود. بعد از طواف در مقام ابراهیم دو رکعت نماز گذارده و سعی در بین صفا و مروه را انجام و بجای آوردند.

چند روز در مکه ماند. در روز هشتم ذی الحجه به منا رفت. روز بعد، در روز عرفه بعد از طلوع آفتاب، از منا به عرفات رفتند. هنگام ظهر از چادر خارج شده و بر شتری به نام «کسوه» سوار گردیدند. به میانه سرزمین عرفات رسیدند. آن روز، تعداد کسانی که به سخنان پیامبر در عرفات گوش فرا می دادند بیش از صد و بیست هزار نفر بود. پیامبر، در این خطبه، نه تنها مسلمین بلکه تمام بشریت را خطاب قرار داد. موضوعات بسیار مهمی در ارتباط با مسائل انسانی ارائه نمود. در عرفات نماز ظهر و عصر را یکجا اقامه نمود. با غروب آفتاب از عرفات و موضتلفه وارد شدند. در آنجا

خطبه الوداع:

ای مردم!

این روزها چه روزهای مقدسی می باشد، این ماهها چه ماههای مقدس محسوب می گردند، به همان صورت جان و مال شما تا روزی که جان به جان آفرین دهید مقدس و بر همدیگر حرام است.

خطبه الوداع:

ای مردم!

به حقوق زنان توجه کنید. در این ارتباط از خداوند بترسید. زنان امانتی از طرف خداوند به شما می باشند. همانگونه که زنان بر شما حقوقی را دارا می باشند، شما نیز بر آنها دارای حق و حقوق دارا هستید.

پیامبر اکرم در طول عمر با برکت خود تنها یک بار حج نموده بود و در آن چگونگی اعمال را به اصحاب خود نشان داده بود. در دهمین سال هجرت به هنگام انجام این حج در عرفات، موضتلفه و منا مردم را خطاب قرار داده بود. در خطابه های تاریخی که موضوع اصلی آن حقوق انسان و پیامهای جهانی اسلام را برای تمامی کل بشر بود سخن رانده بود. در سخنان خود، «ای مردم! به سخنانم گوش فرا دهید، نمی دانم بعد از این دوباره با شما در این مکان خواهم بود یا نه» و با صحابه گرام وداع نموده بود. به این دلیل، فرمایشات پیامبر به «خطبه وداع» و آن حج را «حج وداع» مشهور می باشد.

پیامبر اکرم حج وداع را بدینگونه انجام داده بود:

در سال دهم هجرت در ماه ذی القعدة،

قب از طلوع خورشید به سوی منا حرکت نمودند. در منا رمل جمرات نموده بعد از قربانی کردن و اصلاح از احرام خارج شدند. سپس دوباره به مکه باز گشته و طواف فرض را انجام دادند.

در سایر روزهای عید قربان به منا رفته و رمل جمرات شیطان را به اتمام رساندند.

در روز چهارم عید، با انجام طواف وداع سپس از مکه به سوی مدینه رهسپار گردیدند.

بدین ترتیب، پیامبر هم خود حج انجام داد و هم چگونگی انجام عبادت حج را به سایر مسلمین آموزش داد.

«ای مردم!

پروردگار و پدرمان نیز یکی است. همگی از نسل آدم می باشیم. آدم نیز از خاک آفریده شده است. در نزد خداوند، ارزشمندترین و بهترین شما کسانی می باشند که در مغایرت با اوامر او هر زمان در خوف می باشند. بدانید و آگاه باشید عرب با غیر عرب، غیر عرب با عرب، سفید بر سیاه، سیاه بر سفید هیچ برتری ندارد. برتری تنها در تقوی می باشد، وظیفه ام را بجای آوردم؟ پروردگارا شاهد باش!

(از خطبه حجه الوداع)

نماز مغرب و ختفن را یکجا اقامه نمودند. آن شب را در آنجا وقوف نمودند.

در اولین روز عید قربان، بعد از اقامه نماز صبح

رد پای مبارک و کفش چوبی شریفه پیامبر(ص)

در پی تو هستم تا ردی از تو بیابم

در پی تو هستم تا ردی از تو بیابم
خاک پای تو را سرمه چشم کنم
اگر نصیب گردد رخسار حق را دیدار نمایم.
یا محمد، تو را با جان و دل آرزو می کنم

سفری مبارک و مقدس برایم فراهم شود
در راه کعبه در شنهای آن فرو روم
تا آن جمال زیبایت را در خواب ببینم
یا محمد با جان و دل تو را آرزو می کنم

به خاطر نام علی، حسن و حسین
عشق تو در جان و محبت تو در قلبم
فردای محشر در حضور دیوان حق
یا محمد با جان و دل تو را آرزو می کنم

یونس با زبانش تو را مدح می کند
در زبانها و لسانها و در دلها
تو را می جویم در دیار غربت
یا محمد با جان و دل تو را آرزو می کنم

یونس امره

سوالات

دانسته های خود را بسنجید

در جملات زیر گزینه درست و یا نادرست را علامت گذاری کنید.

۱. حج، بعد از محرم شدن در زمان مشخصی از سال و طواف کعبه و زیارت به نیت عبادت از اماکن مقدس می باشد:
☐ درست ☐ نادرست
۲. مسجد وسیع و بزرگی که در اطراف کعبه می باشد، مسجد الحرام و یا حرم هفت
☐ درست ☐ نادرست
۳. هفت مرتبه گردیدن به دور کعبه را سعی می گویند
☐ درست ☐ نادرست
۴. یک بار گردش به دور کعبه را طواف می گویند
☐ درست ☐ نادرست
۵. احرام در حج نشان دهنده برابر همه افراد در مقابل خداوند بدور از ماکن
 دنیوی و موقعیت می باشد
☐ درست ☐ نادرست
۶. واقعه عرفات، خاطره قیام در روز قیامت از قبور و جمع شدن تمامی انسانها را
 به یاد می آورد
☐ درست ☐ نادرست
۷. به مکانهای که بدون احرام از مرز آنها نمی توان گذشت مرز میقات گفته
 میشود درست
☐ درست ☐ نادرست
۸. مسجد نبوی، همان مسجد منوره می باشد.
☐ درست ☐ نادرست

خود را بیازمایید

۱. اولین معبدی که بر روی زمین ساخته شده
 کدام می باشد؟
 الف. مسجد نبوی
 ب. مسجد القضا
 ج. کعبه
 د. مسجد قبی
۲. کدام یک از موارد زیر از فرائض حج
 محسوب می گردد؟
 الف. طواف کعبه
 ب. وقوف در موضدلفه
 ج. رمل جمرات
 د. زیارت قبر پیامبر
۳. کدام یک از موارد زیر به هنگام احرام
 حرام نمی باشد؟
 الف. عطر زدن
 ب. اصلاح
 ج. خوابیدن
 د. گرفتن ناخن
۴. عمره در کدام زمان ثواب حج در بردارد؟
 الف. در عید قربان
 ب. در ماه مبارک رمضان
 ج. در ماه محرم
 د. در فصول گرم

۸. به عبادت یکه طواف کعبه به صورت محرم
بغیر از موسم حج و سعی بین صفا و مروه
انجام می گیرد چه گفته می شود؟

الف. عمره

ب. حج

ج. طواف

د. احرام

۹. کدام یک از موارد زیر برای فرد در حج
شرط فرض نمی باشد؟

الف. مسلمان بودن

ب. بالغ و دارای سلامتی عقل

ج. دارای بودن آزادی مسافرت

د. بیش از چهل سال سن داشتن

۱۰. به محلی که در مدینه مزار شریف پیامبر در
آن واقع می باشد چه گفته می شود؟

الف. روضه مطهر

ب. کعبه معظم

ج. مسجد القضا

د. حجر معلقه

۵. ۷ بار گردش به دور کعبه چه نام دارد؟

الف. وقفه

ب. احرام

ج. سعی

د. طواف

۶. کدام یک از موارد زیر از فرایض حج
محسوب نمیگردد؟

الف. احرام

ب. طواف کعبه

ج. وقوف در موزدلفه

د. وقوف در عرفات

۷. به حج پیامبر چه گفته می شود؟

الف. حج فرض

ب. حجه الوداع

ج. حج بزرگ

د. خطبه وداع

جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید

(زمزم/بی گناه/در زندگیم/احرام/مقام ابراهیم/کعبه معظم/منا)

۱. هنگامی که حضرت ابراهیم کعبه را می ساخت به محلی که به عنوان اسکله یا محلی که مردم را به حج دعوت می نمود می رفت
..... گفته می شد.

۲. به محلی که حضرت ابراهیم حضرت اسماعیل را در آن محل برای قربانی برده بود گفته می شود و در این محل قربانی انجام
می گیرد.

۳. به آب مقدس در کنار مسجد الاحرام و کنار کعبه آب گفته می شود.

۴. به هنگام حج لباسی واجبی را که باید بر تن کنیم نشان دهنده بی اهمیت بودن مادیات و موقعیت مان، نشان دهنده
برابری هر کس در درگاه خداوند می باشد.

۵. طواف به دور مکان مقدس، همچون گردش سیارات به دور خورشید و حرکت الکترون به دور هسته می باشد و
عبادت به درگاه خداوند می باشد.

۶. پیامبر فرمود که: بعد از وفات من کسی که مرا زیارت کند همچون زمانی است که در حیات مرا زیارت کرده است.

۷. کسی که با انجام ندادن کارهای بد و بر زبان نیاوردن سخنان زشت، همچون روزی است که از مادر زاده شده و
..... به خانه باز می گردد.

قربان، سمبل تسلیم بودن به درگاه خداوند

قربان

❁ پیامبر اکرم و قربان
❁ حکمت قربانی نمودن

❁ تعریف قربان
❁ قربانی نذری
❁ آنچه که قربان برای ما به ارمغان می آورد

امتحان دوستی

پدیدار نبود. حتی گفت: آیا خداوند زندگی دهنده و گیرنده مگر نیست؟ مگر مالک هستی و حیات او نیست؟ حال نیز حیاتی که به او داده بود را می خواست. حضرت اسماعیل، با این اندیشه با تمام تسلیم و توکل خود را در اطاعت اوامر الهی دانسته و اینگونه پاسخ داد:

پدر عزیزم! آنچه را که به تو فرمان داده شده است اطاعت کن. انشالله صبور بودن مرا خواهید دید.

از این پاسخ فرزندش حضرت ابراهیم هم شاد گردید و هم غرق در احساسات شد. با چشمانی اشکبار، با عشق تمام، با ایمانی والا به فرزندش نگریست و خداوند را شاکر گردید که چنین فرزندی برای او عطا نموده است.

حضرت ابراهیم، بر روی صورتش خواباند و آماده اطاعت امر الهی گردید. «پروردگارا! حال امر تو را بجای آوردم. و با به زبان راندن لفظ «بسم الله» چاقو را بر گلوی فرزندش

حضرت ابراهیم، روزی در خواب دیده که فرزندش اسماعیل را قربانی می نماید. این خواب را چندین بار در شبهای مختلف دید و دانست که این به گونه ای وحی می باشد. خداوند، از او می خواست تا فرزندش را قربانی نماید.

خداوند متعال، به حضرت ابراهیم بعد از سالهای متمادی فرزندی عطا نموده بود. اکنون بزرگ و بالغ شده بود، و حال قربان کردن او را که بسیار دوست می داشت را خواستار بود. واقعاً، دوست خداوند (حبیب الله) لقبی بود که شایسته حضرت ابراهیم می بود.

صبح فردا، حضرت ابراهیم، حضرت اسماعیل را به همراه خود، از مکه به سوی منار هسپار شدند. هنگامی که به منا نزدیک می شدند حضرت ابراهیم خواب خود را برای فرزندش اسماعیل بازگو کرد. این امتحانی بود که از طرف خداوند به او آمده بود و به او نیز چنین گفت:

«فرزندم، در خواب دیدم که تو را قربانی می کنم، به این موضوع چه می توانی گفت؟»

حضرت اسماعیل که به سخنان پدرش گوش فرا داد ولی هیچگونه ترس و اضطرابی در او

در این حین جبرئیل(ع) به امر خداوند از بهشت قوچ را فرستاد. حضرت ابراهیم با چشمانی اشکبار و غرق در شادی فرزندش را از زمین بلند کرد و در آغوش گرفته و بخشش دوباره فرزندش را از درگاه خداوند شکرگذار شد.

خداوند متعال، وابستگی حضرت ابراهیم و خانواده اش را خود و صبر آنها را بر انس و ملک نشان داد. این امتحان دوستی و وابستگی بشمار می آید. حضرت ابراهیم و حضرت اسماعیل، بدون هیچ ترددی بر امر خداوند را بجای آورده و با سفید رویی از این امتحان خارج شدند.

نهاد، در این حین صدای شنیده شد. پروردگار متعال چنین می فرمود:

«وقتي با او به جایگاه سعي رسید گفت اي پسرک من من در خواب [چنین] مي بینم که تو را سر مي برم پس بین چه به نظرت مي آید گفت اي پدر من آنچه را ماموري بکن ان شاء الله مرا از شکيبايان خواهي يافت پس وقتي هر دو تن درداندند [و همدیگر را بدرود گفتند] و [پسر] را به پيشاني بر خاک افکند، او را ندا دادیم که اي ابراهيم، رؤيای خود را حقيقت بخشيدي ما نيکوکاران را چنین پاداش مي دهيم، راستي که اين همان آزمایش آشکار بود، و او را در ازاي قرباني بزرگي باز رهانيدیم» (سوره الصافات، آیات ۱۰۲-۱۰۷)

قربان چیست؟

قربان چیست؟

✍ قربان عبادتی است که در روز قربان ذبح حیوانات مشخص را قربان می گویند.

😊😊😊 ذبح قربان واجب می باشد.

📖 قربان، قبل از اسلام نیز وجود داشت. قوچی که خداوند به حضرت ابراهیم (ع)، به جای قربانی فرزندش اسماعیل فرستاد بود قربانی نمود. از زمان حضرت ابراهیم به بعد تمام پیامبر این سنت را بجای آورده و بطور کلی آن را پیشنهاد نموده اند.

✍ زمان و چگونگی این عبادت تنها از طرف پیامبر برای ما مشخص و نشان داده شده است. انجام سایر عبادات همچون دادن صدقه، اقامه نماز و سایر موارد بجای قربانی کردن اعتبار ندارد.

قربان چه زمانی انجام می گیرد؟

قربان، در روزهای اول، دوم، سوم عید قربان ذبح می گردد.

خداوند متعال می فرماید:

برای خداوند نماز اقامه کن و قربانی نما.

(سوره کوثر، ۲)

خداوند متعال می فرماید:

و برای هر امتی مناسکی قرار دادیم تا نام خدا را بر دامهای زبان بسته ای که روزی آنها گردانیده یاد کنند پس [بدانید که] خدای شما خدای یگانه است پس به [فرمان] او گردن نهید و فروتنان را بشارت ده

(سوره حج، ۳۴)

پیامبر اکرم می فرماید:

«کسانی که امکان دارند ولی قربانی نمی کنند به مساجد ما نزدیک نیایند»

(ابن ماجه، اضافی، ۲)

آنچه که قربان برای ما به ارمغان می آورد

قربان

- * ما را به خداوند نزدیک تر می کند
- * رابطه ما را با خداوند افزایش داده و تسلیم بودن ما را به او نزدیکتر می کند.
- * تقسیم نعماتی که خداوند به ما بین دیگران داده است را یاد می دهد
- * محبت فی مابین، کمک و یاری به دیگران را در ما تقویت می کند

پیامبر اکرم (ص) می فرماید:

«فرزند آدم، در عید قربان برای نزدیکی و قرب به خداوند عبادتی افضل بشمار می آید، و قربانی می کند. خونی که زمان ذبح ریخته می شود قبل از آنکه به زمین برسد، در درگاه پروردگار و مقام الهی می رسد. از این نظر، قربانی خود را با صدق دل انجام دهید.»

(ترمذی، اضاحی، ۱)

خداوند متعال، کسانی را که با صدق دل گردن به اطاعت او می نهند را دوست دارد. از کسانی که تنها او را عبادت می کنند، رضایت دارد. ما نیز، با قربان نمودن یکی از اوامر او را بجای می آوریم. این رفتار خداوند را بسیار ممنون می کند. ما را به خداوند نزدیک و ارزش ما را در مراتب عرش به اوج می رساند.

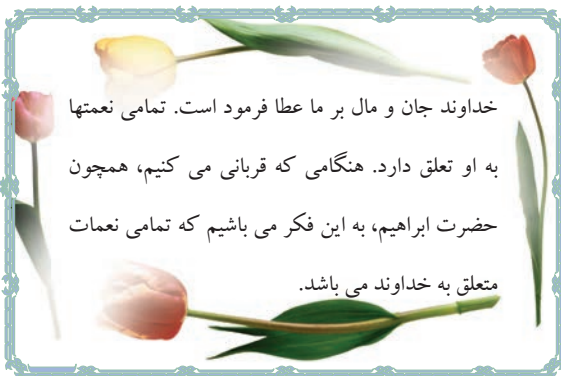

عید قربان، تقسیم نعمات الهی با سایر
بندگان می باشد. در عید قربان، گوشت قربانی
را بین فقرا تقسیم می کنیم. ما نیز هم در این
جهان شادی های مان را تقسیم می کنیم و نیز
زندگی آخرتمان را کسب می کنیم.

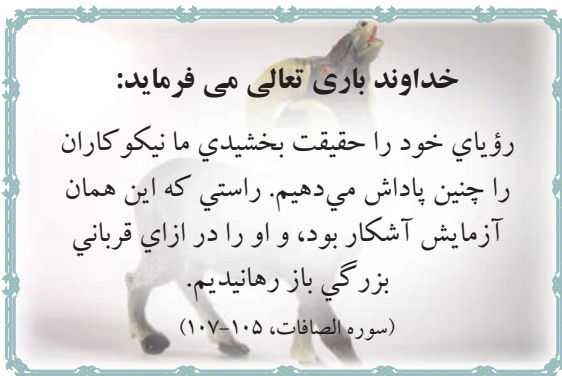

پیامبر اکرم (ص) برای خانواده خود
قربانی نمود. به غیر از استخوان پشت سایر
گوشت های آن را بین فقرا تقسیم نمود. پیامبر
در این حین گفت: از گوشت گوسفند
چیزی باقی مانده است؟

حضرت عایشه فرمود: تنها استخوانی پشت
باقی مانده است. پیامبر اکرم فرمود: ثواب
اخروی با به یاد آورده و بگوی به غیر از
استخوان دیگر اعضا برای ما باقی مانده است.
(ترمذی، صفت القیامه، ۳۳)

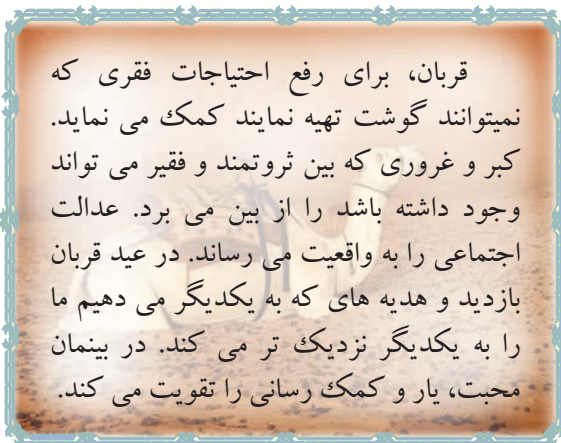
خداوند جان و مال بر ما عطا فرمود است. تمامی نعمتها
به او تعلق دارد. هنگامی که قربانی می کنیم، همچون
حضرت ابراهیم، به این فکر می باشیم که تمامی نعمات
متعلق به خداوند می باشد.

خداوند باری تعالی می فرماید:

رؤیای خود را حقیقت بخشیدی ما نیکوکاران
را چنین پاداش می دهیم. راستی که این همان
آزمایش آشکار بود، و او را در ازای قربانی
بزرگی باز رها کنید.

(سوره الصافات، ۱۰۵-۱۰۷)

قربان، برای رفع احتیاجات فقری که
نمی توانند گوشت تهیه نمایند کمک می نماید.
کبر و غروری که بین ثروتمند و فقیر می تواند
وجود داشته باشد را از بین می برد. عدالت
اجتماعی را به واقعیت می رساند. در عید قربان
بازدید و هدیه های که به یکدیگر می دهیم ما
را به یکدیگر نزدیک تر می کند. در بینمان
محبت، یار و کمک رسانی را تقویت می کند.

خداوند در قرآن می فرماید:

تا شاهد منافع خویش باشید و نام خدا را در
روزهای معلومی بر دامهای زبان بسته ای که
روزی آنان کرده است ببرند پس از آنها بخورید
و به درمانده مستمند بخورانید.

(سوره حج، آیه ۲۸)

قربانی نمودن برای چه کسانی واجب می باشد؟

قربانی نمودن
واجب است
😊😊😊

هر مسلمان

- * سلامتی عقلی داشته باشد
- * به سن بلوغ رسیده باشد
- * آزاد باشد
- * ساکن محل اقامتگاه خود باشد (مسافر نباشد)
- * از نظر دین غنی باشد

حیواناتی که می تواند قربانی نمود

- ✓ گوسفند و بز
- ✓ گاو و شتر می تواند ذبح گردد

برای یک نفر قربانی می شود

که یک سال تمام کرده باشد

گوسفندی

برای یک نفر قربانی می شود

که یک سال تمام کرده باشد

بزی

برای یک تا هفت نفر به صورت مشترک می تواند
قربانی می شود

که دو سال تمام کرده باشد

گاوی

برای یک تا هفت نفر به صورت مشترک می تواند
قربانی می شود

که پنج سال تمام کرده باشد

شتری

📖 حیواناتی که می تواند قربانی شوند

- ✓ باید سالم باشد
- ✓ کور یا اکثر دندانهایش ریخته نشده باشد، برای قربانی بیماری که مانع ذبح شود وجود نداشته باشد

قربان چگونه باید ذبح شود

- ❁ حیوان قربانی، بدون اذیت باید ذبح گردد
- ❁ پاهایش باید بسته شود و به صورت چپ رو به قبله باید باشد
- ❁ باید تکبیر و تشریک به زبان آورده شود
- ❁ با لفظ «بسم الله، الله اکبر» قربان ذبح می گردد

تکبیر عید:

اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ
اَللّٰهُ اَكْبَرُ وَلِلّٰهِ الْحَمْدُ

خداوند بزرگ می باشد، خداوند بلند مرتبه می باشد.
بجز خداوند، الهی دیگر نیست، خداوند بزرگ می باشد.
خداوند بلند مرتبه می باشد. تمامی حمد و سپاس از آن
اوست.

به هنگام قربانی:

اِنَّ صَلَاتِيْ وَنُسُكِيْ وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِيْ لِلّٰهِ
رَبِّ الْعَالَمِيْنَ

خواندن دعای «بدون شک نماز من، عبادتم، زندگیم و
مرگ، همگی برای خداوند عالمیان است». سنت می باشد
😊😊

✍ قربان کردن از طرف صاحب آن مناسب می باشد. کسانی که نمی توانند، به شخص مسلمان دیگر وکالت داده
قربان می کند. در این وضعیت، صاحب قربان بر سر قربانی حضور یافته و دعا نمودن او دارای ثواب بسیار می باشد.

هنگام قربانی کردن به چه چیزهایی باید دقت نمود

- ❖ قربان، باید از طرف شخص خبره ذبح گردد
- ❖ به حیوان قربانی باید با مرحمت رفتار نمود
- ❖ در صورت امکان، چشمها و پاهای حیوان بسته شود
- ❖ از چاقوی تیز استفاده گردد
- ❖ به هنگام قربانی، محیط نباید آلوده گردد

گوشت قربانی چگونه باید تقسیم گردد؟

- ✿ بطور کلی گوشت قربانی به سه قسمت تقسیم می گردد
 - بخشی از آن بین فقرا
 - بخشی بین اقوام، همسایگان و مسافران
 - قسمتی دیگر نیز بین اهل خانه تقسیم می گردد
- ✍ فرد قربانی کننده، می توان تمام گوشت را بین فقرا تقسیم کند

پوست قربانی را چه باید بکنیم؟

- ☺ می توانند به کسانی که به آنها زکات می دهند داده شود
- ☺ به مساجد، مدارس و مراکز خیریه داده می شود
- ☺ به مکانهای که از نظر دینی جایز نمی باشند نمیتواند داد

قربان چگونه باید ذبح شود ☺☺☺

☞ قربانی نذری، برای رضای خداوند ذبح می گردد، قربانی کردن آن واجب می باشد. قربانی نذری، دو نوع می باشد:

۱. قربانی که مشروط می باشد

☞ اگر گفته شود که: اگر بیماری پدرم رفع گردد قربان خواهم کرد، و بعد از آن پدرمان بهبود یابد قربانی کردن واجب می گردد.

۲. قربانی که مشروط نمی باشد

☞ اگر گفته شود: برای رضای خداوند قربانی می کنم و نذر کنیم، از زمان نذر گفتن قربانی کردن بر ما واجب می گردد.

چه حیواناتی می توانند به عنوان قربانی نذری ذبح گردد؟

☑ گوسفند، بز، گاو و شتر می توانند قربانی نمود ☒ همانگونه که مرغ، خروس در قربانی ذبح نمی شوند در قربانی نذری نیز ذبح نمیشوند.

گوشت قربانی نذری چگونه تقسیم می گردد؟

☑ گوشت نذر قربانی بطور کامل بین فقرا تقسیم می گردد. ☒ نذر کننده، نمیتواند از گوشت قربانی استفاده کند

☒ از گوشت قربانی نذری پدر، مادر، همسر، فرزندان، مادر بزرگ و نوه ها نمی توانند استفاده کنند.

قربان عقیقه ☺☺

☑ حیواناتی همچون گوسفند، بز، گاو و شتر می تواند به عنوان قربان ذبح شود ☞ قربان عقیقه، برای کودک تازه متولد شده، به عنوان شکرانه به درگاه خداوند قربانی می گردد

☺☺ قربان عقیقه یک سنت محسوب می گردد ☑ از گوشت قربان عقیقه صاحب و نزدیکان قربانی کننده می توانند استفاده کنند

☞ قربان عقیقه، از زمان تولد کودک، تا هنگام بلوغ می تواند ذبح شود. اما در روز هفتم تولد بسیار مقبول تر می باشد.

رسول الله و قربانی

قربانی نمود. حیوان زمانی که به زمین خواباند و فرمود: «به سوی کسی که آسمانها و زمین را آفریده است روی می گردانم. من از مشرکین درگاه خداوند نمی باشم. نمازم را، بندگیم را، عبادتم را، زندگی و مرگم را به درگاه خداوند بی همتای به جای می آورم و من از اولین تسلیم شوندگان می باشم. ای پروردگارا! این قربان از برای تو می باشد، پروردگارا! از محمد و امت او این قربانی را قبول فرما!». «الله اکبر» قربانی می کنم.

رسول اکرم، امر فرموده است که با تمامی مخلوقات او به نیکی رفتار شود. با قربانی با بیرحمی و سختی رفتار نکنید. آنها از اذیت خوششان نمی آید.

رسول الله به عبادت قربان بسیار اهمیت قائل بود. بعد از هجرت به مدینه هر سال قربان می کرد. و اصحاب خود را نیز به آن تشویق می کرد و چنین فرمایش می کرد: «هیچ چیز در روز عید قربان، از قربانی کردن فرد را به خداوند نمیتواند نزدیکتر کند». خود نیز در قربان می کرد. رسول الله (ص) قربان را در دومین سال هجرت انجام داد. در آن سال در روز عید قربان، با سایر مسلمین اعتکاف نموده و در مصلی وسیعی حضور یافت. در این خطبه و فرمان به قربانی کردن مسلمین نمود و خود نیز، «خداوندا، این گوسفند را نیز به نام امتم که نمی توانند قربانی کنند ذبح می کنم» فرمود و یکی را برای امت خود و دیگری برای خود

پیامبر اکرم (ص) می فرماید:

خداوند به رفتار نیک با مخلوقات توصیه نموده است. به این جهت نباید موجودات زنده را اذیت نمود در صورت قربانی و ذبح نباید با آنها شکنجه کرد. هنگامی که حیوان را ذبح می کنید، آن را اذیت نکنید و آن را به بهترین نحو ذبح کنید. چاقوی آن را تیز کرده و تا حیوان در آن حال اذیت و آزاد نشود.

یک بار پیامبر اکرم، فردی را دید که در حال قربانی کردن گوسفندی می باشد. فرد با چاقویی که تیز نبود قربانی می کرد که برای پیامبر بسیار ناخوشایند آمد و فرمود: آیا می خواهی حیوان را به دفعات بکشی؟ آیا نمی توانستی آن را به زمین بخوابانی و چاقو را به گلوی آن بکشی؟».

خود آزمایی

دانشمان را بیازماییم

در جملات زیر «درست» و «نادرست» را علامت گذاری کنید.

۱. قربان برای نزدیکی به درگاه خداوند و کسب رضا او بریده می شود. ☐ درست ☐ نادرست
۲. هر مسلمان حداقل یک بار در عمر خود باید قربانی کند. ☐ درست ☐ نادرست
۳. گوسفند و بز برای یک نفر و گاو و شتر برای بیش از یک نفر میتواند قربانی گردد. ☐ درست ☐ نادرست
۴. هنگامی که قربانی نذر می کنیم، شخصی که قربانی می نماید، نمیتواند از آن پدر، مادر، فرزندان و نوه ها بخورند. ☐ درست ☐ نادرست
۵. تمام گوشت قربانی را می بایست به فقرا بدهیم. ☐ درست ☐ نادرست

خودمان را تست کنیم

۱. حکم قربانی کردن در عید قربان چیست؟
 (الف) فرض (ب) سنت (ج) واجب (د) مستحب
۲. در ارتباط با قربان کدام پیامبر مد نظر بود؟
 (الف) حضرت ابراهیم - حضرت اسحاق (ب) حضرت داود - حضرت سلیمان (ج) حضرت یعقوب - حضرت یوسف (د) حضرت ابراهیم - حضرت اسماعیل
۳. کدام یک از موارد زیر شرط برای قربانی کردن نمی باشد؟
 (الف) مسلمان بودن (ب) عاقل و بالغ بودن (ج) دارای سلامتی (د) به حد نصاب دارایی داشتن
۴. قربانی که به هنگام تولد کودک برای شکرگذاری قربانی می گردد کدام یک می باشد؟
 (الف) قربانی عقیقه (ب) قربانی عهدی (ج) قربان نذری (د) قربانی هدیه
۵. کدام یک از موارد زیر برای ما از عبادت قربانی ارمان محسوب نمیگردد؟
 (الف) ما را به خداوند نزدیک میکند. (ب) زندگی روزمره ما را سر و سامان می دهد. (ج) اطاعت از اوامر خداوند را برای ما حاصل می کند. (د) تقسیم نعمات خداوند بین دیگران را برای ما میسر می کند.

جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

(غنی / الله / ارزش آن را / تماماً / تقوایمان / اذیت / سومین / عبادات من / جایز / سنت)

۱. قربان، فدا نمودن مال و جانمان را به خاطر می باشد.
۲. «بدون تردید نماز من، ، زندگی و مرگ من همگی برای خداوند عالمان می باشد.»
۳. گوشت قربانی که به عنوان عهد و پیمان ذبح می شود..... می باید بین فقرا تقسیم گردد.
۴. «هنگامی که می خواهید حیوانی را قربانی نمایید به بهترین وجه او را سر ببرید. کسی که این کار را عهده دار می گردد
می باید به نحو احسن کار را بلد باشد و نباید بکشد»
۵. «نه گوشت و نه خون قربانی به خداوند نخواهد رسید. تنها..... به خداوند می رسد»

کلید جواب ها

بخش عبادت

خودآزمایی

۱-درست، ۲-غلط، ۳-غلط، ۴-درست، ۵-درست.

خودآزمایی

۱-د ۲-ب ۳-ج ۴-د ۵-ج

جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید

۱-عبادت من ۲-عبادت ۳-رفتارهای ما ۴-خداوند ۵-شکر کنم

بخش افعال مکلفین

خودآزمایی

۱-درست ۲-غلط ۳-درست ۴-درست ۵-درست

خودآزمایی

۱.ب ۲.د ۳.الف ۴.ج ۵.الف

جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید

۱.مکلف ۲.فرض ۳.فرض عین ۴.فرض کفایه ۵.واجب ۶.سنت مؤکده

۷.مستحب ۸.مباح ۹.حرام ۱۰.مکروه

بخش نظافت

خودآزمایی

۱.درست ۲.غلط ۳.درست ۴.غلط ۵.درست

خودآزمایی

۱.الف ۲.الف ۳.ج ۴.د ۵.الف

جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید

۱.نصف ۲.پاک ۳.پاکان را ۴.نجاست ۵.از حدث

بخش طهارت-غسل-تیمم

خودآزمایی

۱.درست ۲.غلط ۳.درست ۴.غلط ۵.درست

خودآزمایی

۱.ج ۲.د ۳.ج ۴.ب ۵.د

جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید

۱. سه بار ۲. سنت میباید ۳. مسواک ۴. مکروه است ۵. فرض است

خودآزمایی

۱. درست ۲. درست ۳. غلط ۴. غلط ۵. غلط.

خودآزمایی

۱. ب ۲. الف ۳. د ۴. ج ۵. الف

جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید

۱. دهن و بینی ۲. فرض می باشد ۳. سنت ۴. مکروه ۵. تیمم

بخش نماز

خودآزمایی

۱. درست ۲. غلط ۳. غلط ۴. درست ۵. غلط ۶. درست ۷. غلط ۸. غلط ۹. درست ۱۰. درست

خودآزمایی

۱. غلط ۲. غلط ۳. غلط ۴. درست ۵. غلط ۶. غلط ۷. درست ۸. غلط ۹. غلط ۱۰. درست

خودآزمایی

۱. درست ۲. درست ۳. درست ۴. غلط ۵. درست

خودآزمایی

۱. ب ۲. الف ۳. ب ۴. ب ۵. ج ۶. ب ۷. ج ۸. د ۹. ب ۱۰. د ۱۱. الف ۱۲. ج ۱۳. الف ۱۴. ج ۱۵. ج

خودآزمایی

۱. د ۲. ب ۳. ا ۴. ب ۵. ج ۶. ا ۷. ا ۸. ب ۹. ب ۱۰. ب

خودآزمایی

۱. د ۲. ب ۳. ا ۴. ج ۵. ب ۶. ج ۷. ج ۸. ج ۹. ا ۱۰. ب

جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید

۱. تهجد ۲. پوشاندن عورات ۳. جهت قبله ۴. قرائت ۵. سجده

جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید

۱. راست ۲. خطبه ۳. تشریک ۴. کفایه است ۵. ایماء ۶. گناه میباید ۷. سهو ۸. تلاوت

بخش روزه

دانسته هایتان را بیازمایید

۱- درست ۲- درست ۳- درست ۴- غلط ۵- غلط ۶- غلط ۷- غلط ۸- درست

خود را بیازمایید

۱- الف ۲- ب ۳- ج ۴- الف ۵- ب ۶- ج ۷- د ۸- ب ۹- الف

جاهای خالی را با کلمات صحیح پر کنید

۱- رحمت، مغفرت ۲- صحت ۳- شصت و یک ۴- قضا ۵- نذر ۶- قدر، ببخش ۷- ریان

بخش زکات

دانسته هایتان را بیازمایید

☐ دارندگان حد نصاب اموال ☐ از نظر دینی غنی شناخته می شوند

☐ یک چهلیم طلا و نقره، ☐ با سخن دیگر ۲,۵٪ زکات داده می شود

☐ شخص به نوه های خود ☐ زکات نمی دهد

☐ هنگام دادن زکات ☐ نباید از یاد برد که در حال عبادت می باشیم

☐ برای مکان هایی همچون بیمارستان، مدرسه، مسجد ☐ و راه، چشمه، پل و سایر امور خیریه زکات نمی توان داد

☐ زکات ☐ به عنوان پلی است بین رساندن امکانات ثروتمند به فقرا

☐ مومن غنی، بخشی از اموال خود را ☐ به مکانهایی که دین ما توصیه کرده است می دهد و به آن زکات گفته می شود

☐ دست دهنده ☐ از دست گیرنده بالاتر می باشد

☐ مقدار حد نصاب طلا 80.18 ☐ گرم است

☐ کمترین میزان صدقه فطر ☐ برای شخصی که وضعیت متوسط دارد، دادن دو وعده غذا و یا پرداخت هزینه دو وعده غذا است

خود را بیازمایید

۱- د ۲- الف ۳- ج ۴- الف ۵- ب ۶- د ۷- ج ۸- د

جاهای خالی را با کلمات صحیح پر کنید

۱- گدایی ۲- از اموال ۳- دانه ای ۴- دلش را ۵- پاک می کند

بخش حج

دانسته هایتان را بیازمایید

۱-درست ۲-درست ۳-غلط ۴-غلط ۵-درست ۶-درست ۷-درست ۸-درست

خود را بیازمایید

۱-ج ۲-الف ۳-ج ۴-ب ۵-د ۶-ج ۷-ب ۸-الف ۹-د ۱۰-الف

جاهای خالی را با کلمات صحیح پر کنید

۱-مقام ابراهیم ۲-منا ۳-زمزم ۴-احرام ۵-کعبه ی معظمه ۶-درزندگیم ۷-بی گناه

بخش قربان

دانسته هایتان را بیازمایید

۱-درست ۲-غلط ۳-درست ۴-درست ۵-غلط

خود را بیازمایید

۱-ج ۲-د ۳-ج ۴-الف ۵-ب

جاهای خالی را با کلمات صحیح پر کنید

۱-الله ۲-عبادات من ۳-تماماً ۴-اذیت ۵-تقوایمان

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal dotted lines.

